

академик Коста Чавошки
мр Владимир Димитријевић
ИСТИНА О СЛУЧАЈУ МР ЗОРАНА ЧВОРОВИЋА

БЕОГРАД
2011.

академик Коста Чавошки
мр Владимир Димитријевић

*Аутори се захваљују кумовима Зорана Чворовића,
расутим по свим српским земљама и свету,
чијим је братољубљем штампана ова књига*

ИСТИНА О СЛУЧАЈУ МР ЗОРАНА ЧВОРОВИЋА

ФОНД ИСТИНЕ
Београд
2011.

Уредник
Предраг Р. Драгић Кијук

Рецензент
проф. др Милан Петровић

Библиотека
БРАТОЉУБЉЕ
Књига IV

*Где ти је брат?
Пост. 4,9*

До сада изашло:

1. *Истина о случају владике Артемија*, Крагујевац, 2010.
2. *Чувар вере је народ (Истина о случају владике Артемија II)*, Београд, 2010.
3. Грешни Милоје - Драго Жарковић,
Сине мој, не пристај, Чачак, 2011 (прво издање).
4. Грешни Милоје - Драго Жарковић,
Сине мој, не пристај, Чачак, 2011 (друго допуњено издање).
5. *Истина о случају мр Зорана Чворовића*, Београд, 2011.

На корицама:

ЦАР ЈУСТИНИЈАН (527-565), светитељ и законодавац.
Детаљ мозаика са зида апсиде у цркви Сан Витале у Равени.

Коста Чавошки

ПРАВО НА ИСТИНУ

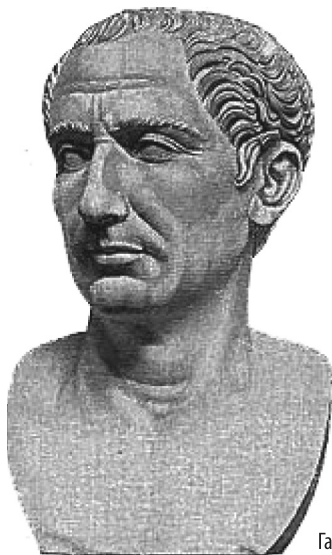
Међу многобројним људским правима, која се од *Magna Carte* до наших дана увршћују у бројне уставне декларације, нико није нашао за потребно да зајемчи и право на истину. Два су разлога зашто то није учињено. Први је што се до истине долази откривањем, за шта је потребан ауторитет знања и способности а не власти. Други је у томе што истина и није баш непобитна него спорна, па се и најбољим истраживањем само може мање или више приближити истини – ономе за шта је Карл Попер употребио израз истиноликост (*verisimilitude*).

Откривање истине је иначе основни циљ науке и оних установа које проводе научна истраживања. Историјски су то пре свега били универзитети који се нису могли замислити без слободе научног рада и објављивања резултата тог рада. Ти резултати су са становишта појединих ауторитета могли бити спорни, али се упркос томе њихово објављивање није смело осујећивати нити је због тога ико кога да страда, поготово данас када се трагање за истином сматра прворазредним задатком сваког човека од науке. У том погледу и данашњи истинољубци имају понешто од оне Аристотелове страсти када је рекао да му је Платон драг, али да му је истина дража.

Оно што је доскора било незамисливо управо се догодило мр Зорану Чворовићу, асистенту Правног факултета у Крагујевцу. Он је после десет година мукотрпног и плодотворног рада на овом факултету остао без звања, посла и зараде само због тога што је са својом колегиницом мр Соњом Спасојевић објавио збирку докумената под насловом „Истина о случају Владике Артемија“. Они су заправо сабрали већ објављене чланке

различитих аутора о овом спорном црквеном питању у својству забринутих верника и интелектуалаца, ван факултета и у личном својству.

Како су у већини ових сабраних написа оспораване одлуке највиших органа Српске православне цркве у случају владике Артемија, унапред се могло очекивати да ће друга страна пре или после одговорити на начин који је примерен природи универзитетске и интелектуалне заједнице. Тај начин интелектуалног одговора наговестио је још моћни Јулије Цезар поводом Цицеронове похвале Катону у спису под насловом *Катон*. Тиме је нанета увреда Цезару, „јер је спис, написан у похвалу човека за чију је смрт он био крив, сматрао за оптужбу против себе самог“ (Плутарх, *Гај Јулије Цезар*, 54). Цезар је, међутим, одговорио на исти начин, не употребивши силу: саставио је спис против Катона, у коме је изнео многе жалбе против њега, и дао му име *Антикатон*.

Гај Јулије Цезар

Уместо да поступе на овај начин па да на Чворовићеву и Спасојевићеву књигу одговоре књигом, двојица наших најугледнијих архијереја упутили су притужбе ректору Универзитета у Крагујевцу проф. др Слободану Арсенијевићу. Иако су добро знали да факултет као прав-

но лице у јавности искључиво заступа декан или лице које он писмено овласти, баш као што и Српску православну цркву искључиво заступа Патријарх, они су написали да је приређивач спорне књиге Чворовић, представивши се као асистент Правног факултета у Крагујевцу, у јавности оставио „утисак да је иступао у име ове високошколске установе, иако му то право ни по том основу не припада... Претпостављајући да се овакви антицрквени иступи двоје асистената Правног факултета одвијају без вашег знања, као и без сагласности Наставно-научног већа“, – вели се даље у овим писмима – „очекујемо да се Правни факултет и Ректорат јавно ограда од оваких иступа који дискредитују високообразовне установе, али и њихове односе са Српског Православном Црквом.“

Овакве притужбе су очигледно биле неумесне. Не само асистенту, него и најстаријем професору није за било какво јавно иступање потребна сагласност Наставно-научног већа, нити су дужни да о томе претходно обавештавају декана. Јер, ако наступају у властито име, како су то учинили мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић, онда се и похвале и покуде искључиво њима приписују а не установи у којој предају, баш као што им за одлазак на богослужење није потребна претходна сагласност Наставно-научног већа или декана нити је неопходно да се због тог њиховог чина Правни факултет од њих ограђује.

Уместо да с великим уважавањем стави до знања поменутој двојици архијереја да се јавно деловање двоје асистената ни на који начин не може приписати факултету на којем предају, што иначе добро знају сви негдашњи и садашњи универзитетски професори, ректор Универзитета у Крагујевцу проф. др Слободан Арсенијевић је показао да не зна или неће да зна правила академске установе коју у јавности представља. Зато је и могао да поручи декану Правног факултета проф. др Предрагу Стојановићу да је искрено и дубоко „изненађен понашањем мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су својим начином представљања: као асистенти на Правом факултету Универзитета у Крагујевцу, покушали да дају легитимитет свом јавном деловању, на академски недопустив начин, стварајући у јавности привид да изношењем личних ставова истовремено иступају и у име Правног факултета, а тиме и Универзитета у Крагујевцу.“ А тиме је цењени ректор допустио себи и очигледну бесмислицу: да се свако јавно

иступање било ког асистента његовог Универзитета у било којој прилици приписује Универзитету као таквом. Ни мањег знања ни веће глупости!

Много је, међутим, био опакији захтев који је ректор упутио декану Правног факултета и који је довео до избацивања мр Зорана Чворовића на улицу. Посреди је изричито помињање мера којима ће се „спречити и санкционисати понашање запослених који изношењем личних ставова и начина на јавној сцени Србије, недопустиво угрожавају ауторитет и аутономију Српске Православне Цркве, Правног факултета и Универзитета у Крагујевцу“. Тиме је уважени ректор, а да тога није био свестан, најпре изрекао истиниту квалификацију, а потом недопустиву претњу. Несумњиво је истинита ректорова тврдња да су иступања у јавности мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић била лична, те да се стога никакo не могу приписати Правном факултету, а камоли Универзитету у Крагујевцу, чиме је уважени ректор сам себи скочио у уста. А потом је прејудуцирао санкционисање таквих личних ставова што је, бар на универзитетима, вековима било незамисливо и недопустиво.

Нико, наравно, није могао очекивати да ће баш ректор сметнути с ума одбрану слободе мисли и јавне речи својих универзитетских колега и запрети кажњавањем асистената који су се усудили да саберу и објаве напise и документе који су мање-више већ били обелодањени. Али су потпуно изненађење људи који ће то кажњавање на Правном факултету извести. У својим разматрањима о улози судбине односно среће у политици и историји Макијавели каже да када *fortuna* хоће да упропасти неки народ или државу, она одабере и људе који ће то да изведу. Они који су наумили да мр Зорана Чворовића избаце на улицу и оставе без икаквих средстава за живот, ослонили су се и на људе који ће тај њихов наум провести на Правном факултету Крагујевцу. То су извели професори који су под стигмом „афере Индекс“, од којих су поједини од њих ухваћени на делу како примају и броје евре, примљене као мито за недопустиво пролажење на испиту и стицање противзаконите дипломе.

Реч је, иначе о афери која је откривена у фебруару 2007. године када је оптужено више професора Правног факултета у Крагујевцу, Београду, Нишу и Новом Саду, којима је стављено на терет да су, као предавачи на крагујевачком Правном факултету, уписивали у индексе прелазне оце-

не, а да студенти нису ни излазили на испит. Било је оптужено 87 лица, укључујући и посреднике у овом нечасном послу, док су само професори били оптужени за 159 кривичних дела (114 дела примања мита и 45 злоупотреба службеног положаја). Већи број окривљених био је и притворен. Оптужница је и даље на снази; чак је и суђење пред Окружним судом у Смедереву започело, али је прекинуто због такозване реформе судства и промене састава судског већа. Од 15 професора крагујевачког Правног факултета оптужених у афери „Индекс“, 13 је и даље у радном односу на факултету и држе наставу и испите. Чак ни двоје преосталих нису добили отказ: Бора Чејовић је отишао у пензију, док је Драгана Петровић нашла друго запослење. Првобитно су сви оптужени били на плаћеном одсуству, па су могли да се и даље баве научним радом, али нису могли да држе наставу и испите. По истеку плаћеног одсуства враћени су у наставу, да би Предраг Стојановић чак био изабран за декана.

Како су протекле већ четири године од откривања ове афере, а да суђење није ни настављено а камоли окончано, поставља се одмах питање како су оптужени наставници уопште могли не само да предају и испитују него и да преузму управу факултета и из својих редова изаберу декана. Све је то правдано погрешним разумевањем претпоставке невиности. Оптужени су изгледа сматрали да им та претпоставка допушта да и даље раде оно што су злоупотребили зарад вршења кривичних дела из користољубља. То је, међутим, била недопустива заблуда. Како је то проф. др Марко Павловић уверљиво објаснио, оптужени „појединац који се налази под претпоставком невиности није невин човек него судским процесом оптерећен човек, човек под основаном сумњом коју је својим актом – оптужницом – утврдио надлежни орган, јавни тужилац“. Зато је проф. др Бранко Ковачевић, ректор Универзитета у Београду, и могао да каже да „особа која се сумњичи за корупцију, односно за продају испита, као што је то случај с појединим професорима Правног факултета у Крагујевцу, не би требало да ради са студентима, да им држи наставу и да их оцењује. Поготово не би требало да буде на руководећем месту на факултету. Да се тако нешто деси на неком факултету Београдског универзитета, предложио бих да такав професор, уважавајући претпоставку невиности, буде ангажован на научно-истраживачком раду или у администрацији док се

судски процес не приведе крају.“ Онима, пак, који, попут министра просвете Жарка Обрадовића, сматрају да претпоставка невиности чини оптужене и даље неупитним, треба поставити питање: да ли благајник банке, оптужен за кривично дело проневере, треба и после тога да располаже кључевима трезора и да ли учитељ треба и даље да предаје деци ако се против њега води кривични поступак због педофилије?

Упркос свему овоме, наставници оптужени за примање мита и продају испита не само да су наставили да предају и испитују студенте и управљају факултетом, него су својим гласовима изrekli тражену казну мр Зорану Чворовићу и оставили га без икаквих средстава за живот. Иако је комисија која је саставила извештај за поновни избор мр Зорана Чворовића закључила да је он „заслужио епитет најбољег међу правним историчарима најмлађе генерације“, један од оптужених наставника др Ненад Ђурђевић поднео је приговор против овог извештаја тек да би створио изговор за гласање против поновног избора мр Зорана Чворовића. Тај изговор је, нажалост, био довољан за припаднике његовог „затворског братства“ – колеге професоре с којима је хапшен, притваран, оптужен и изведен на суд – па је 15. јула 2010. године на седници Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу донета одлука да се мр Зоран Чворовић не изабере у звање асистента. Од 24 присутна наставника 14 је гласало за, а 10 против, од којих је њих 9 оптужено за примање мита и продају испита, док је десети био асистент једног од оптужених. При том су недостајала само два гласа за апсолутну већину од укупног броја свих чланова Наставно-научног већа.

Посебну пажњу заслужују разлози којима се руководило крагујевачко „затворско братство“ када је ускратило свој глас за избор мр Зорана Чворовића. Њих је јасно изразио проф. др Ненад Ђурђевић када је рекао „да је суверено право сваког члана Већа да самостално одлучи да ли ће и како ће гласати по одређеном питању које је на дневном реду Већа, па и када су у питању избори наставника и сарадника“. Ако се занемари Ђурђевићево неразумеваше шта изрази „сувереност“ и „суверено право“ значе, што се од професора спортског права и није могло очекивати, он је заправо хтео да каже да сваки члан Већа располаже својим гласом по властитом ћефу, без икаквог моралног зазора и правних ограничења.

Једва да треба рећи да је проф. др Ненад Ђурђевић сметнуо с ума да је факултет *јавна* установа и да се приликом вршења јавних овлашћења – а избор наставника је једно од таквих овлашћења – све одлуке морају доносити у јавном интересу, а не произвољно и по личном ћефу. Он изгледа искрено верује да као што се дају прелазне оцене оним студентима који баш ништа нису знали али су за то платили, да исто тако може дати или ускратити свој глас приликом избора у наставничко звање. Управо је обрнуто и као што судије не пресуђују по властитом ћефу него по закону, па морају осудити окривљеног чију кривицу потврђују ваљани докази или га ослободити ако таквих доказа нема, тако и члан Наставно-научног већа, као вршилац јавног овлашћења, мора дати позитиван глас за оног кандидата који испуњава све услове за избор у звање за које је предложен, као што свој глас мора ускратити ако ти услови нису испуњени.

Како, међутим, нико не даје или ускраћује свој глас без икаквог разлога, поставља се одмах питање због чега мр Зоран Чворовић није изабран за асистента, иако је испуњавао све прописане услове. То је разјаснио декан овог факултета проф. др Предраг Стојановић када је у свом саопштењу за јавност изјавио да је Чворовић „потпуно законито добио отказ... искључиво зато што су његови поступци при одбрани бившег епископа Артемија озбиљно штетили угледу Факултета“.

Није наравно први пут да се у овој земљи поједини политички неподобни наставници на правди Бога избацују са универзитета. И није први пут да то чине они наставници који су довољно порочни и за прљаву работу надарени и увек спремни. Али нам није познато да су то у историји ове земље икада чинили окривљени преступници за тешка кривична дела безочно почињена из користољубља. Утолико избацавање једног даровитог праведника са Правног факултета у Крагујевцу представља јединствен случај у нашој академској и политичкој историји, који не служи на част онима који се и даље праве необавештени и неупућени. Стога ће објављивање ове збирке свих релевантних докумената о овом срамном случају одузети нашим лицемерима и последњи разлог због којег су до сада избегавали да се суоче с властитом савешћу.

ОДЛУКА О ИЗБОРУ САРАДНИКА

Број: 1112/2
20. 06. 2006. године

Изборно веће Правног факултета у Крагујевцу, на основу чл. 86. ст. 1. и 5. Закона о универзитету („СГ РС” бр. 21/02) и чл. 191. Статута Правног факултета у Крагујевцу, на седници одржаној 20. јуна 2006. године, донело је

ОДЛУКУ о избору сарадника

Зоран Чворовић, магистар правних наука из Краљева, бира се у звање **асистент за ужу научну област Општа историја државе и права** - односно за наставни предмет Општа историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу.

Са именованом ће Декан закључити уговор о раду.

Образложење

Декан Правног факултета у Крагујевцу објавио је конкурс за избор једног сарадника у звању асистент за наставни предмет - ужу научну област Општа историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу. Конкурс је објављен у листу „Послови” дана 21. марта 2006. године.

Изборно веће Правног факултета у Крагујевцу, на седници одржаној 15. 03. 2006. године образовало је Комисију за припрему извештаја о кандидатима који се јаве на наведени конкурс.

На конкурс се јавио један кандидат и то, мр Зоран Чворовић, из Краљева, досадашњи асистент приправник за наставни предмет Општа историја државе и права.

Комисија је прегледала конкурсни материјал, сачинила Извештај и доставила га Факултету дана 12. 05. 2006. године. Истог дана, Извештај је, сходно чл. 190. ст. 7. Статута Факултета, обавештењем преко огласне табле стављен, 30 дана на увид јавности, у Библиотеци Факултета и на Сајту Факултета.

Изборно веће Правног факултета у Крагујевцу, на седници одржаној 20. 06. 2006. године разматрало је Извештај Комисије и прихватајући њен предлог, донело одлуку о избору Зорана Чворовића, магистра правних наука, у звање и на радно место асистент за ужу научну област – односно наставни предмет Општа историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу.

На основу реченог донета је одлука како гласи у диспозитиву.

Доставити:
- мр Зорану Чворовићу.
- у Досије,
- Архиви

Председник Изборног већа
Декан
проф. др Свето Пурић

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

ТУЖИЛАШТВУ ЗА ВИСОКОТЕХНОЛОШКИ КРИМИНАЛ

ПРЕДМЕТ: Кривична пријава због кривичног дела угрожавања сигурности проф. др Марка Павловића и мр Зорана Чворовића, извршеног преко интернета.

У петак, 12. фебруара 2010, „Савез студената” Правног факултета у Крагујевцу је на facebook-у основао групу „Револт” са сликом претеће ПЕСНИЦЕ, са темом: „Историја на Правном - хоћемо још једног испитивача”. Пратећим текстом, уз слику песнице, проф. др Павловић и мр Чворовић су сатанизовани лажима о свеопштем угњетавању студената - „дрским понашањем”, „присиљавањем” на куповину „преобимних” „књига”, „непролазношћу” на испитима ... Изнад текста, као графички позив на линч сатанизованог професора и асистента, стоји ПЕСНИЦА (стилизована тако да изгледа као да је ојачана „боксером”).

ПЕСНИЦА са пропратним текстом, на facebook-у, је подстицала и одређени тип (сатанизујућих) коментара. Тако, у једном од фаворизованих коментара, професор и асистент су означени као највеће ЗЛО Правног факултета. Пао је и један предлог за „спаљивање”.

После оваквог јавног позива на линч, професор Павловић и мр Чворовић су очекивали и још увек очекују да их неко може сачекати (на Факултету или изван Факултета) песницом, песницом с „боксе-

ром”, можда летвом, или не само хладним оружјем, пошто је суштина јавног позива „Савез студената” да се обојица елиминишу с Факултета. Свесни опасности којој су изложени, овим јавним позивом на линч, проф. Павловић и мр Чворовић своје послове на Факултету обављају у страху и под притиском. Проф. Павловић предавања држи у амфитеатру (где нема контроле уласка), уз присуство једног члана породице, спремног да алармира полицију на први знак о инцидентној ситуацији. Јер, проф. Павловић је имао (2007, у јеку афере „Индекс”) крајње инцидентну ситуацију када је врхушка „Савеза студената” са својом групом, лупајући у пластичне флаше, упала на предавања и одвела студенте на неки њихов протестни митинг. Уосталом, ова организација има традицију насиља које факултетска управа толерише.

Овом случају посебну димензију даје чињеница да иза „Савеза студената” стоји Емилија Станковић, трећеоптужена у афери „Индекс”, која је пре неколико месеци, од стране професора Павловића ухваћена у тешком професионалном неделу - плагијату.

Крагујевац - Краљево,
1. март 2010. Крагујевац,

проф. др Марко Павловић
Крагујевац, Михаила Ивеше 1/11-22

мр Зоран Чворовић
Краљево, Војводе Степе 6/9

Надежда Павловић

Надица Чворовић

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ ПОД НАЗИВОМ „ОДНОС МЕДИЈА ПРЕМА СПЦ”

У четвртак, 11. 03. 2010. године, у београдском Медија Центру одржана је конференцију за новинаре, на тему извештавање јавности о најновијим догађајима у Епархији рашко-призренској СПЦ. На конференцији су обавештени представници медија о подношењу тужбе за клевету од стране приватног тужиоца епископа Артемија, против новинара дневног листа „Блиц” Ж. Јевтић и Н. Зејака, а због текстова у којима је владика означен као расколник. Тужбу Првом основном суду у Београду поднео је пуномоћник епископа Артемија, београдски адвокат Горан Петронијевић. На конференцији су говорили: г. Слободан Драгутиновић, адвокат из Параћина и један од пуномоћника владике Артемија, г. проф. др Драгиша Бојовић, професор Универзитета у Нишу и Универзитета у Косовској Митровици, управник Центра за црквене студије и г. мр Зоран Чворовић, асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, правни историчар.

Транскрипт Конференције за новинаре од 11. марта 2010. г. (интегрална верзија)

Водитељ: Поштовани гости, поштоване колеге новинари, добар дан и добродошли у Медија Центар, на конференцију за новинаре, као што сте видели из наше најаве, магистра Зорана Чворовића и магистра Соње Спасојевић, иначе асистената Правног факултета Универзитета у Крагујевцу. Тема данашње конференције о којој ће говорити наши гости је „Однос медија према СПЦ”, а са нама су данас магистар Зоран Чворовић, асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, иначе правни историчар, професор доктор Драгиша Бојовић, професор Универзитета у Нишу и Универзитета у Косовској Митровици и управник Центра за црквене студије, и господин Слободан Драгутиновић, адвокат из Параћина. Пре него што дам реч господину магистру Зорану Чворовићу, молим вас само да искључите мобилне телефоне и када новинари буду постављали питања да користе микрофон, јер се конференција снима. Ја вам захваљујем и дајем реч господину Чворовићу. Изволите.

мр Зоран Чворовић: Тема данашњег скупа јесте, као што сте видели из наслова, однос медија према СПЦ, а поводом последњих догађаја у Епархији рашко-призренској, повезано са уклањањем владике Артемија, владике рашко-призренског, са места Епископа Рашко-призренске епархије. Ја ћу вам у име организатора ове конференције прочитати једно Саопштење, али пре тога да кажем, да организатори конференције нису само овде именовани магистар Соња Спасојевић и магистар Зоран Чворовић, већ, слободно могу рећи, хиљаде познатих, именованих припадника српског народа, чланова СПЦ, верујућег народа Божијег, расутог по свим епархијама СПЦ, а именовани су јер су потписници многих петиција и докумената упућених како јавности Србије, тако и Српској Православној Цркви. Један од тих докумената, који је потписало више од 5 000 верних чедо СПЦ, из свих епархија СПЦ, добили сте у прилогу, у материјалу који је Вама подељен. А горе именовани су назначени само због пословних правила ове куће, чије гостопримство ми сада овде уживамо.

И још једна примедба: у најави је најављен господин Горан Петронијевић, адвокат из Београда. Он је оправдао своје одсуство због обавеза на суду, али ће бити присутан преко поднеска који ћемо овде објавити. И одмах да вам кажем, поднесак ће прочитати господин Слободан Драгутиновић, адвокат из Параћина. И он, Горан Петронијевић и адвокат Мирко Ђорђевић из Београда, заступаће владика Артемија у тужби за кривично дело клевете, која је данас подигнута пред Основним судом у Београду против Жељке Јевтић, новинарке „Блиц“-а, а у вези са квалификацијом – раскол и расколник, у бројевима од 15. фебруара и 17. фебруара ове године. А сада да вам прочитам кратко Саопштење:

Уважене даме и господо новинари, наше данашње окупљање има само један циљ: да Вама, као друштвено ангажованим борцима за истину и објективност у информисању, помогнемо у том процесу трагања за истином. Наравно, тема око које смо се окупили је извештавање о случају уклањања епископа Артемија са управе Епархијом рашко-призренском. С обзиром, да је тај случај преседан у новијој историји наше Цркве и нашег народа (ако изузмемо

рашчињење владике Дионисија 1963. године, предузето наводно због његових манипулација црквеним новцем, а у ствари по налогу Броза и УДБ-е, јер је Дионисије организовао демонстрације приликом Титове посете Сједињеним Америчким Државама), морамо отуда бити веома опрезни када о овом случају говоримо и пишемо. Одговорност медија је већа од одговорности других друштвених чинилаца, јер у српском друштву, располућеном и често распамећеном, јавна реч се гледа, слуша и чита са нарочитом напрегнутошћу.

Епископ рашко-призренски и косовско-метохијски Артемије је већ двадесетак година симбол присуства Српске Цркве на Косову и Метохији. Својим успешним духовним руковођењем обновио је монашки живот у овој области и напунио манастире женским и мушким монаштвом. Око манастира су се у тешким данима који су задесили Косово и Метохију, Срби окупљали и окупљају до дана данашњег. Својим, условно говорећи, „политичким“ ангажовањем у земљи и свету, епископ Артемије је спроводио главну линију српске државотворне политике: да се не призна самопрокламована независ-

Медија Центар, Београд, 11. март 2010, учесници: адвокат Слободан Драгутиновић, проф. др Драгиша Бојовић и мр Зоран Чворовић (с лева на десно)

ност Косова и да се нађу савезници Србије у одбрани њеног интегритета и суверенитета. Својим милосрдним радом епископ Артемије је нахранио на хиљаде и хиљаде Срба и осталих неалбанаца затворених у гетоима, такозваним „енклавама“ на Космету. Наравно, не сме се заборавити ни његова борба за очување наше православне вере, изложене покушајима крипто-унијаћења, под видом екуменизма. У свему томе владика Артемије се понашао црквеноградилачки, па је увек спроводио одлуке више црквене власти, чак и онда када се са њима није слагао.

Сетимо се да је, по одлуци Синода, повукао тужбу против НАТО земаља, чије су трупе биле најодговорније за допуштање шиптарског погрома српских светиња у марту 2004. године; да је прихватио одлуку Синода којом се поништава његова одлука о уклањању епископа липљанског Теодосија с места игумана манастира Високи Дечани; да се повиновао одлуци да високи званичник САД, Џозеф Бајден, посети Дечане у мају 2009. године, иако се противио томе; да је од Синода примио кључеве епископске резиденције у Призрену и других (од стране албанских фирми лоших и нестручно обновљених) објеката, иако је био против тога.

Последње што је урадио јесте прихватање одлуке Синода да га одстрани од управљања Епархијом, иако та одлука није донета у складу са Уставом СПЦ, који налаже уклањање епархијског архијереја само решењем Светог Архијерејског Сабора СПЦ (а не Синода), и то по канонској осуди или доказаној немоћи (чл. 111 Устава СПЦ), који сте добили у прилогу, у материјалу, управо ове чланове. Такође, епископу Артемију је наметнут као администратор бивши епископ захумско – херцеговачки Атанасије, који је 1999. године поднео оставку на све дужности и НЕМА ПРАВО да преузима било чију епархију (9. правило Трећег васељенског сабора, преступ против јерархијског поретка, еп. Н. Милаш, Црквено казнено право, стр. 546). По Уставу СПЦ (члан 112, ст. 2), чак и после смрти епископа одређене епархије, епископ – администратор нема право да „започиње било какав посао који би се тичао епархијске организације“, што епископ Атанасије не извршава, мешајући се у живот црквених општина и манастира Рашко-при-

зренске епархије и служећи Св. Литургију противно прописима Типика Православне Цркве и одлукама Светог Архијерејског Сабора СПЦ, донетим 2006, 2007, и 2008. године (што су, по „Црквеном казненом праву“ епископа Никодима Милаша тешки канонски преступи, стр. 549, 552-553). Упркос свему горе наведеном, епископ Артемије мирно чека решење Светог Архијерејског Сабора СПЦ, и позива своју паству на послушност и смирење пред одлукама Синода (с којима се, рекао је, не слаже). Називање епископа Артемија расколником у појединим медијима је, стога, неканонско, неистинито и увредљиво, а и лажно информише јавност о ономе што се у СПЦ заиста дешава.

Зато вас, уважена господо, молимо да овој теми приступате пажљиво и одговорно, а уверени смо да ће тако бити, јер знамо да вам је највише стало управо до објективне информисаности наших суграђана. Надамо се да ће материјали које смо Вам поделили помоћи да правилније и потпуније разумете неке од савремених догађаја у СПЦ. Верујемо, да ће те се уз ове текстове лакше сналазити у сложеној црквено - правној тематици, уз очекивање да ће они бити моћно оруђе у рукама аналитички одговорних новинара. Хвала вам на пажњи и стрпљењу.

мр Зоран Чворовић: Сада ћу дати реч господину Слободану Драгутиновићу, адвокату из Параћина, и као што рекох, адвокату који ће се као заступник придружити Горану Петронијевићу и Мирку Ђорђевићу у тужби која је данас већ поднета против новинарке Жељке Јевтић.

Адвокат Слободан Драгутиновић: Ево данас, 11. 03. 2010. године, Првом основном суду у Београду је поднета приватна кривична тужба приватног тужиоца епископа Артемија из Грачанице, манастир Грачаница, па ћу вам ја прочитати садржај те тужбе:

„Против окривљених Жељке Јевтић и Недељка Зејака, новинара дневног листа „Блиц“, улица Краљице Марије бр. 1, Београд, због кривичног дела клевете, из чл. 171, став 2, у вези става 1. кривичног Законика, због тога што су у стању урачуњливости, свесни својих поступака и последица које из њих могу произаћи, хтели последицу која је наступила у виду нарушавања части и угледа приватног тужиоца.

На тај начин што су у ауторском чланку, у дневном листу „Блиц“, 15. фебруара 2010. године, на странама 4. и 5. изнели неистину за приватног тужиоца, цитат: „Владика Артемије и група од 20-ак монаха су у расколу са СПЦ“, завршетак цитата, а које су неистините таквог значаја да шкоде части и угледу приватног тужиоца, због чега су на његовој страни наступиле тешке последице, чиме су извршили кривично дело клевете из члана 171, став 3, у вези са ставом 2. и 1. кривичног Законика, у саизвршилаштву, и у вези са чл. 33. Кривичног законика.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ: Приватни тужилац, епископ Артемије из Епархије рашко-призренске СПЦ, за кога су, а поводом његовог положаја у Епархији рашко-призренској и његовог управљања истом, окривљени изнели грубу неистину, да је владика Артемије заједно са 20-так монаха у расколу са СПЦ, а који термин ниједном приликом није употребљен у одлуци Светог Архијерејског Синода СПЦ, од 11. фебруара 2010. године, на основу којег је покренут поступак утврђивања канонске одговорности епископа Артемија. Ова чињеница, изнета у наведеном тексту, је очигледна неистина, а што се може утврдити из приложених доказа. Напротив, Епархија рашко-призренска је одувек била и јесте неодвојиви део СПЦ, а приватни тужилац ни једним својим делом није нарушавао јединство СПЦ, већ управо супротно. Окривљени, да ли из незнања или очигледне намере, су у предметном тексту навели да је приватни тужилац заједно са 20-так монаха у расколу. Ова неистина нема карактер обичне неистине, због тога што је према црквеном Казненом праву расколнштво један од најтежих преступа, преступ против јединства Цркве. Расколник је онај ко се одметнуо од Мајке Цркве и самовољно отцепио, односно одвојио део њене територије. Дакле, окривљени су именујући приватног тужиоца расколником, на најгрубљи могући начин нашкодили части и угледу приватног тужиоца. Ово нарочито имајући у виду историјски тренутак у коме се СПЦ налази и бројне проблеме са којима се суочава, нарочито у погледу јединства Цркве. Изношењем оваквих неистина, окривљени су приватног тужиоца изједначили са свима онима који су радили и раде на нарушавању јединства СПЦ у Македонији, Црној

Гори, у последње време и у Хрватској. Ова неистина још више добија на значењу када се узме у обзир положај и углед владике Артемија, његова вишегодишња борба за опстанак православног живља на Косову и Метохији, цркава, манастира и других светиња. Поред навода изнетих у тужби, у појединим чланцима изнето је више неистина за приватног тужиоца који ће бити предмет других поступака. Због свега наведеног предлажемо, да насловљени Суд закаже главни претрес о овој кривично-правној ствари, да се прибави и прочита извештај из казнене евиденције за окривљене, да се саслуша приватни тужилац, те да након саслушања окривљених, Жељке Јевтић и Недељка Зејака, спроведеног доказног поступка, исте огласи кривим због извршења кривичног дела које им се овом кривичном тужбом ставља на терет и осуди их по закону.”

Ову тужбу је потписао пуномоћник епископа Артемија, адвокат Горан Петронијевић из Београда. Ја бих само још неколико реченица рекао. Углавном, у тужби је написано оно све што је важно, поводом овог догађаја, али морам да кажем да свима нама тешко пада што је у целој овој причи постојала, бар у већини случајева, нећемо да кажемо увек, само једна страна, а да практично оно златно правило, и новинарства, и наше правничке професије, да се чује и друга страна, није испоштовано.

Сваки грађанин, па, наравно, и епископ Артемије, има право на једну јавну и фер расправу о његовом случају. То је једно основно људско право која је загарантовано и Европском конвенцијом о људским правима, која је усвојена још далеке 1950. године у Риму и која наравно да има супрематију и над националним законодавствима. Значи, нико не може да буде осуђен пре спроведеног законитог поступка. Мислимо да у овом случају недавањем праве речи епископу Артемију, да своје виђење целе ствари изнесе, поједини су се представници медија дубоко огрешили, не само о част и углед владике Артемија, јер ми мислимо да је та далеко већа ствар у Божијим рукама, која ће свакако на један правилан начин показати да је он био у праву, него су се огрешили о правило и етику своје професије. Опет се враћам на поменути Конвенцију, која даје, наравно, право свима за

слободу изражавања и слободу мишљења. И, наравно, да представници медија имају право да користе те своје слободе и да у оквиру својих професионалних задатака истражују све ово. Али ту постоји и друга ствар, која је, исто тако, већа, и која ограничава, а то су дужности и одговорности у погледу заштите угледа неког лица. И сматрамо да је овде управо један несклад дошао у том делу, да се једна оваква квалификација тако олако изрекне, и то изрекне за онога који је цео свој живот жртвовао и дао СПЦ, и који то чини нештедимице и чиниће до краја свог земног живота.

Сматрамо да можда ово буде једна поука, да се у неким будућим случајевима, на један другачији и примеренији начин сви односимо према неким људима, не само, значи, из црквеног живота, него уопште из јавног и уопште из другог дела нашег друштва. Хвала.

мр Зоран Чворовић: А сада, реч има професор Драгиша Бојовић, професор на Филозофском факултету у Нишу и у Приштини, управник Центра, како рекосмо, за црквене студије. Изволите професоре.

проф. др Драгиша Бојовић: Даме и господо, поштовани новинари. Вероватно сте се запитали, а и сам сам се запитао, чији глас ми овде артикулишемо, јер смо се, неки од овде присутних, први пут срели данас овде, и одмах да вам кажем, по мом дубоком убеђењу ми артикулишемо глас слободних и достојанствених, односно, оних који данас у Србији држе, пре свега, до достојанства, правде и истине.

Ви сте пажљиво, а ја сам се у то уверио, из ових или оних позиција, пратили црквени живот последњих година, и с нарочитом пажњом пратили црквени живот у Рашко-призренској епархији и рад преосвећеног епископа Артемија. Могли сте закључити, а то се могло видети и голим оком, да се метафорички изјасним, да већ дуже време, можда две - три године, води се једна нечувена медијска кампања против владике Артемија, различитим поводима.

Такође сте могли приметити, да су се таласи те медијске кампање појављивали веома срчунато и просто се очекивало да на тим таласима, такве медијске кампање, и раније буде разрешен владика рашко-призренски Артемије. Зашто се то није десило раније? По мом дубоком убеђењу, само из једног разлога, што би то, како су мис-

лили креатори ове кампање, у доброј мери покварило рејтинг претендента на престо Патријарха Српског.

Такође сте се могли уверити, да су предводници ове кампање, дакле медијски предводници ове кампање, сличне кампање водили и поводом других питања, рецимо, избора патријарха за живота претходног патријарха, блаженопочившег патријарха Павла, да је оркестрирана медијска кампања и по питању наводног доласка римског папе у Србију, и на низ других питања. Наравно, све те кампање, па и она која је вођена против духовно-рехабилитационог центра Црна Река, имале су за циљ компромитовање рада владике рашко-призренског Артемија. У тим медијима као извор се често помињао „извор из Патријаршије“. Помало необично, јер је то један толико неодређени појам, као када бисте данас поводом случаја неког министра у Влади Републике Србије рекли да је то „извор из државе“. Тај „извор из Патријаршије“, по ономе што је саопштавано у медијима, могао је бити само извор из црквене Владе, односно Светог Архијерејског Синода СПЦ. Нажалост, у свему томе, као што је речено и у овом тексту који смо чули од г. Чворовића, и у овој тужби, доста је било манипулација, па чак и саопштења Синода су често доносила манипулацију. Ко се нашао на удару свега овога? Онај који је у овом тренутку најлакша мета за одстрел. Нити има подршку државе, нити има подршку Цркве, под знацима навода, односно црквене владе. Онај за којег се са потпуном одговорношћу може рећи да представља духовног горостаса међу браћом архијерејима. Шта су показатељи овога атрибута? Неко је израчунао, и бавио се статистиком, можда није потпуно у праву, али је близу тога, да су скоро четвртина монаштва у СПЦ духовна чеда владике Артемија. Може ли недостојан, и крив, имати ту благодат Господњу, а та благодат долази само од Господа? И напунити манастире некада пусте, по речима једног Оца из четвртог века - који је испунио пећине појањем - појањем, наравно, црквеним, монашким.

И посебно у овој кампањи смета управо једна пећина, а то је Црноречка пећина. Зашто смета Црноречка пећина? Зато што је она расадник монаштва, не само у рашко-призренској Епархији, него у целој СПЦ. Скоро 40 година идем у Црну Ријеку, како би било правил-

но, односно у Црну Реку, ви пишите како год хоћете. Имам 46 година, и ону побожност коју сам видео недавно, на крају прве недеље Часног Поста, не монаха, него вернога народа који долази у тај манастир, односно у ту пећину, сретао сам само по руским светињама. И онда сам се заиста запитао: коме таква светиња смета? Па смета из оних разлога које сам управо малопре навео, зато што је она симбол владике Артемија и симбол духовног и монашког живота у СПЦ.

Наравно, ја припадам онима који сматрају да овде владика Артемије није губитник. Сматрам овде да је неко потрошио два угледна епископа. Дакле, неко је потрошио два угледна епископа! Један који је велики духовни ауторитет, као што је владика Артемије, и један који је неоспорни теолошки ауторитет, а то је владика Атанасије, без обзира да ли се ми слажемо са његовом науком или не, са његовим текстовима или не. И поред тога, оно што је поготово трагично, урушен је ауторитет Цркве и Српског Патријарха. А то одлично показују текстови, ја то морам да поменем, који се однедавно, у ствари већ 10-ак дана, објављују у „Политици“. И при крају, ја се надам да нисам одужио, кажем пошто сам често у Рашко-призренској епархији, да је монаштво Рашко-призренске епархије и верујући народ привржен свом Епископу и да поштује одлуке Синода.

На другој страни има једна занимљива ситуација, да се на Литургије иде по позиву и по задатку, што се раније није дешавало. Рецимо, прва Литургија која је служена у Грачаници, тамо је један локални функционер, преко локалног радија, позивао да се дође на Литургију, што раније није чињено. Дакле, све то показује, а ја сам у неким текстовима у „НИН-у“ и „Политици“ то написао и не бих да понављам, да се ради о својеврсном политичком пројекту. И сада ћу, овај, поменути један израз, који, чини ми се, до сада није помињан, а реч је о неким интеграцијама. Ви знате да у Србији постоји пројекат тих евро-атлантских интеграција, чије су прве жртве били српски генерали. То изгледа не иде баш најбоље. Тренутно је на снази један пројекат који можемо назвати „евро-екуменистичке интеграције“, чија је прва жртва владика Артемије. И на самом крају, морам рећи да је у овом случају, случају владике Артемија, суспендована мудрост

и угрожено јединство Цркве, зарад краткорочних политичких ефеката. При томе, нико се није запитао какав је допринос био владике Артемија за 20 година архијерејског рада. И пре тога године монашког рада, архимандритског рада. То је онај владика који је остао уз свој народ и увек био уз Србе на Косову и Метохији, не само уз Србе на Косову и Метохији. Ја то могу да сведочим, дакле, за време које траје сигурно преко 20 година. Хвала вам на пажњи.

Водитељка: Захваљујем се нашим гостима и позваћу колеге новинаре ако имају питања да их поставе нашим гостима, а пре него се јаве само да користе мобилне микрофоне и да се представе именом и редакцијом. Изволите.

Јелена Тасић (Danas): Јелена Тасић, дневне новине „Данас“. Ја бих имала два питања. Да ли је пре подношења ове приватне тужбе владике Артемија, искоришћена законска могућност да се од листа у коме су спорни текстови објављени тражи деманти и у истом простору, у истом обиму текста, што постоји као могућност. И друго, око овог црквеног права, и права администратора привременог. Ја морам да кажем, да ли ви знате, јесте ли се ви распитивали, мени је у Синоду, поводом неслагања чланова црквеног Устава с оним што је спроведено у Синодској одлуци, речено, да је тај члан Устава промењен. Значи, оно што читамо у црквеном Уставу то више не важи, то је пре неколико година промењено. Администратори, привремени администратори у СПЦ сада имају права која имају и надлежни епископи. Хвала.

мр Зоран Чворовић: Господин Петронијевић, као адвокат који ће заступати владика Артемија, је поднео тужбу. Деманти није упућен из једног једноставног разлога: зато што су овде поменути новинари „Блиц“ упорно истрајавали у овој квалifikацији, па сам вам ја на почетку рекао, да је адвокат Петронијевић, као заступник тужбе, у тужби навео чланак од 15. фебруара, то јест од понедељка 15. фебруара, где су владика Артемије и група од двадесетак монаха око њега квалификовани као расколници. Али и 17-ог, среда 17. фебруара, појављује се такође квалификација расколник, везана за двојицу јеромонаха из манастира Светих Архангела. Тако да, и правнички судећи, новинарка истрајава у своме делу и свесна је онога што чини, што ће, нећемо

прејудуцирати ствари, утврдити поступак. А осим тога, на првом рочишту и тужилац и тужена биће позвани на измирење. Тако, видећемо шта ће донети прво рочиште, па оставимо судском поступку то.

А што се тиче чланова Устава, Устав онако како је објављен, дакле промене које нису објављене правнички не постоје. По Уставу СПЦ, члан 111. је јасан. Било којим тумачењем да приђемо том члану, епархијског архијереја може Свети Архијерејски Сабор, дакле Свети Архијерејски Сабор, са управе уклонити само по канонској осуди, или га разрешити по доказаној немоћи, што је и у цивилном, државном праву јасно, то је одузимање пословне способности услед физичке немоћи, која мора да буде констатована; или по установљеном престанку једног од услова из чл. 104. Престанак тих услова мора да се констатује, а и услови су вам дати: држављанство, итд. Дакле, чл. 111. је јасан. Одлуку о уклањању може да донесе само Сабор. Тиме се не спори чл. 74. Устава, где се каже да Синод суди у првој инстанци. Синод покреће поступак у првој инстанци, али не може уклонити архијереја. Потом, од Устава је старије канонско право, дакле правила васељенских и помесних сабора. Деветнаесто правило Картагинског помесног сабора је јасно: епископ против кога се води поступак остаје у свим правима и обавезама, осим ако се после трократног позива не одазове црквеној власти, значи, не прими тужбу, и не одазове се црквеној власти која покреће поступак. Јасно је да се владика Артемије одазвао црквеној власти. Ви у јавности имате писмо које је он упутио тим поводом патријарху Иринеју. Осим тога, ово правило предвиђа да епископ који оправдано не може да прими тужбу, дакле, оправдано не може да почне поступак, даје му се рок од месец дана да се не појави на суд, да би у том року могао да изради жалбу. Даје му се, дакле, право, разуман рок на одбрану. Овде су сва та права јасно прекршена. Но, ми у то нећемо залазити, то је ствар канониста. Ми вас само обавештавамо, као чланови верујућег народа Божијег, а тело Цркве представљају не само клирици, већ и мирјани, и по окружној посланици источних патријарха из 1848, каже се, да је „чувар правоверја и благочешћа верујући народ“. И као глас тога верујућег народа, ми овде окупљени, али и многи други, као што рекосмо, указују на кршење ка-

нона. А остављамо црквеној власти да у законитом канонском поступку о томе одлучи. И јасан је чл. 112. Он говори о удовама, тзв. „удовама епархијама“. То су епархије где се архијереј упокојио. Чак и за такве епархије стоји, да „док је епископска столица упражњена не може се започињати никакав посао који би се тичао епархијске организације, нити се могу изводити какве важне промене у пословима који су за време управљања бившег епархијског архијереја били започети.“ И то је јасно правно правило. Да је немогуће у једном року, у времену промена, када није изабран нови епископ, да привремени администратор, а име му то и каже – привремени, започине послове који ће оставити трајне правне последице. Ја мислим да сам био јасан.

Адвокат Слободан Драгутиновић: Ако дозволите, само једно мало разјашњење. Мислим да је питање било на месту и ради разјашњења што је колега Зоран читао и што сте ви добили информације. Али тамо се каже: суди. И то сте лепо поставили: суди. Није тешко закључити да ли је овде било суђења. Ако имате суђење, морате утврђивати нечију кривицу. Значи, није било суђења, није било утврђивања кривице. Била је једна октроисана, то слободно могу да кажем – одлука. Значи, суђење, без утврђивања нечије кривице, без давања права и могућности некоме да изнесе аргументе, без једног ваљаног позивања, с остављањем рока да припремите документацију, није никакво суђење, ни утврђивање кривице. Значи, то је нешто што је наметнуто и у овом случају се не може ни рећи да је Синод то испоштовао. Ето, то је то.

Водитељка: Хвала вам. Идемо даље на питања новинара. Изволите. Може наравно, изволите.

Јелена Тасић (Danas): Ако, како бих рекла, верници и грађани тврде, па и ви као правници тврдите, да је прекршено канонско право, које су правне могућности да се на то укаже, значи, и Синоду, за који тврдите да је направио грешку, и предстоји нам седница Светог Архијерејског Сабора, на коме ће се о свему томе разговарати, да се и Сабору предоче ставови верника, грађана и правних стручњака? Хвала.

мр Зоран Чворовић: Овако, владика Артемије је и у изјави

РТС-у рекао да поштује одлуке црквене власти, и да поштује поступак који се спроводи. Тако да и ми, верујући народ, чекамо одлуку самих црквених власти, односно Сабора као највише инстанце, која је једина могућа да суди, надајући се, пре свега, као представници верујућег народа Божијег, у вољу Божију, да ће се канони поштовати, јер канони нису норме које су обична творевина људског интелекта. Потом, наш прилог томе јесте ова конференција за штампу, да јавност буде информисана, а и ви, као новинари, да добијете информације и могућност, не да се нама верује на реч, управо томе служе ови материјали, већ да из правних докумената и тумачења најауторитативнијих црквено-правних стручњака, да сами утврдите, као што рекосмо, по принципи-ма истраживачког новинарства, шта је истина, а шта не.

Миленко Пешић (Политика): Миленко Пешић из „Политике“. Ја бих поставио питање, да ми дате ваше размишљање. Свако ко је гледао „Упитник“, прошлог-претпрошлог понедељка, у коме је гостовао преосвећени владика Иринеј бачки, који је заступао, као члан црквене владе – Цркву, као портпарол Цркве. На, да тако кажемо, поновљено питање, није оставио никакву могућност да владика Артемије неће бити, ајде да тако кажемо, осуђен на Сабору. Узимајући све оно што се дешавало, по њима, овај, са случајем о. Симеона Виловског, просто ме занима, како ви то видите, да практично пре него што је канонски поступак утврђивања кривице завршен, практично, у јавности је створен утисак да ће преосвећени владика Артемије бити осуђен, а не знамо како, додуше сад. Па ме занима, како просто види све то?

проф. др Драгиша Бојовић: Најједноставније речено, и најкраће речено, то видим као једну девијантну појаву, где у Цркви не одлучује Сабор, него појединци.

Водитељка: Можемо даље...

Адвокат Слободан Драгутиновић: Ја бих само додао да је господин из „Политике“ веома лепо овај проблем поставио. То је мени, исто, као верујућем човеку сметало, да се практично сада поставља питање шта онда Сабор треба да ради даље? Ако смо ми већ пре Светог Архијерејског Сабора, и то на једном врло одговорном месту, пред

практично целим српским аудиторијумом, чули да је то неко изјавио, а тај неко није тек ко, него, значи, портпарол Синода, дугогодишњи члан Синода, онда ту постоји једна велика повреда презумпције невиности свакога. Значи, ми смо тиме погазили да нико није крив док се у неком поступку то не утврди. На једној страни Синод каже да се води поступак, и исти тај Синод говори о епископу Артемију као о свом брату, па каже „наш брат Артемије“. И то сте вероватно исто запазили. Ако се тако неко понаша према брату, онда се поставља питање како ће се понашати према некоме ко му није брат?! Значи, од давних дана, а то је и нека тековина целе модерне цивилизације, значи, нико није крив, и за оне најокорелије криминалце, где смо сведоци да сви знамо шта је, па не можете да кажете – криви су. Ви овде на пар месеци пре заседања Светог Архијерејског Сабора, нема шта ту Синод, овај Сабор, да ради. Баш тако! Сабора ту нема, једноставно то ће да се аминује. А водите поступак. Значи, ми имамо једну ситуацију доведену до апсурда. Нашли смо кривца, а кривицу ћемо већ да утврдимо. Видећемо, како шта, наћи ћемо и неку кривицу ту у међувремену. Значи, да ли је то у складу са тим неким тежњама, јер и Црква мора да буде у оквиру, да живи живот као и сви ми, а са друге стране читав низ кривичних норми је повређен. Значи у овом новелираном Кривичном закону постоји одредба где је кажњиво, значи, да нико не сме да коментарише ток судског поступка, ток неког поступка.

Друга ствар постоји уважавање равноправности. Ви морате да штитите у току поступка равноправност, потпун углед сваког и интегритет и ауторитет свакога. Почев од свакога, а поготову кад се ради о једном овако осетљивом питању. Значи, све ово се по мени, по мени ово што сте ви сада навели, и чега смо ми сви сведоци наравно, говори о томе, да практично је текст неке одлуке већ написан, треба само неко ту да стави печат, што се каже, и да то буде тако. Чему онда сав овај поступак?!

Ја постављам овде једно питање, врло практично, везано за ово што сте ви сада рекли. Како је извршена примопредаја дужности? Да ли постоји у одлуци Синода, да ли сте ви то видели, ми то нисмо видели. Када се најобичнија примопредаја врши у некој сеоској месној

канцеларији, оформи се комисија, која записнички констатује шта ко предаје коме. И да ли је могуће, ја се стварно питам, и као човек и као верник, да се примопредаја једне епархије СПЦ спроведе на један заиста невероватан начин. Синод је у својој одлуци морао да каже ко је тај који ће бити ту да спроведе ту примопредају, кад ће се примопредаја десити, време, место. Пазите, овај проблем по Синоду траје годинама. Тако смо сви слушали, јел тако? Ако то траје годинама, па зашто је то сада битно да се за пар сати све уради. Значи, морате одредити време, место, и, наравно, ред је био да неки члан Синода буде присутан приликом примопредаје. Па кад се врши примопредаја морате пописати личне ствари, документа, шта се коме предаје, у ком стању? Питање једно, како ће сада истражни органи да поступају? Како ћете сада утврдити истину, када ви имате пресек стања? Ви не знате ни ко је шта ту затекао. Свако сада може да каже: „Молим вас, ту је сада било маса ствари и документа којих сада нема“. Како ћете то да утврдите? Тиме, на овај начин је отежан посао и утврђивање и кривично-правне одговорности. Ја као правник, са неким искуством, могу да вам кажем биће веома тешко и истражним органима на овакав начин да утврђују стање у Епархији. А зато није ни трунак кривице на епископу Артемију, који је онемогућен практично да дође, и да на један, као што видите и сами из свих његових поступака да он ништа није ни одбијао, ни спречавао, значи зашто се та примопредаја није заказала у неком термину и пред неким неутралним, било којим лицима из Патријаршије спровела. Поставља се сада питање и видећете у току поступка, ви новинари то свакако боље знате, као што и ми знамо са наше стране, колико је поступка поведено и колико је пресуда после донето. Држава наша плаћа све и свашта, неоснована лишавања слободе, итд, а овде у овом случају ће државни органи имати велики проблем да дођу до истине.

мр Зоран Чворовић: Само да саборно, како већ о свему, па и ја да додам, на питање колеге новинара о томе. Ми, верујући народ СПЦ, том изјавом смо били саблажњени. И, мислим да делим мишљење великог броја, ми данас имамо неверицу што се те изјаве тиче. Ја у њу не могу да поверујем, иако сам је чуо својим ушима. Али, та изјава пре

свега није упућена нама. Ту изјаву требају, она је пре свега упућена нашим оцима, архијерејима. Оној четрдесеттројици која ће доћи у Сабор. То је порука њима. Дакле, порука изречена те вечери на телевизији је порука њима. Она личи на ону стару римску изреку, која се налази код Улпијана: „Воља владарева, то је закон!“. Па нека размисле и они о томе. Хвала.

Водитељка: Можемо даље. Да ли колеге новинари имају још неко питање за наше госте? Ако питања нема, ја се гостима захваљујем срдечно, и захваљујем свима вама који сте се одазвали позиву Медија центра, а можете наставити разговор у клубу Медија центра, уз мали коктел. Изволите.

Напомена: Исправка једног од учесника Конференције за новинаре од 11. 03. 2010. Поштовани, у жељи да транскрипт (што му и само име каже: trans-scriptio) буде веран препис аудио-визуелног записа Конференције, аутори текст нису ни стилски, ни садржински редиговали. Због тога се у одговору који сам дао новинарки листа „Данас“, налази очигледна омашка у говору (lapsus linguae), а у вези са нумерацијом члана Устава СПЦ. Реч је о члану 70. ст. 35. б Устава, који утврђује право Синода да у првој инстанци суди за канонске преступе архијереја, али је у говору, уз тачно навођење садржаја правне норме, погрешно речено да се ради о члану 74. Устава. Не сврставам се у правнике који мисли да је нумерација члана важнија од садржине, али сам свестан чињенице да и у овој струци нажалост има много оних који лаике засењују бројевима, а не садржином. Зато Вас молим да објавите ову ауторску исправку, да не би касније губили време и простор за одговоре на такве безначајности.

С поштовањем,

мр Зоран Чворовић

Извор: [http:// www.borbazaveru.info/contene/view/2100/37/](http://www.borbazaveru.info/contene/view/2100/37/)

РЕКТОРУ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Проф. др Слободану Арсенијевићу

Поштовани Господине Ректоре!

Христос васкрсе!

Свако Вам Божје и људско добро од Господа сваког добра, а од нас поздравље.

Непријатно смо изненађени чињеницом да су се асистенти Правног факултета у Крагујевцу мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић на академски неадекватан и црквено недопустив начин укључили у својеврсну кампању и пропаганду против Светог Архијерејског Синода, Патријарха Српског и Српске Православне Цркве у целини.

Пропаганда коју двоје асистената Правног факултета у Крагујевцу воде против највиших црквених тела и њихових канонских и законитих одлука још је неразумљивија уколико се имају у виду чињенице да су Правни факултет и Универзитет у Крагујевцу 1991. и 1993. године представљали прве државне високошколске установе које су обновили Светосавску академију и вратиле Канонско право у наставу, а тиме и допринеле подизању угледа Српске Православне Цркве у друштву.

На конференцији за медије, која је одржана 11. марта ове године у Медија центру у Београду, учешће је узео мр Зоран Чворовић, представивши се јавности као асистент Правног факултета у Крагујевцу и правни историчар. Из његовог иступања се јасно види да се ненадлежно, а посебно на начин који не приличи православном хришћанину и Србину, умешао у унутрашња црквена питања поводом случаја Синодске одлуке о привременом разрешењу управљања Епархијом Рашко-Призренском Његовог Преосвештенства Епископа г. Артемија (а та одлука није у књизи наведена, нити остала релевантна документа, осим пар текстова Епископа Администратора, наведених само ради привида „истине”, у ствари ради иронисања). Представивши се - приређивач Чворовић - као асистент Правног факултета, у јавности је остао утисак да је иступао у име ове високошколске установе, иако му то право ни по том основу не припада.

Након тога, двоје именованих асистената су ових дана, у сврху пропаганде и покушаја директног утицаја на одлуке Светог Архијерејског Сабора, који ускоро предстоји, „приредили” и под својим именом штампали и књигу под насловом „Истина о случају Владике Артемија”. Књига је одштампана на неакадемски начин, као обичан памфлет-сваштара, без навођења штампарије (изгледа „Лио” Г. Милановац, а плаћена је одмах у готову, очигледно од одметнуте групе калуђера Црне Реке, који не признају Св. Синод, ни од њега постављеног Епископа Администратора, зато су под црквеном епитимијом), без навођења тиража и каталогизације, што представља стандард за публикације универзитетских наставника и сарадника. А када се томе дода и видна напомена приређивача да се „књига дели бесплатно” онда је више него јасно да је реч о грубој пропаганди против Цркве и њених одлука. Додајмо и нашу кратку оцену: Ако је ово „Истина - о владици Артемију”, онда је прва жртва овакве работе сама Истина, а онда и онај кога на овакав начин „бране”. Јер, садржај овог памфлета је у ствари сабрани талог са расколничких, антицрквених сајтова, који, нажалост, преплављују подземље ове напаћене Земље и Народа.

Претпостављајући да се овакви антицрквени иступи двоје асистената Правног факултета одвијају без Вашег знања, као и без сагласности Наставно-научног већа очекујемо да се Правни факултет и Ректорат јавно ограде од оваквих иступа који дискредитују високообразовне установе, али и њихове односе са Српском Православном Црквом.

Изволите примити изразе нашег поштовања.

У Ман. Грачаници, 14. априла 2010. г.

+ Епископ Атанасије (Јевтић),
администратор Епархије Рашко-призренске
и Косовско – метохијске

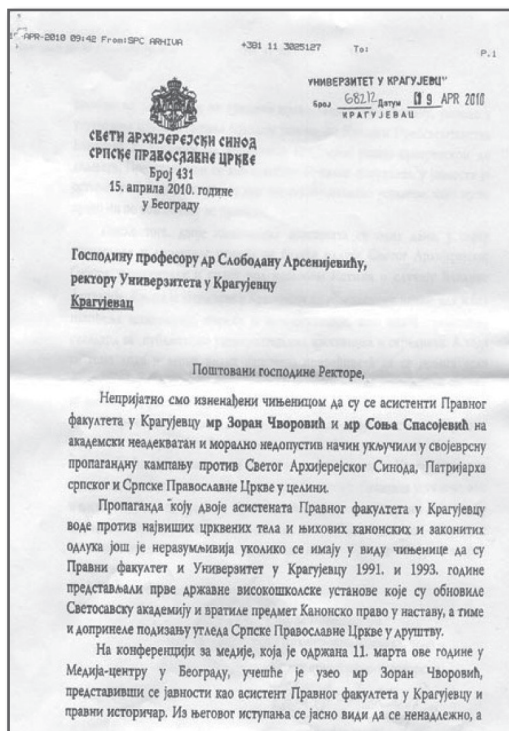
Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2304/1/>

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Број 431
15. априла 2010. године
у Београду

Господину професору др Слободану Арсенијевићу,
ректору Универзитета у Крагујевцу
Крагујевац

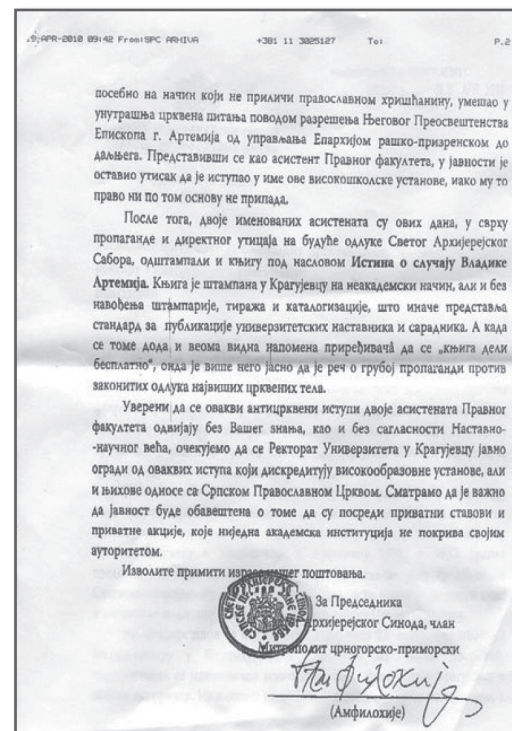
Поштовани господине Ректоре,
Непријатно смо изненађени чињеницом да су се асистенти Правног факултета у Крагујевцу мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић

на академски неадекватан и морално недопустив начин укључили у својеврсну пропагандну кампању против Светог Архиепископског Синода, Патријарха српског и Српске Православне Цркве у целини.

Пропаганда коју двоје асистената Правног факултета у Крагујевцу воде против највиших црквених тела и њихових канонских и законитих одлука још је неразумљивија уколико се имају у виду чињенице да су Правни факултет и Универзитет у Крагујевцу 1991. и 1993. године представљали прве државне високошколске установе које су обновили Светосавску академију и вратиле предмет Канонско право у наставу, а тиме и допринеле подизању угледа Српске Православне Цркве у друштву.

На конференцији за медије, која је одржана 11. марта ове године у Медија-центру у Београду, учешће је узео мр Зоран Чворовић, представивши се јавности као асистент Правног факултета у Крагујевцу и

правни историчар. Из његовог иступања се јасно види да се ненадлежно, а посебно на начин који не приличи православном хришћанину, умешао у унутрашња црквена питања поводом разрешења Његовог Преосвештенства Епископа г. Артемија од управљања Епархијом рашко-призренском до даљњег. Представивши се као асистент Правног факултета, у јавности је оставио утисак да је иступао у име ове високошколске установе, иако му то право ни по том основу не припада,

После тога, двоје именованих асистената су ових дана, у сврху пропаганде и директног утицаја на будуће одлуке Светог Архијерејског Сабора, одштампали и књигу под насловом Истина о случају Владике Артемија. Књига је штампана у Крагујевцу на неакадемски начин, али и без навођења штампарије, тиража и каталогизације, што иначе представља стандард за публикације универзитетских наставника и сарадника. А када се томе дода, и веома видна напомена приређивача да се „књига дели бесплатно”, онда је више него јасно да је реч о грубој пропаганди против законитих одлука највиших црквених тела.

Уверени да се овакви антицрквени иступи двоје асистената Правног факултета одвијају без Вашег знања, као и без сагласности Наставно-научног већа, очекујемо да се Ректорат Универзитета у Крагујевцу јавно огради од оваквих иступа који дискредитују високообразовне установе, али и њихове односе са Српском Православном Црквом. Сматрамо да је важно да јавност буде обавештена о томе да су посредни приватни ставови и приватне акције, које ниједна академска институција не покрива својим ауторитетом.

Изволите примити изразе нашег поштовања.

За Председника Архијерејског Синода, члан

Митрополит црногорско-приморски
Амфилохије

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2304/1/>

РЕКТОРУ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

МОЛБА

Молим Вас да ми на основу Закона о доступности информација омогућите да добијем копију Дописа умировљеног епископа, администратора Епархије рашко-призренске, г. Атанасија упућену Универзитету у Крагујевцу, дана 14. 04. 2010. године, а иста се наводи у Писму, јавно објављеном на сајту Правног факултета у Крагујевцу, које сте Ви и Декан Правног факултета упутили Патријарху Српском г. Иринеју. Подносилац молбе се очигледно помиње у овом Допису, што произилази из наведеног Писма, чиме стиче право на увид у овај јавни документ.

Уколико ми не омогућите увид у овај службено заведени документ, бићу принуђен да се обратим републичком Поверенику за информације од јавног значаја, као и медијима.

Прилог: 1. Молба упућена Декану Правног факултета, са одговором Декана којим ме у вези са овим дописом упућује на Вас.

Подносилац молбе
асистент Правног факултета
мр Зоран Чворовић

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2304/1/>

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

Дана: 16. априла 2010. година

ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ

УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Проф. др Предрагу Стојановићу, декану

Поштовани господине Декане,

Његово преосвештенство епископ Атанасије, администратор Епархије Рашкопризренске и Косовско-метохијске и његово преосвештенство епископ шумадијски господин Јован, упутили су ми писма, 14, односно 15. априла текуће године, којима сам обавештен да су се асистенти Правног факултета у Крагујевцу, мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић, најпре својим учешћем на конференцији за новинаре организовану у Медија центру у Београду, а затим штампањем и издавањем књиге под насловом „Истина о случају Владике Артемија” активно укључили у својеврсну кампању и пропаганду против Светог Архијерејског Синода, Патријарха Српског и Српске Православне Цркве у целини.

Искрено сам и дубоко изненађен понашањем мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су својим начином представљања: као асистенти на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, покушали да дају легитимитет свом јавном деловању, на академски недопустив начин, стварајући у јавности привид да изношењем личних ставова истовремено иступају и у име Правног факултета, а тиме и Универзитета у Крагујевцу.

Поштујући неповредивост аутономије Српске Православне Цркве, делећи, верујем, заједничку осетљивост на било који облик њеног угрожавања и поносан на чињеницу да је Правни факултет Универзитета у Крагујевцу прва државна високошколска установа на којој је Канонско право враћено у наставу, очекујем од органа Правног факултета и пре свега Вас, као декана, да хитно предузмете мере којима ћете спречити и санкционисати понашања запослених који изношењем личних ставова и начином деловања на јавној сцени Србије, недопустиво угрожавају ауторитет и аутономију Српске Православне Цркве, Правног факултета и Универзитета у Крагујевцу.

С поштовањем,

РЕКТОР,

проф. др Слободан Арсенијевић

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

Ректорат и Правни факултет у Крагујевцу

Универзитет у Крагујевцу ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Његовом Преосвештенству Епископу Г. др Атанасију,
мјестобљуститељу Епархије рашко-призренске
и косовско-метохијске,
Манастир Грачаница

Ваше Преосвештенство!

Примили смо Ваше писмо од 14. фебруара 2010. године којим сте нас обавестили о анти-црквеној кампањи и јавним иступима двоје асистента Правног факултета у Крагујевцу.

У потпуности смо сагласни са оценама које сте у писму изнели и стојимо на становишту да високошколске установе, па ни Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, у савременом српском друштву не могу представљати инструмент за мешање у унутрашња црквена питања, која су у надлежности Светог Архијерејског Сабора и других тела Српске Православне Цркве. Овај став се односи и на све друге цркве и верске заједнице које су, сходно важећем законодавству, регистроване и које своју верску мисију остварују у Републици Србији.

Као што је познато, ни Српска Православна Црква, а ни црквени великодостојници никада нису изражавали амбицију да воде кадровску политику и утичу на избор и звања ни на једном Универзитету у Србији, па ни на Правном факултету у Крагујевцу, нити да се на било који начин мешају у унутрашња питања ових установа кршењем аутономије факултета и Универзитета. Из тих разлога, ни наставницима ни сарадницима факултета и Универзитета не припада да се, закриљени академским титулама и универзитетским звањима, мешају у унутрашња црквена питања и кршење унутрашње црквене аутономије. Посебно им то не припада у случају Рашко-Призренске Епархије и Косова и Метохије.

Сматрамо да оваквим ставом никоме не оспоравамо право на

остваривање слободе вероисповести као Уставом и међународним документима загарантовано, људско право. Слобода вероисповести припада сваком грађанину, али и ограничена је правима, слободама и достојанством других. И наставно особље Универзитета има право на слободу вероисповести, али на местима која су за то предвиђена и без злоупотреба, а посебно без злоупотребе наставничких звања у сврху пропаганде против легитимних црквених одлука.

Правном факултету и Универзитету у Крагујевцу је веома стало да очува дугогодишње добре односе са Српском Православном Црквом у целини, али и да не утиче на унутрашња питања Цркве као наше најстарије и најугледније институције.

Иако контактирамо непријатним поводом, желим да Вам се захвалим што сте се добронамерно сетили улоге Правног факултета и Универзитета у Крагујевцу из 1991. и 1993. године, што је један од доказа наше искрене жеље да остварујемо традиционално најбоље односе са нашом Српском Православном Црквом.

На овај начин Вас уверавамо да ставови и пропаганда коју воде мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић не представљају став Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, нити било ког његовог инокосног или колегијалног органа. Слободан сам да Вам у прилогу доставим копију писма, које ми је, овим поводом, упутио ректор Универзитета у Крагујевцу, проф. др Слободан Арсенијевић.

Осећам личну потребу (као утемељивач и ктитор храма Светог Саве на Врачару) да Вас најљубазније замолим да ми омогућите пријем код Његове Светости Патријарха Српског Господина Иринеја, како бих му ове ставове и лично пренео, а најискреније се надам да ће Правни факултет Универзитета у Крагујевцу имати ту част и задовољство.

Изволите примити изразе нашег посебног поштовања.

Декан
проф. др Предраг Стојановић

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

КОМИСИЈИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ И ПРОВЕРУ КВАЛИТЕТА

ПРЕДМЕТ: Пријава нерегуларности у извршавању
и изопачавање акредитованих студијских програма
на Правном факултету у Крагујевцу

Поштовани,

Комисија за акредитацију и проверу квалитета, бр. 612-00-1392/2008-04, од 3. 07. 2009. године, издала је „Упозорење о отклањању недостатака установе” у коме је, с обзиром на „непријатан догађај који је у јавности означен као афера „Индекс”, наложила установи „да сагледа пропусти који су се догодили у процесу организације испита и оцењивања студената, и да обавести Комисију о конкретним мерама...”

У одговору на ово Упозорење акредитационе комисије, нова управа изабрана од наставничке већине коју чине оптужени у афери „Индекс”, је мене, као ноторно беспрекорног наставника и испитивача, без питања и обавештења, поставила за некаквог контролора обављања испитног процеса. О томе је откуцано решење о коме ме је приватно обавестио чиновник који га је сачинио. Ја сам једног од оптуженика (са којим сам био у коректним односима) упозорио да оптуженима нећу да буде никакав гарант будуће исправности. На то су они, за ту „функцију”, нашли другог наставника (који је иначе за послен тек по избијању афере Индекс). Моје одбијање је схваћено и запамћено као удар на целу групу.

Убрзо после акредитације настао је низ нерегуларности којима се показала права природа факултетске управе сачињене по вољи наставника оптужених за примање мита и злоупотребу службеног положаја. Прве велике нерегуларности настале су у поступку избора Емилије Станковић (иначе, бивше помоћнице министра просвете и трећеоптужене у афери Индекс) по конкурс за ванредног или редовног професора за предмет Римско право. Наиме, Е. Станковић је као кључни рад за избор за редовног професора пријавила књижицу

(од стотинак страна А 5 формата), коју је Комисија (изабрана по њеном предлогу) оценила као монографију међународног значаја. На извештај комисије поднео сам приговор, документован са 30 страна паралелног текста, оригинала и плагијата (који и вама достављам), да је тзв. монографија - плагијат. Ипак, потребна већина од 9 редовних професора Правног факултета, сви са притвореничким стажом из тзв. афере Индекс, не осврћући се на поднети доказ о плагијату, гласала је за предлог да се Е. Станковић изабере за редовног професора. Међутим, Стручно веће Универзитета је предмет вратило Наставно-научном већу Правног факултета, тражећи да се изјасни о приговорима (како о мом приговору, тако и о приговору колеге проф. Поњавића). После дужег калкулисања у поступку, у договору између управе Факултета и ректора Арсенијевића, пронађено је решење у томе да се Е. Станковић реизабере за ванредног професора. Овај реизбор је обављен четири месеца по истеку изборног периода, без новог конкурса и новог реферата, у процедури која је била тајна за јавност. Али, плагијат и незаконит избор, отворио је питање да ли је Е. Станковић овлашћена да изводи било какав наставни програм, о чему треба да одлучи КАПК.

После откривеног плагијата, долазе нерегуларности и изопачења сегмената акредитованих студијских програма који се тичу мене, односно предмета на којима ја изводим наставу и испите, и асистент и сарадница у договору са мном изводе вежбе.

Доминантна већина, коју образују наставници оптужени за кривична дела примање мита и злоупотребу службеног положаја, донели су нови Статут, који је по много чему супротан Статуту са којим је Факултет акредитован. Између осталог, Статутом „оптуженичке управе” укинута је Катедра за Правну историју која се подразумевала као елеменат акредитованог програма. (Иначе, Катедра за Правну историју, с обзиром на специфичност правноисторијских дисциплина, увек је постојала, а и сада постоји на свим Правним факултетима у Србији, као и на Правним факултетима у земљама бивше југословенске државе).

Тиме што је на Правном факултету у Крагујевцу укинута Ка-

тедра за Правну историју, укинута је једино компетентно тело за праћење спровођења акредитованог програма на правноисторијским предметима. Следствено, као посебна нерегуларност дошло је до изопачавања докторских студија из Српске правне историје. Тако, без тражења мишљења од Катедре за Правну историју, односно без икаквих консултација са мном као творцем програма, руководство последипломских студија је, признало, као истраживачки, рад из Римског права, са мастер студија у Београду, који не спада у ужу област и које само по себи нема додирних тачака са Српском правном историјом.

Затим, „оптуженичка већина”, изменила је две акредитоване уже области тако што их је спојила у једну, издвојивши Црквено право које је пребацила у ужу грађанско-правну област. (Иначе, Црквено право, које се још изучава само на Правном факултету у Београду, налази се на Правноисторијској катедри, односно међу правноисторијским предметима). Спајањем две акредитоване уже области, према којима су направљене докторске студије, незаконито је измењен акредитован програм.

Са укидањем Катедре за Правну историју, правноисторијски предмети су прикључени (анектирани) Катедри за Јавно право (где су Управно право, Радно право, Међународно јавно право). Ова катедра је, пак, двоструко апсолутно некомпетентна да прати извршење акредитованог програма који садржи суштинске елементе правних историја свих грана права. Речју, људи који држе предмете на тзв. Катедри за Јавно право, апсолутно су некомпетентни за послове правних историчара, као што су некомпетентни и за послове кривичара или цивилиста. Све у свему, реорганизацијом Факултета, коју су извршили оптуженици за примање мита и злоупотребу службеног положаја наставника универзитета, делом је изопачено, а делом осујећено остваривање акредитованих силабуса из правноисторијских предмета.

Даље, Катедра за Јавно право донела је одлуку да се на предметима Правна историја света и Српска правна историја на којима ја предајем и држим испите као једини акредитовани наставник, ангажује други испитивач. Ова одлука је више него симптоматична

и индикативна. Она представља чворну тачку читаве реорганизације Факултета коју је својим Статутом извршила „оптуженичка већина”. Наиме, ја сам једини наставник за чије је предмете донета одлука о ангажовању неког наставника, као другог, алтернативног испитивача. Ја сам, од „оптуженичке већине”, прво (без питања и обавештења) био постављен за свеопштег контролора регуларног обављања испита, а онда је мени, као беспрекорном гаранту исправности испита, одређен алтернативни испитивач. Дакле, не наставник, него испитивач.

Пошто сам ја са асистентом извео наставу по акредитованом програму, друго лице некомпетентно за акредитовани програм, треба да „подели оцене”. Случај Правне историје света је јединствен по томе да је одлука о другом испитивачу донета после само једног испитног рока, који студенти углавном нису ни користили, пошто су се преусмерили на коришћење повољности полагања испита на којима су уписиване оцене на основу такозваних семинарских радова и других тзв. предиспитних обавеза (као што је присуство на предавању министра Чиплића, које је бодовано са 10 бодова, као и семинарски рад).

За двадесет година колико предајем и испитујем, на Факултету где су испити одржавани просечно 13 пута годишње, никад ниједан студент није поништио мој испит. У току двадесет година, ја сам 2 пута сматрао да студент треба да буде испитан комисијски (први пут, због студентске непристојности која се завршила залупљивањем врата; други пут, због притиска једног чиновника из Министарства просвете, о чему постоји документ у архиви Факултета). У првом случају, студент је уместо 6 (што су тражила два члана комисије) на моје инсистирање и убеђивање као јединог компетентног, добио 7. У другом случају, сви чланови комисије су били сагласни да је студент далеко од шестеце. (Нешто касније, он је ипак код мене положио испит. Хоћу да кажем да сам двадесет година испите обављао под једним јединим императивом, императивом професионализма који искључује сваку личну емоцију.)

Ствар са алтернативним испитивачем, сама по себи, била би

невероватна и нечувена, када се не би имала у виду афера „Индекс”. Наиме, као што је то објавила Политика, 6, априла 2007, Окружно тужилаштво у Смедереву је утврдило да се „ланац корупције прекидао код одређених професора који нису примали мито”. Као један од тих професора - изолован, непожељан појединац у купопродајном ланцу - памтим једну сцену која много говори о противправном ужасу (који је благо назван афером „Индекс”) на Правном факултету у Крагујевцу. Једног дана, у мом кабинету, одиграо се овај кратки дијалог: - „Професоре, могу ли нешто да Вас питам али да се не наљутите?” - „Питајте.” - „А, стварно нећете да се наљутите?” - „Нећу.” - „Сви су ми рекли да ви не продајете испите, ал ја сам дошла да ипак питам ...” У вези са овим, могућ је само један закључак (без обзира на намере из којих се то сада чини): карика која је недостајала у некадашњем ланцу, сада се у мом случају попуњава алтернативним испитивачем.

Због тога што нисам продавао испите, ја сам представљао велики проблем онима који су то чинили. Свестан страшног окружења у коме сам се налазио, ја сам снижавао критеријум тако што сам, уместо 3 питања (из три области по једно) давао студентима да извлаче 3 пута по 9, а онда да изаберу 3 пута по 1 „која знају” (о томе постоје писана сведочанства студената - на сајту „Моје право”, у архиви Факултета и у оригиналним списковима).

У вези са мојим обављањем испита, и одлуком о алтернативном испитивачу, важно имати у виду и следеће: ја никад нисам постављао питања „из главе”; двадесет година студенти су код мене полагали испит тако што су сами извлачили питања. Писмени испит за двадесет година нисам одржао више од 5-6 пута (једном због болести, а у осталим случајевима, због обезбеђења доказа о студентском знању и незнању). Писмени испит као такав искључује јавност, па тиме и контролу, што ће рећи да сам по себи омогућава злоупотребе. Данас, пак, писмени испит је постао правило.

Да би се ствар са алтернативним испитивачем сагледала до краја, треба имати у виду да трећеоптужена у афери „Индекс”, Е. Станковић, није добила другог испитивача, нити то ко тражи. Она предаје и испитује више предмета; код ње се не мора на испит ни из-

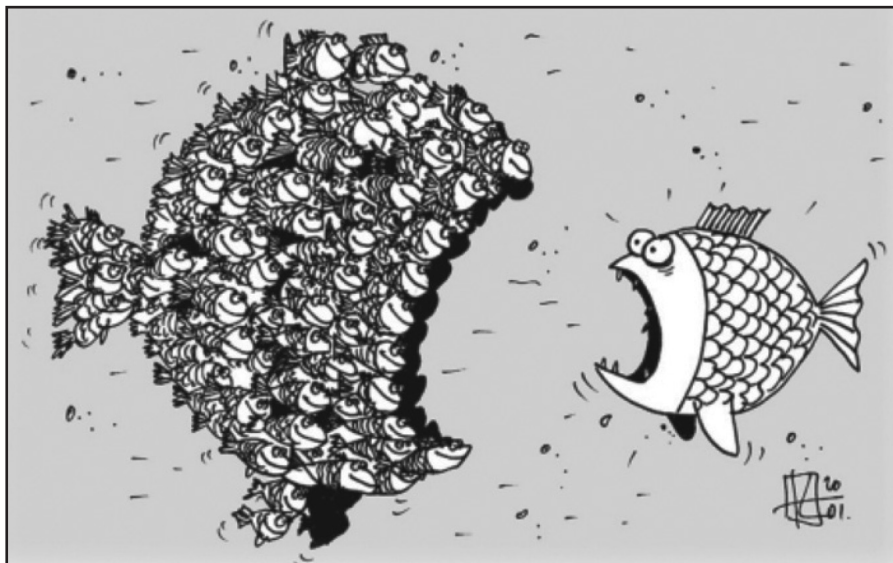
лазити, већ се испит може завршити са тзв. предиспитним обавезама. (Код ње, од 430 студената, готово сви су „израдили” и „одбранили” семинарске радове. У ту могућност тешко ко може да поверује. Слушао сам искрене студенте како збијају шалу са испитом из „чувеног” Римског права које су положили на основу семинарских (copy paste) радова и других тзв. предиспитних обавеза.)

Као део својеврсног унутрашњег прогона, оптуженичка гарнитура се устремила и на асистента мр Чворовића (који је иначе при крају са изразом докторске дисертације). Њега су факултетске власти изложиле претњама отказом. На Катедри за Јавно право, један члан је саркастично изјавио „да не би било лепо, да млад човек добије отказ”. Иначе, и поред законске обавезе да се 6 месеци пре истека рока за избор распише конкурс, асистенту Чворовићу ни месец и по пре истека тог рока још увек није расписан конкурс. Разлог за ово је једноставан. Осветничка „оптуженичка већина” је чекала да заврши послове са укидањем Катедре за правну историју, како би могла да прави некомпетентну, него своју комисију. Уз то, незваничним каналима сервирају се информације да ако Чворовић не добије отказ на реизбору за асистента, добиће га у поступку избора за доцента (иначе, у Извештају на основу кога је мр Чворовић изабран за асистента, Комисија коју су чинили проф. др Сима Аврамовић и проф. др Мирјана Стефановски, са београдског Правног факултета, и проф. др М. Павловић, закључила је да „како чланцима, тако и успешно написаном и одбрањеном магистарском тезом, мр. Зоран Чворовић је заслужио епитет најбољег међу правним историчарима најмлађе генерације”. Дакле, такав асистент је за „оптуженичку већину” Правног факултета у Крагујевцу „неподобан” за наставно-научне послове, а подобан „за давање отказа”).

Најоштрији и највидљивији облик изопачавања правноисторијских сегмената акредитованих програма изражава се кроз тобожње учешће студентских организација у наставном процесу. Ради се о томе да „оптуженичка већина” има своју студентску организацију - „Савез студената”, која за њих обавља одређене „мутне” послове. У те послове спадају изобличавања резултата анкета, стварање привида о томе да су оптужени „научне величине” и студентске „мајке”, до застрашивања

„неподобних” професора. Резултати анкета се изобличују тако што се (с обзиром на то да анкета није изненадна, него је раније најављена) у анкетирану студентску групу убацује група за попуњавање листића. Један попуњава више листића (што се да утврдити по рукопису), а оцену даје с обзиром на то да је професор њихов или је „неподобан”. „Неподобном” професору се дају јединице да би му се оборила просечна оцена; „подобном” петице да би му се подигла просечна оцена. Уз то, на анкетним листићима се пишу којекакви коментари. За једног њима „неподобног” асистента, било је написано: „Треба да смрша.”

Крајњи облик застрашивања „неподобног” професора (мене) и „неподобног” асистента, мр З. Чворовића, „Савез студената” је извео 12. фебруара 2010, тако што је на facebook-у основао групу револт, са сликом претеће ПЕСНИЦЕ, са темом: „Историја на Правном - хоћемо још једног испитивача”. Пратећим текстом, уз слику песнице, проф. др Павловић и мр Чворовић су сатанизовани лажима о свеопштем угњетавању студената - „дрским понашањем”, „присиљавањем” на куповину „преобимних књига”, „непролазношћу” на испитима... Изнад текста, као графички позив на линч сатанизованог професора и аси-

стента, стоји ПЕСНИЦА (стилизована тако да изгледа као да је ојачана „боксером”). ПЕСНИЦА са пропратним текстом, на facebook-у, је подстицала и одређени тип (сатанизујућих) коментара. Тако, у једном од фаворизованих коментара професор и асистент су означени као највеће ЗЛО Правног факултета. Пао је и један предлог за „спаљивање”.

После оваквог јавног позива на линч, професор Павловић и мр Чворовић су очекивали и још увек очекују да их неко може сачекати (на Факултету или изван Факултета) песницом, песницом с „боксером”, можда „врљиком”, или не само хладним оружјем, пошто је суштина јавног позива „Савеза студената” да се обојица елиминишу с Факултета. Свесни опасности којој су изложени, овим јавним позивом на линч, проф. Павловић и мр Чворовић, са супругама, поднели су кривичну пријаву (1. марта 2010) Тужилаштву за високотехнолошки криминал.

„Савез студената” је студентска организација која заговара насиље, негује ту традицију и повремено је примењује. Тако, у јеку афере „Индекс”, 2. априла 2007, врхушка „Савез студената” је са својом групом, лупајући у пластичне флаше, упала на предавања проф. Павловића и одвела студенте на неки њихов протестни митинг за спашавање Факултета. У ствари, радило се о акту циљаном на обустављање истраге у афери „Индекс”. Затим, у једном летку, „Савез студената” је позивао да се студентски клуб (кафана) не да „без борбе”. Тадашњи декан, проф. С. Бејатовић, који је укинуо овај студентски „бизнис”, доживео је да му председник Савеза студената псује мајку (проф. Бејатовић је покренуо дисциплински поступак, али га је нови декан из оптуженичке већине обуставио). Другој студентској организацији - „Студентској асоцијацији” - је два пута краден материјал из закључане просторије на Факултету. (Први пут обијањем просторије, а други пут улажењем попут „духа” кроз закључна врата, и одношењем готово целог тиража студентског часописа.) Једина лица која су имала мотив за ово недело су лица из конкурентске студентске организације - „Савез студената”.

Веза између професорске „оптуженичке већине” и „Савеза студената” је сасвим евидентна. Прво, на то упућује чињеница да под „оптуженичком управом” ниједан поступак, због заговарања насиља

и насилних аката, против вођства „Савеза студената” није спроведен. Затим, општепознато је да је „Савезу студената” (прошлог априла, уз директне претње Е. Станковић студентима из друге студентске организације) намештена изборна победа и омогућен буџет од неких 12 000 евра. Такође, на везу између „Савеза студената” и оптуженичке управе указује и чињеница да је Катедра за Јавну управу, без икаквог образложења донела одлуку о другом испитивачу испуњавајући предизборно обећање ове студентске групе (тако, у случају алтернативног испитивача за две Правне историје, не зна се ко је чији гласноговорник био, Савез Катедре за Јавно право, или Катедра Савезу).

Директан доказ да је „Савез студената” продужена рука (тј. песница) „оптуженичке већине” на Правном факултету је писмо подршке „председнику Савеза студената Стефану-Вуку Милановићу” од Продекана за наставу. У продекановом допису поздрављене су „досадашње активности, мудра и одлучна политика по питању решавања проблема студената”. Такође, Продекан је за активности „Савеза студената” предвођених студентом С. В. Милановићем изјавио да су вид „леgitимне борбе и у потпуности су у складу са законом”. Ово „у складу са законом” значи само једно: да су, што се тиче управе Правног факултета у Крагујевцу, проф. Павловић и његов асистент мр З. Чворовић стављени ван закона, тј. да је сасвим „законито” да се против њих употреби песница, прво на facebook-у, а онда ваљда и у стварности. Речју, наставничка „оптуженичка већина” на Правном факултету у Крагујевцу, под плаштом болоњског процеса и извршења акредитованих програма, завела је режим страховладе.

Све у свему, поставља се питање са којом сврхом се на Правном факултету у Крагујевцу изводи тзв. болоњски процес. Барем као утисак, намеће се закључак да је наставничка „оптуженичка већина” зграбила „власт” на Факултету да би болоњски наставни процес помешала са судским процесом који се против њих води у Смедереву. Уосталом, из новина се могло сазнати да се један од оптужених наставника бранио тиме да су инкриминисани испити положени кроз предиспитне обавезе, односно да је у Крагујевцу „болоња” постојала и пре „болоње”, што ваљда значи да никад није било разлога за „Сме-

дерево”. КАПК треба између осталог да одговори на питање да ли се испити из акредитованих програма могу положити без излагања на испит. Такође, КАПК треба да упозори изумитеље алтернативног испитивача да Закон и подзаконски акти не познају ту категорију, и предузме одговарајући мере.

Најзад, молим КАПК да провери стање установе коју је акредитовала и да ми омогући иоле нормалне услове за рад, који ће значити укидање казних мера које је против мене и Катедре за правну историју предузела наставничка група из афере „Индекс”, и да ми осигура личну сигурност (барем на послу). Другим речима, молим Акредитациону комисију да предузме мере којима ће спречити наставнике, којима се суди под оптужбом за продају испита, да кажњавају мене што им друг никад нисам био, него сам тридесет година живота посветио само једном циљу: да што више дигнем заставу српске правне науке и факултета на коме радим.

У прилогу:

1. Примерак компјутерски сложених текстова оригинала текстова Ј. Даниловић, Г. Поповић, А. Гамса (на левој половини стране) и плагијата Е. Станковић (на десној половини стране)
2. Два кључна новинска чланка о афери „Индекс”
3. Поднесак Ректору и Декану
4. Записник са седнице Катедре за јавно право
5. Допис подршке Продекана за наставу председнику „Савеза студената”
6. Група на facebook-у са сликом песнице

У Крагујевцу, 19. април 2010.

проф. др Марко Павловић

Напомена: заведено у Управи за заједничке послове
републичких органа 20. априла 2010.

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

САБОР СПЦ СЛЕДЕЋЕ НЕДЕЉЕ О ВЛАДИЦИ РАШКО-ПРИЗРЕНСКОМ

АРТЕМИЈЕ СЕ БРАНИ НАПАДИМА НА ПАТРИЈАРХА

Главна тема Сабора Српске православне цркве који почиње наредне недеље биће канонска одговорност владике рашко-призренског Артемија. Док црквена комисија прави извештај о стању у Рашко-призренској епархији, припрема се и одбрана привремено разрешеног епископа, заснована на антицрквеним ставовима о Синоду и СПЦ. „Браниоци” владике шире спекулације о заверама о пропасти православља, мржњу према свему другачијем, па и папи, и шаљу поруку да од „свега тога једино може да спасе владика Артемије”.

Одбрана владике одвија се у неколико паралелних праваца, а циљ је да се утиче на владике и прејудицира одлука Сабора. Сам епископ није се до сада оградио ни од једне активности која је јавно рађена у његово име. Покушај јавне одбране владике Артемија одвија се у неколико градова у Србији, где је организовано потписивање петиције - апела, који би требало да буде предат Сабору. У петицији, међутим, нема ниједне чињенице која побија налазе црквене комисије, која је утврдила бројне финансијске малверзације чак и са хуманитарним фондовима у епархији, нити аргумената којима се негира канонска одговорност владике Артемија, због чега је привремено разрешен дужности.

Иако канонска одговорност владике Артемија, због чега одлуком Сабора може бити и трајно склоњен из Епархије рашко-призренске, нема никакве везе са папом нити Ватиканом, потенцирање заштите од папе је само покушај да се владика Артемије прикаже као „најправославнији владика”.

Писмо монаха ЕРП Сабору

Монаси из више манастира Епархије рашко-призренске упутили су писмо Светом архијерејском сабору СПЦ у коме су затражили да се владика Артемије врати на чело ЕРП. У писму упућеном из манастира Црна Река, које су потписали монаси 14 манастира ЕРП, затра-

жено је да се преиспита одлука Светог архијерејског синода којом је средином фебруара дужности разрешен владика Артемије.

Захтев су потписали између осталог монаси манастира Зочиште, Црна Река, Светих Архангела, Девина Вода, Сочаница и двадесетак монахиња и искушеница.

Епископ Артемије је до сада критиковао више владика због сусрета са римокатолицима, а међу њима је и почивши патријарх Павле, па чак и владика Јефрем бањалучки, који је имао аудијенцију код Јована Павла Другог. С друге стране, познато је и да је и епископ Артемије учествовао у низу међуверских сусрета са косовским бискупом и муфтијом. Није познато колико је потписника прочитало целу петицију, у којој се осим глобалне завере, стиче утисак да је једини исправни владика у СПЦ Артемије, који се описује као једини искрени Србин и православцац.

СПЦ се за разлику од владике Артемија оградила од овог „апела”, оценивши да највише личи на секташки памфлет и „позвала верни народ Српске православне цркве да не наседа на лажне и непроверене приче које воде смутњи и неслози”.

Други правац одбране је штампање књиге која би требало да буде подељена осталим владикама и јавним личностима. Како „Блиц” сазнаје на Универзитету у Крагујевцу, приређивачи књиге су двоје магистара Правног факултета Универзитета, Зоран Чворовић и Соња Спасојевић. У књизи је објављена серија текстова разних аутора чији су садржаји махом о „правовернима и кривовернима”, заверама, разговори са разних форума, али и братска писма које је владика Атанасије, администратор Епархије рашко-призренске, упућивао владикама Артемију. Међутим, оно што је занимљиво, књига осим навода о приређивачима нема ниједан други податак, па ни ко је издавач. Није познато ни ко је платио штампање. У Патријаршији кажу да је овај памфлет сувишан, а да ће владике на Сабору одлучивати по својој мудрости и на основу прецизних података.

Извор: Ж. Јевтић, *Blic*, 20. април. 2010.

ДНАС СВЕДОЧИ ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ

Епископ рашко-призренски Артемије (Радосављевић), којег је Свети архијерејски синод СПЦ привремено разрешио права управљања Епархијом рашко-призренском (ЕРП), данас би требало да сведочи пред Вишим судом у Београду у истрази против архимандрита Симеона (Виловског) и Предрага Суботичког, директора грађевинског центра „Раде Неимар”.

Адвокат Бранислав Тапушковић, бранилац архимандрита Симеона, изјавио је за наш лист да је јучерашње саслушавање сведока у случају Виловски и Суботички одложено зато што Апелациони суд није одговорио на његову жалбу за изузеће истражног судије Душана Миленковића. Тапушковић је жалбу поднео зато што му је судија Миленковић ускратио право да присуствује саслушању сведока - благајника ЕРП Миливоја Марковића. Уколико одговор Апелационог суда не стигне на време, Тапушковић каже да би могло да данас буде одложено и сведочење владике Артемија, који је раније потврдио за наш лист да је примио судски позив и да ће сведочити пред Вишим судом.

Свети архијерејски синод СПЦ поднео је у фебруару кривичну пријаву против архимандрита Симеона и Предрага Суботичког због сумње да су проневерили више од 300.000 евра. Суботички је у притвору од 17. фебруара, а за Виловског, који је ухапшен 11. марта у Солуну, Министарство правде Србије 23. марта упутило је Грчкој молбу за изручење. Због сумње у финансијске проневере у ЕРП су средином фебруара уведене привремене мере управе, о чему би коначну реч требало да донесе Свети архијерејски сабор, чије се почетак очекује 26. априла у Београду.

Поводом увођења привремених мера управе у ЕРП, Зоран Чворовић и Сања Спасојевић с Правног факултета Универзитета у Крагујевцу објавили су зборник докумената „Истина о случају владике Артемија”. У књизи су сабране изјаве владике Артемија, саопштења привременог администратора епископа бившег захумско-херцеговачког Атанасија, реаговања, текстови, транскрипти конференција за новинаре, обраћања и различити апели.

Зоран Чворовић, правни историчар и асистент на Правном факултету у Крагујевцу, изјавио је за Данас да је циљ овог зборника, који ће бити подељен свим члановима Сабора СПЦ, „изношење целовите истине о случају ЕРП и трајно сведочење о догађају који је дубоко потресао не само СПЦ, него и само духовно и биолошко ткиво српског народа на КиМ”. Чворовић каже да је реч је о приватном издању које су финансирани верници СПЦ.

Извор: Ј. Тасић, *Danas*, 20. април. 2010.

Владика Артемије са монашвом на гробу Авве Јустина

ЛАЖНИ ПОТПИСИ НА ПЕТИЦИЈИ ГРУПЕ МОНАХА ЗА ОДБРАНУ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА

Сабору СПЦ послата је још једна петиција у одбрану владике рашко-призренског Артемија и монаха Симеона Виловског. Петицију за коју аутори наводе да иза ње стоји стотинак монаха, заправо је потписао мањи број монаштва Епархије рашко-призренске.

На први поглед уочљиво је да текст којим се напада ауторитет патријарха и Синода СПЦ потписује исти аутор у име више људи. А међу онима који су стали у заштиту владике Артемија је и „манастир Браина” код Медвеђе, који је грађен без дозволе. На петицији испод које се потписао игуман манастира Црна Река Николај, стоје и имена особа које више нису у епархији, има потписа избачених искушеница које су удаљене из манастира због нецрквеног понашања, а шест потписаних су искушеници... Међу потписницима петиције нема

монаштва из већих манастира који КиМ нису напустили '99. Нема ниједног потписа из Пећке патријаршије, Девича, Дечана, Будисаваца, Соколице, а није се потписала ни игуманија грачаничка са већим делом сестринства. На петицији је изостао и потпис игумана Сопоћана, те потписи манастира Тушимље, Врачево, али и већине монаха из Бањске где је одбегли монах Симеон Виловски био игуман.

У СПЦ оцењују да је реч о петицији одметнутих монаха и да читаву кампању против СПЦ воде три одметничка манастира - Црна Река, Свети Арханђели код Призрена и Девина Вода. У саопштењу се наводи да је против већине потписника раније покренута канонска одговорност због непоштовања своје цркве, али и јер „активно раде на збуњивању и подбуњивању верног народа у епархији и ван ње“. Али има и оних, како се наводи, попут игумана Зочишта Стефана, који се, примера ради, „жалио на ситуацију у епархији за време управе епископа Артемија и тражио да због ње пређе у Нишку епархију, а пошто му патријарх није дао канонски пријем, сада је и кренуо у одступничко деловање“.

Владика Артемије није јуче сведочио у истрази која се води против власника ГП „Раде Неимар“ Предрага Суботичког и архимандрита Симеона Виловског који се сумњиче да су проневерили 440. 000 евра епархијских пара. Саслушање је одложено до одлуке Апелационог суда о захтеву за изузеће истражног судије Вишег суда. Захтев за изузеће поднео је бранилац Виловског Бранислав Тапушковић, пошто му је судија раније ускратио право да присуствује саслушању сведока.

Ова петиција је друга по реду. Последњих дана је на улицама градова нуђено потписивање апела препуног говора мржње чији су аутори исти монаси. Истовремено је штампана књига која је такође требало да буде у одбрану владике Артемија. Не зна се ни ко ју је платио не штампао. Потписани су једино магистри на Правном факултету у Крагујевцу Зоран Чворовић и Соња Спасојевић. Руководство факултета оградilo се од ове књиге. „Блицу“ је речено да чекају одговор СПЦ после чега ће одлучити о судбини приређивача.

Извор: Ж. Ј. Н. Р, *Blic*, 22. април. 2010.

ДЕКАНУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

МОЛБА

Молимо Вас да се изјасните да ли је став изречен у дневним новинама „Блицу“ од 22. 04. 2010. године у тексту под насловом „Лажни потписи на петицији групе монаха за одбрану владике Артемија“, који Вам у прилогу достављамо, и став Декана, односно руководства Правног факултета у Крагујевцу.

Молимо Вас да нам званично пружите наведену информацију, јер су овим ставом повређена наша права као запослених у овој установи, због чега ћемо њихову заштиту затражити на суду.

Прилог: 1. Копија новинског текста објављеног у дневним новинама „Блиц“ под насловом „Лажни потписи на петицији групе монаха за одбрану владике Артемија“.

У Крагујевцу

22.04.2010.

С поштовањем,
мр Зоран Чворовић
мр Соња Спасојевић

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ			
ПРИЈАТЕЉ:	Број:	Правно:	Потпис:
22. 04. 2010	01	1140	

Декану Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

Молба

Молимо Вас да се изјасните да ли је став изречен у дневним новинама "Блиц" од 22. 04. 2010. године у тексту под насловом "Лажни потписи на петицији групе монаха за одбрану владике Артемија", који Вам у прилогу достављамо, и став Декана, односно руководства Правног факултета у Крагујевцу.

Молимо Вас да нам званично пружите наведену информацију, јер су овим ставом повређена наша права као запослених у овој установи, због чега ћемо њихову заштиту затражити на суду.

Прилог: 1. Копија новинског текста објављеног у дневним новинама "Блиц" под насловом "Лажни потписи на петицији групе монаха за одбрану владике Артемија".

У Крагујевцу
22.04.2010.

С поштовањем,
Мр Зоран Чворовић
Мр Соња Спасојевић

РЕКТОР КРАГУЈЕВАЧКОГ УНИВЕРЗИТЕТА ОСУДИО АНТИ-ЦРКВЕНУ
КАМПАЊУ ДВОЈЕ АСИСТЕНАТА УНИВЕРЗИТЕТА ПОВОДОМ
СИТУАЦИЈЕ У ЕПАРХИЈИ РАШКО-ПРИЗРЕНСКОЈ

ПРИЈЕМ РЕКТОРА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Његова Светост Патријарх Српски г. Иринеј примио је у Патријаршији, у присуству викарног Епископа Хвостанског г. Атанасија, Ректора Универзитета у Крагујевцу проф. др Слободана Арсенијевића, декана Правног факултета проф. др Предрага Стојановића и проф. др Ненада Ђурђевића.

Ректор Универзитета је, поздрављајући Његову Светост Патријарха г. Иринеја, саопштио да Универзитет у Крагујевцу већ годинама, уважавајући значај и углед СПЦ, одржава изузетну сарадњу са Епархијом Шумадијском и СПЦ у целини. Посебно је нагласио да добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити нарушени самовољним и неодговорним иступима појединаца као што су јавни иступи мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, асистената Правног факултета, који су се укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Светог Архијерејског Синода поводом ситуације у Епархији Рашко-Призренској.

Универзитет у Крагујевцу, подсетио је Ректор, постоји скоро четири деценије и веома је, као и сваки универзитет, осетљив на сваки вид угрожавања његове аутономије. Из тих разлога, ни академском особљу Универзитета, уз уважавање личних слобода и права, не припада право да угрожавају аутономију Српске Цркве која постоји осам векова и која је одржала српски народ кроз његову историју. Ректор је обавестио Патријарха да је интерес Универзитета да и даље унапређује и продубљује сарадњу са СПЦ информишући га о плановима развоја Универзитета у будућности.

Декан Правног факултета проф. др Предраг Стојановић је обавестио Његову Светост да ниједан орган Универзитета и Правног факултета не стоји иза ставова које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно оглађује поштујући одлуке Светог Синода на челу са Патријархом. Патријарх г. Иринеј је гостима за-

благодарио на посети и израженој подршци одлукама црквених власти, наглашавајући да је у историји Цркве бивало сличних случајева, али да их је Црква увек решавала на основу Светих Канона и Светог Предања те да ће тако бити и убудуће.

(Саопштење СПЦ од 23. априла 2010.)

Извор: http://www.spc.rs/sr/prijem_rektora_univerziteta_u_kragujevcu

ПОСЕТА ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМ Г. ИРИНЕЈУ

Ректор Универзитета у Крагујевцу проф. др Слободан Арсенијевић и Декан Правног факултета у Крагујевцу проф. др Предраг Стојановић посетили 23. априла 2010. Патријарха Српског г. Иринеја и оградиле се од неодговорних поступака асистената мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић.

Његова Светост Патријарх Српски г. Иринеј примио је у Патријаршији, у присуству викарног Епископа Хвостанског г. Атанасија, Ректора Универзитета у Крагујевцу проф. др Слободана Арсенијевића, декана Правног факултета проф. др Предрага Стојановића и проф. др Ненада Ђурђевића.

Према саопштењу Информативне службе СПЦ, Ректор Универзитета је, поздрављајући Његову Светост Патријарха г. Иринеја, саопштио да Универзитет у Крагујевцу већ годинама, уважавајући значај и углед СПЦ, одржава изузетну сарадњу са Епархијом Шумадијском и СПЦ у целини. Посебно је нагласио да добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити нарушени самовољним и неодговорним иступима појединаца као што су јавни иступи мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, асистената Правног факултета, који су се укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Светог Архијерејског Синода поводом ситуације у Епархији Рашко-Призренској.

Универзитет у Крагујевцу, подсетио је Ректор, постоји скоро четири деценије и веома је, као и сваки универзитет, осетљив на сваки вид угрожавања његове аутономије. Из тих разлога, ни академском особљу Универзитета, уз уважавање личних слобода и права, не при-

пада право да угрожавају аутономију Српске Цркве која постоји осам векова и која је одржала српски народ кроз његову историју. Ректор је обавестио Патријарха да је интерес Универзитета да и даље унапређује и продубљује сарадњу са СПЦ информишући га о плановима развоја Универзитета у будућности.

Декан Правног факултета проф. др Предраг Стојановић је обавестио Његову Светост да ниједан орган Универзитета и Правног факултета не стоји иза ставова које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно ограђује поштујући легитимне одлуке Светог Синода на челу са Патријархом.

Патријарх г. Иринеј је гостима заблагодарио на посети и израженој подршци одлукама црквених власти, наглашавајући да је у историји Цркве бивало сличних случајева, али да их је Црква увек решавала на основу Светих Канона и Светог Предања те да ће тако бити и убудуће. (видети: http://www.spc.rs/sr/prijem_rektora_univerziteta_u_kragujevcu)

Поводом неодговорних активности асистената Правног факултета у Крагујевцу, Ректор Универзитета проф. др Слободан Арсенијевић и Декан Правног факултета проф. др Предраг Стојановић, послали су 23. 4. 2010. године и писмо Патријарху Српском Г. Иринеју, које је достављено медијима. У писму је посебно наглашено: „Искрено сам и дубоко изненађен понашањем мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су својим начином представљања: као асистенти на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, покушали да дају легитимитет свом јавном деловању, на академски недопустив начин, стварајући у јавности привид да изношењем личних ставова истовремено иступају и у име Правног факултета, а тиме и Универзитета у Крагујевцу... Изражавајући овим путем, не само свој, већ и став читаве академске заједнице коју представљам, још једном Вас уверавам да јавно изнети и публиковани лични ставови двоје асистената, нису ставови Правног факултета и Универзитета у Крагујевцу, који ће учинити све да не само настави, већ и продуби изузетну сарадњу са Епархијом Шумадијском и Српском Православном Црквом у целини”.
Извор: <http://www.jura.kg.ac.rs/index.php/sr/spc100423.htm>

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC

Број: 682/4
Дана: 23. априла 2010. године

ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМ ГОСПОДИНУ ИРИНЕЈУ

Ваша Светости,

Његово преосвештенство Епископ Атанасије, администратор Епархије Рашкопризренске и Косовскометохијске и његово преосвештенство Епископ Шумадијски господин Јован, упутили су ми писма, 14., односно 15. априла текуће године, којима сам обавештен да су се асистенти Правног факултета у Крагујевцу, мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић, најпре својим учешћем на конференцији за новинаре организованог у Медија центру у Београду, а затим штампањем и издавањем књиге под насловом "Истина о случају Владике Артемија" активно укључили у својеврсну кампању и пропаганду против Светог Архијерејског Синода, Патријарха Српског и Српске Православне Цркве у целини.

Искрено сам и дубоко изненађен понашањем мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су својим начином представљања: као асистенти на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, покушали да дају легитимитет свом јавном деловању, на академски недопустив начин, стварајући у јавности привид да изношењем личних ставова истовремено иступају и у име Правног факултета, а тиме и Универзитета у Крагујевцу.

Универзитет у Крагујевцу, који постоји непуне четри деценије једнако је, као и читава академска заједница Републике Србије, осетљив на било који вид угрожавања његове аутономије.

Уз потпуно поштовање личних слобода и права сваког појединца, сматрам да никоме не припада право да својим јавним деловањем, или на било који други начин угрожава аутономију Српске Православне Цркве, која је, кроз осам векова свога постојања одржала српски народ кроз болне тренутке његове историје.

Изражавајући овим путем, не само свој, већ и став читаве академске заједнице коју представљам, још једном Вас уверавам да јавно изнети и публиковани лични ставови двоје асистената, нису ставови Правног факултета и Универзитета у Крагујевцу, који ће учинити све да не само настави, већ и продуби изузетну сарадњу са Епархијом Шумадијском и Српском Православном Црквом у целини.

С поштовањем,

РЕКТОР,
Проф. др Слободан Арсенијевић
ДЕКАН ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА,
Проф. др Предраг Стојановић

1

34000 Крагујевац, Тел.: 034 370 270, факс: 034 370 168, e-mail: unikg@kg.ac.rs

УОЧИ САБОРА СЛУЧАЈ ЕРП ИЗАШАО ИЗВАН ЦРКВЕНИХ ОКВИРА И ПРОШИРИО СЕ НА ПОЛИТИКУ И ПРОСВЕТУ

СИНОД УТВРДИО КАНОНСКУ ОДГОВОРНОСТ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА

Свети архијерејски синод СПЦ усвојио је акт о утврђивању канонске одговорности епископа рашко-призренског Артемија, за који је био задужен члан „црквене владе” епископ далматински Фотије, сазнаје Данас у црквеним изворима.

Овај документ о „канонским и другим преступима” владике Артемија биће поднет Светом архијерејском сабору, чије редовно пролећно заседање треба да почне у понедељак у Патријаршијском двору у Београду. У седишту СПЦ незванично тврде да не постоји оптужница против владике Артемија. Протојереј Велибор Џомић из Митрополије црногорско-приморске негирао је за Данас спекулације да је писао оптужницу.

У појединим медијима јуче је објављен факсимил банкарске инструкције за усмеравање средстава из иностранства, као доказ о постојању приватних банковних рачуна владике Артемија, на који су наводно уплаћивани и прилози из иностранства, мада се на документу не виде износ, валута и врста трансакције. Стручњаци за црквено право, који због осетљивости теме желе да остану неименовани, објашњавају да начелно епископи не би требало да имају приватну имовину, мада канони не искључују такву могућност. У случају да епископ поседује приватну имовину, укључујући и рачуне у банкама, неопходно је да та имовина буде јавна и да се зна шта је црквено, а шта епископово приватно власништво.

- Питање засебне имовине епископа регулисано је 40. апостолским каноном и познато је у Цркви од раних времена. То може бити имовина коју је стекао како пре ступања у клир, тако и током епископске службе, било да је реч о наследству било о законитим пословима, који су у складу с хришћанским моралом. Епископ не може да се користи епархијским приходима и црквеном имовином за стицање личне имовине - изјавио је за Данас правни историчар Зоран Чворовић са

Правног факултета у Крагујевцу. Он напомиње да „епископ као сваки титулар права својине може пуноправно да располаже својом имовином, а да је једино ограничење што не може да је завешта лицу које није хришћанин”.

Скупштина заједнице општина АП Косова и Метохије јуче је поглавару и архијерејима СПЦ упутила писмо у коме у име „легалних и легитимних представника српског народа траже се владика Артемије врати на епископски трон”. У писму, које је потписао председник Скупштине заједница Радован Ничић, тврди се да је владика Артемије смењен из политичких разлога због критике државних власти и председника Србије да недовољно чине за одбрану КиМ, као и због противљења екуменизму и доласку папе у Србију.

Патријарх Иринеј је јуче у Патријаршији примио је јуче ректора Универзитета у Крагујевцу Слободана Арсенијевића, декана и професора Правног факултета овог Универзитета Предрага Стојановића и Ненада Ђурђевића. Арсенијевић је посебно нагласио да „добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити нарушени самовољним и неодговорним иступима појединаца попут асистента Правног факултета Зорана Чворовића и Соње Спасојевић, који су се поводом ситуације у ЕРП укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Синода”, истиче се у саопштењу Информативне службе СПЦ.

Зоран Чворовић и Соња Спасојевић приредили су зборник докумената „Истина о случају владике Артемија”, приватно издање, које би требало да буде достављено свим члановима Сабора. Због најаве појединих медија да руководство Правног факултета у Крагујевцу „чека одговор СПЦ да би решило њихове судбине”, Чворовић и Соња Спасојевић пре два дана обратили су се декану с молбом да им званично одговори да ли су наводи у штампи тачни. Уколико се писање медија покаже истинитим, они најављују да ће се „због повреде основног уставног права на слободу савести и вероисповести” жалити Министарству просвете, Републичком омбудсману и надлежним судским властима, па и суду у Стразбуру, а у супротном тужиће ауторе спорног текста.

Извор: Ј. Тасић, *Danas*, 24-25. април 2010.

СЛУЧАЈ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА КАО МЕДИЈСКА ЕПИЗОДА

У данима који су непосредно претходили заседању Светог архијерејског Сабора, новинарско извештавање о „случају владике Артемија” свело се углавном на причу о провери банковних рачуна уклоњеног епископа. О акту који је Синод упутио епископу рашко-призренском Артемију, у коме се од њега захтева да се изјасни о својим приватним банковним рачунима, могли смо да судимо само на основу половичних и непроверених информација из различитих медија. Извештавање о томе само је једна епизода у медијској причи „случај владике Артемија”, због чега га карактеришу иста комуниколошка, психолошка и етичка обележја.

Комуниколошки, „случај владике Артемија” карактеришу противречни ставови црквених органа, а пре свега Синода, у погледу извештавања о њему. С једне стране, имамо историјски дугу праксу вођења црквено-судских поступака далеко од очију шире јавности, а у складу са јеванђеоском поуком: „Ако ти сагреси брат твој, иди и покарај га међу собом и њим самим; ако те послуша, добио си брата свога; ако ли те не послуша, узми са собом још једнога или двојицу, да све речи остану на устима два или три сведока; ако ли њих не послуша, кажи цркви” (Мт. 18,15-17). Осим тога, информације које су кружиле у медијима говориле су о обостраном преузимању обавеза, како од стране владике Артемија, тако и од стране чланова Синода, да се до окончања поступка детаљи не износе у јавност. Међутим, различити медији су били препуни различитих полуинформација, чији је извор редовно био неименован, а потицао је „из Патријаршије”. Тако је једна страна очигледно прекршила договор, јер су, противно добрим обичајима новинарске струке, информације достављане тајно и селективно. У случају акта којим се проверавају приватни рачуни владике Артемија, јавност није добила на увид интегрални текст, како би била упозната са његовом садржином, али и формално-правним основама за његово доношење.

Психолошку димензију медијске приче „случај владике Артемија” карактерише, као и у случају банковних рачуна, таква се-

лективна редукција информација која кориснику треба да пружи само оно што он у том тренутку највише жели да чује и што ће уз минимални интелектуални напор најлакше прихватити.

Етичка димензија медијске приче „случај владике Артемија” управо се најбоље огледа у извештавању о његовим наводним банковним рачунима. У морално посрнулом друштву води се медијска хајка против човека који је положио завет сиромаштва, који је игумановао у средњовековним условима црноречке пећине и који је као узор - Духом Светим породило на стотине монаха, јеромонаха и владика.

Правнички посматрано, прича о акту којим Синод истражује приватну имовину епископа рашко-призренског открива кафкијанску страну овог случаја. Наиме, она посредно, али очигледно показује да у формалном смислу тужба против владике Артемија у црквеном поступку није ни подигнута, јер је подигнута тужба, сагласно канонима, морала да буде јавна и обезбеђена доказима тужиоца. (132. правило Картагинског помесног сабора). То показује да су појединци у Синоду знали да тужба против епископа, по 6. правилу Другог васељенског сабора, може бити поднета само „сабору свих епископа”. Одатле произилази да је владика Артемије уклоњен са управе над Епархијом рашко-призренском и пре извршене истраге и подигнуте тужбе. Уз то и противно чл. 111. Устава СПЦ, који прописује да се епархијски архијереј може уклонити са управе „само по канонској осуди” или „доказаној немоћи”. Некоме се журило. Коме, видећемо.

И најзад, случај владике Артемија опомиње, да ће у мондијалистичкој цивилизацији 21. века класичне европске вредности, као што су право на информисаност и правично суђење, бити на озбиљним искушењима, не само у држави, већ и у Цркви.

Магистар, правни историчар,
асистент Правног факултета
Универзитета у Крагујевцу
Зоран Чворовић

Извор: *Политика*, 26. април 2010.

РАСПРАВА О ЦЕНТРАЛИЗАЦИЈИ ЦРКВЕ

Иако су кругови блиски Синоду уочи Сабора најављивали да ће Сабор потврдити синодски акт о утврђивању канонске одговорности владике Артемија, црквени извори тврде да је саборска атмосфера веома компликована и затегнута, јер је група архијереја на почетку заседања затражила да се „преиспита исправност синодске одлуке о разрешењу владике Артемија и именовању привременог администратора ЕРП”.

У понедељак увече, како је незванично процурило, заседао је и саборски законодавни одбор, јер део архијереја сматра да није реч само о владици Артемију, већ о заштити „саборности, канонског, уставног и богослужбеног поретка у Цркви”. Детаљи рада одбора за сада нису познати. Унутар СПЦ већ дуже време постоји тихи спор у вези улоге Синода и централизације црквене власти, а „случај” ЕРП отворио је и питање евентуалног угрожавања аутономије Цркве у односу на државу.

Приређивачи зборника документа „Истина о случају владике Артемија” Зоран Чворовић и Соња Спасојевић, обоје асистенти Правног факултета у Крагујевцу, најавили су јуче да ће се обратити државном тужиоцу и републичком омбудсману, због јавне прозивке коју су на њихову адресу преко сајтова крагујевачког Универзитета и СПЦ изrekli ректор Слободан Арсенијевић и декан Правног факултета Предраг Стојановић. Арсенијевић и Стојановић су оценили да су приређивачи спорне књиге „укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Синода” и да „на академски недопустиви начин дају легитимитет свом јавном деловању”.

Чворовић каже за „Данас” да су они спорну књигу „приредили ван описа радног места за који имају акредитацију, у слободно време и износећи личне ставове”. Према његовој оцени, ректор и декан су

Свети архијерејски сабор СПЦ, чији је радни део пролећног заседања почео у понедељак поподне, усвојио је дневни ред, али јуче није било могуће потврдити када ће почети расправа о „случају” епископа рашко-призренског Артемија, којег је Свети архијерејски синод средином фебруара привремено разрешио дужности управљања Епархијом рашко-призренском (ЕРП).

својим изјавама починили кривична дела повреде равноправности и злоупотребе службеног положаја, угрожавајући приређивачима спорне књиге право на слободу мисли, савести и вероисповести. Због чињенице да су ректор и декан реаговали на основу дописа привременог администратора ЕРП епископа бившег захумско-херцеговачког Атанасија и митрополита црногорско-приморског Амфилохија

у име председавајућег Синода, чији су факсимили достављени „Данасу”, Зоран Чворовић и Соња Спасовић тврде да је тиме прекршен Устав Србије - члан о одвојености цркве и државе, а да су двојица поменутих архијереја „починила и црквене прекршаје коришћења световне власти зарад остваривања црквеног посла” и против пастирске службе, „због увреда које је на њихов рачун изнео

ПРОТЕСТ

Верници предвођени Иницијативним одбором светосавског народног покрета и монаха Антонија и јуче су протестовали испред Патријаршијског двора у Београду зато што је Синод одбио да прими њихов апел и отворено писмо поглавару и Сабору СПЦ, у којем траже очување православне вере и враћање владике Артемија на трон ЕРП. Протести испред Патријаршије одржаваће се, како је најављено, сваког дана од 15 сати.

владика Атанасије”. До митрополита Амфилохија и владике Атанасија јуче нисмо могли да дођемо, јер због Сабора не могу да разговарају с новинарима.

Извор: Ј. Тасић, *Danas*, 27. април, 2010.

РЕАГОВАЊЕ НА ПИСМО АТАНАСИЈА ЈЕВТИЋА РЕКТОРУ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Не изненађује ме неистина која је постала правило понашања Атанасија Јевтића, али ме изненађује његова вештина да у једном писму изнесе толико лажи.

Лаж прва: ни једном једином речју аутори књиге „Истина о случају владике Артемија”, мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић, нису поменули нашег Патријарха у негативном контексту. Овом преваром бивши епископ захумско-херцеговачки Атанасије би желео да сроза у брлог безакоња нашег Патријарха, али му то неће поћи за руком, јер зна наш народ да уношење зла у нашу свету Цркву воде Атанасије Јевтић и Иринеј Буловић. Дакле, ови истинољубиви млади људи не воде никакву кампању против СПЦ, нити против нашег Патријарха. Иначе, кампању против Синода воде главом и брадом Иринеј Буловић и Атанасије Јевтић гурнувши га у безумне и незаконите одлуке.

Лаж друга: Зоран Чворовић је слободоуман човек који аргументима говори о безакоњу. Наша света обавеза да се боримо за истину не лежи на поганоустију Атанасија Јевтића, но на завету наших Светих Отаца. Тако смо, на пример, од Владике Николаја научили да „...ко може да помогне истину против лажи а не помогне је, тај помаже лаж”. Отуда сви ми, па и мр Зоран Чворовић, закључујемо да немамо право да ћутимо пред обешћу, обманама и скандалима Атанасија Јевтића и њему сличних. А и ако би сви ми ућутали, зар не би, по речи Господњој, „камење проговорило”.

Лаж трећа: мр Зоран Чворовић није ни у Медија центру, ни у емисији ТВ-е „Палме плус”, ни једном једином речју истакао да иступа у име Правног факултета. Овде Атанасије Јевтић замењује тезе по принципу „што је баби мило, то јој се и снило”. Наиме, Атанасије Јевтић је уобразио да је он Црква, савест и глас Цркве, па онда своје погрешно схватање Цркве хоће да припише слободоумном и истинољубивом Зорану Чворовићу.

Лаж четврта: „ЛИО” Горњи Милановац није штампао књигу.

Лаж пета: књига није плаћена од стране благочестивих

богољубаца из Црне Реке. Књига је финансирана добровољним прилозима великог броја, неправдама Атанасија Јевтића и братије му, узнемираних верника, међу којима је и моја маленкост.

Лаж шеста: монаси Црне Реке нису никаква одметнута група. Они се никад нису, а ја дубоко верујем нити ће се икад, до гроба, одметнути од Бога, од своје Цркве, од свог духовног оца. Све то је управо учинио поганоусти Атанасије. Наиме, црноречки монаси никад нису качили мачку о реп ни каноне ни Устав наше Свете Цркве, нису уносили неред и немир у верни народ. Ту прљавштину чине само безаконици и узурпатори власти у Цркви, попут Атанасија Јевтића и њему подобних. Једина истина коју је о црноречким монасима изрекао Атанасије Јевтић, јесте да они не признају безаконо постављеног администратора. И то су часно, гласно и јасно рекли у свом писму Његовој Светости Патријарху Иринеју: „Одбијамо да прихватимо као администратора Епархије рашко-призренске бившег захумско-херцеговачког епископа г. Атанасија јер он „у тор наше епархије није ушао на врата (тј. по канонима и важећем Уставу СПЦ), него је прешао на другом месту”. Зато он у нашим очима није пастир, него по нелажној речи Господњој - „лопов и разбојник” (Уп. Јн. 10, 1). По свим мерилима Правде Божије ми смо овце Владике Артемија, само њему отварамо врата, и само његов глас познајемо. За туђином нећемо поћи јер не познајемо глас туђинаца (Уп. Јн. 2-5).” Дакле, ови часни људи препознаше „лопова и разбојника”. А Атанасије Јевтић овим текстом узвикује: „Држ’ те лопова”! Међутим, ни овај трик му неће проћи.

Лаж седма: Црноречки монаси нису под „црквеном епитимијом”, него је њима епитимију дао безаконик, тзв. администратор Епархије рашко-призренске, који је у прелести својој уобразио да је он Црква. И врапци у земљи Србији знају да сагласно члану 112. Устава он није могао постати то што јесте. Сем тога, он то није могао ни стога што није епископ, већ бивши епископ. А осим тога, чак и да апстрахујемо ове две необориве чињенице, он није могао дати епитимију, јер му то не дозвољавају прописи.

И још нешто:

1. Зашто се књига дели бесплатно? Зато што ми, за разли-

ку од Атанасија Јевтића и братије му, од Цркве не правимо пећину разбојничку. Они који љубави имају не гледају живот кроз паре. Једном, сарадник „Борбе за веру”, Грешни Милоје, рече да је Пилипен-да дао и последњу пиргу, ал’ веру није издао. Тако, ето, и ми, дајемо своје пиле, ал’ нећемо дозволити да нашу веру опогане безаконици, макар да им је и митра на главу залутала.

2. Талог ове „напаћене земље и народа” је управо сајт Атанасија Јевтића са лажима које се свакодневно тамо фабрикују. И нису расколници они који оповргавају и обелодањују лажи, насиље, бахатост и безакоње Атанасија Јевтића.

3. Најзад Атанасије Јевтић, у свом стилу, заповеда Ректорату Крагујевачког Универзитета шта да чини, као да је Ректорат спао на ниво Атанасију послушног владике Јована шумадијског. Верујући у достојанство институције Ректората, надам се да му ни овај претећи замајак неће проћи.

Што се писма митрополита Црногорско-приморског Амфилохија (чудом се чудим да се није потписао самододељеном титулом „архиепископа цетињског”) тиче, то писмо не бих ни коментарисао из два разлога:

1. Што Амфилохије није умео да сакрије да је преписао писмо Атанасија Јевтића, него она остадоше слична к’о јаје јајету (баш као што су њих двојица слични у разлозима свог цркворушитељског деловања, о чему је говорила Косара Гавриловић у свом тексту (<http://borbazaveru.info/content/view/1787/30/>).

2. А други разлог зашто Амфилохије Радовић не заслужује нашу пажњу је чињеница да он и није (по ономе како нас медији известише) митрополит у Српској Православној Цркви, па отуда он нема потребу да нашу СРПСКУ Православну Цркву брани од Срба. Нека му је МИЛО да своју баци у загрљај папи. (видети: <http://www.novinar.de/2010/04/23/lazni-car-risto-mali.html#more-14946>).

15./28. април 2010.

Раб Божји Драго Жарковић

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2306/1/>

КАКО ЈЕ ЈЕДНА МАЛА КЊИГА ПОКАЗАЛА КОЛИКО ЈЕ СРБИЈА СЛОБОДНА

Једна од незаобилазних тема у српским медијима претходних дана било је појављивање књиге под насловом „Истина о случају владике Артемија”. По садржају ова књига представља зборник већ објављених саопштења владика Артемија и Атанасија, ту је и један допис владике бачког Иринеја, као и текстови познатих српских новинара и интелектуалаца о овом случају. И ништа више! Приређивачи ове књиге су мр Зоран Чворовић и мр Соња Спасојевић, два имена до тада потпуно непозната јавности, али из „фирме” која је честа новинарска муштерија. Дакле, основне чињенице везане за књигу „Истина о случају владике Артемија” указивале су да ће она после изласка из штампе проћи као многе друге публикације које обрађују црквену тему – остаће трајно непозната за већину незаинтересованих грађана Србије. Догађаји који су уследили били су потпуно супротни оваквим логичним предвиђањима, јер је ова мала књига подигла невиђену медијску буку, док се против приређивача, јавних анонимуса, покренула медијска харанга, која није забележена од Брозовог времена.

Књига „Истина о случају владике Артемија” започела је свој бурни живот још у малој провинцијској штампарији, у коју је, док су се сушила слова на њеним страницама, дошао „лопов” и узео књигу. Тај „разбојник” је и пре приређивача на енкаведеовски начин дошао до књиге, оглушујући се о речи Христове - „ко не улази на врата у тор овчији него прелази на другом мјесту, он је лопов и разбојник” (Јн. 10. 1.). Опскурни штампар који шаље дојаве о књигама, и уз то штампа за наведену „фирму”, новинарску муштерију, и свештеник тајни цензор - то су сцене, које су се, из времена највећих прогона православља (из доба Теофана Прокоповича и Петра Великог или Јосифа Висарионовича Стаљина), пренеле у демократску и слободну Србију на почетку XXI века. Када је цензор, и не гледајући садржај, у наслову књиге видео реч ИСТИНА уз име прогоњеног владике, почео је пред сведоцима (да ли је у ничеовском заносу моћи свештеник-правник заборавио на значај овог доказног средства?), у духу најбољих учитеља који су лечили народ од „опијума” званог религија, да прети приређивачима

књиге. Сцена са разбојником и цензором се завршила, а већ првог јутра живота малене књиге, уследио је нови напад на приређиваче. Ректор Универзитета у Крагујевцу позива, по налогу Синода и администратора епархије рашко-призренске умировљеног епископа Артемија, поједине професоре Правног факултета да у најбољем духу „европске просвећености” изврше притисак на приређиваче „јеретичке” књиге. Незаштићени асистенти, на почетку научне каријере, егзистенцијално везани за установу у којој раде, подвргавају се систематској пресији, по методама успешно савладаним у времену „брозоморе”. Врхунац овог својеврсног духовног линча, коме су изложена два асистента и њихове породице, уследио је у петак, 23. 4. 2010. године, после посете ректора Слободана Арсенијевића, као и декана и професора Правног факултета у Крагујевцу Предрага Стојановића и Ненада Ђурђевића, патријарху Српском г. Иринеју. Ректор Универзитета у Крагујевцу је тада изјавио, како је пренела на свом званичном сајту „Информативна служба СПЦ”, да „добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити нарушени самовољним и неодговорним иступима појединаца као што су јавни иступи мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, асистената Правног факултета, који су се укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Светог Архијерејског Синода поводом ситуације у Епархији Рашко-Призренској”. На изјаву ректора, како стоји на поменутом сајту, надовезао се декан Правног факултета проф. др Предраг Стојановић, речима: „да ниједан ораган Универзитета и Правног факултета не стоји иза ставова које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно ограђује...” Разумљиво је да Ректор, гинеколог, не зна да својим иступима крши читав низ одредби Устава Републике Србије о секуларној држави и слободи мисли, савести и вероисповести (чл. 11 и чл. 43 Устава), али и чини кривично дело повреде равноправности, (чл. 128, ст. 2 К. З.), као и кривично дело злоупотребе службеног положаја (чл. 359, ст. 1 К. З.), јер својом изјавом наноси штету и повређује права двоје асистената. Међутим, несхватљиво је да професори Правног факултета не поштују наведене норме, већ као саучесници учествују у њиховом извршењу. Врхунац свега је понашање

проф. др Ненада Ђурђевића, професора Облигационог и Спортског права, јер он, као неко ко предаје и Црквено право, најпре треба да зна шта значи принцип одвојености цркве од државе, као и то да једну од темељних европских вредности чини freedom of religion, ујемчена Конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода од 1950. године. У овој инквизиторској хајци, нажалост, саучествује и невидљива рука из „Информативне службе СПЦ” која саставља оваква саопштења, иако су она противна предањској пракси уређивања односа државе и Православне Цркве. Приређивачи књиге се, и после свега, надају да ће разумевање наћи управо код оних архијереја, који говоре о Хришћанској вери, као вери љубави, и који имају разумевање за све, за римокатолике, протестанте, муслимане, будисте и атеисте, а уз њих верујемо и за нас, „заблуделе” своје овце.

„Шта су показале све ове епизоде из медијске приче „Истина о случају владике Артемија”? Једна малена књига показала је колико је поље слободе у данашњој Србији и колико су чврста њена правна јемства. Још једном се видело да су због политичких интереса жртвовани, не владика Артемије, понајмање два асистента, већ слобода и право, као темељ једне државе. Крајње је време да се освестимо, и у српској држави и у Српској Цркви, јер гној из целог народног тела куља на све стране! Што се тиче приређивача књиге, они смирено, као правници, чекају реакцију тужилаштва, омбудсмана, Министарства просвете, и најзад Председника Републике.

28. април 2010.

Зоран Чворовић

Извор: www.nsptm.rs>Дебате>Црква и политика

САБОР ПОЧЕО РАСПРАВУ О ВЛАДИЦИ АРТЕМИЈУ

Расправа о теми која је најављена као једна од главних на овогодишњем заседању Светог архијерејског сабора Српске православне цркве, канонска одговорност епископа рашко-призренског Артемија и стање у Епархији рашко-призренској, како незванично сазнајемо, јуче је била на дневном реду поподневног заседања, а о њој ће се разговарати и наредних дана. Архијереји би требало да размотре и акт Светог архијерејског синода о утврђивању канонске одговорности владике Артемија.

Наиме, посебна синодска комисија од 10. фебруара испитивала је финансијско пословање Епархије рашко-призренске. Против личног секретара владике Артемија, архимандрита Симеона Виловског поднета је кривична пријава, као и против Предрага Суботичког, власника предузећа „Раде Неимар”.

Претпоставља се да би Сабор могао потрајати и до средине наредне седмице, али никакве званичне потврде нису се могле добити у Патријаршији, будући да су архијереји, како је епископ бачки Иринеј раније рекао новинарима, одлучили да објаве саопштење тек по завршетку заседања.

Ј. Б.

Сабор српских архијереја

АНТИЦРКВЕНА КАМПАЊА ИЛИ СЛОБОДА ГОВОРА

Због књиге „Истина о случају владике Артемија”, у којој су сабрани документи новински написи, интервјуи и ауторски текстови о дешавањима у Епархији рашко-призренској, Универзитет у Крагујевцу и управа Правног факултета јавно су се оградиле од својих професора, мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су приређивачи овог издања. У отвореном писму патријарху Иринеју, ректор Универзитета у Крагујевцу, професор др Слободан Арсенијевић и декан Правног факултета, професор др Предраг Стојановић, истичу да, поштујући лична права и слободу сваког појединца, сматрају да „никоме не припада право да својим јавним деловањем, или на било који други начин, угрожава аутономију СПЦ”. Ректор и декан нагласили су и да су их привремене администратор Епархије рашко-призренске, владика Атанасије, и епископ шумадијски Јован, писмима обавестили да су се двоје асистената учешћем на конференцији за медије на којој се говорили о владици Артемију и Синодској одлуци да му привремено одузме епархију, као и објављивањем књиге, укључили у кампању против Синода, патријарха и СПЦ у целини.

Мр Чворовић сматра да су овим чином управа факултета и универзитета повредила право на слободу говора и вероисповести, као и да очекује реакцију Републичког јавног тужилаштва, али да ће се обратити и заштитнику грађана, Кабинету председника Републике, Министарству просвете и - ако буде било потребно - европским институцијама.

Извор: Ј. Б. *Политика*, 29. април 2010.

ЦРКВА ТРАЖИ ДУХОВНИ ЛИНЧ ПРОФЕСОРА

Епископи Амфилохије и Атанасије оптужили ауторе да су у „кампањи против Синода, патријарха и СПЦ”, ректор се оградио, а писци се позивају на делове Устава Србије о одвојености државе и цркве.

Српска православна црква још једном је изгледа изашла из својих надлежности обраћајући се Универзитету у Крагујевцу да реагује против двоје професора који су написали књигу „Истина о случају владике Артемија”. Према мишљењу двојице потписника - владике Атанасија Јевтића и митрополита Амфилохија Радовића, аутори Зоран Чворовић и Сања Спасојевић су део пропаганде која се „води против највиших црквених тела и њихових канонских и законитих одлука”. Тиме су се, тврде владике у допису до којег су дошле „Вести”, „на академски неадекватан и морално недопустив начин укључили у својеврсну кампању против Синода, патријарха и СПЦ”. Ректор се малтене извинио патријарху, књига је дељена члановима Сабора у току заседања ових дана, а Чворовић се нада да ће тужилаштво реаговати јер су он и колегиница јавно прозвани.

Верски аналитичар Мирко Ђорђевић оцењује за „Вести” да се и на овом примеру види да „Црква наставља да се у све уплиће, па и тамо где јој није место”.

- У конкретном случају вршен је званично притисак на световне институције и лаичку јавност, иако то није било ни неопходно ни потребно. И Сабор који је у току тако нешто не би требало да игнорише, јер од овог Сабора под руководством патријарха Иринеја умногоме ће зависити будући курс српске цркве - сматра Ђорђевић.

Зоран Чворовић такође каже да би Сабор требало да изјасни поводом дописа Синода крагујевачком ректорату.

- Очекујем да реагују надлежни државни органи јер су нас двоје јавно прозвали ректор Слободан Арсенијевић и декан Правног факултета Предраг Стојановић на интернет презентацијама факултета, али и СПЦ, уз оцену да смо „у својеврсној кампањи против легитимних одлука Синода” - каже он за „Вести”.

Ректор и декан реаговали су на претходно добијене протестне дописе од привременог администратора Епархије рашко-призренске и Светог Синода чији је потписник био Амфилохије, а после састанка са патријархом Иринејем.

- Што се тиче јавног обраћања факултетских власти Синоду,

као и садржаја тог обраћања као својеврсне најаве духовног линча над колегиницом и нада мном, правни је нонсенс! Јер, реч је о кршењу члана 11. Устава Србије о одвојености цркве од државе и члана 43. којим је загарантована слобода савести и вероисповести. Осим тога, извршено је и кривично дело повреде равноправности из члана 128 Кривичног законика и злоупотреба службеног положаја из члана 359. Зато колегиница и ја чекамо реакцију републичког тужилаштва и и омбудсмана који су дужни да реагују - рекао је Чворовић.

Напомиње да су он и колегиница књигу „приредили у слободно време и ван описа радног места”, да су износили „личне ставове” и да нису „иступали у име факултета”, додајући да је чињеница да су обоје асистенти на Правном факултету, део њихове биографије.

- Што се тиче владике Атанасија и Светог архијерејског синода, ми смо, као верници, саблажњени оваквим дописима јер је на овај начин учињен тежак црквени преступ коришћења помоћи световних власти за извршење одређених, у овом случају, неканонских дела. Такође, допис привременог администратора Атанасија врви од увреда чиме је начинио тежак преступ против пастирске службе - рекао нам је Чворовић.

Према саопштењу из СПЦ, ректор Универзитета у Крагујевцу проф. др Слободан Арсенијевић и декан Правног факултета у Крагујевцу проф. др Предраг Стојановић посетили су 23. априла 2010. патријарха Иринеја и оградиле се од неодговорних поступака асистената Чворовића и Спасојевићеве.

Ректор је, како се наводи, тада рекао да „добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити нарушени самовољним и неодговорним иступима појединаца као што су јавни иступи Чворовића и Спасојевићеве, који су се укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Синода поводом ситуације у Епархији рашко-призренској”.

Декан Стојановић је, каже се у саопштењу, обавестио патријарха да ниједан орган Универзитета и Правног факултета не стоји иза ставова које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно ограђује поштујући легитимне одлуке Синода на челу са патријархом.

На веб сајту СПЦ емитовано је и писмо ректора и декана, које су послали 23. априла патријарху и у том допису се између осталог наводи:

„Искрено сам и дубоко изненађен понашањем мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су својим начином представљања: као асистенти на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, покушали да дају легитимитет свом јавном деловању, на академски недопустив начин, стварајући у јавности привид да изношењем личних ставова истовремено иступају и у име Правног факултета, а тиме и Универзитета у Крагујевцу... Изражавајући овим путем не само свој, већ и став читаве академске заједнице коју представљам, још једном Вас уверавам да јавно изнети и публиковани лични ставови двоје асистената нису ставови Правног факултета и Универзитета у Крагујевцу, који ће учинити све да не само настави, већ и продуби изузетну сарадњу са Епархијом шумадијском и СПЦ у целини”.

Извор: Р. Лончар, *Франкфуртске вести*, 29. 04. 2010.

ЧАСТ МНОГИМА АЛИ ЊИХ ЈЕ МАЛО

Част многима али њих је мало
Којима је до истине стало.
Појави се зора ових дана,
У личности Чворовић Зорана.

Десна рука Соња је на стражи,
Спасојевић Соња правду тражи.
Артемије за њих је истина,
Светосавља српског величина.

Ових двоје писаном ријечи,
Лаж згазише с истином што лечи.
То разбесни лажне мантијаше,
Јер се они од истине плаше.

Урликнуше неким чудним гласом
А на челу баш са Атанасом.
Урликнуше као звери гадне,
Баш у врху наше цркве јадне.

Ал с народом свети Артемије,
Јасно знаду где се лажа крије.
Растераће отровнице змије,
Лаж истину победит не смије.

Хвала драгим Соњи и Зорану,
Што изнесе истину на длану.
Јест, тако је, Срби, браћо мила,
Истина се с лажом сукобила.

Уверен сам а и људи кажу
Истина ће победити лажу.
Једна стварност што ми души прија,
Божја правда штити Артемија.

Ја поздрављам Соњу и Зорана
Јер Истина њима није страна.

Миладин Р. Шошкић, Хамилтон

Април, 2010.

Извор: <http://novinar.de/index.php?s=novinar&x=18y=18paged/>

ПОЈЕО ВУК АСИСТЕНТЕ

Говорећи на комеморацији поводом смрти Биљане Ковачевић Вучо, у Скупштини града Београда, 21. априла 2010, Светлана Лукић је рекла: „Једног дана, када неки председник Србије за Биљану каже, као што је Обама рекао за Дороти Хејт, да је мајка цивилног покрета и херој стотина хиљада грађана Србије, знаћемо да је ова Србија заслужила да је зовемо нашом земљом”[1].

„Ова Србија”, изгледа, још дуго неће заслужити да јој грађанистичка елита укаже ту част да је призна за своју земљу. За обичног човека за то су првенствено заслужни наши грађанисти, па и „бранитељи и бранитељке људских права” из њихових редова. Јер, ако ишта смета код њих, то је становиште парцијалности, селективна примена одређених начела, зависно од идеолошке припадности људи о којима се ради. Рецимо, ако „Другој Србији” неко упутује ружне

Мр Зоран Чворовић

Мр Соња Спасојевић

речи, онда је то ужасно, вулгарно, увредљиво, „говор мржње”... Ако, пак, „Друга Србија” такве исте речи употреби у нападу на своје неистомишљенике, онда је то сасвим оправдано. Јер, како нас је подучила Свет-

лана Лукић истом приликом: „А које су то речи адекватне и нису претеране када треба говорити о смрти, клању, геноциду, атентату, хомофобији, шовинизму и фашизму?”[2].

Једнако се „Друга Србија” односи и према људским правима. Сви ти силни самозвани браниоци људских права устаће као један, ако се само додирне влас косе неког њиховог идеолошког истомишљеника. Али, ако је посреди неко ко не мисли као они, е онда се таквима може и глава одсећи. Људскоправаши ће се правити као да се ништа битно не догађа. Тако није било са изворним бранитељима људских права у Србији, из осамдесетих. Премда оптуживани да су либерали и српски националисти, они су са једнаким уверењем бранили људска права и ауторитараца, попут албанских сецесиониста, као и хрватских или

муслиманских националиста, попут Параге или Изетбеговића[3]. Кршење људских права једноставно је кршење, ма о коме да је реч.

Најновији пример двоструких стандарда и лицемерја наших данашњих људскоправаша јесте оно што се дешава са двоје асистената Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, мр Зораном Чворовићем и мр Соњом Спасојевић. Они су приредили књигу „Истина о случају владике Артемија”[4], у којој су сабрали већ објављене чланке различитих аутора о овом проблему. Треба одмах рећи да су Чворовић и Спасојевићева ову књигу приредили у својству ангажованих интелектуалаца, ван факултета, као приватна лица.

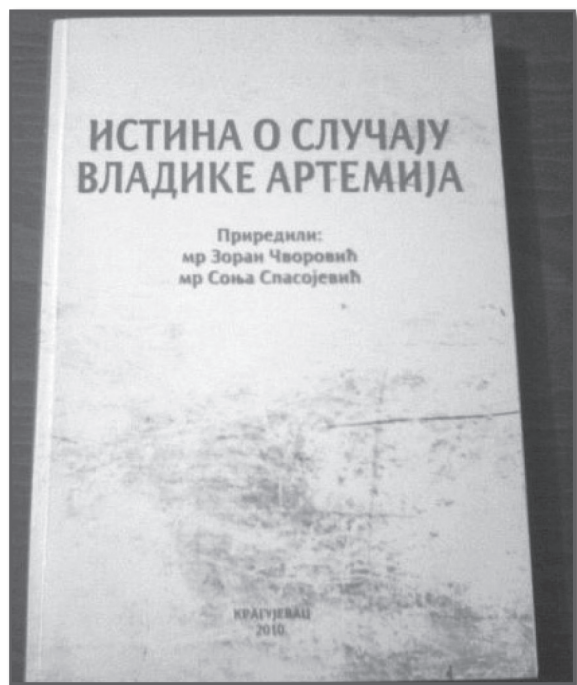
Међутим, онда смо у „Блицу” (22. април) могли да прочитамо следеће: „Истовремено је штампана књига која је такође требало да буде у одбрану владике Артемија. Не зна се ни ко ју је платио ни штампач. Потписани су једино приређивачи магистри на Правном факултету у Крагујевцу, Зоран Чворовић и Соња Спасојевић. Руководство факултета оградilo се од ове књиге. У „Блицу” је речено да чекају одговор СПЦ после чега ће одлучити о судбини приређивача”[5].

Најпре сам помислио да је реч о типичном „Блицовом” спиновању. Те новине су, као што је сваком разумном посматрачу наших прилика познато, један од главних носиоца кампање којом се подстичу поделе и сукоби у СПЦ и којом се настоји да се читава Црква искомпромитује. „Немогуће је да су се колеге из Крагујевца стварно обратили СПЦ са питањем шта да раде са своје двоје асистената”, помислио сам. Идеја да би нечији посао на Универзитету могао бити угрожен само због објављивања књиге из црквене проблематике толико је супротна елементарним академским слободама и представља толико јасан пример политичке дискриминације, да сам једино могао да помислим да је све то „Блиц” једноставно измислио.

Међутим, већ сутрадан сам на званичном сајту СПЦ наишао на вест под насловом: „Пријем ректора Универзитета у Крагујевцу”[6]. У њој стоји да је патријарх српски Иринеј примио крагујевачког ректора Слободана Арсенијевића и декана Правног факултета Предрага Стојановића. Предмет ове посете био је управо случај поменутих асистената. Већ у трећој реченици вести се каже да је ректор „посеб-

но нагласио да добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити нарушени самовољним и неодговорним иступима појединаца, као што су јавни иступи мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, асистената Правног факултета, који су се укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Светог архијерејског синода поводом ситуације у Епархији рашко-призренској”. Затим је ректор објаснио да је и његов универзитет, „као и сваки универзитет, осетљив на сваки вид угрожавања његове аутономије”, због чега „ни академском особљу Универзитета, уз уважавање личних слобода и права, не припада право да угрожавају аутономију Српске цркве”.

Слично је говорио и декан Правног факултета. Он је, како стоји у саопштењу, „обавестио Његову светост да ниједан орган Универзитета и Правног факултета не стоји иза ставова које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно ограђује, поштујући одлуке Светог синода на челу са патријархом”.

„Јадни ти асистенти!”, помислио сам. „Ректор и декан да се због њих извињавају патријарху?! Њихова академска каријера је овим запечаћена!”. Јер, свако ко је на универзитету зна колико су асистенти рањиви и колико их је лако отерати с факултета. Када дође време реизбора једноставно се појави други кандидат, коме се у реферату да предност и – готово. Или, чак ако је реферат за реизбор и позитиван, на гласању се појаве уздржани гласови, не постигне се тражена већина (јер сва наша изборна тела раде на ивици кворума) и онда се кандидату само тугаљиво саопшти: „Жао нам је, али нисте прошли. Шта да се ради...”

Најгоре је што су, затим, јавности постали доступни дописи које су владика Атанасије, у својству администратора Епархије рашко-призренске и владика Амфилохије, у име Архијерејског синода СПЦ, нешто раније упутили ректору крагујевачког универзитета[7]. У тим дописима ректору, износи се претпоставка да се „иступи двоје асистената Правног факултета одвијају без Вашег знања, као и без сагласности Наставно-научног већа” и истиче очекивање „да се Правни факултет и Ректорат јавно ограде од оваквих иступа који дискредитују високообразовне установе, али и њихове односе са Српском православном црквом”.

А сад, замислите следећи случај. Светлана Лукић је у цитираној реченици „хомофобију” изједначила са „клањем, геноцидом и фашизмом”. Замислите, сада, да су Чворовић и Спасојевићева, такође приватно, објавили књигу у којој оштро нападају СПЦ због њене „хомофобије” – оптужба која је, иначе, за цркву уобичајена и редовна у другосрбијанском идеолошком вокабулару. И сад замислите да је све остало исто – протестни допис Синода, чланак у новинама у којем се напада дотична књига, ограђивање управе факултета, очекивање да црква каже своју реч „после чега ће се одлучити о судбини приређивача”, посета ректора и декана патријарху, извињавање и ограђивање... А све уз заклињање највиших представника универзитета да ће они „поштовати одлуке Светог синода, на челу са патријархом”.

Мислите ли да би ико жив у Србији остао од заглушне дреке о

„угрожавању људских права” и „клерикализацији универзитета”, од намргођених спикера Б92 који читају патетична саопштења на десетине људскоправашких НВО, од округлих столова на ту тему, од специјалних емисија са Марком Карацићем као главним гостом, од коментара забринутих колумниста и још забринутијих писама председнику Тадићу...? Мислите ли да би ико остао жив од посета представника различитих комитета за људска права из Брисела и Вашингтона, од Јелка Кацина и његове намргођености због још једног „доказа неспремности Србије за ЕУ”, од згражавања европских комесара и апела згађених париских и њујоршких „либералних интелектуалаца”...? Случај Чворовића и Спасојевићеве несумњиво би у засенак бацио чак и судбину керуше Миле!

Овако, ником ништа, „појео вук магарца”. Људска права, очигледно, ионако нису за сваког, већ само за лојалне поданике Империје. Чворовић и Спасојевићева нису међу њима, они не негују правилни идеолошки дискурс који би их као такве легитимисао. Штавише, можда чак мало сметају неким локалним оперативцима или идеолозима Империје? Зато, медији о њима неће извештавати, браниоци људских права за њих неће знати, „грантова” за њихову заштиту неће бити...

Али, они којима је заиста стало до људских права, они који су истински либерали и демократе, знаће већ колико је све то што се дешава са Чворовићем и Спасојевићевом погрешно. Заиста, ова кампања са владиком Артемијем отишла је мало предалеко. То већ почиње да личи на хистерију, у којој се губе сва мерила достојанства. Човек се мора запитати шта ће то цркви, шта ће то крагујевачком универзитету? Чворовића и Спасојевићеву треба оставити на миру. Они имају право да износе своја мишљења о црквеним споровима, чак и да у њима заузимају страну, а да то не сме да утиче на њихов академски статус. Ово ипак није 12. век.

Са друге стране, Србији су и даље, нажалост, као у осамдесетим, потребни истински борци за људска права. Дакле, уместо ових другосрбијанских глумаца–људскоправаша, којима је до људских права стало само у мери у којој њихова одбрана доноси „грантове” Империје, потребно је наново образовати одборе интелектуалаца и

представника стварног цивилног друштва. Та тела би у јавности деловала као истински, аутономни заштитници људских права и упозоравала на њихова кршења независно од политичког или идеолошког опредељења саме жртве.

У тренутку када овај текст буде објављен знаће се одлуке Светог архијерејског сабора о владици Артемију. Надамо се да ће тиме бити стављена тачка на ову нелепу епизоду наше новије црквене историје. Надамо се да ће тиме бити стављена тачка и на овај ружан случај академског застрашивања двоје крагујевачких асистената.

29. април 2010.

Слободан Антонић

Напомене:

- [1] <http://www.pescanik.net/content/view/4891/177/>
- [2] Исто.
- [3] Види књигу Одбор за одбрану слободе мисли и изражавања: саопштења и други документи, приредио Коста Чавошки, „Службени гласник”, Београд 2009.
- [4] Књига се у електронском облику може пронаћи на следећој адреси: http://www.4shared.com/get/271776079/ea72172c/o_artemiju.html; jsessionid=A2C4EE42CC68BC0745450EE9725F1106.dc211
- [5] <http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/186196/Lazni-potpisi-na-peticiji-grupe-monaha--za-odbranu-vladike-Artemija>
- [6] http://www.spc.rs/sr/prijem_rektora_univerziteta_u_kragujevcu
- [7] <http://borbazaveru.info/content/view/2304/1/>

Извор:

<http://www.nspm.rs/politicki-zivot/pojeo-vuk-asistente.html>;
Печат бр. 112 од 30. 4. 2010.

НОВИ ИНКВИЗИТОРИ

Српска Црква никад није тражила да се због неподобне мисли неко избаци с посла и професије и остави без хлеба насушног. Српска Црква је, пак, данас доживела, у лику Патријарха Иринеја, да учествује у прогону двоје младих научника, само зато што су одлучили да случај уклањања епископа Артемија осветле са више страна.

Једне новине су објавиле вест да је штампана једна књига, али да се „не зна се ни ко ју је платио, ни штампао. Потписани су једино

Писао Проф. др МАРКО ПАВЛОВИЋ

Једне новине су објавиле вест да је штампана књига, али да се „не зна се ни ко ју је платио, ни штампао. Потписани су једино приређивачи магистри на Правном факултету у Крагујевцу Зоран Чворовић и Соња Спасојевић. Руководство факултета ограло се од ове књиге [...] после чега ће одлучити о судбини приређивача. Прво што би, поводом ове вести, обичан читалац могао да помисли јесте да се ради о новинама из неке године периода титоистичке диктатуре, и то периода теже репресије када се због израженог мишљења ломила судбина појединца. Они са дужим памћењем или ширим читањем, могли би се, на пример, сетити ситуације из октобра 1945, када су комунисти покренули хајку против опозиције коју је оличавао Милан Грол. Тада су, између осталог, хорови деце певали песму „Грола и Перу о бандеру“.

Гролов недељник „Демократија“ био је подвргнут јавном спаљивању, што је уредништво тог листа прокоментарисало као част која је „указивала од Свете Инквизиције па до Јозефа Гебелса, свима документима истине“.

Вест није од јесени 1945. Реч је о 22. априлу 2010. године. Новине које су вест објавиле зову се „Блиц“, а излазе у „европској Србији“. Крај наведене вести, у потпуности гласи овако: „Руководство факултета ограло се од ове књиге. „Блицу“ је речено да чекају одговор СПЦ после чега ће одлучити о судбини приређивача“. Дакле, због једне књиге, „руководство Факултета“ поставило је питање „судбине приређивача“. Већ сама употреба речи „ограђивање“ опомиње на систем комунистичког тоталитаризма. Наиме, онај од кога

се је комунисти „ограђивали“ требало је да сам буде ограло, да буде изложен некој мери екскомуникације, која је могла бити избацивање с посла или слање у затвор.

БРИЖНА ЧЕДА СРПСКЕ ЦРКВЕ Дан после објављивања вести у „Блицу“, Његова Светост Патријарх Српски г. Иринеј примио је делегацију Универзитета у Крагујевцу, у којој су били ректор проф. др Слободан Арсенијевић, декан Правног факултета проф. др Предраг Стојановић и проф. др Ненад Ђурђевић. Ректор Универзитета у Крагујевцу „посебно је нагласио да добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити нарушени самовољним и несаговорним изјављивањима појединца као што су јавни изјављивања мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су се укључили у својересну кампању против асигнованих одлука Светог Архиепископског Синода поводом ситуације у Епархији Рашко-Призренској“.

Декан Правног факултета П. Стојановић придружио се Ректору у „ограђивању“ од асигнованог органа Универзитета и Правног факултета не стоји на ставовима које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно огрлајује. „Јако личило у изјави Ректора и Декана јесте то да на Универзитету у Крагујевцу појединци (научници!) немају право да мисле (и изражавају мишљење), него да то за њих имају да раде органи Универзитета и Факултета. Очигледно, ради се о менталном склопу наслеђеном из времена када се за мишљење морало ићи у комитет (компартијски). Реч је о времену у којем је било извесно „да“ за рачун свекупне колективистичке фирме сарађује једино „ми“. У складу са овом идеолошком матрицом, Ректор и декан узукли су („самовољно и несаговорно“, да се поскупило њиховим реченицом) Универзитет у Крагујевцу у један верски уобичајен спор, који се тиче Универзитета у Крагујевцу исто толико колико и било које друге друштвене установе у Србији. Ипак, ректор и декан препоручили су се за инквизиторе и целите, који би да „асрес“ две судбине (наравно, са ефектом „генералне превенције“).

Наводио „самовољни и несаговорни“ изјави, који су предмет инквизиторских порина једног ректора и једног декана су јавна конференција за новинаре на тему „азлешавање јавности о националним апагајама у СПЦ“ и јавна књига „Српска“ књига (стављена на Index prohibitorum универзитета

Удруженим снагама против слободе изражавања: ректор Универзитета у Крагујевцу др Слободан Арсенијевић и декан Правног факултета Предраг Стојановић у посети патријарху Иринеју 23. априла 2010.

асистената Правног факултета, који су се укључили у својересну кампању против асигнованих одлука Светог Архиепископског Синода поводом ситуације у Епархији Рашко-Призренској“.

Декан Правног факултета П. Стојановић придружио се Ректору у „ограђивању“ од асигнованог органа Универзитета и Правног факултета не стоји на ставовима које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно огрлајује.

Јако личило у изјави Ректора и Декана јесте то да на Универзитету у Крагујевцу појединци (научници!) немају право да мисле (и изражавају мишљење), него да то за њих имају да раде органи Универзитета и Факултета. Очигледно, ради се о менталном склопу наслеђеном из времена када се за мишљење морало ићи у комитет (компартијски). Реч је о времену у којем је било извесно „да“ за рачун свекупне колективистичке фирме сарађује једино „ми“. У складу са овом идеолошком матрицом, Ректор и декан узукли су („самовољно и несаговорно“, да се поскупило њиховим реченицом) Универзитет у Крагујевцу у један верски уобичајен спор, који се тиче Универзитета у Крагујевцу исто толико колико и било које друге друштвене установе у Србији. Ипак, ректор и декан препоручили су се за инквизиторе и целите, који би да „асрес“ две судбине (наравно, са ефектом „генералне превенције“).

СМС КОМЕНТАР
Ректор КОМ изјавио да је уопште није
СМС КОМЕНТАР у вези са овом темом

приређивачи магистри на Правном факултету у Крагујевцу Зоран Чворовић и Соња Спасојевић. Руководство факултета ограло се од ове књиге [...] после чега ће одлучити о судбини приређивача“. Прво што би, поводом ове вести, обичан читалац могао да помисли јесте да се ради о новинама из неке године периода титоистичке диктатуре, и то периода теже репресије када се због израженог мишљења ломила судбина појединца. Они са дужим памћењем или ширим читањем, могли би се, на пример, сетити ситуације из октобра 1945, када су комунисти покренули хајку против опозиције коју је оличавао Милан Грол. Тада су, између осталог, хорови деце певали песму „Грола и Перу о бандеру“. Гролов недељник „Демократија“ био је подвргнут јавном спаљивању, што је уредништво тог листа прокоментарисало као част која је „указивана од Свете Инквизиције па до Јозефа Гебелса, свима документима истине“.

Вест није од јесени 1945. Реч је о 22. априлу 2010. године. Новине које су вест објавиле зову се „Блиц“, а излазе у „европској Србији“. Крај наведене вести, у потпуности гласи овако: „Руководство факултета ограло се од ове књиге. „Блицу“ је речено да чекају одговор СПЦ после чега ће одлучити о судбини приређивача“. Дакле, због једне књиге, „руководство Факултета“ поставило је питање „судбине приређивача“. У ствари, већ сама употреба речи „ограђивање“ опомиње на систем комунистичког тоталитаризма. Наиме, онај од кога су се комунисти „ограђивали“ требало је да сам буде ограло, односно да буде изложен некој мери екскомуникације, која је могла бити избацивање с посла или слање у затвор.

Брижна чедо српске Цркве

Дан после објављивања вести у „Блицу“, Његова Светост Патријарх Српски г. Иринеј примио је делегацију Универзитета у Крагујевцу, у којој су били ректор проф. др Слободан Арсенијевић, декан Правног факултета проф. др Предраг Стојановић и проф. др Ненад Ђурђевић. Ректор Универзитета у Крагујевцу, поздрављајући Његову Светост Патријарха г. Иринеја „посебно је нагласио да добри односи између Универзитета и СПЦ не могу и не смеју бити на-

рушени самовољним и неодговорним иступима појединаца као што су јавни иступи мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, асистената Правног факултета, који су се укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Светог Архијерејског Синода поводом ситуације у Епархији Рашко-Призренској". Декан Правног факултета П. Стојановић придружио се Ректору у „ограђивању“ од асистената: он је рекао „да ниједан орган Универзитета и Правног факултета не стоји иза ставова које у јавности износе двоје поменутих асистената и од истих се јавно ограђује“.

Заједничко у изјавама Ректора и Декана јесте то да на Универзитету у Крагујевцу појединци (научници!) немају право да мисле (и изражавају мишљење), него да то за њих имају да раде органи Универзитета и Факултета. Очигледно, ради се о менталном склопу наслеђеном из времена када се за мишљење морало ићи у комитет (компартијски). Реч је о времену у којем је било згажено „ја“ за рачун свемогуће колективистичке фирме садржане у једино „ми“. У складу са овом идеолошком матрицом, Ректор и Декан увукли су („самовољно и неодговорно“, да се послужимо њиховим речником) Универзитет у Крагујевцу у један верски уобличен спор, који се тиче Универзитета у Крагујевцу исто толико колико и било које друге друштвене установе у Србији. Ипак, Ректор и Декан препоручили су се за инквизиторе и целате, који би да „среде“ две судбине (наравно, са ефектом „генералне превенције“).

Наводно „самовољни и неодговорни“ иступи, који су предмет инквизиторских порива једног Ректора и једног Декана су једна конференција за новинаре на тему „извештавање јавности о најновијим догађајима у Епархији Рашко-Призренској СПЦ“ и једна књига. „Страшна“ књига (стављена на Index librorum prohibitorum универзитетских власти у Крагујевцу) има наслов „Истина о случају владике Артемија“. Књига је компилација различитих текстова, сачињена са циљем, како су навели сами приређивачи „да се случај уклањања епископа Артемија са управе епархијом рашко-призренском осветли с разних страна“.

Приређивач Зоран Чворовић је иначе магистрирао са тезом

„Хришћанске норме у Еклоги“. У Извештају на основу кога је изабран за асистента, Комисија (коју су чинили проф. др Сима Аврамовић и проф. др Мирјана Стефановски, са београдског Правног факултета, и потписник ових редова) је закључила да З. Чворовић је „заслужио епитет најбољег међу правним историчарима најмлађе генерације“. Мр Соња Спасојевић је после вишемесечних боравака на „Max Planck“ институту у Минхену, израдила изузетно квалитетну магистарску тезу, из које су два предлога преточена у законска решења.

Компилацију текстова „Истина о случају владике Артемија“ мр Чворовић и мр Спасојевић нису приредили у оквиру „описа“ асистентског посла, него као брижна чеда српске цркве. Ипак, без обзира на карактер књиге, против приређивача су покренути механизми какви су постојали у време комунистичких прогона, за које се чинило да су завршени са чистком проф. др Михаила Ђурића и асистената на Правном факултету у Београду.

Јунаци афере Индекс

Ко су личности које се јављају у улози најновијих инквизитора против двоје младих научника? Ректор Арсенијевић је досад био познат као доктор-гинеколог, као близак рођак Славице Ђукић Дејановић, као професор који је (са братом, деканом Медицинског факултета) пливао за богојављенски часни крст и као „јунак“ акредитације Правног факултета у Крагујевцу под бременим „афере Индекс“. Драг Стојановић је досад био познат као најистакнутији комунистички омладински функционер на Правном факултету у Крагујевцу, као потпредседник „Батићеве странке“ и као један од хапшених и оптужених у „афери Индекс“. Трећи нови инквизитор је др Ненад Ђурђевић за кога се не би могао наћи разлог за учешће у „делегацији“ ако се не би знало да је у пријатељским односима са Шумадијским Епископом. Иначе, Н. Ђурђевић је познат као истакнути комунистички омладински функционер, као кандидат за градоначелника Крагујевца на првим вишестраначким изборима, као председник црквене општине, као члан у законодавним комисијама из области спортског права и као један од хапшених и оптужених у „афери Индекс“.

П. Стојановић и Н. Ђурђевић су на основу (језичког тумачења) претпоставке невиности (по којој се свако сматра невиним док се правноснажном пресудом не утврди да је крив) враћени у наставу и изабрани на факултетске и универзитетске функције. Међутим, ова двојица нових инквизитора (доктора права) „заборавила” су да, претпоставка невиности важи не само за њих, него и за све друге оптужене, а нарочито за оне против којих још није подигнута оптужница, као што је случај са владиком Артемијем. Што се тиче Декана, против кога се води кривични судски поступак, благо речено, неумесно је да он узима себи за право да решава о било чијој судбини, а посебно о судбини двоје младих научника, због израженог мишљења.

Када се отвара питање слободе изражавања мишљења ваља имати у виду одредбе Етичког кодекса наставника Универзитета у Крагујевцу, у чијем чл. 2 стоји: „Основни постулати Кодекса, односно наставничке етике су: професионална слобода, односно морална и интелектуална независност од политичких ауторитета и економске моћи било које врсте; слобода говора и истраживања; истинољубивост, односно откривање и одбрана истине, онако како је наставник схвата и препознаје...” (Иначе, „ректор и проректор Универзитета не може бити лице које је [...] прекршило Кодекс професионалне етике” – чл. 70 Статута.) Следствено, учесници пријема код Патријарха, у својству нових инквизитора, тј. оних који би да „одлучују о судбини приређивача” требало би да буду предмет пажње Суда части Универзитета у Крагујевцу. Требало би, али то ће бити онда када наша мајка Србија оздрави.

Грех „нишког племића”

Најзад, симулирајући средњовековно начело симфоније, Ректор је рекао да „академском особљу Универзитета не припада право да угрожава аутономију српске цркве која постоји осам векова и која је одржала српски народ кроз његову историју”. Патријарх г. Иринеј „је гостима заблагодарио на посети и израженој подршци одлукама црквене власти”. То што је патријарх захвалио „на израженој подршци одлукама црквене власти” значи да је, као поглавар Цркве, прихва-

тио да се Универзитет у Крагујевцу меша у аутономију Цркве. Јер, онај који је данас имао легитимитет да подржи одређену одлуку Цркве, по логици ствари, има право да сутра не подржи, односно да оспорава одлуке црквених власти.

Флоскула о СПЦ као институцији „која је одржала српски народ кроз његову историју”, коју је ректор Арсенијевић употребио као тешку артиљерију против два млада, сјајна научника, апсолутно је безвредна. У овој црквеној-световној хајци на магистре Чворовића и Спасојевић, суштина је нешто друго, нешто што је запрепашћујуће и застрашујуће. Наиме, српска Црква је у знатном делу своје историје била гоњена и прогоњена; речју, то је многострадална црква. То је Црква у чије је темеље, зидове, фреске узидан прах спаљених моштију њеног оснивача, Светог Саве. То је Црква која је имала једног ђакона Авакума, Николаја Жичког и Аву Јустина Ћелијског.

Српска Црква никад није тражила да се због неподобне мисли неко избаци с посла и професије и остави без хлеба насушног. Српска Црква је, пак, данас доживела, у лику Патријарха Иринеја, да учествује у прогону двоје младих научника. Поводом тога, што се у њеној историји никад није десило, морамо да завршимо овим опорим речима, увиђајући да сва одговорност лежи на Патријарху (без обзира на то ко је и како на њега утицао из окружења). Примајући трочлану делегацију Универзитета у Крагујевцу, која је дошла у својству инквизитора, и прихватајући њену подршку, Његова Светост Патријарх Иринеј много је погрешио и много се огрешио. Због тога, „убоги” Чачанин, који је на дугом животном путу постао „нишки племић”, и који ће овај земни век завршити као српски Патријарх, требало би да, као добри отац и благи пастир, у Патријаршију позове Соњу и Зорана, и замоли их за опроштај. Јер, повредио их је много; повредио их је до Светог Саве и до Бога. У њиховом случају, повређени смо и сви ми чија душа пре свега зна за „крст часни и слободу златну”.

Марко Павловић

Извор: *Печат* бр. 112 од 30. април 2010.

САБОР АРХИЈЕРЕЈА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ ПОСЕБНО
СУ ОБЕЛЕЖИЛА ДВА ДОГАЂАЈА

СВЕТИ ЈУСТИН И НЕПОЖЕЉНИ АРТЕМИЈЕ

*Сви се питају шта се збива у Цркви кад се на истом
Сабору духовни отац канонизацију, а његов
верни ученик дискредитује*

Овогодишње редовно заседање Сабора обележиле су две значајне ствари уношење оца Јустина Новог, Ћелијског у диптих светих Срба и трајно уклањање епископа Артемија с трона и из Епархије рашко-призренске, с правом да као „умировљени епископ“ задржи досадашњу титулу.

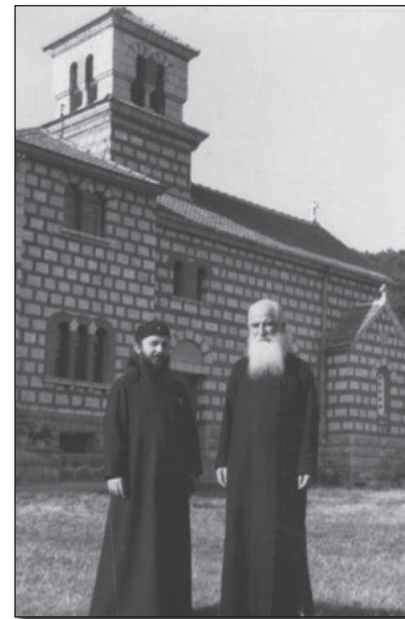
Први догађај су радосно огласила звона, већ исте вечери по проглашењу, на свим црквама у владичанству ваљевском, у коме је, од комунистичких власти протеран са Београдског универзитета, отац Јустин провео више од три деценије као духовник манастира Ћелије. Други је ожалостио не само монаштво Епархије рашко-призренске (две трећине укупног броја монаха и монахиња СПЦ), којима је владика Артемије био духовник, него и све оне правоверне хришћане који су у најузорнијем ученику и следбенику Јустина Поповића видели светило чистог православља и светоотачког предања.

Ако се за прву одлуку може са сигурношћу рећи да је плод Духа светог и саборности, Артемијев прогон, ма како увијен у обланду „већине“, сушта је негација деловања епископских сабора по надахнућу Духа светог, рекли бисмо, сасвим по оној народној да сила Бога не моли, а Бог силу не воли.

- Одлуком да неканонски уклоне Артемија, владике су изазвале срамну атмосферу и једно безакоње озваничили другим. Како довести у везу сушту супротност - кривични поступак није спроведен, а изречена је пресуда? - пита саговорник „Арене“, који је желео да остане анониман и додаје да је „гласањем нарушен догматски принцип доношења саборских одлука по надахнућу Духа светог, јер нико

не може да каже изволи се Духу светоме, ни они који су гласали за Артемијево уклањање из епархије, ни они против, ни уздржани (што није јеванђелски принцип)“.

Епископ ваљевски Милутин је још прошле године поднео молбу Светом архиепископском сабору СПЦ, за време редовног мајског заседања, да се преподобни отац Јустин, „проповедник Јеванђеља, богослов и исповедник Свете Вере Православне, богоугодник светог живота саборно унесе у Хеортологион и Календар светих Православне цркве, најпре наше помесне, а затим обзнани и осталим православним црквама. Да ли због болести патријарха или из неких дру-

Јеромонах Артемије са својим духовним оцем
Аввом Јустином Ћелијским

гих разлога отац Јустин тада није канонизован, иако је већ „одавно“ имао написано житије и живописан светачки лик на десетинама фресака по црквама и приватним кућама и уживао огромно поштовање широм православља. Потписник ових редова упознао је пре три године у усамљеној келији Св. Нила, атонског, мироточивог, на југу Свете Горе, монаха који нам је, чувши да смо Срби, рекао да је на монашењу узео име по нашем Јустину а не по св. Јустину Философу. Монаси светогорског манастира Симонопетра написали су му службу.

У манастиру Ћелије, како нам је речено, „управа није прихватила никакав разговор о канонизацији оца Јустина за новине“, за коју се у саопштењу СПЦ истиче да је „најважније и најблагодатније дело Сабора на овогодишњем заседању“.

- Не желим да бацам сенку на проглашење оца Јустина за светитеља, али чини ми се да је један догађај требало да покрије дру-

ги. Стичем утисак да је неко желео, условно речено, да релативизује озбиљност једног значајног догађаја какав је канонизација оца Јустина - вели професор Драгиша Бојовић, управник Центра за црквене студије у Нишу.

Поводом ова два догађаја професор Бојовић поставља питање: шта би рекао отац Јустин? Каже: „Чини ми се да знам одговор, али можда увек не би требало све рећи”.

- Што се тиче мог личног става, без обзира на тенденције оних који су, не пензионисали, него сменили владика Артемија, чини ми се да је тај чин још више допринео чврстом загрљају духовног оца и духовног сина, односно учитеља и ученика.

Као што се у оно комунистичко време, истиче професор Бојовић, ишло по зрак светлости код оца Јустина, тако ће се и у ово неокомунистичко време по исти зрак ићи код владике Артемија, ма где он био. Владика Артемије остаје светило цркве, стуб цркве, неокрњен камењем које је на њега бацано у последње време. Нити судим нити осуђујем, али ми се чини да светлост нико не може помрачити, предвиђа овогодишњи добитник признања пољске цркве „Кнез Константин Острошки”, за научни допринос изучавању православне духовности, признања које симболизује борбу православља против унијаћења, а које је пре четири године добио управо владика Артемије.

Иако се у општој хајци против још једног духовног горостаса из Лелића, у правом дневно-политичком маниру лансира теза администратора ЕРП Атанасија како је градио „култ личности”, и да га тамо где буде био може „изнова стварати” (значи ли то да је и Јустин чинио нешто слично, када су му жедни духовних разговора долазили млади богослови и књижевници?), проф. Бојовић се нада „да ће и духовна чеда владике Артемија остати постојана и да ће им у подвигу и даље бити узор њихов духовник. Он је заиста духовна величина. Све ово га још више приближава оцу Јустину”.

За историчара права Зорана Чворовића, асистента на Правном факултету у Крагујевцу, који је у јавност доспео поводом „случаја Артемије” (са колегиницом Соњом Спасојевић приредио је и збор-

ник објављених текстова „Истина о случају владике Артемија”) уношење имена оца Јустина Поповића у диптих светих Православне

цркве и његово прослављање као светитеља Божјег на светој архијерејској Литургији 2. маја у храму Светог Саве на Врачару „представља завршни чин његове канонизације”.

- Овом одлуком је Сабор, како се и истиче у његовом саопштењу, само потврдио оно дубоко молитвено поштовање које је отац Јустин Ћелијски већ деценијама уживао у српском народу, како због свог богоугодног и мученичког живота,

томова књига које је написао, а које је као благодатну заоставштину оставио целом православном свету, тако и због свих оних посведочених чуда која су се збила крај његовог светог гроба.

Међутим, разложно указује Зоран Чворовић, док је верујући народ годинама уназад прослављао Јустина као угодника Божјег, „његова дела су, најпре постепено и у потаји, а потом потпуно отворено и званично проглашавана неподобним и превазиђеним, па као таква стављена на Index librorum prohibitorum Православног богословског факултета у Београду. Млади богослови, који данас као свештеници треба да прослављају оца Јустина Ћелијског, учили су о основним догматима хришћанске вере из књига које су у много чему супротне предањском православном учењу изложеном у његовој чувеној „Догматици”.

- Овакав однос који на појединим катедрама београдског Богословског факултета постоји према духовном наслеђу Јустина Поповића, наводи Чворовић, симболички се осликава кроз pejоративни израз, „јустиновштина”, који су промовисали поједини професори овог факултета. Познато је да су кључне личности Богословског фа-

БРАНИТЕЉИ

Сви православни Срби који ових дана брана бране владика Артемија, не бране лично њега, нити се око њега окупљају и стварају некакву парасинагогу и расколничку групу, како их оптужују поједини оци архијереји. Ја, на пример, владика лично и не познајем. Овим јавним наступима верујући народ жели да сачува своју веру, каноне Православне цркве, да, остајући послушни својој цркви, упозоре архијереје да се безакоњу мора стати на крај - каже Зоран Чворовић.

култета, које креирају његову наставну и кадровску политику, управо они епископи који су били Јустинови ученици и који су, с друге стране, као чланови Синода и Сабора учествовали у његовом канонизовању.

Врхунац таквог „двојаког, фарисејског односа” према Јустину Ђелијском догодио се на управо завршеном Светом архијерејском сабору, истиче Чворовић.

- Канонизацијом, Сабор излази у сусрет дубинском религиозном доживљају верујућег народа, који одавно слави Јустина као једног од светих Небеске Србије. Истовремено, саборска „већина” изгони са епархијског трона најдоследнијег бранитеља православног учења Јустина Поповића - епископа рашко-призренског Артемија. Жртва оваквог саборског поступка није сам владика Артемије, већ духовна свеправославна заоставштина аве Јустина, његова апостолска реч упућена православним хришћанима у XX веку. Шта остаје од светитељског лика Јустина Ђелијског, ако његове књиге избацују са Православног богословског факултета, а његове верне следбенике прогоне и конфинирају по српским манастирима, пита се наш саговорник.

На питање ко стварно стоји иза „случаја Артемије”, Зоран Чворовић вели да „дубље, суштинске разлоге, као и идејне креаторе уклањања владике Артемија са управе над епархијом, треба тражити ван саме СПЦ”.

- Појединци у СПЦ-у су само, свесно или несвесно, послужили као реализатори оног што је испланирано у центрима моћи евроатлантске цивилизације. Поставља се питање зашто баш владика Артемије. Одговор се налази у једном краткорочном и једном дугорочном циљу евроатлантских институција. Први геополитички циљ у овом делу света јесте завршетак процеса конституисања Косова као независне државе. Један од најупорнијих и најауторитативнијих бораца у српском националном корпусу против овог краткорочног циља евроатлантске политике био је од две хиљаде године, управо, владика Артемије.

Међу њене важне дугорочне геополитичке циљеве Чворовић убраја и уништење традиционалних религија, стварањем религиоз-

ног melting pot-а (лонца за претопљавање), кроз идеју и покрет екуменизма. „У СПЦ један од најдоследнијих и најагилнијих бораца против те свејереси модерног доба, како је говорио отац Јустин, није нико други до владика Артемије”.

Због тога је годинама фабрикован „случај Артемије”, а пресвећени у медијима представљан као непослушан и некооперативан па га треба уклонити. Милом или силом. Пошто се није дао сломити, као ни својевремено његов духовни отац, био је то згодан повод да појединци у врху јерархије, уз подршку државних власти суспендују устав и канонски поредак СПЦ и широм отворе врата пракси да се чисто духовна питања решавају по парламентарном моделу.

АНАЛИТИЧАР

„Верски аналитичар” Живица Туцић је смену владике Артемија дочекао као „добру вест”, коју је етнолог Драгомир Антонић овако прокоментарисао:

- Када вам господин Живица Туцић каже да је нешто исправно знајте да је погрешно. А кад вам каже да треба урадити тако и тако, ви увек урадите супротно и бићете у праву, јер господин Туцић је човек који од својих ментора добија домаћи задатак.

Како „Арена” сазнаје, владика Артемије је тражио да се прво отвори расправа о грешкама Синода од 13. фебруара али је постојећи однос снага у Сабору то онемогућио. Подељене владике на прокуменистичко и светоотачко предањско крило (Јустин је увек себе проверавао Све-

тим Оцима, наводи се у предлогу за канонизацију) ни канонизација Јустина није суштински могла измирити. Владика је прихватио неканонску одлуку Сабора, иако се са њом не слаже, јер није тражио да буде пензионисан. Али ту одлуку нису прихватили и Артемијеви бројни, како их саборско саопштење, не без омаловажавања, назива, „самозвани бранитељи”.

Сам отац Јустин Поповић је, кажу, предвиђао да ће од све његове духовне деце Артемије ићи најтежим путем. Ако је судити по овоме што се догодило добро је познавао Артемија и његову природу.

Извор: Милослав Рајковић, *Arena* 11. мај 2010.

МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЕТЕ

ПРЕДМЕТ: Пријава нерегуларности
на Правном факултету у Крагујевцу

Комисији за акредитацију и проверу квалитета, 19. априла 2010, поднео сам „Пријаву нерегуларности у извршавању и изопачавање акредитованих студијских програма на Правном факултету у Крагујевцу”. Иако наводи из пријаве, или барем већина навода, изискују хитан одговор Комисије, она се још увек није огласила. У међувремену сам дошао до нових сазнања о нерегуларностима. Тако, један акредитовани наставник, проф. др Миленко Кундачина, са Учитељског факултета у Ужицу, је самовољом оптуженичке управе (појам је објашњен у Пријави у прилогу) искључен из наставног процеса, а извођење његовог акредитованог програма је предато апсолутно некомпетентном наставнику. Затим, акредитовани наставници за један предмет (Увод у право и Уставно право) су поделили предмете, тако да обојица држе по два предмета (Д. Батавељић и С. Ђорђевић).

Супротно Закону и Статуту, самовољом декана (П. Стојановића), за предмете Правна историја света, Српска правна историја, као и за докторске студије из ових предмета (за који су моји програми и ја као наставник једино акредитовани), закључен је уговор са апсолутно некомпетентном особом са Правног факултета у Новом Саду, која по вокацији не влада основним појмовима из ових предмета (јер, она је на свом матичном факултету акредитована за сасвим другу научну област). Уговор је склопљен са датумом од 29. априла на неколико месеци. За почетак, ова особа (Н. Деретић) ангажована је да 26. априла, са почетком у 11 часова, обави испите из три предмета (Опште историје државе и права, Историје државе и права српског народа, Српска правна историја - национална безбедност) са неидентификованим бројем студената. Овом ангажману претходила је одлука дека-

на (од 19. 4. 2010, бр. 1106) о промени „испитивача” за 2.000 динара, „за испите из наставних предмета на којима постоје најмање два испитивача” (!?).

Позивам Министарство просвете да предузме мере из своје надлежности.

У прилогу:

1. Пријава нерегуларности у извршавању и изопачавање акредитованих студијских програма на Правном факултету у Крагујевцу, од 19. априла 2010.
2. Одлука декана Правног факултета у Крагујевцу, бр: 1106, од 19. 04. 2010.

Крагујевац, 20. мај 2010.

проф. др Марко Павловић

Напомена: у Управи за заједничке послове републичких органа
заведено 21. маја 2010.

Извор: *лична архива мр Зорана Чворовића*

АКТЕРИ „ИНДЕКСА“ УКИНУЛИ КАТЕДРУ КРИТИЧАРА

Због, како тврди, низа прекршаја правила по којима је Правни факултет у Крагујевцу акредитован прошле године, редовни професор овог факултета др Марко Павловић поднео је захтев републичкој Комисији за акредитацију да преиспита стање на овом факултету и омогући му нормалне услове за рад. Непосредан повод за ово писмо било је укидање катедре за правну историју, која постоји на свим правним факултетима у региону, као и реизбор Емилије Станковић, некадашње помоћнице министра просвете и трећеоптужене у афери „Индекс“, за професора овог факултета.

Подсећања ради, у афери „Индекс“, која је откривена у фебруару 2007. године, оптужено је више професора Правног факултета у Крагујевцу, Београду, Нишу и Новом Саду, који се терете да су, као предавачи на крагујевачком Правном факултету, уписивали у индексе позитивне оцене, а да студенти нису ни излазили на испите. Оптужено је 87 особа, а професори се терете за укупно 159 кривичних дела (114 дела примања мита и 45 злоупотреба службеног положаја).

Како за наш лист објашњавају професор Павловић и мр Зоран Чворовић, суштина укидања катедре је очигледан притисак који на њих врши „оптуженичка група из афере „Индекс“ која је на власти на овом факултету“.

У пријави која је достављена Комисији за акредитацију објашњава се да је све почело када је „управа поставила професора Павловића за некаквог контролора испитног процеса“, што је он одбио, са образложењем да неће да буде никакав гарант будуће исправности. Овакав поступак, по његовим речима, „схваћен је као удар на целу групу“, нарочито пошто је са још једним колегом, поднео и приговор због, како каже, „нерегуларности насталих приликом избора, односно реизбора Емилије Станковић“.

– Емилија Станковић је као кључни рад за избор редовног професора пријавила књижицу од стотинак страна коју је комисија изабрала по њеном предлогу прогласила монографијом од међународног значаја. На извештај комисије поднео сам приговор, документован са

30 страна паралелног текста, оригинала и плагијата, да је такозвана монографија плагијат. Ипак, потребна већина од девет професора, сви са притвореничким стажом у афери „Индекс“, гласала је да се Е. Станковић изабере за редовног професора. Међутим, Стручно веће универзитета је предмет вратило Наставно-научном већу Правног факултета, након чега је Емилија Станковић реизабрана за ванредног професора – наводе професори Павловић и Чворовић.

Након свега овога донет је нови статут факултета, чиме је укинута катедра, односно спојена са потпуно несродним предметима. Приликом промена акредитоване катедре и ужих области није испоштована процедура која је поштована у тренутку акредитације, додају наши саговорници, а став о овим променама нису изrekli ни интерни органи факултета у чију надлежност спада контрола наставног процеса.

– И као врхунац, факултет ангажује испитивача са Римског права, доцента са Новосадског универзитета, који треба да испита студенте на Српској правној историји и Правној историји света по уџбеницима које је написао професор Павловић и по којима је професор Павловић завршио предавања – каже мр Чворовић.

Он додаје да је потпуно свестан последица оваквог његовог ангажовања, јер га очекује реизбор на месту асистента и избор за доцента. Председница Комисије за акредитацију и проверу квалитета

ОДЛУЧУЈЕ СУД ЧАСТИ, А НЕ МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

Министарство просвете је упознато са одлуком Универзитета у Крагујевцу да се др Емилија Станковић, професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, поново изабере у звање ванредног професора. С тим у вези, Министарство просвете је од Правног факултета Универзитета у Крагујевцу затражило документацију која се односи на поступак избора у звање др Станковић, речено нам је у овом министарству, уз напомену да је избор наставника и сарадника у надлежности Универзитета, у складу са чланом шест Закона о високом образовању. Када је реч о заштити ауторских права, као и другим правима интелектуалне својине, у министарству објашњавају да оштећени носилац права може тужбом да захтева утврђивање повреде права пред Судом части Универзитета у Крагујевцу.

(КАПК) др Вера Вујчић за наш лист је потврдила да је допис професора Павловића стигао, али да се комисија није о томе изјашњавала, „јер није инспекција и не ради по пријавама, већ годишњем плану пословања”.

– Сада смо у фази акредитације, а спољашња провера квалитета требало би да почне од јесени. Сигурно је да ће Правни факултет у Крагујевцу у тој фази бити евалуиран и тада ће бити проверено да ли се спроводе мере које су они навели, да ли је дошло до битних организационих промена које угрожавају наставни процес... – каже професорка Вујчић.

По њеном објашњењу, овај факултет је прошлог јуна добио акт упозорења Комисије за акредитацију и то баш по основу непотпуног извештаја о самовредновању – била је потпуно прећутана афера „Индекс”.

–Иначе, имали су позитивне рецензије што се тиче организације факултета, квалификованости наставног кадра... После нашег упозорења доставили су

нови извештај у којем су дали осврт на догађања и судски поступак који се води против 12 професора тренутно ангажованих на факултету. Навели су мере које су предузели да се убудуће отклони свака сумња у корупцију, а то је подразумевало и комисијски усмене. Након тога смо акредитовали Правни факултет у Крагујевцу – објашњава др Вујчић.

Председница КАПК каже и да је много дискутовано о овом факултету, чак му је посвећено неколико седница, али да комисија није суд и да постоји претпоставка невиности.

–Ми се нисмо бавили кривицом, тиме се бави суд, ми смо захте-

вали да се факултет одреди према тим догађајима који су потресли читаву академску јавност и да се предузму мере како би се убудуће отклонила свака сумња у корупцију. То значи да професори који су обележени афером не испитују сами, а уколико се докаже да је неко крив наравно да ће бити трајно удаљен из наставе – каже саговорница.

Одговор на оптужбе професора потражили смо и од управе Правног факултета у Крагујевцу, али је декан професор др Предраг Стојановић, такође један од оптужених у афери „Индекс”, одбио да коментарише наводе из дописа који није видео, уз коментар да „свако треба да сноси одговорност за писану и изговорену реч” и да ће се „потрудити да заштити углед своје куће”. У неколико наврата смо покушали да дођемо и до професорке Емилије Станковић, али се на њен телефон на факултету нико не јавља. У Министарству просвете такође нису желели да коментаришу дешавања на Правном факултету у Крагујевцу.

Извор: Сандра Гуцијан, *Политика*, 21.05.2010.

ФАБРИКОВАНИ ГРЕХ НА ДУШИ ЕПИСКОПА

Зоран Чворовић, асистент Правног факултета у Крагујевцу и један од аутора књиге „Истина о владици Артемију”, у разговору за „Правду” каже да се заједно са својом колегиницом Соњом Спасојевић укључио у последње догађаје који дубоко потресају СПЦ, зато што су јасно видели да је у поступку утврђивања такозване канонске одговорности епископа Артемија грубо прекршено старо римско правно правило да се саслушају обе стране.

– До такозваног случаја владике Артемија, били смо само два верника и млада универзитетска радника, посвећена свом послу и потпуно непозната јавности. Нисмо познавали прогоњеног владика, али тог 13. фебруара, када је владика насилнички уклоњен, осетили смо први пут у животу да треба речју и делом да изађемо у јавност. Књига представља зборник већ објављених текстова и реакцију на једнострано и фабриковано информисање о случају владике. У

отужној причи о недоказаним покраденим милионима, коју је српска сиротиња, опљачкана од свих и свакога, најлакше интелектуално могла да прихвати, видело се да је од почетка цео случај медијски исконструисан, а јавност припремана на то да се владика осуди пре било каквог суда. Архијереји су и пре Сабора отворено говорили, гледајући у очи, кроз телевизијске камере, читав српски народ, да ће „наш брат” Артемије на Сабору бити сигурно осуђен. За савесног правника то је знак за узбуну, јер се један човек прогони без права на одбрану и осуђује без суђења. Поставио сам себи питање, зар и сада ћутати, шта остављам деци у наслеђе?

Да ли сте успели да дођете до истине због које сте се, како каже професор Машинског факултета у Крагујевцу, Милан Мићуновић, у свом чланку „О псевдозилотима, парасинагогама и верном народу”, нашли на удару лавине непринципијелних и тенденциозних напада?

– Истина није ничија прђија, она је темељ Цркве и не може се сакрити никаквим лажима моћника овог света. Зачуђујуће је да је једна мала књига већ објављених текстова, узнемирила оне који имају и власт, и „већине”, и ексклузивно право на тумачење и кршење кано-на, као и своје новинаре. Ради се о томе да безаконици увек делају у тами и немају никакве аргументе, осим да по угледу на компартијска саопштења клевећу, дисквалификују и ограђују се од свих који угрожавају њихове синекуре и привилегије.

Професор Мићуновић помиње као реакцију на вашу књигу и писмо митрополита Амфилохија и администратора Атанасија властима вашег универзитета. О каквим се писмима ради?

– Књигу су, пре него што су је добили приређивачи, украли свештеник и универзитетски наставник, за шта постоје сведоци. Прво је провереним стаљинистичким принципима дошла до тајних цензора, а потом до митрополита Амфилохија и умировљеног епископа Атанасија. Они су послали дописе Универзитету и Правном факултету у Крагујевцу, у којима захтевају од ових институција да се оградe од колегинице и мене. Ректор и декан су у писму патријарху, инквизиторски осудили запослене - зато што су се усудили да у свом

слободном времену мисле и пишу, а да их не питају за савет. Ми смо потпуно смирени, јер и поред свега као правници имамо поверење у тужилаштво коме смо поднели кривичну пријаву против наведених лица са универзитета за два тешка кривична дела која су овом приликом почињена. Тешко нас је погодило то што су патријарх и Синод за егзекуторе нашег верско-моралног кажњавања узели особе оптужене у чувеној афери „Индекс”.

Ваша књига је од стране архипастира и неких универзитетских званичника окарактерисана као антицрквена...

– Књига је показала колико је поље слободе и права у српској држави и Цркви на почетку мондијалистичког 21. века. Истовремено, они који се труде да у свакој прилици негирају чињеницу да је владика Артемије уклоњен из геополитичких разлога, колегиницу и мене сврставају у некакав тајни заверенички клан бранилаца владике Артемија. Будућа српска поколења ће из ове и неких будућих књига сазнати где је истина.

Имате ли утисак да је, у случају владике Артемија владала парола „крив је ако не докаже супротно” или „невин је док се не докаже кривица”?

– Методи медијске кампање против владике Артемија указивали су да је она испланирана у истим оним центрима који су фабриковали Маркале, Сребреницу и Рачак, а да су нажалост појединци у Цркви послужили као пуко оруђе. То није био напад на једног владику, већ је нападнут темељ овог народа, његов, песниковом речју, „најдоњи камен” - Црква, а у њој њена распета Епархија рашко-призренска.

Никада се у историји Цркве није догодило да се гласа о томе да ли ће неки епископ бити уклоњен или не.

У чему видите разлог за овакав преседан?

– Уклањање владике мимо и једног од услова предвиђеног Уставом СПЦ, као осведоченог борца против екуменизма, те свејереси модерног доба, како је говорио Ава Јустин, и најављени долазак римског папе у Србију, противно вољи већине Срба, показују да се отпадија проширује и убрзава. Међутим, не треба се плашити, јер ће Господ сачувати своју Цркву. Залог за то су свете мошти јасеновачких

и херцеговачких мученика побијених од устаха уз благослов римске курије. Ово је очишћење кроз које морамо проћи као православни Срби после свих грехова које смо учинили својим светим прецима са југословенством и комунизмом.

Да ли сматрате да заиста постоји оправдана бојазан да СПЦ нагиње ка екуменистичким идејама и да је све што се тренутно и у скороје време догађало заправо последица таквих тежњи?

– Писмо Сабору од јануара ове године, које је потписало на хиљаде верних чедра СПЦ, јасно указује да се у контакту са иновернима отишло толико далеко да су неки од архијереја заједничким молитвама са иновернима прекршили читав низ канона. Дијалог са иновернима у име СПЦ води једна издвојена теолошка „елита“, која ради разноразних компромиса и политичких притисака, прихвата у име СПЦ документе који су противни истинском православном учењу. На Богословском факултету се прогоне дела Аве Јустина, док истовремено, први пут у историји тог факултета на њему предаје један римокатолик, Хрват, Јуре Зечевић.

Апелом за одбрану правног поретка СПЦ, који сте и Ви потписали, почиње се са формирањем Иницијативног одбора српских правника за очување правног поретка и јединства Цркве. Шта можемо очекивати као плод рада овог одбора?

– Апел се и даље потписује. Сваког дана око њега збрајају се нова правничка имена, али како смо нагласили, не око личности владике Артемија, већ око Цркве Светог Саве која је старија од свих нас. Иако осим вере, личног угледа и правничког знања, немамо ништа друго, ми ћемо врло брзо показати снагу аргумената. Извори из Патријаршије, иза којих се крију неки тајни, а свима добро знани Синодови правници, мораће да изађу пред верни српски народ и пруже одговоре. Борба за право мора да крене и у све друге посрнуле области српског духовног живота, пре свега у просвету и правосуђе.

Плашите ли се даљег развоја ситуације, бар када се ради о вама и нападима на вас, о којима сте говорили?

– У току је поступак по конкурс који је расписан за мој реизбор. Верујем да су појединци спремни да ме слома на почетку универзи-

тетске каријере, због ставова које смо професор Марко Павловић и ја изнели у јавности, а због безакоња на факултету, као и због безакоња у Цркви. Претпостављам да иза таквих планова стоји и жеља да се спречи научни рад првог правног историчара који ће докторирати на тему из руске правне историје и који ће одржавати научне везе са руским универзитетима. Верујем да ово није средњи век римокатоличке инквизиције. Уколико се било шта деси мени или мојој породици, јасно ће бити свима ко су кривци – они који су пре месец дана покренули духовни линч колегинице Спасојевић и мене.

Извор: Мирјана Карић, *Правда*, 24-25. мај 2010.

Руски цар Алексеј Михаилович Романов. За време његове владавине, 1649. године, донета је чувена кодификација Саборно Уложеније

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Наставно-научно веће Правног факултета у Крагујевцу, на седници одржаној 26. априла 2010. године, одредило нас је за чланове Комисије за припрему извештаја по расписаном конкурс за избор једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права. Част нам је да, у том својству, Наставно-научном већу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На основу одлуке Правног факултета у Крагујевцу, у недељном листу Послови, објављен је 12. 05. 2010. године конкурс за избор (поновни избор) сарадника за ужу научну област Историја државе и права.

На конкурс се пријавио само један кандидат, и то мр Зоран Чворовић, који се сада налази у звању асистента на предмету Општа историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу.

Мр Зоран Чворовић је рођен 21. 11. 1969. године у Пећи. Основну и средњу школу завршио је у Кладову. Правни факултет у Београду уписао је школске 1988/89. године, а завршио 1995. године са просечном оценом 8,33. Из правно-историјских предмета добио је просечну оцену 10. На такмичењу у беседништву (1993) освојио је прву награду Адвокатске коморе Србије.

Последипломске студије на правноисторијском смеру Правног факултета Универзитета у Крагујевцу уписао је школске 1996/97. године. Радни однос на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу засновао је 1999. године на радном месту сарадника у звању асистента-приправника за предмет Општа историја државе и права. Први семинарски рад под насловом „Алиленгион - порекло и карактер једне византијске пореске установе” одбранио је 8. 07. 1997. године. Други семинарски рад под насловом „Сабори за првих Немањића у старим

српским житијима” одбранио је 22. 10. 2002. године. Усмени магистарски испит положио је 23. 05. 2003. године. Магистарску тезу под насловом „Хришћанске норме у Еклоги” одбранио је 19. 01. 2006. године.

Стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, 11. 10. 2008. донело је одлуку о давању сагласности на тему докторске дисертације, коју је пријавио мр Зоран Чворовић, под називом Кривично право у Уложенију цара Алексеја Михаиловича. Служи се енглеским и руским језиком.

Мр Зоран Чворовић изводио је и изводи вежбе из предмета Општа историја државе и права, који је акредитован као Правна историја света. Он увек присуствује испитима из овог предмета и из Српске правне историје. Од 2002. до 2005. године учествовао је у научно-истраживачком раду на Пројекту „Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије”.

ПРИКАЗ РАДОВА

Магистарска теза: Хришћанске норме у Еклоги

Магистарска теза мр Зорана Чворовића састоји се из увода, четири главе посвећене хришћанским нормама у појединим гранама права и закључка. Концепцијски, аутор је грађу распоредио тако што је прво давао кратак преглед појединих грана права, а потом се подробно бавио нормама, односно правним институтима који су водили порекло из хришћанског учења или су настали под утицајем тог учења.

У уводу, прво су дати основни подаци о Еклоги (о самом називу овог законика, о циљу доношења, структури текста законика), уз недоумице око године њеног објављивања, као и податке о писцима Еклоге. Затим, у облику уводне напомене аутор је анализирао увод Еклоге, чији „основни садржај чине библијски цитати”. Најзад, уз напомену о рукописима Еклоге, у уводу је дат преглед досадашњих радова о овом закоником.

Одељак о хришћанским нормама у Еклогином статусном праву почиње анализом основа за ослобађање из ропства. Анализа хришћанских норми статусног права почиње ставовима црквених

отаца (Августин, св. Јован Златоусти) по којима је човек створен по обличју Божијем, и да су у „Христу сви једнаки“. Међутим, црква није захтевала од хришћанских царева да укину ропство, с обзиром на постулат хришћанске етике да право робовање је робовање греху. Ипак, под утицајем хришћанства, први хришћански цареви су својим прописима постепено побољшавали положај робова и стварали нове форме ослобађања из ропства.

У глави под називом „Хришћанске норме у породичном праву“, аутор се бавио брачним правом, односом родитеља и деце и старатељством. Хришћански утицај на институт брака, односно хришћанске норме у Еклоги, аутор је истраживао у неколико сегмената: у погледу услова за закључење брака, у погледу брачних сметњи, у погледу форме брака, у погледу имовинских односа супружника, и у погледу склапања другог брака. У одељку о условима за закључење брака, аутор прво објашњава став да су једино хришћани могли да закључе легалан брак. Затим, објашњава став да је „хришћанство са својим учењем о браку створило неопходне предуслове да се сагласност супружника сматра конститутивним елементом брака“. Полазећи од библијске приче о стварању жене, аутор износи закључак да „љубав је узрок, рађање деце тек благодатна последица хришћанског брака“. Ово је, даље, нашло одраза у наследном праву са прописима о обезбеђењу дела наслеђа бешчедним супружницима. Пошто је први брак (брак Адама и Еве) настао „из слободе“, то су и бракови свих хришћана имали да настају као плод узајамних жеља супружника. Поред сагласности будућих супружника, за склапање брака био је потребан и пристанак њихових родитеља, што је с једне стране било израз родитељске бриге, а с друге стране израз потребе да се нагласи озбиљност брака. Аутор напомиње да су црквени канони и Јустинијаново право под појмом родитеља подразумевали очеве младе и младожење, док је Еклога имала у виду оба родитеља. Ова норма објашњавала се „победом схватања да је дете плод оба родитеља, те да је и њихова одговорност за децу заједничка“.

Говорећи о сродству као брачној сметњи, аутор је објаснио како је црква утицала на концепт забрана склапања брака због све

три врсте сродства у одређеном степену. Затим, између неколико форми, Еклогина форма хришћанског брака састојала се у црквеном благослову, као облику признања да је брак закључен. Црква се није противила факултативности црквеног брачног благослова, јер јој је био циљ да „старе форме и стари поглед на свет, сами собом, без икаквог насиља, уступе место новим хришћанским формама које су оличавале нове идеје и нови дух“. Уз то, у раном византијском периоду црквени брак био је „привилегија само најдостојнијих и као нека награда за моралну узвишеност и чистоту“.

Следећи Еклогу, аутор је посебну пажњу посветио питању развода брака, које је нарочито било прожето хришћанским схватањима. У Еклоги је прво изнета начелна одредба да је „брак склопљен у Господу нераскидив“. Затим се износе старозаветни догађаји, наведени у Еклоги, на којима се заснивао принцип нераскидивости брака. Затим, наведене су Христове речи из Јеванђеља по Матеју о нераскидивости брака, са изузетком женине прељубе. Ослањајући се на овај изузетак, а вођен реализмом да људи из „многих разлога нису вољни волети једне друге“, Еклогин законодавац је повећао број бракоразводних узрока. Да би се они подвели под Јеванђеоску заповест о раскидљивости брачне везе једино због смрти, канонисти су створили теорију о физичкој и духовној смрти као разлозима за раскид брака. Тако, мужевљева неспособност за брачно наложништво, као и болест једног брачног друга од губе, били су равни физичкој смрти. Такође, рађење о глави брачном другу, као и женина прељуба, доводили су до духовне смрти, јер „наносе смртну рану“ брачној љубави и јединству супружника. Утицај хришћанства на Еклогине одредбе о другом браку огледао се у томе да се, после првог, законитим сматрао још само други брак. Црква је дозвољавала други брак, као мање зло, „како би се избегло веће зло блуда“. Трећи брак се, у време доношења Еклоге сматрао незаконитим и раван многоженству, а четврти као чин који не приличи људском роду, већ „скотском“.

У одељку о односима родитеља и деце образлаже се неколико кључних Еклогиних ставова насталих под утицајем хришћанства. Први став изражавао се у томе да је агнатско сродство замењено

когнатским, а ранија породица заснована на деспотској власти замењена је породицом у којој њени чланови „из љубави једни другима служе“. Хришћански карактер Еклогиних прописа о личним и имовинским односима родитеља и деце, на први поглед је видљив по томе што су поједине одредбе праћене цитатима из Светог Писма, Старог и Новог завета. И Еклогина установа старатељства имала је хришћански карактер. С једне стране, прописано је да колективни стараоци могу бити епископства, манастири и цркве. С друге стране, реформу установе старатељства, законодавац је правдао речима „да није Богу угодно како је било до сада“.

У одељку о хришћанским нормама у наследном праву, аутор се - према распореду у Еклоги - прво бави тестаменталним наслеђивањем односно тестаменталном способношћу и формама тестамена и нужним делом и нужним наследницима. У свим овим институтима налазе се хришћански елементи од наследноправне неспособности јеретика, до тога је неписмени тестатор оверавао тестамент знаком крста.

Од свих норми Еклоге понајзначајније су биле норме кривичног права. Еклога је донета у нестабилно време, кад је криминалитет представљао масовну појаву. Њен најзначајнији циљ је и био сузбијање нараслих злочина. С обзиром на хришћанско утемељење Византије, борба против злочина била је прожета тежњом за очувањем и успостављањем хришћанских вредности. Непосредни утицај хришћанства испољавао се не само у постојању низа кривичних дела против вере, него и у инкриминисању других дела - каква су сексуални деликти. Такође, под утицајем хришћанства обликоване су поједине казне, па и читав казнени систем.

Од кривичних дела против вере, аутор излаже дела повреде црквеног азила, кривоклетство, злостављање свештеника, апостасију, обесвећење гроба, крађе из цркве, тровања, враџбина и јереси. За разлику од Јустинијановог права, Еклога је штитила неповредивост црквеног азила без обзира на личност бегунца.

Код кривичног дела кривоклетства посебно се скреће пажња на казну одсецања језика, јер је њиме - кршењем истине као основне вредности хришћанске етике - изговорена лаж. Кривично дело

злостављања свештеника, које се кажњавало батинањем и прогонством, за заштитни објект имало је достојанство свештеничког звања. Еклогом су инкриминисана она злостављања свештеника до којих дође на богослужењима у храму, или у оквиру црквених порти.

Апостасија - одрицање од „непорочне вере хришћанске“ - постојала је у два облика, - као „намерна апостасије“ и „апостасија од страха“. Међутим, Еклогом је инкриминисана само „апостасија од страха“, и то уз препуштање кажњавања цркви. Кривично дело обесвећења гроба представљало је напад на свето место, односно на „религиозна осећања не само живих рођака, већ уопште свих живих људи“. За разлику од ранијег законодавства у коме је за то дело била запређена смртна казна, Еклога је предвидела казну одсецања руке. Тежи облик крађе из цркве била је крађа „светих сасуда“ из олтара, а лакши облик је била „крађа у цркви, али ван олтара“.

Кривична дела тровања и враџбина, која су била запређена смртном казном, аутор посматра у оквиру средњовековних схватања о повезаности њихових учинилаца са демонима. Кривично дело јереси прописано је једноставном одредбом: „Манихеји и монтанисти кажњавају се мачем.“ Уз ову одредбу, аутор даје историјат развика кривичног дела јереси и то нарочито тражећи значење изрза „манихеји и монтанисти“. Најзад, хришћански карактер имале су и инкриминације хомосексуалности и содомије. Ови облици противприродног блуда инкриминисани су са ослонцем на неке делове библијског текста.

Аутор се казнама бавио у посебном одељку, посвећујући нарочиту пажњу „казни сакаћења која се јављала у пет различитих облика: ослепљивање, одсецање руке, одсецање носа, одсецање језика и кастрирање“. У закључку о казнама, наведено је да казне сакаћења у Еклоги у највећем броју случајева биле су прописане за она дела која су се у Јустинијановом праву кажњавала смртном казном или конфискацијом имовине. Најзад, „иако на суров и бруталан начин, казнама сакаћења (уместо смртне казне) се ипак постигао хришћански циљ казне, јер је починиоцу остављано време да се исправи и окаје своје грехе“.

Све у свему, у оквирима веома оскудне домаће литературе и само неколико монографских радова о Еклоги на светском нивоу, З. Чворовић је урадио магистарску тезу којом се у правом смислу „систематизују постојећа научна знања“ и даје значајан „допринос новим научним сазнањима“.

ЧЛАНЦИ

1. Неповредивост својине као лично право у обновљеној Србији (од Хатишерифа из 1830. г. до Српског грађанског законика), Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије, књига I, Крагујевац, 2002, стр. 593-602.

Аутор полази од Хатишерифа из 1830. и 1833. године којима је укинут турски спахијски систем, а Срби су постали власници оне земље коју су до тада обрађивали као дугогодишњи закупци. Од тога времена постаје актуелним проблем правне заштите новоуспостављеног својинског система и с њим повезано лично право неповредивости својине нових српских титулара.

Лично право неповредивости својине први пут се у Србији нормативно прокламује у сретењском уставотворном покушају. Након тога сличну формулацију о неповредивости својине садржи и султанов Хатишериф из 1838. године. Оваква формално-правно прокламована неповредивост својине била је далеко од ондашње српске стварности. Право својине је, с једне стране, било угрожено старешинским покушајима рефеудализације, а с друге стране, Милошевом деспотском самовољом. Српски грађански законик, донет 1844. године, означавао је раскид са дотадашњим обичајноправним регулисањем права својине, постављајући га на много чвршће и сигурније основе. Од тада је и јавно, лично право неповредивости својине постало стварност нових српских власника.

2. Први прописи о бирачком праву у Кнежевини Србији, Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије, књига II, Крагујевац, 2003, стр. 501-520.

Аутор се прво бави народним скупштинама за време владавине кнеза Милоша. Оне су биле састављене од чланова по положају и од

народа изабраних депутата. Без законског регулисања изборне процедуре и избори за депутате претварали су се у именовање од стране власти, тако да су скупштине пре биле један старешински орган, него представничко тело. Тек од доношења првог Србијиног Закона о скупштини од 28. 10. 1858. године, може се говорити о бирачком праву као законом зајемченом праву грађана. Од Преображенског устава, 1861, отпочиње историја бирачког права као уставом загарантованог политичког права грађана. Што се општих услова тиче Преображенски уставописац наставља традицију својих предходника. Значајне новине јављају се код бирачке неспособности, где први српски устав уводи читав низ нових категорија, међу којима су значајније: редовни војници и лица која су се огрешила о изборни фер плеј. Најзначајнија новина Устава из 1869. тичала се увођења већег имовинског цензуса код пасивног бирачког права у односу на активно бирачко право. Такође, с обзиром на постојање две врсте посланика, кнежевих и народних, мења се и тзв. компатибилитет између чиновничке службе и посланичког мандата. Бирачко право у Кнежевини Србији није било формално прокламовано као опште; ипак, у стварности ограничења овог права била су минимална. Једина значајна рестриктивност односила се на пасивно бирачко право чиновника. Она је своје разлоге имала у доминантном схватању да народна скупштина треба да представља народне „жеље и тегобе“, али и у преузетом немачком уставном образцу, са супериорним положајем носиоца извршне власти према представничком телу.

3. Слобода вероисповести у Кнежевини и Краљевини Србији, Слобода и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије, књига III, Крагујевац, 2004, стр. 533-551.

У овом раду аутор полази од чињенице да је слобода вероисповести у Србији први пут прокламована Законом од 9. септембра 1853. године. Доношење овог Закона није било је мотивисано стварним потребама земље, већ је то учињено на захтев влада појединих европских држава. Уз први Закон о слободи вере, Србијино Правитељство је донело и Закон којим су се одређивале границе те слободе и штирила „отачествена“ православна вера. Право на слободу вероиспове-

сти у Кнежевини Србији уживало је кривично-правну заштиту и пре доношења Закона о слободи вере. Казнителни законик за полицајне преступе од 27. маја 1850. године и Казнителни законик за Књажество Србију од 29. марта 1860. године инкриминисали су неколико дела против слободе вероисповести. Доношењем Закона о централној државној управи од 10. марта 1862. године први пут у Србији је формиран министарски ресор који је обједињавао све послове државе са верским заједницама. Потом, сви Србијини уставни су садржавали одредбе којима се гарантовала слобода вероисповести. Са овим најширим гаранцијама нису се косиле оне уставне одредбе које су православној вери додељивале статус државне вере. Овај статус се изражавао кроз првенство части и нарочито државно старање које се исказивало према Српској православној цркви. Најзад, највећа корист од Конкордата, закљученог 11. јуна 1914. године, била је у томе што је у Србији формирана посебна бискупска катедра, чиме се елиминисао постојећи екстериторијални утицај бискупа из Аустро-Угарске.

4. Почеци права азила, Слобода и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије, књига IV, Крагујевац, 2005, стр. 461-464.

У овом раду аутор полази од тога да је пракса да храмови буду прибежишта за различите бегунце постојала од најстаријих времена, а заснивала се на схватању да храмови као света места уживају имунитет у односу на световну власт. Хришћанска Црква је преузела стару форму установе храмовног азила, али јој је дала ново догматско оправдање. Право хришћанских храмова да пружи уточиште различитим бегунцима од световне власти, темељи се на схватању, непознатом античком свету, да је Црква Христова неограничена временом и простором и да је као таква потпуно независна у односу на сваку световну власт. Међутим, први хришћански цареви, вођени римском паганском традицијом доминације *imperiū*-а над *sacerdotium*-ом, често нису признавали хришћанској Цркви право азила. Један од кључних догађаја у историји црквеног азила у Византији, који ће довести до његовог признања од стране државе и касније кривично-правне заштите, био је случај патриција и конзула Евтропија. У зашти-

ту прогоњеног конзула стао је ондашњи цариградски архиепископ Св. Јован Златоусти. Захваљујући ауторитету Св. Јована Златоустог, случај Евтропија је био одлучујући преседан после кога је државна власт признала Цркви *ius asyli*, а повреду овог права кажњавала као кривично дело. Јустинијаново законодавство је ограничило круг лица која су могла да уживају привилегију црквене заштите, одузимајући право црквеног азила, пре свега, убицама. У VIII веку Еклога доноси значајне новине у кривичноправној заштити црквеног азила. Она штити неповредивост црквеног уточишта независно од личности бегунца и његовог правног статуса. Промене које је Еклога донела у кривично-правној заштити права азила биле су трајног карактера, јер касније византијске кодификације (Прохирон, Василике, Хексабилос) у потпуности преузимају њена законска решења.

5. Судска независност у Србији, Почеци и искушења, Правни живот, бр. 13/2009, књ. 533.

Овај чланак, који је написан после избора у звање асистента, представља израз Чворовићевог бављења једном сасвим новом облашћу. То је област развитка судства у Србији друге половине XIX века. Ова област, као неизоставан сегмент истраживања подразумевала је архивски рад који је кандидат са успехом обавио. Тиме је свом бављењу Правном историјом света, где се истраживач ослања на литературу и објављене изворе, допунио научно-истраживачким радом на необјављеним изворима. Рад на необјављеним изворима, архивски рад, представља посебно поље које је тражило обogaћивање дотад упражњаваног правно-историјског метода.

Мр Чворовић је своју анализу питања судске независности у Србији друге половине XIX века почео Намесничким уставом, којим је прописано да: „Правда се изриче у име Књаза. При изрицању правде судови су независни и не стоје ни под каквом влашћу осим закона”. Оваквим формалним признањем судске независности, задовољиле су се амбиције уставотворца од 1869. године. Он је судску независност оставио необезбеђену, без инструмената који су се сматрали класичним и неопходним јемствима за истинско остварење овог начела. Реч је, пре свега, о сталности, непокретности и материјалној

обезбеђености судија, али и другим неопходним претпоставкама које је тадашња правна теорија редовно везивала за судијску функцију, као што су: судијска компетентност, судијски имунитет и неспојивост судијске функције са другим државним или јавним службама.

Оваква уставна недореченост задуго није добила свој законски епилог. Тек 9. фебруара 1881. године донет је први Србијин Закон о судијама. Овај Закон је био урађен по угледу на француске и белгијске законе о судском уређењу. Из законодавстава ових европских држава преузета су сва класична јемства судске независности. Тако је Законом од 1881. загарантована сталност и непокретност, а обезбеђена су им сигурна, законом ујемчена примања, осим тога, кроз посебну процедуру именовања судија, дате су значајне гаранције судској независности, а у циљу несметаног вршења судијске функције, судијама је био обезбеђен процесно-правни имунитет.

После Закона о судијама 1881. године, Србија је до краја самосталног државноправног живота донела још два закона о судијама - 19. јануара 1901. и 6. марта 1911. године. Као и први закон о судијама, тако су и друга два закона била урађена по западноевропским образцима. И док је власт градила брод српског правосуђа, мање или више доследно, према иностраним узорима, судској независности су у пракси и после тридесет година претила иста искушења - као плод домаћих прилика и нарави.

6. Брачно имовинско право византијске Еклоге, Право и демократија, Сборник научных трудов, Белорусский государственный университет, Минск (у штампи, ISBN: 985-485-438-8).

У овом чланку, аутор анализира три врсте имовине брачног имовинског права у Еклоги. То су: мираз, тзв. парафернална добра и имовину стечену у току брака.

Мираз се схватао као женин допринос у вођењу заједничког домаћинства током трајања брачног живота. Он се заснивао писмено и усмено. Ипак, законодавац је као и код других правних послова давао предност писменом уговарању мираза, састављањем *instrumentum dotale*. Предати мираз је током брачног живота остајао у својини жене, али је муж њиме управљао као женин пуномоћник. Он је био дужан

да миразна добра, као и приходе од мираза, „безрезервно и потпуно чува“. Као средство обезбеђења мираза жена је имала право законске хипотеке на имовини стеченој у току брака. По Еклоги правна судбина мираза након смрти једног од супружника зависила је од тога да ли су супружници у браку имали деце. Под параферналном имовином Законик је подразумевао покретну имовину жене, која је допуњавала мираз стварима за личну употребу. Због невелике вредности ове имовине она није била обезбеђена писменим исправама, тако да је жена након смрти мужа морала „убедљивим доказима“ потврђивати њен обим и порекло. Парафернална имовина је у потпуности следила правну судбину мираза.

По Еклоги муж је управљао и располагао имовином стеченом у току брака као њен титулар. Према овој имовини законодавац је у корист жене конституисао неколико различитих права, у зависности од ситуације која би настала након мужевљеве смрти. Аутор даје правна решења за све те ситуације. Питање карактера брачног имовинског режима, као и питање правне природе жениног права на део имовине стечене у току брака, као и мужевљевог права на део мираза, два су најспорнија проблема Еклогиног брачног имовинског права.

Поједини врло значајни аутори стоје на становишту да Еклогине одредбе о имовинским односима супружника по први пут у историји успостављају законски режим заједничке имовине. Овде се посебно истиче теза да је основни брачни режим у Еклоги био режим заједнице добара, што законодаваца Исавријске епохе подједнако удаљава како од класичног римског права, тако и од Јустинијановог законодавства. Насупрот оваквом гледишту, један број византолога је истакао став да Еклога, заправо, ни у чему не мења брачни имовински режим Јустинијановог права, јер предвиђа постојање потпуно независних, посебних имовина мужа и жене.

Друго спорно питање брачног имовинског права у Еклоги јесте питање правне природе жениног права на део имовине која је стечена у току брака, као и мужевљевог права на део мираза. Анализирајући ово питање, аутор долази до закључка да, своје право према имовини која је стечена у току брака, жена не истиче као наследник, већ

као поверилац из једног облигационог односа са породичноправним ефектима. Реч је о облигационом односу, јер жена по основу стицања у току трајања брачне заједнице потражује део из мужављеве посебне имовине. Ефекти облигационог односа су породичноправни, јер је постојање брака нужни законски услов за настанак овог дужничко-поверилачког односа. Све у свему, када су у питању имовински односи супружника, законодавци Еклоге су са једне стране преузимали законска решења Јустинијановог права, док су с друге стране под утицајем, пре свега, хришћанства, уводили новине које су представљале озбиљан раскид са правом VI века.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Зоран Чворовић је у својој магистарској тези обрадио једну веома специфичну мултидисциплинарну тему, која је изискивала добро познавање како хришћанских правила, тако и развита византијског права. Његово познавање хришћанских норми у Еклоги нису ствар формалног сазнања, него „инкорпорисаног“ знања. Потписници овог извештаја, који су били чланови комисије за одбрану магистарске тезе З. Чворовића, још увек се сећају да је та одбрана била бриљантна. Том приликом су изнели да је, успешно написаном и одбрањеном магистарском тезом, мр З. Чворовић заслужио епитет најбољег међу правним историчарима најмлађе генерације.

После одбране магистарске тезе, З. Чворовић, поред обављања наставних обавеза, посветио се изради докторске дисертације. Он је за докторску дисертацију одабрао једну веома компликовану тему, која је изискивала веома озбиљне и опсежне припреме. Најважнији сегмент тих припрема било је улажење у руску литературу. Само подробно обавештавање о томе представљало је подухват раван откривању једног новог научног света. Прибављање 60 библиографских јединица, којих углавном нема у нашим библиотекама, представљало је опет својеврстан подухват. Најзад, само улажење у тему, и решавање између осталог текстолошких проблема, само по себи је изискивало посебно време и посебне напоре. Ипак, З. Чворовић је успешно обавио припреме које су, нарочито у погледу оваквог типа докторске

дисертације, представљале заиста пола обављеног посла. Све у свему, он се сада налази у завршној фази израде докторске дисертације. Поред списатељског поља, мр Зоран Чворовић се показао успешним и на педагошком плану држећи вежбе из Правне историје света.

С обзиром на све наведено, Комисија предлаже Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу да се мр Зоран Чворовић поново изабере у звање асистента за ужу научну област Историја државе и права.

Београд - Крагујевац,
31. мај 2010.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. Др Сима Аврамовић, редовни професор
Правног факултета у Београду
2. Др Марко Павловић, редовни професор
Правног факултета у Крагујевцу
3. Др Мирјана Стефановски,
редовни професор
Правног факултета у Београду

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

АПЕЛ ЗА ОДБРАНУ ПРАВНОГ ПОРЕТКА СПЦ

*(упућен на потписивање српским правницима
у Отаџбини и расејању)*

*„Сав Сабор рече: ...сагласношћу свакога посебно
и свију укупно мора се чувати црквени поредак.”
(2. правило Картагенског сабора)*

*„Правда држи земљу и градове.”
(Српска народна изрека)*

Одлуком Светог Архијерејског Сабора, да „већином гласова трајно разреши дужности епархијског архијереја епископа Артемија”, са којом је српска јавност упозната посредно – преко Саопштења Светог Архијерејског Сабора објављеног на сајту Информативне службе СПЦ (www.spc.rs), озбиљно је угрожен правни поредак Српске Православне Цркве. Поштовање црквено-правног поретка је услов очувања јединства Цркве и као општа обавеза свих чланова Цркве, прописана је 2. правилом V–VI Васељенског сабора. Подсећамо, да су се у својеручно написаној и јавно положеној заклетви сви наши епископи на дан хиротоније обавезали, да ће чувати свете каноне и да неће предузимати радње које су противне канонском поретку Цркве. Истовремено, речи учитеља Цркве опомињу верни српски народ, да је „неправедно, недопустиво, ружно од људи благочестивих да ћуте када се дрско нарушавају закони Господњи, када се настоји да се образложи обмана и зла прелест” (Св. Мелетије Исповедник).

Одлуком Светог Архијерејског Сабора о трајном разрешењу дужности епархијског архијереја Епископа рашко–призренског Артемија (Радосављевића) повређен је читав низ црквеноправних норми, садржаних како у светим канонима тако и у Уставу СПЦ, као највишем организационом акту наше Помесне Цркве.

Реч је, пре свега, о чл. 111. Устава СПЦ, у коме се прописују случајеви у којима „Епархијског Архијереја може Свети архијерејски

сабор са управе уклонити”. Устав предвиђа четири таква случаја: канонска осуда, доказана немоћ, престанак једног од услова који се захтевају код избора Архијереја (држављанство, школска спрема и др.) и оправдана молба за пензију коју подноси сам Архијереј. Ова четири таксативно предвиђена услова не представљају ништа друго него изузетак од општег канонског правила, по коме је епархијска служба епископа доживотна (9. правило III Васељенског сабора, 16. правило IX Помесног сабора, 3. правило Кирила Александријског). Дакле, *ratio legis* одредбе чл. 111. Устава СПЦ је санкционисање доживотног карактера епархијске службе сваког епископа. Како се у црквеном, као и у државном праву, сваки изузетак од правила рестриктивно тумачи, то је уклањање епископа са управе над епархијом од стране Светог Архијерејског Сабора могуће само у Уставом наведеним случајевима, и ни у једном другом. Да ли су се приликом „разрешења” Епископа рашко–призренског Артемија стекли неки од Уставом прописаних услова?

У Саопштењу објављеном на сајту Информативне службе СПЦ не наводи се да је Свети Архијерејски Сабор расправљао о физичкој способности Епископа рашко–призренског Артемија да управља повереном Епархијом, нити да је Сабор утврдио да је на страни епископа Артемија накнадно изостао један од услова који се захтевају код избора епископа. Такође, у Саопштењу се не помиње ни то да је епископ Артемије поднео Сабору молбу за пензионисање. И најзад, да ли Одлука Светог Архијерејског Сабора, да „већином гласова трајно разреши дужности епархијског архијереја епископа Артемија”, може да се квалификује као „канонска осуда” из чл. 111. Устава?

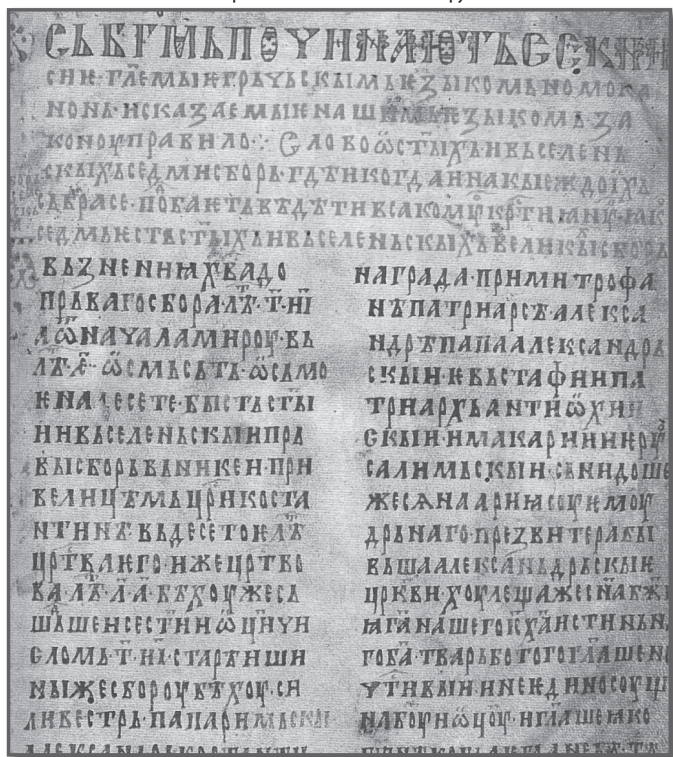
Канонска осуда подразумева постојање пресуде о канонској кривици архијереја, коју доноси Сабор, као највиши судска инстанца у СПЦ, када на основу чл. 69. тач. 27 Устава суди архијерејима за канонске кривице. У случају Епископа рашко–призренског Артемија не може бити говора о канонској осуди, јер против њега и није вођен црквеносудски поступак.

Канони изричито прописују да црквеносудски поступак против епископа започиње подношењем „Сабору свих епископа” тужбе, која

мора бити јавна и поткрепљена доказима (6. правило II Васељенског сабора, 132. и 133. правило Картагенског сабора). Туженом епископу се оставља рок од тридесет, односно шездесет дана (уколико у претходном року оправдано није могао да прими тужбу) за припрему одговора на тужбу (19. правило Картагенског сабора).

У тзв. поступку утврђивања канонске одговорности епископа Артемија, од стране Синода и Сабора грубо су прекршене све наведене процесне црквеноправне норме. Синод је 11. фебруара 2010. г. „покренуо поступак за оцену канонске одговорности” Епископа рашко-призренског Артемија, „у првој инстанци”, иако није постојала јавна, писана и доказима обезбеђена тужба; тзв. „опширни и документовани извештај Светог Синода” (наведено према Саопштењу Све-

Законоправило Св. Саве - Иловички рукопис

тог Архијерејског Сабора) уручен је епископу Артемију три дана пре заседање Сабора, чиме му је ускраћено елементарно право на одбрану, озбиљно угрожено већ тиме што је противно Уставу СПЦ (чл. 111.) пре тога уклоњен са управе над Епархијом. Због свих ових тешких противканонских процесних недостатака тзв. „опширни и документовани извештај Светог Синода” не може имати карактер канонски ваљане Тужбе. (Садржину овог документа у погледу могућих процесних и чињеничних недостатака могуће је оспоравати тек када буде доступан јавности.) У овом случају важи старо римско правно правило Quod (ab) initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere или речју Валтазара Богишића: „Што се грбо роди, вријеме не исправи”. Следствено, тамо где није било тужбе не може бити ни „канонске осуде”.

Наведене чињенице указују, да је Одлука Светог Архијерејског Сабора о трајном разрешењу Епископа рашко-призренског Артемија дужности епархијског архијереја противна чл. 111. Устава СПЦ, јер пре доношења ове Одлуке није био испуњен ни један од прописаних услова за престанак епархијске службе.

Одлука Светог Архијерејског Сабора о трајном разрешењу епископа Артемија донета је прегласавањем, противно Уставу СПЦ, због чега је у Саопштењу и изостало навођење њеног канонско-уставног основа. Свети Архијерејски Сабор не може некаквом „већином” одлучивати мимо светих канона и Устава СПЦ, јер у Цркви Истина није у аритметици, већ у Духу (Јн. 16, 12-13). Зато апелујемо на Оце Архијереје, да због очувања канонског поретка Цркве, на ванредном заседању Сабора пониште Одлуку о трајном разрешењу Епископа рашко-призренског Артемија, као и претходну противуставну Одлуку Синода о именовању администратора за Епархију рашко-призренску. Правна природа наведене Одлуке Светог Архијерејског Сабора није препрека њеном поништењу, јер се не ради о судској пресуди која има карактер res iudicata (пресуђене ствари), већ о управном акту подложном променама. Само после тога могуће је покренути канонски ваљан црквеносудски поступак, у коме би Епископу рашко-призренском Артемију било омогућено право на одбрану и правично суђење.

Тиме би се поништиле тешке последице које је у Цркви произвео тзв. поступак за оцену канонске одговорности Епископа рашко-призренског Артемија, који је по свим својим обележјима, а нарочито по позицији оптуженог, који се сматрао дифамним (нечасним), подсећао на средњовековни римокатолички кривични поступак. У супротном, владика Артемије ће бити тек прва жртва оваквог беспоретка, јер ће исто страдање задесити све оне који буду слушали заповест светих канона, насупрот вољи гласачких већина.

Апел за одбрану правног поретка СПЦ упућен је свим српским правницима, у Отаџбини и расејању, који бригу за Српску Цркву и српски народ претпостављају свим другим бригама. Окупљајући се око овог Апела, ми српски правници се не окупљамо око личности владике Артемија, већ око Цркве Св. Саве, њених канона и Устава, јер речју знаменитог српског правника: „Не суди се по примјерима, него по правилима”. Овим Апелом показујемо да је међу нама жива висока правна свест Душановог законика и мајке Јевросиме, те да ћемо се увек борити „да судије суде по закону... а да не суде по страху од царства ми” и да не буде „ни по бабу ни по стричевима, већ по правди Бога истинoгa”.

Потписивањем Апела за одбрану правног поретка СПЦ отпочиње се са формирањем Иницијативног одбора српских правника, чији ће први задатак бити брига за очување правног поретка и јединства Цркве, као и заштита права пред судовима свих оних чланова СПЦ који пострадају због исповедања Вере Отаца.

На Духовски понедељак, 2010. г.

Потписници:

мр Зоран Чворовић, асистент Правног факултета у Крагујевцу
Слободан Драгутиновић, адвокат из Параћина
Александар Жикић, адв. приправник из Параћина
Жељко Жугић - Которанин, дипл. правник из Београда
Новица Јевтић, адвокат из Параћина
Родољуб Лазић, адвокат из Београда

Ангелина Марковић, дипл. правник Београд
проф. др Марко Павловић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
проф. др Милан Петровић, редовни професор Правног факултета у Нишу
Радмила Симић, адвокат из Крагујевца
мр Соња Спасојевић, асистент Правног факултета у Крагујевцу
Бранислав Тапушковић, адвокат из Београда
академик проф. др Коста Чавошки, редовни професор Правног факултета у Београду

Апелу су се придружили:

Милош Д. Миленковић, адвокат, Кливланд, САД
Илија С. Цокић, правник, Кладово
др Мирослав Свирчевић, научни сарадник Балканолошког института САНУ (правни историчар)
Весна Тошанић, правник, Параћин
Остоја Дражић, дипл. правник, Нови Сад
Снежана Поповић, адвокат, Кладово
Рајко Гавранић, адвокат, Хамилтон, Канада
Славка Којић, дипл. правник (нереизабрани судија), Темерин
Јадранка Витас, дипл. правник, Чачак
Михајло Макић, дипл. правник (нереизабрани судија), Деспотовац
др Марко С. Марковић, правник и политиколог, Орлеан, Француска
Џејмс Г. Џатрас, адвокат, Squire, Sanders & Dempsey LLP, Вашингтон, САД
Игор Комљеновић, адвокат, Београд
Горан Дебелногић, дипл. правник, Вашингтон, САД
Гордана Вујисић, адвокат, Крагујевац
Предраг Лепетић, дипл. правник, Београд

Извор: <http://borbazaveru.info/content/view/2403/1/>

ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ ПРИЗНАО ДА ЈЕ У СПЦ ИЗВРШЕН ЦРКВЕНИ УДАР

Зоран Чворовић, асистент Правног факултета у Крагујевцу, један од потписника Апела и приређивач зборника „Истина о случају владике Артемија” каже за „Данас” да очекује да „на правне аргументе изнете у Апелу уследе исти такви аргументи синодових правника, који ће први пут бити дати под именом и презименом”.

–Из одговора умировљеног епископа херцеговачког Атанасија види се да га је писао правни лаик. То не би ни било вредно реаговања да владика Атанасије није признао да је владика Артемије уклоњен мимо услова из члана 111. Устава СПЦ и да је наводно смењен на основу канона, без навођења о коме је канону реч, јер таквог канона и нема. Владика Атанасије је тиме заправо признао да је у СПЦ извршен црквени удар, да је Устав суспендован и да с тога влада ванредно стање. Помињање канона које је, наводно, прекршио владика Артемије у овом тренутку је беспредметно, јер није било судског поступка, напомиње Чворовић.

–Синодов документ о утврђивању канонске одговорности владике Артемија из процесноправних разлога не може бити оптужница. То је знала и већина у Сабору, па је зато донела одлуку управног карактера о разрешењу владике са управе над ЕРП, која је, иначе, противуставна. Како овај Синодов документ у поступку против владике Артемија није могао бити оптужница, јер суђења и није било, то се сада користи жута штампа да се кроз његово објављивање медијски линчује насилно уклоњени владика - сматра Чворовић.

Извор: Ј. Тасић, *Danas*, 4. јун 2011.

НАПУШТЕНА ЦРНА РЕКА

Од самог свитања велики број верника пристизао је јуче у манастир Црна Река. Дошле су дугогодишње „комшије” из околних села, али и с подручја Тутина, Новог Пазара, Рашке, Краљева и многобројних

места са Косова и Метохије. Тесне су биле црквене одаје током јутарње литургије, а после и манастирска порта. Нису скривали сузе ни монаси, ни верници, поздрављали су се и фотографисали за успомену.

У таквој атмосфери девет јеромонаха и монаха и седам искушеника напустило је јуче у поподневним часовима манастир Црну Реку. Сви су отишли у село Лозницу покрај Чачка, у подножју планине Јелице. У манастиру је остао само монах Митрофан, који се није изјаснио око одласка, и два искушеника у четири манастирске испоснице.

–Ми не одлазимо због неке идеологије, засебних или световних интереса. Ми смо за истину и желимо да останемо у светом предању као наш духовник, наш владика Артемије. Ето, дошло је време да се полаже испит, наставе и предавања је било доста. Ред је да се види ко је вера, а ко невера, а нема ту шта много да се прича. Овај народ зна о чему је ту реч, ми подржавамо нашег духовника владика Артемија зато што је он истински слуга Божји, иако су се чуле многе друге и ружне, тешке речи и клевете. Сви ми њега дуго познајемо и знамо да је на правди и у истини гоњен. Покренули су се и монаси и из других манастира ове епархије, али није нама драго што идемо, нити се на било кога љутимо, већ се трудимо да смирено напустимо сваки своју свету обитељ у којој смо служили, уз молитве духовника и благовест Божју. Такође, Бог нека буде у помоћи и нама који смо кренули и овима што остају – казао је при поласку игуман манастира Николај.

Монаси су, као што је „Политика” већ писала, отишли без канонског отпуста који су, додуше, недавно тражили од митрополита црногорско-приморског Амфилохија, администратора Епархије рашко-призренске. Искушеници тај отпуст нису ни тражили, јер се таква правила на њих не односе.

На то Зоран Чворовић, правни историчар са крагујевачког Правног факултета, који је такође јуче био у Црној Реци, за „Политику” каже:

–Правни поредак, било у држави или цркви, мора да функционише уз хијерархију правних аката и њихово поштовање. У овом случају одлазак монаха без канонског отпуста представља црквено-

правни преступ. Међутим, овим преступом отвориће се питање првог црквеноправног преступа који је иницијално тај поредак нарушио, а то је противуставна одлука о уклањању епископа Артемија с трона Епархије рашко-призренске – тврди Чворовић.

Међу окупљеним народом нашао се и Драгиша Бојовић, професор на Универзитету у Нишу, који је овај случај назвао „највећим духовним егзодусом у Епархији рашко-призренској”.

– Црна Река није обичан манастир већ симбол обнове духовног живота, не само у овој епархији. Верујем, ипак, у живот, васкрсење и љубав и надам се да је ово привремени одлазак монаха и да ће време показати шта ће тај чин значити – закључује Бојовић.

Нису скривале сузе због одласка монаха ни Петкана и Оливера Рачић из Црне Реке, а Вујица Поповић из оближњег села Добриње нам, видно узрујан, објашњава:

–Владика Артемије је овај манастир обновио. Радили смо на томе заједно са њим годинама и сада смо дошли да испратимо наше монахе и игумана Николаја који је овде 27 година – тврди Вујица.

Поред осуде црквених власти међу окупљеним верницима, ипак се често помињало могуће решење и нада да ће се, како кажу, „све убрзо средити, кад владика Артемија врате да бар буде духовник у неком манастиру Епархије рашко-призренске, а онда ће овамо и монаси”.

Извор: Мирољуб Дугалић, *Политика*, 04. јун 2010.

АРТЕМИЈЕВЕ ПРИСТАЛИЦЕ ТРАЖЕ ПОШТЕНО СУЂЕЊЕ

Зоран Чворовић, правни историчар на Правном факултету у Крагујевцу, иначе члан недавно основаног Иницијативног одбора за заштиту правног поретка СПЦ, који још чини неколико универзитетских професора и познатих адвоката, нашао се међу посетиоцима манастира Црна Река на дан одласка монаха. Он је за „Политику” укратко објаснио:

–Овај одлазак монаха без канонског отпуста јесте црквеноправни преступ. Њиме ће се, међутим, отворити питање првог, знатно тежег преступа који је иницијално нарушио црквеноправни поредак. Реч је о противуставној одлуци о уклањању епископа Артемија са трона епархије која је извршена противно члану 111. Устава СПЦ. Тај члан предвиђа да, само као изузетак од иначе доживотне архијерејске службе и који се примењује рестриктивно, она може престати и то у случају канонске осуде, доказане физичке немоћи, оправдане молбе за пензију и престанку једног од основних услова за архијереја. Ниједан од поменутих разлога није постојао, а у одлукама Синода и Сабора било је и низ процедуралних грешака. Тако да, пошто није реч о судској одлуци, већ о саборској, донетој гласовима већине, ради се о управном акту који је могуће поништити. Тако да се само поништењем првог иницијалног преступа може успоставити правни поредак у пуној снази и хијерархији. То би значило да се владика Артемије врати и да му се омогући поштено и праведно суђење и одбрана.

Чворовић, такође, наводи и низ других случајева безакоња попут одлуке Синода да се Артемију забрани повратак у епархију као духовника, јер он није осуђен као јеретик.

–Иначе одласку монаха претходио је и ланац кршења канонских правила попут једнообразности богослужбеног поретка у Цркви, односно одлуци Сабора да се литургијска служба у црквама и манастирима врши једнообразно и онако како се служила и раније. То поједини епископи нису поштовали и уводили су новине мимо одлука Сабора, највишег органа у СПЦ. Дакле, реч је о низу нарушавања правних аката у СПЦ. Такође, било је и повреде непроменљивих догматских канона, попут служења са инославнима и реч је о непоштовању највиших аката цркве – истиче Чворовић.

Извор: М. Д. *Политика*, 6. јун 2010.

„ПРАВДА“ ИЛИ НЕПРАВДА АСИСТЕНТА ЗОРАНА ЧВОРОВИЋА

Поводом више јавних иступа, а посебно поводом чланка у дневном листу „Правда“ од 15. јуна у коме г. Зоран Чворовић, вишегодишњи асистент Правног факултета у Крагујевцу, износи веома произвољне и чињенично неутемељене ставове о ситуацији у СПЦ, Информативна служба ЕРП осећа за потребно да реагује на ове наводе.

Као и сваки други грађанин Србије, и г. Чворовић има право да износи своја мишљења и ставове у јавним медијима, али с обзиром да то чини уз обавезно навођење звања асистента Правног факултета у Крагујевцу, неопходно је да јавност буде објективно обавештена о званичном ставу његовог Декана и Ректора поводом његових јавних и неовлашћених иступања, као и ненадлежног мешања у унутрашња питања СПЦ.

Пошто асистент Чворовић претендује да се у јавности прикаже као компетентан правни ауторитет, чак и за питања црквеног права, верујемо да ће објављивање писма Декана Правног факултета у Крагујевцу проф. др Предрага Стојановића и писма Ректора Универзитета проф. др Слободана Арсенијевића, која су упућена бившем Мјестобљуститељу Епархије рашко-призренске поводом објављивања Чворовићеве књиге-компилације текстова са анти-црквених сајтова дати веома јасну слику о професионалној кредибилности овог асистента Универзитета у Крагујевцу. Ректор Универзитета и Декан Правног факултета у Крагујевцу су са овим ставовима лично упознали и Његову Светост Патријарха Српског г. Иринеја, што је објављено на интернет-сајту Чворовићевог факултета. Након читања ових писама сасвим је сувишно улазити у коментаре Чворовићевих псеудоправних анализа одлука Светог Архијерејског Сабора СПЦ и других црквених питања, а још мање у питања његовог професионалног угледа међу сопственим колегама на Универзитету.

У вези тенденциозне Чворовићеве изјаве да је Епископ Теодосије примао „локалне представнике КиМ Шиптара и Џозефа Бајдена“ морамо да кажемо да је реч о ширењу неистина путем медија. Епископ Теодосије није примио г. Бајдена с обзиром да том приликом

није ни био у Манастиру Високи Дечани због учешћа у раду Светог Архијерејског Сабора СПЦ. Осим тога, посета потпредседника САД Манастиру Високи Дечани је одобрена од Светог Архијерејског Сабора СПЦ и подржана од званичних органа Републике Србије.

Истине ради, магистар Чворовић који једнострано и, очигледно, недовољно обавештено устаје у одбрану Епископа Артемија, вероватно зна да је и сам Епископ Артемије кроз дуги низ година на Косову и Метохији имао састанке са председником САД Билом Клинтонем, државним секретаром Медлин Олбрајт, Ричардом Холбруком и бројним међународним представницима који су, искрено речено, много више били експонирани у време бомбардовања Србије него г. Бајден. А што се тиче албанских представника, Епископ Артемије се такође састајао чак и са Хашимом Тачијем и низом других представника косовских Албанаца (о чему постоје информације и фотографије у јавности), што г. Чворовић или не зна или не сматра релевантним у овом случају.

Тврдња г. Чворовића из које произилази закључак да само „достojни наследници Св. Саве могу да очувају светиње на КИМ“ је прилично недоречена. Светиње чува живо присуство Цркве вековима, а у протеклих 12 година и поред свих поштовања достojних напора Епископа Артемија уништено је 150 цркава и манастира. Претпостављамо да г. Чворовић не жели да оспори духовни ауторитет Владике износећи овакву неопрезну тезу.

Из свега реченог може се закључити да Чворовићеве површне и политикантске оцене, као и мањак стручног кредибилитета по црквеним питањима, врло јасно показују да је реч о јефтиној пропаганди усмереној против угледа СПЦ, а не о једном стручном и правном мишљењу академског грађанина.

16. јуни 2010.

Информативна служба Епархије Рашко-призренске и
Косовско-метохијске, Грачаница

Извор: http://www.spc.rs/sr/pravda_nepravda_asistenta_zorana_cvorovica

БЕЗАКОНИЦИ О ПРАВДИ

*Вук на овцу своје право има,
ка тирјанин на слаба човјека,
ал' тирјанству стати ногом за врат,
довести га к познанију права,
то је људска дужност најсветија!*
(П. П. Његош)

Разлог за ово јавно обраћање је Саопштење Епархије рашко – призренске од 16. 06. 2010, под насловом „Правда или неправда асистента Зорана Чворовића”. Саопштењем је анонимни писац, у име Епархије, реаговао на нашу изјаву објављену у дневном листу „Правда” од 15. 06. 2010. године. Међутим, ово наше јавно обраћање није упућено опскурном писцу Саопштења, јер не желимо да водимо било какав дијалог са оним који у тами ноћи, у 0:58 часова, саставља овакве пашквиле - у туђе име и за туђ рачун. Адресат овог обраћања није ни администратор Епархије рашко – призренске митрополит Амфилохије, јер ће он, као одговорно лице које представља Епархију, дати свој одговор на суду пред којим ћемо против њега покренути кривични поступак за кривична дела клевете и увреде, а која су извршена објављивањем наведеног Саопштења. Прави и једини адресат коме је упућен овај наш текст је православни српски народ, чија прва брига мора да буде трагање за истином, јер нас једино Истина може спасити.

*Не пада снег да покрије брег,
већ да свака зверка покаже свој траг.*
(Српска народна изрека)

Наведено Саопштење Епархије рашко – призренске има једну тему – асистента Правног факултета у Крагујевцу мр Зорана Чворовића. Ова централна тема подељена је у три подтеме: професионални углед мр Зорана Чворовића, стручна компетентност мр Зорана Чворовића и нетачни наводи у изјави мр Зорана Чворовића, датој новинама „Правди” од 15. 06. 2010. г.

Професионални углед мр Зорана Чворовића, као универзитетског радника, оспорава се у Саопштењу позивањем на писма која су, после изласка из штампе књиге „Истина о случају владике Артемија”, аутора мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, Ректор Универзитета и Декан Правног факултета у Крагујевцу упутили Његовој Светости Патријарху Српском г. Иринеју. Позивајући се на ова писма, безимени аутор Саопштења, састављеног у име митрополита Амфилохија, а ко зна за чији рачун, показао је своје „познавање” права, али и свој однос према моралу.

Уместо да сакрије безакоње Ректора и Декана учињено на штету мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, због чега су они већ поднели кривичну Тужбу, безимени у ничеанском заносу моћи отвара причу под називом - Судбина књиге „Истина о случају владике Артемија” - која само може да штети, ионако тешко нарушеном угледу налогодавца Саопштења - митрополиту Амфилохију. Наиме, прави покретачи духовног линча двоје асистената Правног факултета нису били Ректор и Декан, већ митрополит Амфилохије и бивши епископ захумско – херцеговачки Атанасије. Они су 14. априла, у 03:00 часова, и 15. априла, упутили дописе Универзитету и Правном факултету, у којима су од Ректора и Декана захтевали да се „ограде” од мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, јер се њиховим „иступима дискредитују вискообразовне установе, али и њихови односи са СПЦ”. Овим су митрополит Амфилохије и бивши епископ захумско – херцеговачки Атанасије грубо прекршили чл. 11. и чл. 44. Устава РС, који државу Србију дефинишу као секуларну државу, у којој су верске заједнице одвојене од државе, потом, чл. 46. Устава, којим се јемчи слобода мишљења и изражавања, као и чл. 3. Закона о црквама и верским заједницама, који аутономију верских заједница ограничава поштовањем одредби Устава, закона и ратификованих међународних конвенција. С друге стране, канони, као једну од дужности епископа, прописују поштовање државних закона (84. правило Светих Апостола; о дужностима епископа Н. Милаш, Православно црквено право, Београд – Шибеник, 2004, стр. 408 - 409). Тако се и у нашем случају потврдило, да креатори ванредног стања у СПЦ, који

су у случају владике Артемија, по сопственом признању, суспендовали Устав (Епископ Атанасије, Одговор на „Апел” Артемијевих и Симеонових правника: „посебно чл.111, који међутим није предвидео случај као Артемијев”, www.nspm.rs), а „каноне окачили мачки о реп” (изјава владике Атанасија Косари Гавриловић, Печат, „О лутањима политичке емиграције”), немају никакву правну свест. Они су по свом схватању законитости много ближи Брозу („не треба се држати закона као пијан плота”), него високим правним начелима садржаним у Савином Законоправиљу и Душановом законуку.

Теолошки узрок оваквом одсуству правне свести код појединих архијереја СПЦ, налази се у јеретичком учењу о папској непогрешивости, које поједине наше владике испољавају у форми радикалне епископоцентричне теорије, противне предањском учењу Православне Цркве (Епископ браничевски Игњатије: „Сабор није тело које има врховну власт у цркви, у смислу да је изнад епископа”, www.kudalje.info). Српски народ мора да зна једноставну истину, да однос сваког појединца према начелу законитости и начелу правне једнакости је мерило његовог односа према ближњима, према Отаџбини и њеној будућности.

Позивање у Саопштењу Епархије рашко – призренске на писма Ректора Универзитета и Декана Правног факултета у Крагујевцу, поред правне, има и своју моралну димензију. У наведеним писмима, као и у садашњем Саопштењу Епархије рашко – призренске, помиње се књига „Истина о случају владике Артемија”, као најбољи доказ о нашој лошој „професионалној кредибилности”. Управо супротно, историјат ове мале књиге морално разобличује митрополита Амфилохија и бившег епископа захумско – херцеговачког Атанасија.

Наиме, књигу „Истина о случају владике Артемија” још у штампарији је украо тајни цензор моћних архијереја, који је тако, и пре приређивача, мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, дошао до ње, оглушујући се о речи Христове - ко не улази на врата у тор овчији него прелази на другом мјесту, он је лопов и разбојник” (Јн. 10. 1.). Овај разбојник и цензор није нико други до један парох Митрополије црногорско – приморске, кога је за свештеника руко-

положио бивши епископ захумско - херцеговачки Атанасије. Бахати лопов се исте вечери, следећи свог учитеља, похвалио сопственим безаконем, заборављајући при том на значај сведочења као доказног средства. Тек после тога уследила су „чувена” писма Ректора и Декана Патријарху.

Ова писма морално дискредитују њихове праве иницијаторе - митрополита Амфилохија и бившег епископа захумско-херцеговачког Атанасија - и због тога што су они за егзекуторе морално - верског кажњавања мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић узели садашњег декана Правног факултета проф. др Предрага Стојановића, као и проф. др Ненада Ђурђевића, који је био присутан на пријему код Патријарха. Реч је о особама против којих се због продаје испита води кривични поступак у чувеној афери „Индекс”.

Зато, ако је писац Саопштења наш професионални углед проверавао међу овим и њима сличним особама, онда смо ми врло задовољни што су оцене о нама тако ниске. Међутим, верници СПЦ мора да добију одговор на питање, како су се лица оптужена за продају испита наша у улози брзих инквизитора, а све за рачун митрополита Амфилохија и бившег епископа захумско – херцеговачког Атанасија.

Поред професионалног, безимени писац Саопштења оцењује и наш стручни кредибилитет. Тако се наше анализе називају „псеудоправним”, „површним” и „политикантским”. Процењивач нашег правноисторијског и црквеноправног знања је и овог пута остао непознат, као што су непознати сви Синодови правници који су се „прославили” својим поднесцима, актима и канонским тумачењима.

Српски народ треба да зна да су се налогодавци оваквих саопштења својим безаконем, спроведеним у своје име, а за туђ рачун, одвојили не само од верујућег народа, већ и од најбољих имена српске правничке струке. Тако је један од чланова Правног савета СПЦ, угледни београдски професор права, заједно са писцем ових редова, потписао „Апел за заштиту правног поретка СПЦ”, док се оваквим Саопштењем Епархије рашко – призренске доводи у питање компетентност једног другог члана Правног савета СПЦ, такође угледног београдског професора права. Наиме овај правни истори-

чар је, заједно са још двоје својих колега, за мр Зорана Чворовића написао, да је „заслужио епитет најбољег међу правним историчарима најмлађе генерације”. Осим тога, магистарску тезу Зорана Чворовића, „Хришћанске норме у Еклоги”, три наша најугледнија правна историчара оценила су као „веома специфичну мултидисциплинарну тему, која је изискивала добро познавање како хришћанских правила, тако и развита византијског права”. „Његово познавање хришћанских норми у Еклоги”, додали су ови потписници Извештаја за избор у звање асистента, „нису ствар формалног сазнања, него 'инкорпорисаног' знања” (Извештај Комисије за избор асистента бр. 1490. од 31. 05. 2010. на: www.juga.kg.ac.rs). Потписник ових редова ће увек водити рачуна о мишљењу најбољих представника правничке струке, док „стручне” оцене сумњивих правника и некомпетентних лица, а уз то и безаконика, једино говоре о њима самим.

У Саопштењу Епархије рашко – призренске наводе се и две наводно нетачне тврдње у нашој изјави датој дневном листу „Правда” од 15. 06. 2010. г.

Прва се односи на нашу констатацију да је потпредседника САД, Џозефа Бајдена, приликом његове посете манастиру Високи Дечани, примио владика Теодосије, иако је по писцу Саопштења он тог дана био у Београду. То што владика Теодосије није физички био у манастиру не мења суштину ствари, јер је Бајдена примио владичин заменик, о. Сава Јањић, који је за тако значајан акт морао да има благослов игумана, владике Теодосија. У супротном нешто дубоко не би било у реду у функционисању манастирске организације у Високим Дечанима.

Нешто озбиљнији покушај да се доведу у питање наши ставови из интервјуа, како би се Срби још једном завели за Голеш планину, односи се на примедбу из Саопштења да је и владика Артемије, као Епископ рашко – призренски, имао састанке са косметским Албанцима и функционерима САД. Не улазећи у оцену ранијих политичких ставова владике Артемија, морамо подвући начелну правну разлику између сусрета које су представници Српске Цркве и српске државе имали са косметским Албанцима и функционерима појединих држава пре 17.

фебруара 2008, од таквих сусрета до којих је долазило после овог датума. Наиме, после проглашења независности терористичке квазидржавне творевине на делу територије државе Србије и међународног признања таквог чина од стране појединих држава, званични сусрети са представницима институција тзв. државе Косово и њиховим страним менторима могу имати карактер имплицитног политичког признања овог насилничког акта, као и правног аболирања извршилаца и саучесника сецесије. Налогодавци Саопштења би да избришу ову битну разлику између својих и поступака владике Артемија, али правна логика је сурова, а политичка штета од оваквих поступака доћи ће, на жалост, брзо на наплату.

И најзад, сетимо се речи великог песника - Косово је грдно судилиште – јер нас оне опомињу да ће убрзо на овом великом свенародном Суду бити разоткривени лажни вођи и лажни духовници. Цена Истине ће бити висока, али то је једини пут за лично и свенародно очишћење и спасење.

мр Зоран Чворовић,
асистент на Правном факултету у Крагујевцу

Извор: <http://borbazaveru.info/contene/view/2507/1/>

Потпредседник САД
Џозеф Бајден и о. Сава
Јањић у манастиру
Високи Дечани

КО СУ „БОРЦИ ЗА ВЕРУ“?

У „Правди“ од четвртка 24. 6. 2010. г. појавио се текст протојереја мр Велибора Џомића под насловом „Црквоборци“, у коме се прави алузија на сајт „Борба за веру“, као и на документ под називом „Апел за заштиту правног поретка СПЦ“.

Како смо сарадници сајта „Борба за веру“ и потписници поменутог Апела, сматрамо да је потребно упознати српску јавност са неколико чињеница, како би сама дошла до Истине. Иначе, полемику са поменутим памфлетистом нећемо водити, јер се трудимо да сачувамо достојанство чина и одежде коју он носи, а које би, извесно је, у будућим писанијима укаљао својим неуљудним речником и непастирским приступом.

У низу неистина које су изнете у поменутом тексту, поћи ћемо од оне да се садашњи „тобожњи борци за веру“, за разлику од Светих Отаца, не појављују под својим именом и презименом. Стални сарадници сајта „Борба за веру“ пишу своје текстове о одбрани Вере Отаца под пуним именом и презименом, залажући при том сав свој лични и стручни кредибилитет, садржан у биографијама доступним свим посетиоцима овог сајта.

Можда су за протојереја Џомића, Предраг Драгић Кијук, протојереј др Матеја Матејић, др Марко Марковић, др Миодраг Петровић, проф. др Љубомир Протић, проф. др Милан Петровић и проф. др Марко Павловић исувише непознати експерти, анонимних биографија, али то је већ проблем његовог личног смирења.

Ни потписници „Апела за заштиту правног поретка СПЦ“ нису анонимни, већ је реч о најугледнијим српским професорима права, адвокатица и судијама, међу којима је и један члан Правног савета СПЦ. Они своје стручно мишљење износе пред јавношћу под пуним именом и презименом, бранећи искључиво црквеноправним аргументима јединство Цркве, најдрастичније угрожено безакоњем Синодових правника, који се због таквих својих поступака и сумњивих стручних биографија крију у тами анонимности.

Своју бригу за Цркву и њену одбрану од тзв. „самопроглашених“ бораца за веру, протојереј Џомић најбоље показује тиме што му

„није тешко“ да са лакоћом одвоји од „пуноће Српске Цркве“ „десетине одбеглих калуђера из Рашко-призенске епархије“. И тако, док се Христос трудио да спасе и једну изгубљену овцу (Мт.12, 11), подгорички протојереј се, у доба духовног посрнућа читаве цивилизације, као најамник (Уп. Јн. 10, 12-13) одриче десетина оних који су се доживотно заветовали Христу.

И најзад, тзв. „самопроглашени“ борци за веру, нису никакви „новатори, новаци или новотарци“, већ верна чеда СПЦ, која се труде да својом вером и својим поступцима следују Светим Канонима и Светом Предању Православне Цркве. Међутим, на шта ће се позвати подгорички протојереј и његови синодобранитељи и како ће оправдати своје безакоње, јер речено је да се свако новаторство најбоље разоткрива питањем – од кога сте преузели учење.

Мр Зоран Чворовић, правни историчар,
асистент Правног факултета у Крагујевцу

Извор: *Правда*, 28. јун 2010.

РЕВОЛУЦИОНАРНА, УМЕСТО ПРАВНЕ СВЕСТИ

Криза правне свести српског народа, која се, пре свега, испољава у функционисању српске државе, последица је вишедеценијског потирања правне свести њеном антитезом – револуционарном свешћу. Дуготрајни историјски процес разградње српске правне свести, који је истовремено најбољи показатељ дубине кризе националне свести, своје горке плодове даје ових дана у нашој најстаријој националној установи, СПЦ.

Тежина овог преседана огледа се у томе што је црквеноправни поредак у највећем свом делу непроменљив, а управо је конзервативност једно од основних обележја које правну свест разликује од револуционарне. Осим тога, криза правне свести у СПЦ има и ту специфичну тежину, зато што је реч о најстаријој српској правној установи, која је и у временима турског, аустријског и комунистичког безакоња успела да сачува узорну правну свест.

Да ће поступак поведен против владике Артемија бити рендген стања правне свести код појединих архијереја показала је већ прва одлука, којом му је Синод одузео управу над епархијом, иако је по Уставу СПЦ такву одлуку могао да донесе само Сабор.

Слутњу да оваква одлука није епизодни противуставни инцидент, већ формални израз унутрашњег интелектуалног и вредносног односа појединих епископа према начелу законитости, потврдио је убрзо својом изјавом један епископ. На питање да ли Сабор, као другостепени орган, може донети другачију одлуку од првостепене одлуке Синода, овај епископ, и сам члан Синода, одговорио је пред милионским гледалиштем да је тако нешто немогуће. Како је за чланове Синода поступак против владике Артемија имао карактер судског поступка, изјава овог епископа показује један потпуно игнорантски однос према начелу судске независности. Треба ли подсетити да је начело судске независности из византијског права пренето у Душанов законик („све судије да суде по закону... а да не суде по страху од царства ми“) знањем и залагањем чланова законодавне комисије, а пре свега српског патријарха Јоаникија?

После одлуке Сабора да разреши владик у Артемија, поједини архијереји су давали изјаве које су накнадно требале да ојачају ауторитет ове одлуке, иза које није стало 15 епископа СПЦ. Међутим, садржај изјава показује да се није ни тражио црквеноправни основ из кога би одлука Сабора црпла правну снагу, већ се њен ауторитет извлачио из ванправног појма нужности промена.

Бавећи се револуцијама, Хана Арент је утврдила да је полазиште сваке револуционарне свести „вера у историјску нужност промена“.

Елемент историјске нужности промена, којим се револуционар-

на свест најдиректније супротставља правној свести, најприсутнији је у ставовима једног умировљеног епископа СПЦ. Отпочео је реченицом: „у новој стварности каноне само мачку о реп“. Потом су уследиле изјаве у којима је отворено признао да је у случају владике Артемија у СПЦ суспендован Устав (нпр. „да они који доцирају Светом архијерејском сабору да крши Устав СПЦ, посебно чл. 111, који међутим није предвидео случај као Артемијев“). У таквом ванредном стању и епилог евентуалног судског поступка против владике Артемија био би изванредан, јер би по речима умировљеног епископа „суђење засигурно довело до Артемијевог рашчињења“. Оваква правна прозорљивост је последица тога што би се евентуални судски поступак кретао у оквирима историјски нужних промена, а не у правним оквирима Устава и канона.

Случај владике Артемија је, међутим, само једна од епизода у прекомпозицији правног поретка СПЦ која је најављена од појединих чланова Комисије за промену Устава СПЦ још 2002. године.

Тада је већ поменути умировљени епископ упозорио да је при изради новог устава „нужно урачунавање реалности света у којој Црква живи и дела“. Један од чланова Комисије је тада признао да због, по њему, тоталитарног карактера Устава СПЦ, он „не функционише и сва срећа што је тако“. Као разлог за промену Устава, он је истицао волтеровски аргумент „нужности побуне“ против „тоталитарног колективитета“, који је постојећим Уставом СПЦ био устројен. Са терена историјске нужности, овај професор теологије је прешао на терен владавине људи, као револуционарне негације владавине права.

Хронологија догађаја показује да је криза правне свести у СПЦ почела да се испољава оног тренутка када су, под утиском промена у српском друштву, поједини епископи закључили да у реформама не смеју да заостају за државом.

Зоран Чворовић
правни историчар,
асистент Правног факултета у Крагујевцу

Извор: *Политика*, 6. јул 2010.

**ПИСМО ЕПИСКОПА БАЧКОГ ИРИНЕЈА
ГЛАВНОМ И ОДГОВОРНОМ УРЕДНИКУ „ПОЛИТИКЕ”
Д. БУЈОШЕВИЋУ**

8. јул 2010.

Господину Драгану Бујошевићу,
главном и одговорном уреднику Политике, Београд,
Македонска 29

Уважени господине Уредниче,

На молбу мога брата у епископству, Његовог Преосвештенства владике др Атанасија (Јевтића), умировљеног епископа захумско-херцеговачког, имам част доставити Вам његов коментар поводом текста мр Зорана Чворовића, објављеног у Политици од 6. јула 2010. године (рубрика Погледи, стр. 16). Молим Вас да и овај текст нашег угледног теолога објавите на одговарајућем месту, као што сте то учинили са наведеним текстом г. Чворовића, посвећеним веома деликатној и сложеној теолошкој теми од стране аутора без икаквог теолошког образовања.

Унапред хвала!

Изволите, господине Уредниче, примити изразе мог поштовања и добрих жеља.

Епископ бачки Иринеј

Извор: <http://www.spc.rs/sr/taxonomy/term/40/0?page=11>

ЦРКВА ИМА СВОЈЕ БОГОДАНО ПРАВО

У „Политици” је 6. јула г. Зоран Чворовић објавио текст „Револуционарна, уместо правне свести”, у којем су наведене и речи које сам наводно ја изговорио: „Отпочео је реченицом: У новој стварности каноне само мачку о реп”. Како такву реченицу никада нисам ни изрекао

нити написао, молим да ово писмо објавите као деманти лажи и клевета које потичу из редова припадника и присталица Артемијеве парасинагоге. Таквима, очигледно, припада и г. Чворовић, што се види и из њиме склепане књиге „Истина о случају Владике Артемија”, где је прва жртва сама истина, јер су му извор - писанија и лажи са парацрквених сајтова дотичних тужних људи у монашкој раси.

Чворовићев наслов иначе ништа не говори о Православној Цркви, па дакле ни о Српској, јер Црква није правна него богочовечанска установа, а правни систем унет у Устав СПЦ плод је свога времена (19. век и прва половина 20. века). У канонском Предању Цркве не постоји категорија Устава Цркве (постоје манастирски „Устави” или Типици, али разни, сходно ктиторима манастира, као што, такође, постоје богослужбени „Устави-Типици”, који су то још мање, и у мањим стварима су такође различити, па је зато трагикомична прича о „новотарству”, као ова Чворовићева о „револуционарној свести”).

Негде неком приликом сам рекао само то да у Уставу СПЦ „има ствари које су - мачку о реп”, док о светим канонима - које сам, узгред буди речено, превео и издао, са уводима и коментарима, па нека их чита ко жели - никада нисам нити бих рекао тако нешто. Али, нерасудни зилоти имају глуве уши или лоше доушнике, па причају и пишу свашта. Они су, нажалост, главни извор информација „правницима”, самопрокламованим „канонистима” и „црквеним аналитичарима”, попут Чворовића, анонимних уредника сајтова какви су „Борба за веру”, „Ихтус”, „Новинар” и слични, и „бранилаца” владике Артемија. Сам пак владика Артемије, како изгледа, више верује у „правни поредак” него у свете каноне и Саборе и очекује да буде суђен правно, јуридички, па зато у ствари не признаје синодско-саборску канонску одлуку. А за ту одлуку довољно је било и само његово порицање саборности Цркве, конкретно изражене, на пример, у 34. и 74. Апостолском и 19. Картагенском канону. Управо те каноне чл. 111 Устава СПЦ није узео у обзир и зато сам о том члану рекао оно што сам рекао, а не да бих „суспендовао” Устав. Устав, уосталом, ако Бог да и ако нађе за добро Свети Дух и ми у Цркви (ДАп. 15,28), треба темељно прерадити, и то на канонским, а не на „правним” основама. Устав СПЦ није ни израз правне

традиције Византије и средњовековне Србије, а камоли да је израз и одраз светоканонског Предања и дисања Духа Светог Утешитеља у живом организму Цркве. Црква има своје богодано право и закон, али то је оно апостолско из Посланице Римљанима (8,2).

Претварати Цркву - Тело Христово и Заједницу Духа Светога - у правну установу, значило би одбацити речи Христове „Царство моје није од овога света”. Ове пак речи Господње не значе „револуционарну свест”, како мисли г. Чворовић, него значе да се Црква Бога Живог и Народа Божјег не може ни извести из Устава ни свести на Устав, чак ни на саме каноне, па ни на Свето Писмо, јер свако „слово убија, а Дух оживљује” (Јн.6,63), како гласе речи Христове изречене у изразито евхаристијском контексту Јовановог Јеванђеља, у коме их Црква и схвата, живи, практикује и примењује.

Манастир Тврдош,

+ Епископ Атанасије,
умировљени захумско-херцеговачки

Извор: *Политика*, 13. јул 2010.

ПРИГОВОР НА ИЗВЕШТАЈ ПО РАСПИСАНОМ КОНКУРСУ ЗА ИЗБОР (ПОНОВНИ ИЗБОР) САРАДНИКА ЗА УЖУ НАУЧНУ ОБЛАСТ ИСТОРИЈА ДРЖАВЕ И ПРАВА

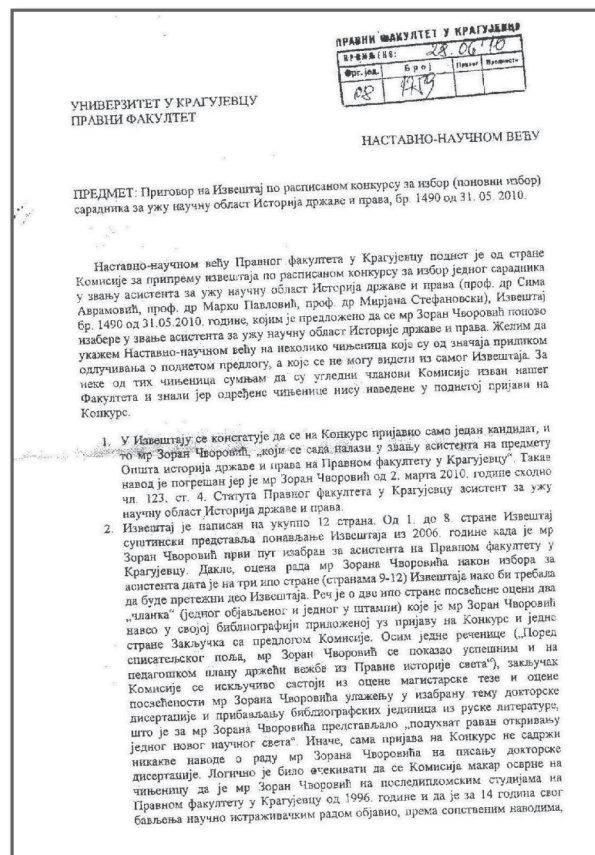
ПРЕДМЕТ: Приговор на Извештај по расписаном конкурс
за избор (поновни избор) сарадника за ужу
научну област Историја државе и права,
бр. 1490 од 31. 05. 2010.

Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу поднет је од стране Комисије за припрему извештаја по расписаном конкурс за избор једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права (проф. др Сима Аврамовић, проф. др Марко Павловић, проф. др Мирјана Стефановски), Извештај бр. 1490 од 31.05.2010. године, којим је предложено да се мр Зоран Чворовић поново изабере у звање асистента за ужу научну област Историје државе и права. Желим да укажем Наставно-научном већу на неколико чињеница које су од значаја приликом одлучивања о поднетом предлогу, а које се не могу видети из самог Извештаја. За неке од тих чињеница сумњам да су угледни чланови Комисије изван нашег Факултета и знали, јер одређене чињенице нису наведене у поднетој пријави на Конкурс.

1. У Извештају се констатује да се на Конкурс пријавио само један кандидат, и то мр Зоран Чворовић, „који се сада налази у звању асистента на предмету Општа историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу”. Такав навод је погрешан јер је мр Зоран Чворовић од 2. марта 2010. године сходно чл. 123. ст. 4. Статута Правног факултета у Крагујевцу асистент за ужу научну област Историја државе и права.

2. Извештај је написан на укупно 12 страна. Од 1. до 8. стране Извештај суштински представља понављање Извештаја из 2006. године када је мр Зоран Чворовић први пут изабран за асистента на Прав-

ном факултету у Крагујевцу. Дакле, оцена рада мр Зорана Чворовића након избора за асистента дата је на три и по стране (страницама 9-12) Извештаја иако би требала да буде претежни део Извештаја. Реч је о две и по стране посвећене оцени два „чланка“ (једног објављеног и једног у штампи) које је мр Зоран Чворовић навео у својој библиографији приложеној уз пријаву на Конкурс и једне стране Закључка са предлогом Комисије. Осим једне реченице („Поред списатељског поља, мр Зоран Чворовић се показао успешним и на педагошком плану држећи вежбе из Правне историје света”), закључак Комисије се искључиво састоји из оцено магистарске тезе и оцено посвећености мр Зора-

на Чворовића улажењу у изабрану тему докторске дисертације и прибављању библиографских јединица из руске литературе, што је за мр Зорана Чворовића представљало „подухват раван откривању једног новог научног света”. Иначе, сама пријава на Конкурс не садржи никакве наводе о раду мр Зорана Чворовића на писању докторске дисертације. Логично је било очекивати да се Комисија макар осврне на чињеницу да је мр Зоран Чворовић на последипломским студијама на Правном факултету у Крагујевцу од 1996. године и да је за 14 година свог бављења научно истраживачким радом објавио, према сопственим наводима, укупно 5 чланака (4 - у Факултетским издањима), од чега након избора за асистента 2006. године само један. Тачније, објавио је два али је један сакрио од чланова Комисије, односно боље је рећи од чланова Комисије изван Правног факултета у Крагујевцу. Када се неко пријави на конкурс за избор за сарадника Факултета, обавезан је да пријави све своје радове које је објавио из научне области за коју жели да буде изабран (и који се налазе у КОБИС-у). Он може једино да занемари своје новинарско-публицистичке текстове, па и када их има више објављених него научних и стручних радова. Мр Зоран Чворовић је у својој библиографији навео да је након 2006. године објавио само чланак „Судска независност у Србији, Почети и искушења, Правни живот, бр. 13/2009, књ. 533”. Полазећи од тога, Комисија је на почетку оцено тог чланка констатовала: „Овај чланак, који је написан после избора у звање асистента, представља израз Чворовићевог бављења једном сасвим новом облашћу... ” Мр Зоран Чворовић је, међутим, својом пријавом обмануо Комисију, или барем део Комисије, јер је непобитна истина да је мр Зоран Чворовић истоветан текст (тачније, разлика је у три закључне реченице), али под другим насловом објавио још 2007. године (дат у прилогу): мр Зоран Чворовић, Судска независност у Кнежевини Србији од 1869. до 1881. године, у: Правни систем Србије и стандарди Европске уније и Савета Европе, књига 2, приредио проф. др Станко Бејатовић, Крагујевац, 2007, стр. 25-38. Члановима Комисије је несумњиво јасно да је оваквим својим поступањем мр Зоран Чворовић обмануо и уредништво „Правног живота”, пошто оно не објављује радове који су већ објављени.

Разуме се да објављивање једног рада више пута не говори ништа о његовој садржинској вредности, али прећуткивање чињенице да је једини објављени рад (и то једини рад у неком часопису са листе Министарства за науку) неизмењено објављен више пута говори нешто о самом кандидату.

3. Други рад који је мр Зоран Чворовић пријавио је „Брачно имовинско право византијске Еклоге“, који је према поднетој пријави на Конкурс у штампи и треба да буде у 2010. години објављен у „Право и демократија, Зборник научних радова, Белоруски православни универзитет у Минску“ (у преводу). Осим назива рада и назнаке да је у штампи, сама пријава на Конкурс не садржи никакве ближе податке о том раду, он није приложен уз пријаву, а није приложена ни потврда Универзитета у Минску да је рад прихваћен за штампу. Логично је питање, на основу чега је Комисија на страни 10. и 11. изнела садржај тог необјављеног чланка, односно на основу чега је уврстила анализу тог чланка у свој Извештај. Много је, међутим, проблематичнија чињеница, која се у опште не помиње, да је вероватно (то кажем јер га нисам видео) реч о преведеном делу већ претходно анализираних магистарске тезе мр Зорана Чворовића. То се види већ из самог текста Извештаја са стране 10 и 11, који је буквално преписан из делова (дати у прилогу) магистарске тезе мр Зорана Чворовића (стр. 56-65) Разуме се, објављивање дела магистарске тезе у виду чланка само по себи није у опште проблематично (некада је и пожељно), али не видимо разлог да та чињеница буде прећутана, било Комисији било Наставно-научном већу. То поготову што је, из претходно изнетог, очигледно да мр Зоран Чворовић од 2007. године није објавио ни један нови научни или стручни рад из предмета, односно уже научне области за коју је биран.

проф. др Ненад Ђурђевић

Напомена: Приговор бр. 1759 је заведен 28. јуна 2010.

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

ПРЕДМЕТ: Одговор на приговор Н. Ђурђевића
бр. 1759, од 28. 06. 2010.

Комисија која је припремила извештај за избор (поновни избор) једног сарадника у звање асистента за ужу научну област Историја државе и права закључила је да приговор проф. др Ненада Ђурђевића не узима у обзир кључне елементе који су релевантни за поновни избор мр Зорана Чворовића у звање асистента, већ износи лаичке примедбе у односу на веома комплексну област Правне историје. То најбоље илуструје његово пејоративно мишљење да су припремни радови на докторској дисертацији за мр Чворовића представљали „подухват раван откривању једног новог научног света“. Комисија, пак, констатује да прелазак са есенцијалне теме једне правне школе на темељну тему друге правне школе, из школе византијског права у школу историје словенских права, заиста представља „подухват раван откривању једног новог научног света“. Шта је подухват у правноисторијској науци, стручњак првенствено за Спортско право није обавезан да зна, али не треба ни да се пача у оно што не зна.

Комисија је, такође, имала у виду да је у истом саставу била ангажована приликом оцено и одбране магистарског рада поменутог кандидата, те да је тада имала прилику да детаљно оцени тезу кандидата, која спада међу најбоље радове те врсте из пера српских младих правних историчара. Начин на који је кандидат одбранио тезу је такође импоновао, јер је показао импресивна правно-историјска и општа правничка знања, завидан начин резоновања, посвећен истраживачки манир и способност за научну синтезу, све то уз широку општу културу. Већ би то, само по себи, било довољно за реизбор у звање асистента у складу са законским условима, чак и да кандидат нема других радова, што овде није случај. Истраживања у области Правне историје, поготово оних њених сегмената у које је упливао овај кандидат (византијско право, а потом словенска права) не дају

брзе исходе као у неким гранама позитивног права, већ захтевају вишегодишње истраживање да би се неки резултати могли саопштити стручној јавности.

Комисија се највећма држала члана 122. ст. 5. Закона о високом

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ			
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ			
ПРЕДМЕТ: Одговор на приговор Н. Ђурђевића бр. 1759, од 28. 06. 2010.			
Комисија која је припремила извештај за избор (поновни избор) једног сарадника у звање асистента за ужу научну област Историја државе и права закључила је да приговор проф. др Ненада Ђурђевића не узима у обзир кључне елементе који су релевантни за поновни избор мр Зорана Чворовића у звање асистента, већ износи лаичке примедбе у односу на веома комплексну област Правне историје. То најбоље илуструје његово пејоративно мишљење да су припремни радови на докторској дисертацији за мр Чворовића представљали „подухват раван откривању једног новог научног света”. Комисија, пак, констатује да прелазак са есенцијалне теме једне правне школе на темељну тему друге правне школе, из школе византијског права у школу историје словенских права, заиста представља „подухват раван откривању једног новог научног света”. Шта је подухват у правноисторијској науци, стручњак првенствено за Спортско право није обавезан да зна, али не треба ни да се пача у оно што не зна. Комисија је, такође, имала у виду да је у истом саставу била ангажована приликом оцене и одбране магистарског рада поменутог кандидата, те да је тада имала прилику да детаљно оцени тезу кандидата, која спада међу најбоље радове те врсте из пера српских младих правних историчара. Начин на који је кандидат одбранио тезу је такође импозанан, јер је показао импресивна правноисторијска и општа правничка знања, завидан начин резоновања, посвећен истраживачки манир и способност за научну синтезу, све то уз широку општу културу. Већ би то, само по себи, било довољно за <i>реизбор</i> у звање асистента у складу са законским условима, чак и да кандидат нема других радова, што овде није случај. Истраживања у области Правне историје, поготово оних њених сегмената у које је упловио овај кандидат (византијско право, а потом словенска права) не дају брзе исходе као у неким гранама позитивног права, већ захтевају вишегодишње истраживање да би се неки резултати могли саопштити стручној јавности.			

образовању који каже: „Лица изабрана у звање асистента приправника, односно асистента, по прописима који су важили до ступања на снагу овог Закона, имају право да буду поново изабрана у исто звање на период у трајању од 3 године”. Дакле, у овом случају, за поновни избор асистента на трогодишњи период, Закон не поставља никакве услове, него се реизбор дефинише као безусловно право асистента. Према томе, додатне услове за поновни избор мр Зорана Чворовића не могу прописивати ни врхунски стручњаци из области којом се он бави, а камоли неко ко је првенствено стручњак за Спортско право.

Једноставно речено, Комисија је у своме извештају пошла од чињенице да је мр Зоран Чворовић са одбрањеном магистарском тезом стекао реноме изванредног младог научног радника (најбољег у својој генерацији). Затим, ценећи његов досадашњи рад на докторској дисертацији, Комисија је изразила очекивање да ће он свој добар глас оправдати и својом, иначе веома захтевном докторском дисертацијом. Речју, Комисија остаје при свим оценама које је дала у Извештају и при свом предлогу да Наставно-научно веће Правног факултета у Крагујевцу донесе одлуку о поновном избору мр Зорана Чворовића у звање асистента.

12. јул 2010. Београд - Крагујевац,

Чланови комисије
Др Сима Аврамовић,
редовни професор Правног факултета у Београду

Др Марко Павловић,
редовни професор Правног факултета у Крагујевцу

Др Мирјана Стефановски,
редовни професор Правног факултета у Београду

Напомена: Приговор бр. 1950 је заведен 12. јула 2010.

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

**ЗАПИСНИК 10. СЕДНИЦЕ НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ,
ОДРЖАНЕ У ЧЕТВРТАК, 15. ЈУЛА 2010. ГОДИНЕ
У СВЕЧАНОЈ САЛИ /А-1/, СА ПОЧЕТКОМ У 12,05 САТИ**

(извод)

Присутни чланови Наставно-научног већа: Бановић др Божи-дар, Батавељић др Драган, Бачанин др Невенка, Бејатовић др Станко, Брковић др Радоје, Варга др Синиша, Влашковић др Божин, Ђорђевић др Срђан, Ђурђевић др Ненад, Живојиновић др Драгица, Лабудовић др Јасмина, Миладиновић др Зоран, Павловић др Марко, Палачковић др Душица, Палевић др Милан, Планојевић др Нина, Поњавић др Зо-ран, Пурић др Свето, Сворцан др Слободан, Симоновић др Бранислав, Соковић др Снежана, Станковић др Емилија, Стојановић др Предраг и Тодоровић др Нада /24/

Одсутни: Вујисић др Драган, Вукадиновић др Радован, Мићовић др Миодраг, Петровић др Милена, Стојановић др Снежана и Чукаловић др Иван /6/ Изостанак су оправдали сви одсутни - обаве-стио је Председник Већа.

Поред чланова Наставно-научног већа, седници су прису-ствовали: Марковић, секретар Факултета и Војна Мартић, записни-чар.

Седницу је отворио и водио професор др Предраг Стојановић, Декан Правног факултета у Крагујевцу и Председник Наставно-науч-ног већа.

Председник Већа је, најпре, констатовао да постоји кворум за рад и одлучивање - од 30 чланова Већа присутна су 24 члана, а потом предложио следеће допуне дневног реда:

1. Разматрање предлога Катедре за јавно право за расписивање конкурса за избор једног наставника у звању доцент или ванредни професор за ужу јавноправну и теоријскоправну научну област.

2. Одређивање Комисије за оцену подобности теме за израду

докторске дисертације коју је пријавио мр Божидар Оташевић под насловом: „Насиље на спортским приредбама - кривичноправни, кри-минолошки и криминалистички аспект”.

3. Разматрање Извештаја Комисије за оцену подобности теме за израду магистарске тезе коју је пријавио Милан Марић под насловом „Заштита права на суђење у разумном року”.

4. Разматрање предлога Катедре за кривичноправне науке о одређивању обавезне литературе за наставни предмет Малолетнич-ко кривично право и одређивање рецензената.

5. Доношење одлуке о учешћу наставника и сарадника на на-учним скуповима.

6. Актуелни проблеми извођења Докторских студија.

7. Доношење одлуке о прихватању Писма о намерама за сарадњу са Европским центром у Марибору.

Свих седам предложених тачака чланови Већа су прихватили једногласно.

Председник Већа је питао да ли присутни имају предлог за из-мену или допуну дневног реда. Није било предлога.

Председник Већа је предложио да се тачке 2. и 3. предлог днев-ног реда обједине у једну.

Предлог је прихваћен.

Потом је Председник Већа питао да ли се прихвата предлог дневног реда достављен у материјалу за данашњу седницу.

Веће једногласно прихватило и предлог дневног реда од 7.7.2010.

- После седнице Већа имамо Савет. Молим за разумевање да најпре разматрамо тачке које можемо релативно брзо да завршимо и које су техничке природе - рекао је Председник Већа. Предлог је прихваћен.

Прихваћени Дневни ред реализован је овим редом:

1. Усвајање записника 9. седнице Већа од 01.07.2010. године.

2. Разматрање предлога Катедре за јавно право за расписивање конкурса за избор једног наставника у звању доцент или ванредни професор за ужу јавноправну и теоријскоправну научну област.

3. Одређивање Комисије за оцену подобности теме за израду докторске дисертације коју је пријавио мр Божидар Оташевић под насловом: „Насиље на спортским приредбама - кривичноправни, криминалошки и криминалистички аспект”.

4. Разматрање Извештаја Комисије за оцену подобности теме за израду магистарске тезе коју је пријавио Милан Марић под насловом „Заштита права на суђење у разумном року”.

5. Разматрање предлога Катедре за кривичноправне науке о одређивању обавезне литературе за наставни предмет Малолетничко кривично право и одређивање рецензената.

6. Доношење одлуке о учешћу наставника и сарадника на научним скуповима.

7. Доношење одлуке о прихватању Писма о намерама за сарадњу са Европским центром у Марибору.

8. Разматрање писма Декана Правног факултета Универзитета Коменског у Братислави.

9. Разматрање Извештаја са састанка Управног одбора Мреже правних факултета Југоисточне Европе.

10. Разматрање Извештаја Комисије о кандидатима пријављеним на конкурс за избор једног наставника у звању доцент за ужу научну област Римско право и стављање Извештаја на увид јавности.

11. Разматрање Извештаја Комисије о кандидатима пријављеним на конкурс за избор једног наставника у звању доцент за ужу Међународноправну научну област и стављање Извештаја на увид јавности.

12. Разматрање Извештаја Комисије за избор (поновни избор) једног сарадника у звању асистент за ужу научну област Историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу, број 1490 од 31.05.2010. године.

13. Разматрање Извештаја о првом уписном року за упис студената у Прву годину основних академских студија школске 2010/2011. године и утврђивање броја слободних места за други уписни рок за упис студената у I годину основних академских студија школској 2010/2011.години.

14. Актуелни проблеми извођења докторских студија.

15. Саопштења.

16. Питања и предлози. /.../

Тачка 13. (Реч је, заправо, о тачки 12, јер је у међувремену тач. 14 разматрана пре тач. 13, нап. приређивача)

Председник Већа је, у уводној речи поводом Извештаја Комисије за избор (поновни избор) једног сарадника у звању асистент за ужу научну област Историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу, број 1490 од 31.05.2010. године, напоменуо да је стигао приговор професора Ђурђевића и отворио дискусију.

проф. др Невенка Бачанин: Пре почетка седнице добила сам „Одговор на приговор”. Ова тачка може да има последице по кандидата. Како сада да читам Одговор на приговор и да заузмем став да бих могла да гласам за или против? Имајући у виду искуство које смо имали у погледу конкурса колегинице Емилије Станковић, где смо од познатих или непознатих добијали приговоре и изјашњавали се о њима, ја ћу поводом ове тачке бити уздржана. Мишљења сам да за ову тачку треба да имамо времена, да прочитамо Одговор на приговор. Нисам за то да се само дизањем руку одлучује о нечему што се тиче радноправног статуса. Зато молим да се ова тачка помери за наредну седницу - да бих о њој могла да се изјасним. Ако ова тачка остане, ја ћу, понављам, бити уздржана.

Председник Већа: Да бисмо били начисто, прво је 28.6.2010. године стигао Приговор професора Ненада Ђурђевића, заведен под бројем 1759. Одговор на приговор професора Ђурђевића добили смо од Комисије 12.7.2010.године заведен под бројем 1950, који, и поред најбоље воље, нисам могао да доставим члановима Већа, него нам је пред седницу подељен. Данас је професор Ђурђевић доставио Одговор на допис чланова Комисије од 12. јула.

Професорка Бачанин: Да ли је то нови Одговор?

Председник Већа: Да. Професор Ђурђевић је данас, тј. 15.7. доставио Одговор на допис чланова Комисије. Дакле, имамо Приговор професора Ђурђевића, Одговор Комисије на његов Приговор и Одговор професора Ђурђевића на допис чланова Комисије.

Професорка Бачанин: Видим да се професорка Мирјана Стефановски потписала латиницом.

Професор Симоновић: Зар то смета?

Професорка Бачанин: Мени не смета. Ово говорим због професора Марка Павловића коме то смета.

проф. др Марко Павловић: Не знам зашто су потребна моја не-потребна објашњења, чему та прозивања. Професорка Мирјана Стефановски је на моје питање зашто се потписује латиницом одговорила да „болује“ од једне специфичне болести коју вуче деценијама и тако се потписује, иако би она то морала да мења будући да је професор националне правне историје. Што се тиче Одговора и Приговора, имам искуство са овим. Преписка се завршава Одговором на Приговор. То је крај. И ја бих писао Одговор на Одговор, али ми Правни факултет у Београду није дао могућност да одговорим писцима Реферата. Одговор на приговор није могао раније да се поднесе, а поднет је благовремено - у понедељак, 12. јула. Било је сасвим довољно времена да се умножи и достави. Нису суштинске ствари у питању. Ово је развлачење поступка, што није ново.

Професорка Бачанин: Није ми била намера да прозивам Марка Павловића. Одустајем од свог предлога да се тачка одложи за наредну седницу. Лично сматрам да је Одговор на приговор морао да буде достављен сваком члану Већа уз позив за седницу и бићу уздржана. Ја сам први предлог дала у интересу кандидата, а не због себе. Ако сам погрешно схваћена, одустајем од предлога.

проф. др Ненад Ђурђевић: Као што сте могли да чујете од Декана, ја сам данас предао Декану за Веће Одговор на Одговор, не као намеру да опструирам гласање на седници, него из разлога што сам се тек јуче упознао са Одговором Комисије на мој приговор, а ко прочита текст Одговора и ако је мало добронамеран видеће зашто сам морао да напишем Одговор. Можете да одлучите да се данас о томе не одлучује. Ја ћу свој одговор прочитати, да не би било шта сам рекао на седници Већа. Текст сам написао а мислио сам да га изговорим, то није ништа више од тога. Мој текст можете да третирасте као дискусију која ће уследити везано за поднети Извештај, и Одговор

умножи и достави. Нису суштинске ствари у питању. Ово је развлачење поступка, што није ново.

Професорка Бачанин: Није ми била намера да прозивам Марка Павловића. Одустајем од свог предлога да се тачка одложи за наредну седницу. Лично сматрам да је Одговор на приговор морао да буде достављен сваком члану Већа уз позив за седницу и бићу уздржана. Ја сам први предлог дала у интересу кандидата, а не због себе. Ако сам погрешно схваћена, одустајем од предлога.

Проф. др Ненад Ђурђевић: Као што сте могли да чујете од Декана, ја сам данас предао Декану за Веће Одговор на Одговор, не као намеру да опструирам гласање на седници, него из разлога што сам се тек јуче упознао са Одговором Комисије на мој приговор, а ко прочита текст Одговора и ако је мало добронамеран видеће зашто сам морао да напишем Одговор. Можете да одлучите да се данас о томе не одлучује. Ја ћу свој одговор прочитати, да не би било шта сам рекао на седници Већа. Текст сам написао а мислио сам да га изговорим, то није ништа више од тога. Мој текст можете да третирасте као дискусију која ће уследити везано за поднети Извештај, и Одговор који је Комисија доставила. Као што сте могли да видите, у прилогу уз дневни ред дат је мој Приговор, с тим што је уз Приговор био приложен и копиран материјал на који сам се позивао - да су наводи из приговора тачни. Драго ми је што после годину дана видим неке чланове Већа који могу да потврде тачност коју сам у приговору изнео. Ништа нетачно писам изнео. Текст ћу прочитати, а дао сам га у писаној форми да остане траг. **Председник Већа:** Не видим другог начина. Отварам дискусију по овом питању.

Професор Ђурђевић: Ја ћу тражити реч, мада сам очекивао да неко у име Комисије каже нешто. С обзиром да сам једини поднео Приговор и добио Одговор са којим сам упознат, изнећу следеће:

Поштоване колеге,

Иако не желим да полемизирам са члановима Комисије за писање извештаја о избору (поповном избору) једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права, тон и садржај одговора Комисије (бр. 1950 од 12.07.2010) на мој Приговор бр. 1759, од 28.06.2010. године не остављају ми никакву могућност да се макар укратко не осврнем на основне ставове изнетс у том Одговору.

1. Захваљујем се члановима Комисије што су прихватили да сам као редовни професор за ужу научну област Грађанско право стручњак макар за један њен део, односно Спортско право. Да нисам ништа друго урадио у животу, чињеница да ме три угледна редовна професора права признају за стручњака у једној малој области права мени импонује, ма какве да су њихове стварне намере биле. Не видим једино какве то везе има са мојом компетентношћу да се изјашњавам о извештајима за избор било ког сарадника на Правном факултету у Крагујевцу. Како чланови Комисије очекују да било који члан Наставно-научног већа који није из уже научне области за коју се сарадник бира гласа за њихов извештај ако сматрају да га област којом се бави аутоматски дисквалификује да оцењује рад пријављених кандидата на конкурс из других ужих научних области?
2. У свом приговору од 28.06.2010. године изнео сам сумњу у то да су сви чланови Комисије били информисано о чињеницама везаним за пријављене радове мр Зорана Чворовића на које сам у приговору указао. Околност да се чланови Комисије у свом одговору ни једном речју не осврћу на те чињенице указује да сам био у тешкој заблуди и да су оне биле свим члановима Комисије познате, али да су сматрали да оне нису битне и да не морају да о њима информишу Наставно научно веће Правног факултета у Крагујевцу. Комисија ни једном

који је Комисија доставила. Као што сте могли да видите, у прилогу уз дневни ред дат је мој Приговор, с тим што је уз Приговор био приложен и копиран материјал на који сам се позивао - да су наводи из приговора тачни. Драго ми је што после годину дана видим неке чланове Већа који могу да потврде тачност коју сам у приговору изнео. Ништа нетачно нисам изнео. Текст ћу прочитати, а дао сам га у писаној форми да остане траг.

Председник Већа: Не видим другог начина. Отварам дискусију по овом питању.

Професор Ђурђевић: Ја ћу тражити реч, мада сам очекивао да неко у име Комисије каже нешто. С обзиром да сам једини поднео Приговор и добио Одговор са којим сам упознат, изнећу следеће:

Поштоване колеге,

Иако не желим да полемишем са члановима Комисије за писање извештаја о избору (поновном избору) једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права, тон и садржај одговора Комисије (бр. 1950 од 12.07.2010) на мој Приговор бр. 1759, од 28.06.2010. године не остављају ми никакву могућност да се макар укратко не осврнем на основне ставове изнете у том Одговору.

1. Захваљујем се члановима Комисије што су прихватили да сам као редовни професор за ужу научну област Грађанско право стручњак макар за један њен део, односно Спортско право. Да нисам ништа друго урадио у животу, чињеница да ме три угледна редовна професора права признају за стручњака у једној малој области права мени импонује, ма какве да су њихове стварне намере биле. Не видим једино какве то везе има са мојом компетентношћу да се изјашњавам о извештајима за избор било ког сарадника на Правном факултету у Крагујевцу. Како чланови Комисије очекују да било који члан Наставно-научног већа који није из уже научне области за коју се сарадник бира гласа за њихов извештај ако сматрају да га област којом се бави аутоматски дисквалификује да оцењује рад пријављених кандидата на конкурс из других ужих научних области?

2. У свом приговору од 28.06.2010. године изнео сам сумњу у то да су сви чланови Комисије били информисани о чињеницама ве-

заним за пријављене радове мр Зорана Чворовића на које сам у приговору указао. Околност да се чланови Комисије у свом одговору ни једном речју не осврћу на те чињенице указује да сам био у тешкој заблуди и да су оне биле свим члановима Комисије познате, али да су сматрали да оне нису битне и да не морају да о њима информишу Наставно-научно веће Правног факултета у Крагујевцу. Комисија ни једном речју не разјашњава ни одакле су јој познате чињенице које у свом Извештају наводи, када у конкурсној пријави и поднетим документима о њима нема ни речи.

3. Комисија је у свом одговору остала при предлогу да се мр Зоран Чворовић поново изабере у звање асистента. Свој став темељи на квалитету његове магистарске тезе, начину одбране тезе који је импонувао, на његовом досадашњем раду на веома захтевној докторској дисертацији и околности да је објавио неколико радова. То је право Комисије и ја ни пре ни сада не оспоравам исправност ставова Комисије који се односе на оцену рада мр Зорана Чворовића на магистарској тези и докторској дисертацији. Оно у чему се не слажемо јесте питање да ли је то довољно за реизбор, ако је кандидат за 14 година бављења научно-истраживачким радом објавио укупно 5 чланака, од којих последњи 2007. године, и ништа више. Комисија сматра да то није битно јер кандидат испуњава основни законски услов за избор - да је магистрирао и има одобрену тему докторске дисертације (чл. 72. ст. 1. и 2. Закона о високом образовању - са изменама из 2010). Мр Зоран Чворовић тај услов несумњиво испуњава. Али то је једино услов да би неко уопште био изабран за асистента. Према чл. 72. ст. 3. Закона о високом образовању (према изменама из 2010, раније став 2), посебни услови за избор асистента утврђују се општим актом високошколске установе. Правилником о квалитету и самовредновању Правног факултета у Крагујевцу из 2008. године прописано је да се при избору асистената као критеријуми за вредновање научних, односно научно истраживачких квалитета узимају: учешће у финансираним научним пројектима; број објављених књига, монографија и научних радова; менторство за израду студентских радова; учешће на међународним и домаћим научним скуповима по позиву за

одржавање предавања; учешће у раду редакционих и научних одбора међународних и домаћих часописа; број објављених радова; број цитата из радова; фактор одјека часописа о просечној цитираности чланака објављених у конкретном часопису у одређеном периоду (Анекс 3.4 - стандард 7.2 и 7.3). Комисија очигледно те критеријуме није узела у обзир.

4. Комисија у свом одговору констатује да се при писању Извештаја и утврђивању предлога „највећма држала члана 122. ст. 5. Закона о високом образовању”, према коме „за поновни избор асистента на трогодишњи период, Закон не поставља никакве услове, него се реизбор дефинише као безусловно право асистента”. На основу тога, Комисија закључује да „додатне услове за поновни избор мр Зорана Чворовића не могу прописивати ни врхунски стручњаци из области којом се он бави, а камоли неко ко је првенствено стручњак за Спортско право”. Након таквих тврдњи ја, иако стручњак само за Спортско право, остајем у дилеми да ли је Комисија уопште имала прави конкурсни материјал или их је неко (у шта сумњам) намерно обмануо у погледу података везаних за претходне изборе мр Зорана Чворовића на Правном факултету у Крагујевцу. Члановима Комисије је несумњиво јасан смисао чл. 122. ст. 5. Закона о високом образовању, на који се позивају, који треба да омогући асистентима-приправницима, односно асистентима, који су се у тренутку ступања на снагу Закона о високом образовању нашли (претходно су изабрани по старим прописима) у одређеном сарадничком звању да „буду поново изабрани у исто звање на период у трајању од три године”. Не знам једино какви то везе има са избором мр Зорана Чворовића. Он је 2005. године у тренутку ступања на снагу Закона о високом образовању био у звању асистента приправника, а након магистрирања је 2006. године изабран у звање асистента, дакле након ступања Закона о високом образовању и по одредбама тог закона. Стога, на избор мр Зорана Чворовића никако не може да се примени чл. 122. ст. 5. Закона о високом образовању, на коме Комисија темељи свој став, већ само чл. 72. ст. 7. (са изменама из 2010).

5. Сматрам потребним и да укажем да Комисија очигледно није

разумела моју примедбу која се односила на истицање у Извештају припремних радова мр Зорана Чворовића на докторској дисертацији, у смислу да представљају „подухват раван откривању једног новог научног света”. Комисија налази да износим „лаичке примедбе” у односу на веома комплексну област Правне историје и „пејоративно мишљење” у односу на рад мр Зорана Чворовића на докторској дисертацији. Ја рад мр Зорана Чворовића на писању докторске дисертације нисам садржински ни на који начин оцењивао, нити сам постављао питање да ли он представља научни подухват. Самим тим, немам никакво пејоративно мишљење о раду мр Зорана Чворовића на припреми докторске дисертације нити сам се пејоративно изјашњавао у погледу квалификација датих у Извештају. Оно на шта сам ја у свом приговору желео да укажем (уз чињеницу да у пријави на конкурс нема никаквих података о раду мр Зорана Чворовића на докторској дисертацији) јесте да је Комисија свој закључак и предлог да се мр Зоран Чворовић поново изабере за асистента скоро искључиво утемељила, поред оцене магистарске тезе, на његовим напорима да прибави и обради одговарајућу страну литературу и тешкоћама које при том има, имајући у виду сложеност изабране теме. Реченицу да ти напори представљају „подухват раван откривању једног новог научног света” ја сам схватио као став и очекивање Комисије да ће будућа докторска дисертација представљати допринос правноисторијској науци. Потенцирајући ту реченицу желео сам само да укажем да се од сваке докторске дисертације очекује да представља „откривање једног новог научног света”, па и од докторске дисертације мр Зорана Чворовића. Према чл. 44. Статута Универзитета у Крагујевцу и чл. 52. Статута Правног факултета у Крагујевцу: „Докторска дисертација представља резултат оригиналног научног рада докторанта којим се дају нови научни резултати и доприноси развоју научне мисли”. По чему се ту мр Зоран Чворовић издваја од свих других колега који су већ прошли пут којим он тек корача? Чланови Комисије могу лично и да имају потцењивачки став према „брзим исходима” научних истраживања својих колега „у неким гранама позитивног права”, али то не значи и да сви морају такав став и да прихвате.

На крају, у свом приговору од 28. јуна 2010. године ја нисам учинио никакав предлог Наставно научног већу ни да прихвати ни да одбије поднети Извештај Комисије. И тада и сада сматрам да је суверено право сваког члана Већа да самостално одлучи да ли ће и како ће гласати по одређеном питању које је на дневном реду Већа, па и када су у питању избори наставника и сарадника. Међутим, како би могли исправно да одлуче, чланови Већа имају право да их комисије за писање извештаја за избор неког наставника или сарадника истинито и у потпуности обавесте о свим чињеницама потребним за одлучивање. Приговор сам поднео јер сам сматрао да поднети Извештај не садржи тачан и прецизан опис рада мр Зорана Чворовића након што је 2006. године изабран први пут за асистента. Одговор Комисије на мој приговор није разјаснио ни једно питање које сам поставио. Чланови Комисије су својим одговором једино показали да су уверени што је уопште поднет било какав приговор на њихов извештај и да сматрају да мањкавост Извештаја могу да отклоне тако што ће дисквалификовати компетентност подносиоца приговора да се уопште изјашњава о њиховом Извештају. Но то је њихов проблем а не мој. Сваки члан Наставно научног већа ће сам за себе оценити да ли је то прихватљиво или није. Ја дилеме у том погледу немам.

У односу на друге околности, рећи ћу још једну ствар. Колега Чворовић, ако изузмемо бројне текстове које је по новинама у вези моје маленкости и колеге Декана објавио истичући да му је част што није исти као ја и он, у листу „Правда” 29-30 маја 2010. године, дан пре него што је Комисија написала извештај, на питање новинара „Плашите ли се даљег развоја ситуације, бар када се ради о Вама и нападима на Вас, о којима сте говорили?”, одговара: „У току је поступак за конкурс који је расписан за мој реизбор. Верујем да су појединци спремни да ме слома на почетку универзитетске каријере, због ставова које смо професор Марко Павловић и ја изнели у јавности, а због незаконона на Факултету, као и због незаконона у Цркви. Претпостављам да иза таквих планова стоји и жеља да се спречи научни рад првог правног историчара који ће докторирати на тему из руске правне историје и који ће одржавати научне везе

са руским универзитетима. Верујем да ово није средњи век римо-католичке инквизиције. Уколико се било шта деси мени или мојој породици, јасно ће бити свима ко су кривци - они који су пре месец дана покренули духовни линч колегинице Спасојевић и мене”.

Колега који говори о толиким незаконитостима на Факултету, да не причам о другим стварима - како може бити члан колектива. Захваљујем.

Председник Већа: Да ли се још неко јавља за реч?

проф. др Божин Влашковић: Истински сматрам да професор Ђурђевић у свом Приговору није желео да прејудуцира исход данашњег гласања. На то указује реченица: „Желим да укажем Наставно-научном већу на неколико чињеница које су од значаја приликом одлучивања о поднетом предлогу, а које се могу видети из самог Извештаја”. Намера колеге Ђурђевића није прејудуцирање гласања, него скретање пажње на одређене чињенице које јесу од значаја приликом одлучивања. Са друге стране, у одговору Комисије постоје и неакадемски призваци, јер се професор Ђурђевић ослончава првенствено као професор Спортског права. Професор Ђурђевић је професор за ужу научну област грађанскоправну, а првенствено за предмет Облигационо право. Али, неакадемски призваци никако не могу бити на штету кандидата Чворовића. Очекујем да сваки члан Већа гласа по својој савести и само на основу академских мерила.

проф. др Марко Павловић: Ја сам члан Комисије. На основу Извештаја се гласа. Проблем је у томе што је један човек овде добио завршну реч, а завршна треба да буде реч Комисије. Толико.

Председник Већа: Да ли још неко жели да говори?

проф. др Емилија Станковић: Да ли су испуњени сви формално-правни услови да би се могло гласати о Реферату? То је само моје питање.

Председник Већа: Ја сам зато намерно и изнео датуме. У време кад сам заказао Веће Управи је био познат само Приговор професора Ненада Ђурђевића на Извештај Комисије за избор, односно реизбор. Након истека рока од месец дана колико је Извештај комисије био доступан јавности, добили смо само један приговор и ја сам га

због безакоња на Факултету, као и због безакоња у Цркви. Претпостављам да иза таквих планова стоји и жеља да се спречи научни рад првог правног историчара који ће докторирати на тему из руске правне историје и који ће одржавати научне везе са руским универзитетима. Верујем да ово није средњи век римокатоличке инквизиције. Уколико се било шта деси мени или мојој породици, јасно ће бити свима ко су кривци – они који су пре месец дана покренули духовни линч колегинице Спасојевић и мене“.

Колега који говори о толиким незаконитостима на Факултету, да не причам о другим стварима – како може бити члан колектива. Захваљујем.

Председник Већа: Да ли се још неко јавља за реч?

Проф. др Божин Вљашковић: Истински сматрам да професор Ђурђевић у свом Приговору није желео да прејудуира исход данашњег гласања. На то указује реченица: „Желим да укажем Наставно-научном већу на неколико чињеница које су од значаја приликом одлучивања о поднетом предлогу, а које се могу видети из самог Извештаја“. Намера колеге Ђурђевића није прејудуирање гласања, него скретање пажње на одређене чињенице које јесу од значаја приликом одлучивања. Са друге стране, у одговору Комисије постоје и неакадемски призваци, јер се професор Ђурђевић ослонява првенствено као професор Спортског права. Професор Ђурђевић је професор за ужу научну област грађанскоправну, а првенствено за предмет Облигационо право. Али, неакадемски призваци никако не могу бити на штету кандидата Чворовића. Очекујем да сваки члан Већа гласа по својој савести и само на основу академских мерила.

Проф. др Марко Павловић: Ја сам члан Комисије. На основу Извештаја се гласа. Проблем је у томе што је један човек овде добио завршну реч, а завршна треба да буде реч Комисије. Топико.

Председник Већа: Да ли још неко жели да говори?

Проф. др Емилија Станковић: Да ли су испуњени сви формалноправни услови да би се могло гласати о Реферату? То је само моје питање.

Председник Већа: Ја сам зато намерно и изнео датуме. У време кад сам заказао Веће Управи је био познат само Приговор професора Ненада Ђурђевића на Извештај Комисије за избор, односно реизбор. Након истека рока од месец дана /колико је Извештај комисије био доступан јавности/, добили смо само један приговор и ја сам га доставио члановима Већа уз позив за данашњу седницу. После тога је до мене стигао Одговор Комисије на Приговор колеге Ђурђевића. Додуше, засметало ми је то што се у Одговору Комисије на Приговор колеге Ђурђевић, који је доктор правних наука и редовни професор, ослонява са „Н. Ђурђевић“, али то више говори о нечему другом.

Професор Павловић: У тексту пише „проф. др Ненад Ђурђевић“.

Председник Већа: Дакле, овај Одговор ни ја, ни Веће нисмо тражили од Комисије.

Професор Павловић: Тачно.

Председник Већа: Ни Одговор на Одговор који је стигао од професора Ђурђевића нисам тражио ја, као председник Наставно-научног већа, нити је то тражило ово Веће. Ја сам се у прошлим изборним поступцима руководио нечим што сам сматрао основним правилима демократске процедуре – да се сви изјасне о свим приговорима и да Веће одлучује мериторно до краја. Кад су у питању асистенти, поступак се завршава на овом Већу. Ствар је утолико једноставнија јер ћемо ми својом одлуком окончати читав процес. Јасно је из Извештаја Комисије, из Приговора на Извештај, макар мени, из Одговора на Приговор и Одговора на став Комисије да постоје одређене недоумице које се тичу самог избора. Моје мишљење је да је нормално да се Комисија изјасни о

доставио члановима Већа уз позив за данашњу седницу. После тога је до мене стигао Одговор Комисије на Приговор колеге Ђурђевића. Додуше, засметало ми је то што се у Одговору Комисије на Приговор колега Ђурђевић, који је доктор правних наука и редовни професор, ослонява са „Н. Ђурђевић“, али то више говори о нечему другом.

Професор Павловић: У тексту пише „проф. др Ненад Ђурђевић“.

Председник Већа: Дакле, овај Одговор ни ја, ни Веће нисмо тражили од Комисије.

Професор Павловић: Тачно.

Председник Већа: Ни Одговор на Одговор који је стигао од професора Ђурђевића нисам тражио ја, као председник Наставно-научног већа, нити је то тражило ово Веће. Ја сам се у прошлим изборним поступцима руководио нечим што сам сматрао основним правилима демократске процедуре - да се сви изјасне о свим приговорима и да Веће одлучује мериторно до краја. Кад су у питању асистенти, поступак се завршава на овом Већу. Ствар је утолико једноставнија јер ћемо ми својом одлуком окончати читав процес. Јасно је из Извештаја Комисије, из Приговора на Извештај, макар мени, из Одговора на Приговор и Одговора на став Комисије да постоје одређене недоумице које се тичу самог избора. Моје мишљење је да је нормално да се Комисија изјасни о ономе што пише у Приговору на Извештај. Потом је уследио - као реакција, по мени сасвим природан и нормалан још један Одговор професора који је поднео Приговор на Извештај. Нашли смо се у ситуацији утука на утук. То није добро за кућу - то је јасно свима. Из ове ситуације ваља наћи један разуман излаз и разумно решење. Ја се не би освртао, иако сам помињан у медијима, на оно што је написано о мени. Дајем право сваком да ме пљује, ништа страшно, засметало ми је само „безакоње на Факултету“. За то се подносе кривичне пријаве и одговара онај који је безакоње починио. Нисам знао за то да сам за ову годину дана урадио нешто што је противправно. Ако јесам, сам ћу себе да пријавим. Колико је мени познато, о овом питању нема неког стриктног правила ни у факултетским важећим актима, јер се ова тачка не тиче Универзитета него Одлуку доноси Наставно-научно веће. По мени, Наставно-научно веће је могле да одлучује о предло-

гу који је професорка Бачанин дала на почетку седнице, а који је повучен. Других предлога није било у том смислу. Упознати смо сви са оним што сме добили уз позив. Видели сте Одговор Комисије и чули Одговор професора Ђурђевића. Сматрам сувереним правом професора Ђурђевића да одговори кад је већ поменут у нечему написаном, да би заштитио свој лични интегритет. Професора Ђурђевића познајем пре као признатог стручњака за неке друге области права, а не само као стручњака за Спортско право. Чак и на Већу неко може да приговори и да образложење зашто то чини - то не треба никоме да смета. Оцена Комисије је нешто што треба да упуту члана Већа како ће да гласа. Зато се комисијама и указује поверење. Али, комисије нису безгрешне, односно њихови извештаји нису богомдани и на њих могу бити постављена одређена питања и та питања треба да се разјасне. Ако Веће сматра да су питања разјашњена, треба да се гласа, ако мисли да нису разјашњена, да замоли Комисију да се изјасни о још једном Одговору.

проф. др Емилија Станковић: Ја сам Вас, Председниче, врло пажљиво слушала, али конкретан одговор на моје питање нисам добила. Да ли су испуњени формалноправни услови за одлучивање, пошто тачка није скинута а с обзиром на чињеницу да Ви нисте упутили захтев Комисији да одговори на Приговор. Нисам за то да се тачка одлаже, само питам да ли су испуњени услови за избор.

Председник Већа: По мом мишљењу услови јесу испуњени.

проф. др Драгица Живојиновић: Имам дилему. Да ли се избор врши према члану 122. став 5. Закона о високом образовању, који не поставља никакве услове за реизбор кандидата, или се избор има уприличити члану 72. став 7. истог Закона који поставља неке услове? Молим да Секретар разјасни ствар.

Секретар Факултета Милош Марковић је прочитао члан 122. став 5. Закона о високом образовању: „Лица изабрана у звање асистента приправника, односно асистента, по прописима који су важили до ступања на снагу овог Закона, имају право да буду поново изабрана у исто звање на период у трајању од 3 године”. Овај Закон је ступио на снагу 2005. године. Кандидат Чворовић је први пут изабран у звање

асистента у јуну 2006. године. Који се члан Закона на њега односи није тешко закључити. У члану 72. став 1. стоји: „Високо-школска установа бира у звање асистента студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање осам /8/ и који показује смисао за наставни рад”. Члану 72. додат је став 2. који гласи: „Под условима из става 1. овог члана високошколска установа може изабрати у звање асистента и магистра наука, односно магистра уметности коме је прихваћена тема докторске дисертације”.

Став 3. гласи: „Посебни услови за избор асистента утврђују се актом високошколске установе”.

Претпоследњи став члана 72. гласи: „Са лицем изабраним у звање асистента закључује се уговор о раду на период од три године, са могућношћу продужења за још три године”.

Мр Чворовић је изабран после доношења Закона о универзитету.

проф. др Свето Пурић: Ако добро осећам атмосферу у овом колективу, ја бих био за то да предлог који је колегиница Бачанин дала на почетку размотримо пре дизања руку. „Кад се лавови свађају најчешће зечеви страдају”. Чворовић је у статусу у коме јесте. Уз све примедбе које бих могао да упутим њему и групи којој припада, ја бих вратио предлог колегинице Бачанин, оставио мало времена да Управа и референти размотре ово питање. Без обзира на то што се сматра да је ово одуговлачење поступка, ја бих ову тачку померио за следеће Веће, па ћемо онда мирне главе да размотримо питање о коме је реч.

Председник Већа: Колега Чворовић је потписао анекс уговора о раду којим је потпуно заштићен што се тиче материјалног статуса до окончања поступка. Ја ништа нисам урадио да би он или његова породица били оштећени. Дакле, што се тиче Управе, колега Чворовић неће бити оштећен у материјално-статусном смислу.

Професорка Бачанин: Ја сам предлог дала у интересу кандидата. Пошто сам погрешно схваћена, ја сам предлог повукла, тј. одустала од предлога.

Председник Већа: Да ли то значи да имамо предлог професора Пурића?

Професор Пурић: Нека Веће одлучи.

Председник Већа: Има ли још предлога? Ако нема, молим да се изјаснимо о предлогу професора Пурића. Ако сам добро разумео, да се од Комисије тражи децидиран став према одредбама важећег Закона и Статута Факултета. Колико видим, суштински се читава ствар односи на то који се члан Закона примењује, тј. на основу кога вршимо избор кандидата.

проф. др Емилија Станковић: Није у питању члан Закона, за то нам не треба Комисија, поготову што су чланови правни историчари - имамо Секретара Факултета. Професор Ђурђевић је децидирано рекао да је Чворовић изабран након ступања на снагу важећег Закона и да се на њега не могу применити прелазне и завршне одредбе Закона о високом образовању. Нема дилеме у погледу примене прописа, а што се тиче друге ствари да ли хоћемо да гласамо сада или не...

Председник Већа: Комисија се позива на члан 122. став 5. Закона о високом образовању. Професор Ђурђевић указује на другу ствар. Ставови професора Ђурђевића и Комисије су опречни, а постављено је и питање од колегинице Драгице Живојиновић по коме члану се бира кандидат.

проф. др Станко Бејатовић: Слажем се са констатацијом да су сазрели услови за овај избор. Шта би се променило у међувремену? Шта би добили уколико бисмо пролонгирали избор за месец, два или три?

Професор Пурић: Повлачим предлог.

Председник Већа: Има ли још дискусије пошто је предлог повучен? Нема. Стављам на гласање предлог Комисије: „...С обзиром на све наведено, Комисија предлаже Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу да се мр Зоран Чворовић поново изабере у звање асистента за ужу научну област Историја државе и права”.

Извештај су потписали чланови Комисије:

1. Др Сима Аврамовић, редовни професор Правног факултета у Београду,

2. Др Марко Павловић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу,

3. Др Мирјана Стефановски, редовни професор Правног факултета у Београду.

Секретар је бројао гласове: 14 гласова је било ЗА, 9 уздржаних и један против. Председник Већа је мислио да је предлог прихваћен, али је Секретар Факултета подсетио да Наставно-научно веће има 30 чланова; за избор сарадника потребно је 16 гласова. Секретар је прочитао члан 101. став 3. „Веће Факултета одлучује већином гласова укупног броја чланова”. Од 30 већина је 16.

На крају је Председник Већа констатовао да мр Зоран Чворовић није реизабран у звање асистента./.../

Седница је завршена у 13, 45 сати.

ЗАПИСНИК ВОДИЛА

Војна Мартић

ПРЕДСЕДНИК НН ВЕЋА, ДЕКАН

Проф. др Предраг Стојановић

Напомена: Против је гласао проф. др Ненад Ђурђевић, оптужен у афери „Индекс”, док су уздржани били проф. др Предраг Стојановић, проф. др Слободан Сворцан, проф. др Свето Пурић, проф. др Радоје Брковић, проф. др Невенка Бачанин, проф. др Драган Батавељић, проф. др Емилија Станковић, доц. др Срђан Ђорђевић (сви оптужени у афери „Индекс”) и доц. др Милан Палевић, бивши асистент оптуженог у афери „Индекс” проф. др Ивана Чукаловића.

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

СЛУЧАЈ АСИСТЕНТА ЧВОРОВИЋА

ПРАЊЕ БИОГРАФИЈЕ – ЛИНЧОМ

Које околности су биле пресудне да асистент Правног факултета остане без посла? Колико у прилог чињеници да је реч о манифесту савремене декаденције говори податак да су одлуку о неизбору донели професори, листом оптужени у афери „Индекс“?

У земљи у којој важе двојаки аршини, закони, разуме се, нису исти за све њене житеље, па чак ни онда када познавање права јесте део њихове професије. Ваљда у таквој атмосфери савремене декаденције не треба да чуди да случај смењивања асистента Правног факултета мр Зорана Чворовића који, будући да најбоље илуструје време недемократије, није завредео пажњу јавности. А, десило се да због једне књиге црквено-канонског садржаја „Истина о случају владике Артемија“, Чворовић, асистент на предмету Општа историја државе и права без подршке двотрећинске већине не прође реизбор. Да ствари буду чудније одлуку је донело Научно-наставно веће чију већину чине професори умешани у аферу Индекс.

Политички неподобан

Читаоцима „Печата“, који се сећају „Нових инквизитора“, подсећа Марко Павловић, професор на Правном факултету у Крагујевцу, познато је да је приређивачима књиге „Истина о случају владике Артемија“, најављен отказ. Развлачење кривичног поступка оптуженима у афери Индекс, уз препуштање оптуженицима управе Правног факултета у Крагујевцу, у спрези са анатемисањем зборника текстова о владици Артемију, 15. јула је добило своју прву жртву. Један од приређивача зборника текстова, мр Зоран Чворовић, на Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу, није добио потребну већину за реизбор, што за последицу има отказ. Наиме, оптуженици из афере Индекс били су довољно монолитни да спрече формирање потребне већине.

„На седници је главну реч водио један од ‘нових инквизитора’ Н. Ђурђевић, који је говорио дуже од пола сата. Припомогао му је други ‘нови инквизитор’, декан П. Стојановић. Главна примедба на предлог Комисије да се Зоран Чворовић реизабере за асистента била је у томе што је он у новинама и на сајтовима говорио о безакоњу на факултету и о безакоњу у Цркви. Много му је замерено и то што је у једном интервјуу рекао да неки појединци желе да спрече његов научни рад као првог српског правног историчара који треба да докторира из руске правне историје”, наводи Павловић.

Позиција Н. Ђурђевића као једног од два најмоћнија човека међу оптуженицима, заснива се на београдским (политичким) везама и на нагомиланим функцијама. Ђурђевић је уредник сајта Факултета, главни уредник часописа, шеф Катедре за грађанско право, руководиоца докторских студија, члан Стручног већа Универзитета, члан Антидопинг комисије. Он је и кандидат за Матични одбор за друштвене науке и једини кандидат за новог превременог декана (који ће бити лаке руке за отказе, поготову кад му утицајни припадници оптуженичке већине донесу „главу на тацни” неког од непокорних).

На седницу Већа дошло је и неколико професора који од успостављања власти оптуженичке већине (пуних годину дана) нису долазили на седнице. Осим двојице спречених, из породичних разлога, на седницу Већа дошли су и они необележени афером Индекс. Већина од њих, сматра Павловић, дошла је са једином намером да својим гласом одбране политички неподобног асистента, коме су „нови инквизитори” најавили отказ.

Поводом негативне одлуке факултетског Наставно-научног већа Правног факултета универзитета у Крагујевцу проф. др Коста Чавошки истиче да је реч о веома нечасном и погубном случају. „Колега Чворовић је изразито способан асистент који је способност доказао писањем магистарске тезе, а убрзо се приближава и завршетку своје докторске тезе коју планира да брани на том факултету. Он је имао реизбор, испуњавао је све услове и Комисија је написала изразито позитивно мишљење. Отуда није било никаквог разлога да он не буде изабран. Чланови Наставно-научног већа врше приликом избора

јавну делатност и службени посао и морају дати позитиван глас ономе који испуњава све услове за избор за звање за које је предложен. Другим речима, уколико неко испуњава услове за избор они морају гласати за тог човека, јер они својим гласом не располажу као неким личним ђефом, у смислу да могу да према свом властитом расположењу гласају овако или онако, већ попут судије у суду морају донети ону пресуду која одговара чињеничном склопу тог случаја.”

На жалост, наводи Чавошки, уместо тога, девет чланова овог Наставно-научног већа и то управо они којима се суди за једно од најтежих кривичних дела на Универзитету, а то је узимање новца од студената зарад полагања испита, гласали су против њега. Тако је испало да су они који су осумњичени за тешка кривична дела и којима је у току суђење, избацили са факултета једног часног и поштеног праведника.

„То је недопустиво и крајње је време да се умешају и универзитетске власти и Министарство образовања. Питам се, како они који су осумњичени за тешка кривична дела која су извршили у послу којим се баве, уопште могу да и даље предају на факултету и врше управне функције, а у току им је суђење. За то је криво Министарство образовања, али и Смедеревски суд који то суђење без икакве потребе одуговлачи. Другим речима, колега Чворовић је жртва обести својих колега”.

Вестерн филм

Праваслика данашњег стања на Правном факултету у Крагујевцу (у „европској Србији”) у понечему увек измиче и највештијем перу. Потпуна слика ове несрећне установе Павловић сматра да се може наћи у сценама из вестерн филмова. То су оне сцене у којима је крајње једноставно направљена разлика између државе и разбојничке дружине. Наиме, према дефиницијама још с краја средњег века, држава је организација коју карактерише поштовање праведног закона. За разбојничку банду закони не постоје.

„Елем, замислимо један градић на Дивљем Западу који су освојили оптуженици, одбегли од правде из једног другог града. У

освојеном граду, као разбојничка дружина, завели су страховладу. Ипак, као и у свакој страховлади, остала су нека места непокора. Власници једне од лепших радњи у граду, отац и син, и једна њихова рођака су се успротивили. Од правде одбегла дружина одмах је зграбила сина

и ставила га на вешала. Помоћи ниоткуда. Федерални шериф је добро обавештен о случају, али има личне разлоге да се не меша у свој посао. Има ту још надлежних државних службеника који су окренули главу од бесудног градића. Многи би у овој филмској причи могли пронаћи елементе дешавања на Правном факултету у Крагујевцу. Градић у коме је заведена страховлада је Правни факултет у Крагујевцу. Онај на вешалима је мр Зоран Чворовић. ‘Немарни’ федерални ше-

риф је министар просвете, Жарко Обрадовић”.

Овоме ваља додати и сцене с грађанима који се, затворени у свој најужи круг, питају ко је следећи.

Закон је погажен. Помоћи ниоткуда.

Извор: Наташа Јовановић, *Печат*, бр. 124, 23. јул 2010.

ЗБОГ АРТЕМИЈА ОСТАО БЕЗ КАТЕДРЕ

Зоран Чворовић, магистар правних наука и професор историје права на Правном факултету у Крагујевцу, није 15. јула прошао реизбор за предавача сарадника на овом факултету на коме предаје већ 11 година.

- Једини разлог због кога нисам изабран јесте књига „Истина о случају владике Артемија”. Другачије не могу да мислим јер иако је комисија, чији су чланови редовни професори Сима Аврамовић, Мирјана Стефановски и Марко Павловић, оценила да се „ради о најбољем правном историчару млађе генерације у Србији”, ја нисам изабран - објашњава Чворовић за „Вести”.

Како је књига о Артемију могла да утиче на Ваш неизбор?

- На ту књигу, коју смо Соња Спасојевић и ја приредили изван радног времена, обрушило се руководство Правног факултета у Крагујевцу. Интервју који сам поводом изласка ове књиге дао листу „Правда” читан је на седници Научно-наставног већа. Дан пре изласка из штампе, књига о Артемију је из једне штампарије у Жичи на волшебан начин дошла до владике Атанасија и митрополита Амфилохија пре него што смо је ми као приређивачи имали у рукама.

Шта је толико интригантно у њој?

- Књига је компилација текстова који су бранили владика Артемија, у њој су и четири текста владике Атанасија, интервју владике Иринеја Буловића црквеној грчкој агенцији Ромфеа. Желели смо да се чује и друга страна. Међутим, владике Атанасије и Иринеј Буловић (треба: митрополит Амфилохије, нап. прир.) упутили су писма Ректорату и Правном факултету у Крагујевцу у којима стоји да ће, уколико се управа факултета не огради од мене и колегинице Спасојевић, бити дискредитовани добри односи између цркве и Универзитета.

Сматрате да је то био наговештај да нећете проћи реизбор?

- Пре расписивања конкурса створена је атмосфера духовног линча према мени, професору Марку Павловићу и колегиници Соњи Спасојевић.

Професор Павловић и ја смо 21. маја у „Политици”, а ја и 30. маја у „Правди” указали на низ незаконитости на Правном факул-

ВЛАДИКЕ КРШЕ КАНОНЕ

- Канони забрањују јавну делатност владика. Они су врло јасни.

Један од канона Васељенског сабора предвиђа као тежак прекршај чланство у јавним организацијама и бављење јавним пословима. Тај члан крше многи, па и владика Порфирије у РРА агенцији. Нажалост, код нас су ствари другачије постављене по овом питању.

тету у Крагујевцу. И укидање правно-историјске катедре коју смо чинили Павловић и ја био је наговештај да нећу проћи реизбор. После укидања те катедре, наши предмети су припојени Катедри за јавно право, коју професор Павловић и ја бојкотијемо од почетка, једино смо држали предавања.

Да ли вам је уручена одлука, какво је образложење?

- Одлука ми није уручена, очекујем да ми је дају после одмора, до 16. августа. Имам право жалбе Сенату Универзитета у Крагујевцу. Радни однос ми није раскинут. Према Међународној конвенцији о праву на рад, због не-

оправданих разлога међу којима су и политички и верски ставови, радни однос не може бити прекинут.

Иначе, Наставно-научно веће се поделило. Њих 14 је било за мој избор, а десеторо је било против. Према последњој промени Статута, за избор сарадника потребна је већина, односно 50 плус 1 од укупног броја чланова Већа. Значи, за мој избор је морало гласати 16 њих.

Какав исход очекујете?

- Као правник верујем у институције система. Очекујем позитивну одлуку Сената Универзитета, јер ће се показати да је од почетка вођен прави прогон против мене и да сам незаконито остао без посла. У супротном, заштиту својих права мораћу да потражим на суду.

Извор: Д. Марковић, *Франкфуртске вести*, 23. јул 2010.

ПРАВНИЦИ УКАЗУЈУ НА ПОЛИТИЧКУ ПОЗАДИНУ

Монаси и искушеници Епархије рашко-призренске (ЕРП), који су напустили манастире после увођења мера привремене управе у ЕРП и синодске одлуке да епископ умировљени рашко-призренски Артемије више не може да им буде духовник најавили су јуче у јавном апелу да су спремни да се „истог часа врате на распето Косово и Метохију и Рашку област”, уколико на ванредном заседању Свети архијерејски сабор СПЦ „смогне снаге да пажљиво и одговорно преиспита и преиначи одлуку о смени и прогону владике Артемија”.

Апел, који је јуче на конференцији за новинаре у Медија центру прочитао бивши игуман црноречки Николај, потписало је 79 монаха и искушеника ЕРП, како оних коју су напустили, тако и оних који су остали у Епархији. Они се, између осталог, позивају се на одлуку Врховног суда Грчке да одбаци „монтиране оптужбе без доказа” против рашчињеног архимандрита Симеона (Виловског) и тврде да у њиховом захтеву патријарху и архијерејима СПЦ нема ничег „непримереног и противног Сабору и саборности Цркве”.

- Констатација у делу пресуде грчког Ареопага да је у случају архимандрита Симеона у питању прогон на верској и политичкој основи веома је значајна за разумевање стања у СПЦ и целој српској држави, посебно у вези оног што се догађа на КиМ и недавне одлуке Међународног суда правде - оценио је правник и стручњак за црквено канонско право Жељко Жугић Которанин. Он је нагласио да су владици Артемију који је прогнан са КиМ, без суда и судске пресуде, ускраћена уставна права на слободу кретања и слободу настањивања.

Према речима Зорана Чворовића, асистента Правног факултета у Крагујевцу, одлуке и оцене Врховног суда Грчке „актуелизовале су правни елемент и политичку раван смене владике Артемија иза које стоје појединци у црквеном и државном врху”.

- Одлука МСП показује да ништа не значи кооперативност људи из државног врха и појединаца из врха Цркве, посебно Синода. Одговорности подлежу сви који су дали на тацни „главу” владике Артемија - нагласио је Чворовић.

Одговарајући на новинарско питање зашто се његов клијент

Симеон Виловски, ако је невин не врати и брани у Београду, адвокат Бранислав Тапушковић изјавио да је досадашњи ток истраге против Виловског и Предрага Суботичког показао да „овде нема услова за регуларан и непристрастан процес”. Тапушковић напомиње да Виши суд у Београду још није проверио исказе одбране Предрага Суботичког, иако рок за подизање оптужнице против њега и Виловског истиче 17. августа, нити је Синод СПЦ дефинисао одштетни захтев.

Тапушковић је скренуо пажњу и на примедбу Врховног суда Грчке о надлежности Београда за случај у којем су „радње за које се терете Виловски и Суботички догодиле на КиМ, на делу територије на коме је суспендован правни систем Србије”.

Извор: Ј. Тасић, *Danas*, 27. јул 2010.

Жељко Жугић - Которанин, дипл. правник и каноничар, Бранислав Тапушковић, адвокат, о. Николај (Николић), игуман манастира Црна Река и мр Зоран Чворовић (с десна на лево).

САОПШТЕЊЕ ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ И КОСОВСКО-МЕТОХИЈСКЕ

Одговор на медијску кампању групе одбеглих монаха и бранилаца Дејана Виловског

Поводом ко зна којег по реду „јавног писма” групе одбеглих монаха из Епархије рашко-призренске (уз уобичајена манипулисања именима и бројем дописаних „потписника”), као и поводом неодговорних ставова које у јавности и медијима износе ревносни „бранитељи” рашчињеног Дејана Виловског, Епархија рашко-призренска и косовско-метохијска налази за потребно да још једном подсети јавност на став Цркве о овим питањима.

1. Монаси и монахиње који су самовољно и противно црквеним правилима напустили своје манастире и приватно се настанили на територијама других епархија без благослова тамошњих архијереја налазе се у статусу црквено-канонских преступника. По одлуци местобљуститеља Епархије рашко-призренске и косовско-метохијске митрополита Амфилохија против одбеглих клирика већ је покренут црквено-судски поступак и у току је припрема оптужница. Одбеглим монасима биће пружена прилика да буду саслушани од стране Епархијског суда и дата могућност да се врате у своје манастире и мирно живе у својим светињама, у складу са монашким заветима које су дали.

У противном, Црква ће морати да поступи у складу са постојећим канонима и црквено-судским правилима. Епископ Артемије, умољен од Његове Светости Патријарха српског и Светог Архијерејског Синода, јавно је и безусловно позвао одбегло монаштво да се врати у своје манастире „ради љубави, мира и јединства у Српској Православној Цркви”. Уколико се четрдесетак одбеглих монаха и монахиња не одазове на овај позив, тиме ће показати или да не поштују и не признају црквени поредак на који их је својеручним потписом позвао епископ Артемије (коме су, како кажу, беспоговорно послушни) или да сâм позив није био довољно искрен и убедљив.

2. Став који је изнесен у најновијем „саопштењу” одбеглих мо-

наха и монахиња, по коме ће се они вратити у своје манастире само уколико се на чело Епархије рашко-призренске врати умировљени епископ Артемије, представља својеврсну уцену и непоштовање како саборских одлука тако и самог Светог Архијерејског Сабора, који је на основу утврђене канонске одговорности трајно разрешио епископа Артемија дужности управљања Епархијом рашко-призренском. Свети Архијерејски Сабор не делује на принципу уцена, петиција или протестних окупљања и сличних „догађања народа”, поготову не у случају кад услове Сабору епископа поставља група монашких лица која већ месецима отворено крши црквено-канонски поредак и покушава да наметне безакоње као норму понашања у Цркви. Део тих одбеглих монаха се преко антицрквених сајтова и изјава у штампи користи најгрубљим увредама и светогрдним карикатурама на рачун Патријарха и епископа Српске Православне Цркве, што је сасвим супротно монашким заветима и хришћанском благочешћу. Штавише, оваквим уценама одбегли монаси и монахиње само отежавају свој црквено-канонски положај и додатно компромитују личност епископа Артемија, ради кога су се, како тврде, и одметнули, јер стварају парацрквену групацију која функционише ван епископалне структуре Цркве.

Одлука Светог Архијерејског Сабора о трајном разрешењу епископа Артемија дужности епархијског архијереја канонска је, правснажна и извршна. Она није резултат претходних исхитрених одлука или било каквих „притисака” већ озбиљне пастирске бриге саборских Отаца о јединству Цркве и, колико год то некоме изгледало тешко разумљиво, крајњег снисхођења према личности епископа Артемија. Ову одлуку је, уосталом, сам епископ Артемије прихватио и лично потписао пред Светим Архијерејским Сабором, па стога не може бити речи о „присилном и неканонском разрешењу” или о „прогону”, како недобронамерни тврде, а самим тим ни о евентуалној ревизији одлука Светог Архијерејског Сабора.

3. Коришћење интернет-сајта „манастира Црне Реке у егзилу” уз грб и име Епархије рашко-призренске представља отворено расколничку и противзакониту активност групе монаха око протосинђела

Николаја (Николића), бившег црноречког игумана, и јеромонаха Наума (Мирковића) који води овај сајт. Уколико овај интернет-сајт не буде угашен у најскорије време, поред црквено-канонских мера које су већ предузете против поменутих клирика, Епархија ће бити приморана и да поднесе кривичну пријаву због неовлашћеног коришћења имена Епархије и злоупотребе обележја Српске Православне Цркве.

Ова група одбеглих монаха, која је самовољно, без икакве присиле, напустила своје манастире, свакодневно засипа јавност неистинама и текстовима рашчињеног Дејана Виловског, разним писмима „(само)протераног монаштва“, текстовима о „терору и незаконим одлукама Синода“ и разним другим антицрквеним текстовима секташке садржине који вређају углед Цркве. Лица која воде овај сајт не представљају ни Српску Православну Цркву, чији канонски поредак не признају, ни Епархију рашко-призренску, од које су се својевољно одметнули, ни манастир Црну Реку, који има своју канонску управу са игуманом манастира протосинђелом Јованом.

4. Црквено-канонски статус рашчињеног Дејана Виловског (бившег протосинђела Симеона) потврђен је правоснажном пресудом Великог црквеног суда Српске Православне Цркве и ова одлука је неопозива. Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве је већ обавестио помесне Православне Цркве о статусу овог бившег клирика Српске Цркве. Упорно настојање Виловског да се у јавности и даље представља као „архимандрит“, иако је лишен чина и изопштен из црквене заједнице, може се упоредити са распопом Миращем Дедеићем, који је такође рашчињен и изопштен из Цркве због свог антиканонског деловања, при чему и он, као и Вилоски, наставља да обмањује јавност представљајући се као „свештено лице“.

Тврђење Дејана Виловског да му је суђено као клирику друге помесне Цркве (Грчке) нетачно је, јер је још 4. марта ове године митрополит пирејски г. Серафим вратио Патријарху српском г. Иринеју канонски досије тадашњег протосинђела Симеона, кога је претходно, на основу неканонског отпуста од стране епископа Артемија, привремено примио у своју митрополију. Вилоски је, треба подсетити, за то време наставио да обавља дужност архијерејског заменика епископа

рашко-призренског (о чему постоје писмена сведочења), па је у том периоду истовремено „деловао“ као клирик две помесне Цркве, са пуним знањем епископа Артемија. С обзиром на то да је црквено суђење Вилоском Свети Архијерејски Сабор, на челу са блаженопочившим патријархом Павлом, тражио још у мају 2006. године, када је поменутог службено саслушала Комисија Светог Архијерејског Синода, а потом и на наредним саборским заседањима, Црквени суд га је, поред одузимања свештеномонашког чина, због додатних преступа изопштио из црквене заједнице на три године.

Монашки завети јесу лична ствар сваког монаха, али монашку схиму даје Црква и она означава припадност монаштву конкретне епархије, па се у случају преступа канонски може одузети право на коришћење монашке схиме, то јест монашког лика (на јелинском „аποσхиматизμός“). У сваком случају, Вилоски у Грчкој, као ни у једној другој помесној Цркви, нема статус свештеномонаха и као таквог га не признаје ниједан православни епископ.

5. Питање кривичне одговорности Дејана Виловског јесте питање српског тужилаштва и судова Републике Србије. Одлука Ареопага да поништи првостепену одлуку екстрадиционог суда у Солуну о изручењу Виловског и не преда га државним органима Србије нема никаквог утицаја на његов црквено-канонски статус, који је већ решен на основу његове доказане канонске одговорности и кривице. Ова одлука Ареопага још мање има везе са статусом умировљеног Епископа рашко-призренског г. Артемија, јер Ареопег није расправљао о епископу Артемију, као што се ни Свети Архијерејски Синод и Сабор нису бавили његовим политичким и личним уверењима, већ питањима утврђене канонске одговорности. Зато „логика помешаних лончића“ господe Чворовића и Тапушковића, који упорно покушавају да са становишта грађанског права тумаче црквена и канонска питања, нема никаквог ретроактивног утицаја на одлуке Великог црквеног суда, а још мање на одлуке Светог Архијерејског Сабора наше свете Цркве. Реч је, пре свега, о непримереном мешању у унутрашња питања Цркве од стране људи који суштински не познају црквено-канонски поредак и износе своја лична мишљења.

Без обзира на то како ће се кривични поступак против Дејана Виловског развијати пред српским судовима и да ли ће од стране Цркве бити евентуално покренуте друге кривичне пријаве због финансијских злоупотреба вршених у време претходне епархијске управе, то нема и неће имати никаквог утицаја на одлуке и ставове црквених тела Српске Православне Цркве. Истина, уколико Виловски настави са лажним представљањем и са оним што црквена правила називају „обесним понашањем”, могуће је очекивати да се истоме продужи трајање изопштења из црквене заједнице.

Одлука екстрадиционог суда да не изручи оптуженог не потврђује неизбежно његову невиност, јер би у том случају браниоци такве логике могли да се сложе, на пример, са властима у Сарајеву да је Ејуп Ганић, чија екстрадиција Србији није одобрена, аутоматски доказао невиност за недела за која се терети. И Ганићева одбрана је избегла екстрадицију на основу приче о „политичком прогону у Србији и непостојању могућности правичног суђења”, што је, иначе у свету, уобичајени изговор за избегавање одговорности пред лицем правде. Заиста је необично да Србији због истих „разлога” нису изручена ни још нека друга оптужена лица за којима је расписана потерница. Сви осумњичени са потерница су се одговорности пред српским судовима ослобађали истом логиком као Дејан Виловски, оптужујући Србију за политички прогон. Уосталом, човек који себе сматра невиним остао би у својој земљи и међу својим народом и доказао невиност, а не би бежао мењајући возила у току ноћи да би у Грчкој тражио својеврсни политички азил. Али то је већ питање морала и савести, о чему свако нека донесе закључке.

6. Коначно, суманута тврђења пред Ареопагом о постојању „политичког и верског прогона” у Србији (као да је реч о некаквој азијатској деспотији), чиме су грубо оклеветане Српска Православна Црква и држава Србија, само додатно показују на шта су све спремни Виловски и они који га подржавају, чак и по цену гажења националног достојанства народа коме припадају. С обзиром на то да се адвокат Тапушковић позива на чињеницу да су дела за која се сумњичи Виловски почињена на територији на којој Србија - како је сам рекао - нема

контролу, то јест на Косову и Метохији, што је речено и на грчком суду, испада да се овим *de facto* не признаје ни постојање државе Србије, ни њених правних ингеренција на Косову и Метохији. Да ли би по тој логици Виловском можда требало да суди албански суд у Приштини? Јер, Албанци „имају контролу над том територијом” кад већ Србија, по г. Тапушковићу, ту контролу више нема.

Имајући у виду чињеницу да је епископ Артемије претходних година био изложен критици више архијереја и дѣла јавности управо због његовог исувише компромисног односа према међународној заједници и према идеји учешћа Срба у албанским институцијама на Косову и Метохији, као и чињенице да је Свети Архијерејски Сабор 2009. године осудио његов поступак продаје црквене имовине косовским Албанцима за 150.000 евра у Ђаковици 2007. године (о чему постоји детаљна документација), сасвим је апсурдно говорити, а још апсурдније поверовати, да сада цео Сабор архијереја на челу са Његовом Светошћу Патријархом Српским „прогони” епископа Артемија и Виловског зато што, наводно, они представљају једину сметњу црквеном и државном признању самопроглашене независности на простору јужне српске покрајине. Јефтина политизација једног у основи чисто канонског и црквеног питања само је неуверљиви покушај „завођења за Голеш планину” и обмањивања јавности.

Од бившег асистента на крагујевачком универзитету г. Чворовића сазнали смо за „откриће” да неправедна одлука Међународног суда правде у Хагу представља једну од последица „прогона” епископа Артемија и Дејана Виловског. Можемо само да се надамо да дотични ускоро неће изићи са новим „пророчанством” да ће одлуке Светог Архијерејског Сабора, које он сматра неканонским, као и његов неуспех да прође реизбор за сарадника у настави на крагујевачком универзитету, проузроковати неку планетарну катастрофу.

Информативна служба Епархије рашко-призренске
Призрен-Грачаница, 28. јули 2010.

Извор: <http://www.eparhija-prizren.com/ru/node/374/>

СУЂЕЊЕ ОПТУЖЕНИМА У АФЕРИ „ИНДЕКС” НИЈЕ ОДМАКЛО ОД ПОЧЕТКА, А ОСУМЊИЧЕНИ ПРОФЕСОРИ И ДАЉЕ ЗА КАТЕДРАМА

„ИНДЕКС” ЈОШ ДРЖИ КАТЕДРЕ

Асистент Чворовић тврди да му прети отказ због освете осумњичених у афери „Индекс”

Афера „Индекс”, у којој су се навелико продавали и куповали испити и дипломе Правног факултета у Крагујевцу, откривена је пре три године, али још није добила епилог. Репови тог случаја и даље потресају ову високошколску установу. Последњи пример, када половином овог месеца није реизабран мр Зоран Чворовић, асистент на предмету Правна историја, изазвао је нове сукобе и, како једни тврде, поделе наставног кадра у два табора - актере „Индекса” и оне који нису имали везе са трговином испитима.

Асистенту, по свему судећи, следује отказ, због „мањка стручности”, кажу челни људи факултета. Он, међутим, тврди да је реч о освети.

Кулминација нових сукоба на овој високошколској установи почела је, како тврди Чворовић, када је приредио књигу „Истина о случају владике Артемија”, у којој је критиковао и начин рада и незаконоу на овом факултету. На њега се, каже, обрушило готово цело руководство ове високошколске установе. Реч је, додаје, о људима који су оптужени у корупционашкој афери „Индекс”, и који су се, после пуштања из притвора, вратили на факултет и заузели кључна места.

Приликом реизбора Чворовића на место асистента, комисија коју су чинили др Марко Павловић, професор Правног факулте-

НАЈДУЖА ОПТУЖЕНИЧКА КЛУПА

Ово је процес са највећим бројем оптужених у историји српског правосудја. На оптуженичкој клупи пред судским већем Слађане Бојковић седе 22 професора, 33 студента и више од 30 оптужених за посредовање у купопродаји испита и диплома. Професори су оптужени да су испите продавали за 500 – 700 евра, док су, наводно, дипломе коштале од 12 000 до 16 000 евра.

та у Крагујевцу, и његове колеге са београдског факултета др Сима Аврамовић и др Мирјана Стефановски, дали су позитивно мишљење. Оцењено је, чак, да је реч о најбољем правном историчару млађе генерације у Србији. То, међутим, није вредело.

-На седници наставно-научног већа, где су већину чинили актери афере „Индекс”, Чворовић није добио потребан број гласова - каже професор Павловић, који је и ментор мр Чворовићу.

Професор Ненад Ђурђевић, који је, уз декана Предрага Стојановића, један од највише прозиваних у овом случају, тврди да нема подела на факултету.

-Када год поменемо поштовање стручних стандарда, неки потежу „Индекс”. Ваљда за нас постоји претпоставка невиности, а и у случају колеге Чворовића реч је о класичној замени теза - одговара на оптужбе.

А суђење за „Индекс”, највећу корупционашку аферу у Србији, траје толико дуго да су много већ и заборавили да се икада догодила. Од подизања оптужнице против 89 особа, међу којима су и професори Правног факултета, прошле су три године. Суђење није одмакло, а склоњено је од јавности већ и тиме што се води у Смедереву. Јер, одбачена је могућности да се поступак води пред посебним одељењем Окружног суда у Београду за организовани криминал.

Хапшења су почела фебруара 2007. године, оптужница подигнута шест месеци касније, а допуњена у марту 2008. године. После многобројних одлагања на захтев адвоката осумњичених, главни претрес отворен је, из осмог покушаја, септембра прошле године. После реформе правосудног система, суђење је практично враћено на почетак, због измене чланова судског већа.

Последњи пут у Вишем суду главни претрес у афери „Индекс” одржан је 11. јуна, изношењем одбране професора у пензији Драгомира Шошкића и бившег декана Правног факултета у Крагујевцу професора Боре Чејовића. Следеће рочиште заказано је за крај септембра.

Извор: М.Луковић, Ј. Илић, *Вечерње новости*, 4. август 2010.

АСИСТЕНТ ОСТАО БЕЗ КАТЕДРЕ

ЗЛОУПОТРЕБЉЕН „СЛУЧАЈ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА”

Чињеница да је, уз професора Марка Павловића, проговорио о свему што се на факултету дешавало након повратка професора оптужених у афери „Индекс”, али и „спорна” књига, дисквалификовали су мр Зорана Чворовића за место асистента.

После више од деценије стажа на Правном факултету у Крагујевцу, мр Зоран Чворовић, асистент на предмету Општа историја државе и права, по свој прилици, остаће без катедре, иако је за његов поновни избор гласало 14 од 24 присутних чланова Наставно-научног већа ове високошколске установе.

Овакав исход нимало није изненадио незабраног асистента, пошто је у питању само резултат онога што се „иза брда ваљало” већ месецима. Чињеница да су мр Чворовић и професор Марко Павловић, пре неколико месеци, одлучили да јавно проговоре о свему што се на факултету дешава након повратка професора оптужених у афери „Индекс”, никако га није квалификовала за останак на факултету, пошто су управо оптужени професори прошле године преузели све руководеће положаје, као ни чињеница да је аутор публикације од које су се „оградили” и његов факултет и Универзитет.

Пацке за јавно иступање

Лавина је покренута оног момента када је из штампе изашла публикација под називом „Истина о случају владике Артемија”, коју је мр Чворовић објавио заједно са својом колегиницом мр Соњом Спасојевић. Компилација текстова, који су двоје асистената Правног факултета објавили у „приватној режији”, оцењена је од стране појединих владика као део пропаганде против највиших црквених тела и њихових канонских и законитих одлука. Ауторима је спочитавано да су се, на академски неадекватан и морално недопустив начин, укључили у својеврсну кампању против Синода, патријарха и Српске Православне Цркве.

Иако је публикација са факултетом и Универзитетом у

Крагујевцу повезана само чињеницом да су аутори запослени на Правном факултету, декан др Предраг Стојановић и ректор др Слободан Арсенијевић експресно су се од ње оградили најпре писмом, а затим и посетом патријарху Иринеју.

- Владика Атанасије и митрополит Амфилохије су, након објављивања књиге, упутили писма Ректорату и Правном факултету у Крагујевцу у којима стоји да ће, уколико се управа факултета не огради од мене и колегинице Спасојевић, бити дискредитовани добри односи између Цркве и Универзитета. Тада смо и чули да ће се о нашој судбини на факултету одлучивати консултовањем са високим црквеним круговима. Тражили смо од декана др Предрага Стојановића да се изјасни о овима наводима, али никакав одговор нисмо добили, каже мр Зоран Чворовић.

Након тога уследило је укидања Катедре за правну историју, на којој је мр Чворовић асистент. Шеф Катедре, професор Марко Павловић, и асистент мр Чворовић решили да ову одлуку декана не прећуте, већ јавно проговоре о, како су тада навели, „очигледном при-

тиску који на њих врши оптуженичка група из афере 'Индекс', која је на власти на овом факултету”.

- Већ тада био сам свестан какав ће бити исход. Акредитована Катедра за правно-историјске науке, која постоји на свим правним факултетима у Србији и државама бивше Југославије, укинула је управо да би се заобишло мишљење професора Павловића. Правно-историјски предмети су придодати Катедри за јавно право и тиме припојени потпуно несродним предметима, као што су наука о управљању и управно право, где већину чине професори из афере „Индекс”.

Врхунац је представљао ангажовање испитивача са Римског права, доцента са Новосадског универзитета, који треба да испита студенте на српској правној историји и правној историји света по уџбеницима које је написао професор Павловић и по којима је професор Павловић завршио предавања, објашњава мр Чворовић. Након укидања Катедре формирана је комисија која је требало да да мишљење о реизбору мр Зорана Чворовића. Он каже да нема примедбе на састав комисије, већ на саму процедуру реизбора.

-Процедура за реизбор требало је да буде покренута најкасније 20. јануара ове године, а не 12. маја, као што је то учињено, каже наш саговорник.

Иако је комисија, чији су чланови редовни професори др Сима Аврамовић, др Мирјана Стефановски и др Марко Павловић, оценила да се „ради о најбољем правном историчару млађе генерације у Србији”, на седници Наставно-научног већа, одржаној 15. јула, мр Чворовић није добио потребну већину.

-Седници Наставно-научног већа први пут су присуствовали и они професори који су се након избора др Предрага Стојановића за декана потпуно повукли. Од 24 присутних професора 14 је гласало за мој поновни избор у звање асистента. Међутим, да бих био изабран било је потребно 16 гласова, што је већина од укупног броја чланова већа. Тврдим да је једини разлог због кога нисам изабран књига „Истина о случају владике Артемија”. Наиме, уместо да се на седници расправља о мојим стручним квалитетима, цитирани су делови из интервјуа који сам дао листу „Правда”, објашњава наш саговорник.

Одлука Наставно-научног већа у писаној форми још увек није уручена мр Чворовићу. Очекује, како каже, да то буде учињено 16. августа, након његовог повратка са одмора.

- Радни однос ми још увек није прекинут, али је то нешто што логично следи уколико не прођете реизбор. Међутим, на одлуку Већа имам право жалбе Сенату Универзитета и то ћу и учинити. Као правник верујем у институције система. Очекујем позитивну одлуку Сената Универзитета, јер ће се показати да је од почетка вођен прогон против мене и да сам незаконито остао без посла. У супротном, заштиту својих права мораћу да потражим на суду, закључује мр Чворовић.

Декан Правног факултета, др Предраг Стојановић, одбио је да коментарише наводе сада већ бившег асистента мр Зорана Чворовића. У телефонском разговору навео је да се Правни факултет овим поводом није оглашавао нити ће се оглашавати пошто је „све урађено по закону”.

Извор: Марија Обреновић, *Крагујевачке*, 12. август 2010.

ЗБОГ ЧЕГА АСИСТЕНТ ЗОРАН ЧВОРОВИЋ НИЈЕ ПРОШАО РЕИЗБОР
НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

„ЗАТВОРСКО БРАТСТВО” ПРЕУЗЕЛО ФАКУЛТЕТ

Правни факултет у Крагујевцу, на којем је, почетком 2007, откривена велика корупционашка афера „Индекс” и даље заокупља пажњу јавности. Делом због саме афере која, ни после три године није добила судски епилог, а још више због ситуације и атмосфере на самом Факултету коју, тврди део запослених, креирају управо актери афере „Индекс”. Они су, по изласку из вишемесечног притвора, поново преузели власт у тој високошколској установи.

У руководству Факултета тврде да се у тој високошколској установи све ради по закону, што, поручују, могу да провере и надлежни

државни органи који ће, ако је судити према актуелној ситуацији на том Факултету и универзитетској јавности, поново морати да се позабаве стањем на Правном факултету у Крагујевцу.

Међу запосленика који су о стању на крагујевачком Правном факултету, након што су власт у тој установи преузели „индексовци”, јавно проговорили су били професор Марко Павловић и асистент Зоран Чворовић с Катедре за Историју државе и права.

Реаговање друге стране стигло је убрзо, тако да је најпре укинута Катедра, чији је шеф био професор Павловић, док асистент Чворовић, на седници Наставно-научног већа, одржаној средином

прошлог месеца, није реизабран на место асистента. Чворовић је јуче обавештен да може да преузме решење, којим се званично потврђује да није поново изабран.

Он је изјавио за Данас да је одлука Наставно-научног већа неза-

ДЕКАН: СВЕ ПО ЗАКОНУ

Декан Правног факултета у Крагујевцу Предраг Стојановић, који је међу оптуженима за примање мита у афери „Индекс”, није желео да коментарише случај асистента Зорана Чворовића и укупну ситуацију у тој високошколској установи. „Немам коментар, без обзира на све што је о томе до сада написано. Могу једино да кажем да Правни факултет у Крагујевцу и његов декан раде стриктно по закону, што могу да провере све надлежне државне службе”, изјавио је Стојановић за Данас.

конита и да ће искористити право жалбе – жалиће се Сенату Универзитета у Крагујевцу. Такође, ће се жалити и Министарству просвете, док ће пријаву поднети Одељењу инспекције тог министарства.

Чворовић појашњава да је одлука Већа, упркос чињеници да на седници тог органа није добио потребну већину гласова, незаконита, зато што Закон о високом образовању, прописује да особе које су у звање асистента изабрана по ранијим прописима, односно по онима који су важили до ступања на снагу актуелног Закона, морају поново бити изабрани на период од три године.

Детаљ са суђења оптуженим у афери „Индекс”

Наставно-научно веће крагујевачког Правног факултета приликом одлучивања о Чворовићевом реизбору није уважило ни мишљење комисије коју је тим поводом само изабрало. Комисија, у којој су били професори Сима Аврамовић и Мирјана Стефановски из Београда и професор Марко Павловић из Крагујевца, оценила је да се „ради о најбољем правном историчару млађе генерације у Србији”.

Иначе, на седници Наставног већа на којој се одлучивало о

Чворовићевом реизбору, 14 чланова тог органа било је „за”, односно недостајала су још два гласа, док је десет гласало против. Интересантно је да је у тој другој групи њих деветоро оптужено за примање мита у афери „Индекс”.

Чворовић каже да су на седницу Наставно-научног већа на којој се одлучивало о његовом реизбору дошли и они професори Правног факултета који на Веће не долазе откад су „Индексовци” преузели власт на Факултету.

-Ради се о најугледнијим професорима Правног факултета у Крагујевцу који су на ту седницу Већа дошли да би одбранили Факултет, од оних који су узурпирали власт на њему – каже Чворовић.

Према његовој оцени, као повод за хајку на њега послужила је публикација „Истина о случају владике Артемија”, коју је, средином марта ове године, објавио са својом колегиницом Соњом Спасојевић.

Реч је о зборнику већ објављених текстова, коју су Чворовић и Спасојевићева објавили у „приватној режији” – публикацију о владици Артемију и Правни факултет у Крагујевцу повезује само чињеница да су двоје њених приређивача запослени у тој високошколској установи.

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије и епископ бивши захумско-херцеговачки Атанасије су се после објављивања публикације о владици Артемију, обратили руководству Правног факултета са поруком да ће, уколико се управа те високошколске установе не огради од њених аутора, добри односи између СПЦ и крагујевачког Универзитета доћи у питање.

Ректор Универзитета Слободан Арсенијевић и декан Правног факултета Предраг Стојановић одмах су се огласили, затим посетили патријарха Иринеја, чиме је, тврди Чворовић, његова већ начете рад-

ОТВОРЕНО ПИСМО МИНИСТРУ И ЈАВНОСТИ

Зоран Чворовић каже да ће ове недеље на факултетима свих Универзитета у Србији почети потписивање отвореног писма, којим ће се апеловати на Министарство просвете, друге надлежне органе и најширу јавност да предузму нешто поводом актуелне ситуације на крагујевачком Правном факултету.

на судбина – запечаћена.

- Реаговање црквених великодостојника на публикацију о владици Артемију „индексовцима” у управи Факултета и ректору Универзитета, који стоји иза њих, послужило је као добар повод да покрену хајку против професора Марка Павловића и мене, због тога што већ месецима указујемо на безакоње и неодрживост стања на Правном факултету у Крагујевцу. Професори који су у афери „Индекс” оптужени за примање мита, односно за продају испита и диплома, ни у једној нормалној држави не би могли да буду враћени у наставу. Они могу да буду на факултету, али не смеју да држе наставу, а камоли да руководе факултетом. Тим пре што су оптужени за кривична дела која су у директној вези са послом којим се баве – објашњава Чворовић. Он наглашава да је афера „Индекс” врх леденог брега свих корупционашких случајева у Србији, те да недвосмислено показује какво је стање у српском правосудју, органима гоњења и другим надлежним државним органима.

Афера „Индекс” је, према Чворовићевом мишљењу, зарад заташкавања читавог случаја и заштите њених актера, склоњена из видокруга шире јавности, тако што је њено процесуирање додељено смедеревском, а не Специјалном суду у Београду, иако је тужилац оптужене за корупцију на Правном факултету окарактерисао као организовану групу.

Професор Марко Павловић за наш лист каже да „индексовци”, којих на Правном факултету има 13, нису већина, али да су компактна група, од које зазире већина запослених. У криминологији је, истиче Павловић, познат феномен и начин деловања „затворског братства”. Он каже да „не зна ниједног послодавца на свету који би вођење фирме или установе поверио ’затворском братству’”. Такође подсећа да је афера „Индекс” у Хрватској судски епилог добила за неколико месеци.

Извор: Зоран Радовановић, *Danas*, 20. август 2010.

Универзитет у Крагујевцу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Број; 1889/12
15. 07. 2010.

Наставно научно веће Правног факултета у Крагујевцу, на седници одржаној 15. 07. 2010. године разматрало је Извештај Комисију за избор једног сарадника у звању асистент за ужу научну област Историја државе и права на основу чл. 100. статута Правног факултета у Крагујевцу, донело је

ОДЛУКУ

Не прихвата се предлог Комисију за избор (поновни избор) мр Зорана Чворовића у звање асистент за ужу научну област Историја државе и права на Правном факултету у Крагујевцу, јер није прихваћен Извештај Комисије, Број: 1490 од 31. 05. 2010. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Декан Правног факултета у Крагујевцу је објавио конкурс за избор (поновни избор) једног сарадника у звању асистент за ужу научну област Историја државе и права, на Правном факултету у Крагујевцу. Конкурс је објављен у листу „Послови“ дана 12. 05. 2010. године.

Наставно научно веће Правног факултета у Крагујевцу на седници одржаној 26. 04. 2010. године образовало је Комисију за припрему извештаја о кандидатима који се јаве на наведени конкурс.

На Конкурс се јавио један кандидат и то мр Зоран Чворовић, досадашњи асистент Правног факултета у Крагујевцу.

Комисија је прегледала конкурсни материјал, сачинила Извештај и доставила га Факултету, дана 31. 05. 2010. године. Извештај је сходно чл. 132. ст. 1. Статута Факултета, стављен на увид јавности, на сајту Факултета, дана 02. 06. 2010. године.

На Извештај Комисије приговор је поднео проф. др Ненад Ђурђевић (28. 06. 2010. г.).

Комисија која је писала Извештај, поводом Приговора проф. др Ненада Ђурђевића, дала је Одговор на приговор, 12. 07. 2010. године.

Наставно научно веће Правног факултета у Крагујевцу, на седници одржаној 15. 07. 2010. године, разматрало је Извештај Комисије, Приговор проф. др Ненада Ђурђевић, Одговор Комисије на приговор и након дискусије вођене на седници и гласања, није прихватило Извештај Комисије.

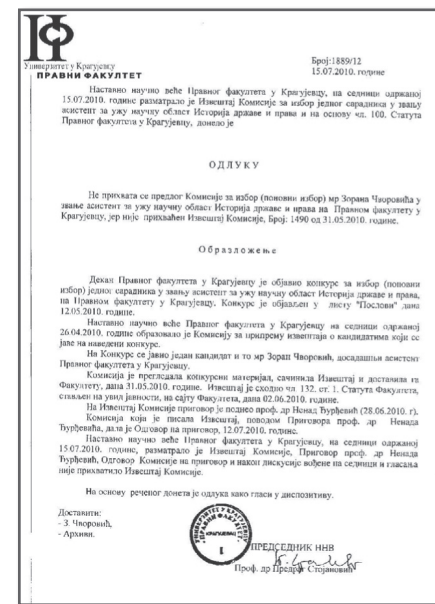
На основу реченог донета је одлука како гласи у диспозитиву.

Доставити:

- Зорану Чворовић,
- Архиви.

ПРЕДСЕДНИК ННВ
проф. др Предраг Стојановић

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

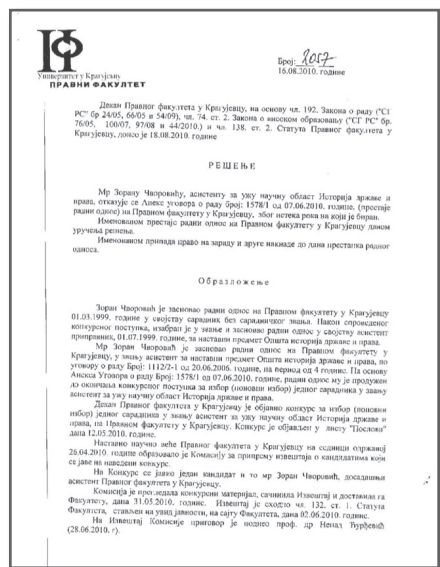
УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТБрој: 2057
16.08.2010. године

Декан Правног факултета у Крагујевцу, на основу чл. 192. Закона о раду („СГ РС” бр 24/05, 66/05 и 54/09), чл. 74. ст. 2. Закона о високом образовању („СГ РС” бр 76 05, 100/07, 97/08 и 44/2010.) и чл. 138. ст. 2. Статута Правног факултета у Крагујевцу, донео је 18.08.2010. године

РЕШЕЊЕ

Мр Зорану Чворовићу, асистенту за ужу научну област Историја државе и права, отказује се Анекс уговора о раду број: 1578/1 од 07.06.2010. године, (престаје радни однос) на Правном факултету у Крагујевцу, због истека рока на који је биран.

Именованом престаје радни однос на Правном факултету у Крагујевцу даном уручења решења.

Именованом припада право на зараду и друге накнаде до дана престанка радног односа.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Зоран Чворовић је засновао радни однос на Правном факултету у Крагујевцу 01.03.1999. године у својству сарадник без сарадничког звања. Након спроведеног конкурсног поступка, изабран је у звање и засновао радни однос у својству асистент приправник, 01.07.1999. године, за наставни предмет Општа историја државе и права.

Мр Зоран Чворовић је засновао радни однос на Правном факултету у Крагујевцу, у звању асистент за наставни предмет Општа историја државе и права, по уговору о раду Број: 1112/2-1 од 20.06.2006. године, на период од 4 године. На основу Анекса Уговора о раду Број: 1578/1 од 07.06.2010. године, радни однос му је продужен до окончања конкурсног поступка за избор (поновни избор) једног сарадника у звању асистент за ужу научну област Историја државе и права.

Декан Правног факултета у Крагујевцу је објавио конкурс за избор (поновни избор) једног сарадника у звању асистент за ужу научну област Историја државе и права, на Правном факултету у Крагујевцу. Конкурс је објављен у листу „Послови” дана 12.05.2010. године.

Наставно научно веће Правног факултета у Крагујевцу на седници одржаној 26.04.2010. године образовало је Комисију за припрему извештаја о кандидатима који се јаве на наведени конкурс.

На Конкурс се јавио један кандидат и то мр Зоран Чворовић, досадашњи асистент Правног факултета у Крагујевцу.

Комисија је прегледала конкурсни материјал, сачинила Извештај и доставила га Факултету, дана 31.05.2010. године. Извештај је сходно чл. 132. ст. 1. Статута Факултета, стављен на увид јавности, на сајту Факултета, дана 02.06.2010. године.

На Извештај Комисије приговор је поднео проф. др Ненад Ђурђевић (28.06.2010. г.).

Комисија која је писала Извештај, поводом Приговора проф. др Ненада Ђурђевића, дала је Одговор на приговор, 12.07.2010. године.

Наставно научно веће Правног факултета у Крагујевцу, на седници одржаној 15.07.2010. године, разматрало је Извештај Комисије, Приговор проф. др Ненада Ђурђевић, Одговор Комисије на приговор и након дискусије вођене на седници и гласања, није прихватило Извештај Комисије.

С обзиром на то да је радни однос заснован на одређено време, да је изборни период истекао и да у законом прописаном поступку мр Зоран Чворовић није поново изабран у звање асистент, донето је решење како гласи у диспозитиву.

Поука о правном леку: Против овог решења може се покренути спор пред Основним судом у Крагујевцу у року од 90 дана, од дана пријема решења.

Достављено:

- мр Зорану Чворовићу,
- У досије,
- Архиви.

Председник ННВ
проф. др Предраг Стојановић

Напомена: Одлука бр. 1889/12 и Решење бр. 2057 уручени су
мр Зорану Чворовићу 23. 8. 2010.

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

ОТКАЗ

Асистенту на предмету Правна историја на овдашњем Правном факултету мр Зорану Чворовићу јуче је уручено решење о престанку радног односа. Отказ је уследио пошто није прошао реизбор на место асистента на овом предмету. Челни људи факултета разлог за то наводе „мањак стручности“, док Чворовић каже да је реч о „освети пошто је критиковао безакоње на овој високошколској установи, посебно због афере Индекс“. Чворовић наводи да је реч о правном скандалу, јер је решење коначно и није му дозвољено право жалбе Сенату универзитета, чиме се, како каже, крши Статут, највиши организациони акт Правног факултета.

Извор: М. Л, *Вечерње Новости*, 24. август 2010.

ЧВОРОВИЋ: НИСАМ РЕИЗАБРАН ЗБОГ УКАЗИВАЊА НА АФЕРУ „ИНДЕКС“

Асистент Правног факултета у Крагујевцу Зоран Чворовић оценио је да решење о престанку радног односа, које му је јуче уручено, представља упозорење свима који би да јавно проговоре о незаконитостима на том факултету после повратка професора оптужених у афери „Индекс“. Чворовић, који је асистент на предмету Општа историја државе и права, рекао је агенцији Бета да је у решењу које је потписао декан, наведено да му престаје радни однос због истека мандата и јер га Наставно-научно веће није реизабрало.

Чворовић је рекао да сматра да је кључни разлог за то што није поново изабран, то што је он, са ментором Марком Павловићем, у медијима отворио питање опструкције поступка у афери „Индекс“ и незаконитости на Факултету.

„Професор Павловић и ја смо уклоњени као они који су се супротставили стратегији да се опструира (судски) поступак у Смедереву, да се преузме управа на Правном факултету и кадрирање држи далеко од очију јавности“, сматра Чворовић.

Он је додао да је приватна публикација „Истина о случају владике Артемија“, коју је припремио заједно са колегиницом Сањом Спасојевић, искоришћена као повод да не буде реизабран. Чворовић је најавио да ће уложити приговор Сенату на одлуку Наставно-научног већа, а упутиће и пријаву инспекцији Министарства просвете.

Чворовић је рекао да је у току потписивање писма које ће бити упућено Министру просвете са захтевом да се поништи одлука према којој он није реизабран.

Декан Правног факултета Предраг Стојановић је агенцији Бета рекао да нема коментар на случај асистента Чворовића и најавио је да ће се кроз неколико дана обратити јавности, „да би се зауставиле лажи“.

Извор: *Политика*, 24. август 2010.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Нико разуман неће порећи чињеницу да је рад Правног факултета у Крагујевцу оптерећен тзв. афером „Индекс”. Правни факултет у Крагујевцу нити може нити жели да „побегне” од те афере и проблема који постоје у вези са њом. Управо за ту чињеницу је везана и уздржаност управе и органа Факултета у јавним реакцијама на гомилу неистина које се последњих месеци о Факултету и његовим наставницима пласирају у јавности од стране проф. др Марка Павловића и мр Зорана Чворовића. Међутим, како су у последњих месец дана проф. др Марко Павловић и мр Зоран Чворовић у медијима изнели, уз гомилу неистина, и низ најгрубљих монструозних квалификација („разбојничка банда”, „злочиначко братство”, „узурпација власти” и др.), као декан Факултета који је, у законом и статутом предвиђеном, поступку једногласно изабран за декана од стране Савета Правног факултета у Крагујевцу, обавезан сам према јавности да прекинем „ћутање” и откријем праву позадину и истину о тзв. „случају Чворовић” и „случају Павловић”.

1. Чињеницу судског поступка који се води у тзв. афери „Индекс” треба посматрати у контексту правне сигурности и правде. Од иоле озбиљног правника, а камоли од доктора и магистра права, очекује се да поштује уставну гаранцију претпоставке невиности оптужених у кривичном поступку, као и саму судску власт, тиме што се неће мешати у њено судовање. У потребу уважених колега да, користећи се методама људске и правне некултуре и дискредитације неистомишљеника, покушају извршити притисак на суд и да пресуђују пре суда, ја се нећу мешати. Све оне који су жељни спаљивања вештица на ломачи, молим за стрпљење до правоснажне судске пресуде. То што се мр Зоран Чворовић тренутно бави кривичним правом царске Русије не значи и да Србија у 21. веку треба да прихвати методе суђења Ивана Грозног или нацистичка начела о „муњевитој правди”. Бар би правни историчари требало да поштују стари правни наук да је „боље да сто кривих

буде ослобођено него да један невино оптужени страда”.

2. Суштина проблема које Правни факултет у Крагујевцу има са проф. др Марком Павловићем и бившим асистентом мр Зораном Чворовићем, и онима чији су они експоненти, лежи у одбијању највећег броја запослених на Факултету да се он злоупотребљава за политичко-верско деловање, и нема никакве везе са афером „Индекс”. Тачније има, у мери у којој проф. др Марко Павловић и мр Зоран Чворовић покушавају да опструирају предузимање антикорупционих мера утврђених од стране органа Факултета, а не обратно како покушавају да прикажу јавности.

3. Проблеми са проф. др Марком Павловићем почињу 2009. када је нова управа Факултета изразила своје неслагање са појавом да се научно истраживачки пројекат који финансира Министарство науке и који гласи „Правни систем Србије и стандарди Европске уније и Савета Европе” злоупотребљава у политичке сврхе. Наиме, проф. Павловић, бивши члан СРС и бивши посланик те странке, радикалнији и од самог Шешеља, у Зборнику радова са пројекта објавио је 2008. године чланак у коме је у виду анализе Устава Србије из 2006. године изнео читав низ „правно-политичких оцена” попут: „Реч је о Борису Тадићу, општепознатом поузданику евро-америчких кругова... Захваљујући свесрдној директној пропагандној помоћи представника ЕУ, Тадићева коалиција ‘За европску Србију’ остварила је велики изборни успех.”; „Пошто је избегла НАТО окупацију, уништење наводног српског милитаризма је имало да се обави изнутра, преко невладиних организација - НАТО филијала, односно тзв. цивилног сектора.”; „У случају подтекста Устава данашње Србије, понајвише ради се о својеврсном пристанку на НАТО верзију догађаја из 1999... „ (објашњење одредби о правима мањина); „Устав Србије од 2006. је устав поражене државе, која се у неким сегментима — какво је веома важно поље националних односа — самопонижава и самоосакађује”; „‘владини’ и невладини денацификатори, подржани бесловесном масом кроатолатиничара међу Србима, свако настојање да Срби стану на ноге свог ћириличног писма жигошу као српски ултранационализам (извикан и стигматизован на међународном нивоу)”; „Та изјава (похвала Венецијанске

комисије предлогу Београдског центра за људска права - ПС) је открила чињеницу да се прави извор идеје о регионализацији Србије налази изван Србије -у Савету Европе, односно Европској унији" (критика проф. Павловића одредби у Уставу о регионализацији, као денацификационих елемената Устава); „Покрајина Војводина (краткотрајна Српска Војводина из 1848. у Хабзбуршкој Монархији) није имало никакво историјско, ни географско утемељење... Србијин уставотворац од 2006., пак, није улазио у питање суштине једне творевине комунистичког тоталитарног режима..."; „Кумулујући све верзије толеранције, Србијин уставотворац је запао у перверзију толеранције...Под притиском тезе монструозног (НАТО) агресора, уставотворац Србије од 2006. се подвргао духовној и политичкој самоденацификацији, путем концепта некаквог мулти-културног друштва..."; „Председница ‘Хелсиншког одбора за људска права’, нека С. Бисерко, овим поводом је ‘оптужила’ Политику за говор мржње... На сајту ‘Хелсиншког одбора’ (интелектуално безвредне организације са евро-америчким финансијским напајањем, која претендује да цензорски утицај у друштву)..."; итд. Свако има право на слободу мишљења и изражавања, па и проф. Павловић, али је неприхватљиво и неморално да истовремено четири године добија од државе по 300 евра месечно за рад на пројекту усмереном на усклађивање правног система Србије са стандардима СЕ и ЕУ, а да истовремено те стандарде непрестано омаловажава. Но шта и очекивати од петиционашког „чувара правног поретка СПЦ", који себи допушта да патријарха Српског г. Иринеја јавно назива „убогим Чачанином", „нишким племићем... који ће овај земни век завршити као српски Патријарх", а да се истовремено међу колегама хвали како је „православни атеиста".

4. Мр Зоран Чворовић је други протагониста злоупотребљавања Факултета у политичко-верске циљеве. У последњих шест месеци није било јавног иступа мр Зорана Чворовића у политичко-верским стварима, укључујући сазивања конференција за штампу, а да није потенцирао своје својство „асистента Правног факултета у Крагујевцу". Када су Ректор Универзитета и Декан Факултета јавно саопштили да су изнети ставови лични ставови Чворовића и не одражавају ставове

Универзитета и Факултета, мр Зоран Чворовић им је запретио кривичним пријавама зато што су посетили патријарха српског г. Иринеја и тиме Чворовићу угрозили „слободу вероисповести". Овај „борац за веру", „чувар правног поретка СПЦ" и „бранитељ владике Артемија и Симеона Виловског" (нимало му не сметајући што се против Виловског води истражи поступак и што је расписана Интерполова потерница) срамно покушава да се прикаже као жртва хајке коју против њега спроводе Патријарх и Синод СПЦ преко појединих наставника Правног факултета у Крагујевцу, због објављивања књиге „Истина о владици Артемију". Правни факултет у Крагујевцу се поноси добрим односима са СПЦ и чињеницом да је први правни факултет у Србији који је након Другог светског рата у свој наставни програм увео предмет Црквено право, али та околност нема никакве везе са Зораном Чворовићем и његовим политичко-верским деловањем. Зоран Чворовић има право на слободу вероисповести и може да мисли и говори шта жели, али и Правни факултет у Крагујевцу (или барем већина наставника и сарадника) има интерес да се деловање и ставови Зорана Чворовића ни на који начин, па ни индиректно, не доводе у везу са Факултетом. На пример: „Одлука Међународног суда правде осветљава и актуелизује проблем смене владике Артемија у политичкој равни... Они који су на тацни појединцима из међународне заједнице дали главу владике Артемија морају после катастрофалне и трагичне пресуде МСП као и појединци у држави да положе одговорност пред народом за ово најкрупније национално питање." (Чворовић - конференција за штампу 26. јул 2010, Медија центар). Да нема никакве дилеме, и у најави конференције за штампу под називом „Одлука Врховног Суда Грчке у случају оца Симеона (Виловског) и стање у Српској Православној Цркви", мр Зоран Чворовић се потписао као асистент Правног факултета у Крагујевцу. И ту се долази до последње тврдње Чворовића „да је афера ‘Индекс’ врх леденог брега свих корупционашких случајева у Србији, те да недвосмислено показује какво је стање у српском правосуђу, органима гоњења и другим надлежним државним органима". Није потребна посебна памет да се види да је за Зорана Чворовића афера „Индекс" само средство у политичкој

борби и да је његов, као и његовог професора Павловића, прави циљ владајућа коалиција, коју би они да „позову на одговорност” због Косова, односа према међународној заједници, реформе правосуђа итд. На то је усмерено и прикупљање потписа на петицији (или боље рећи критици) која би се упутила министру просвете са захтевом да својим решењем врати Зорана Чворовића на Правни факултет у Крагујевцу, које треба да „кулминира” конференцијом за штампу 9. септембра, баш на дан када у Уједињеним нацијама почиње расправа о предлогу српске резолуције о Косову.

5. Професор Павловић и бивши асистент Чворовић користе аферу „Индекс” и из крајње прагматичних разлога, односно како би, заменим теза, прикрили истину у вези са отказом који је потпуно законито добио бивши асистент Чворовић, након што га Наставно-научно веће није реизабрало за асистента. Тачно је да у извештају Комисије, који су потписали професори Марко Павловић, Сима Аврамовић и Мирјана Стефановска стоји записано да је колега Чворовић „најбољи правни историчар млађе генерације у Србији”. Нека заинтересована стручна јавност сама процени да ли је „млад” правни историчар човек који у 41-ој години живота још увек није докторирао. Да ли је „најбољи” млади правни историчар у Србији, није на мени да судим. Чињеница је, међутим, да је на последипломским студијама од 1996. године, а на Правном факултету ради већ пуних 11 година (два пута је биран у звање асистента-приправника и једном у звање асистента). За 14 година бављења научно-истраживачким радом мр Зоран Чворовић је објавио укупно 5 чланака, и то искључиво у зборницима Факултета. Тачније, у протеклих 5 година објавио је један једини чланак, у часопису „Правни живот” 2009, али при том редакцији није пријавио да је реч о већ објављеном раду у факултетском Зборнику 2007, пошто је знао да редакција „Правног живота” не објављује већ објављене радове. Исти обмањујући механизам је користио и у пријави на конкурс, пријављујући рад „у штампи” у Белорусији, не нудећи потврду о прихватању рада нити прилажући тај рад. Да зло буде веће, тај рад је нуђен као потпуно нови рад у 2010. години иако је у питању део његове магистарске тезе, а анализа тог непостојећег рада у извештају

комисије састојала се из буквално преписаних делова Чворовићеве магистарске тезе. У току целог поступка избора асистента, ниједан члан Наставно научног већа није постављао питање активности Зорана Чворовића изван Факултета, осим самог Чворовића, који је и пре него што је расписан конкурс за избор асистента у медијима почео да ствара алиби за себе тврдећи како појединци хоће да га слома „на почетку каријере” због изношења у јавности „безакоња на факултету, као и због безакоња у Цркви” и да се спречи научни рад правног историчара „који ће одржавати научне везе са руским универзитетима”.

6. Мр Зоран Чворовић непрестано покушава да се прикаже као бескомпромисни борац за поштовање сваког правног поретка, реда, закона, правила, устава. Зачуђујуће је, при том, да се у сопственим стварима показује као „правни лаик”, кога не обавезују законске одредбе. Два примера. Књига „Истина о случају владике Артемија” коју је приредио и издао мр Зоран Чворовић, заједно са мр Соњом Спасојевић, штампана је кршењем Закона о издавању публикација, чиме су издавачи учинили кажњиви прекршај (нема ЦИП каталошког записа, броја примерака, ISBN броја, ознаке С с именом носиоца ауторског права). Друго, потпуно је нонсенс који пласира мр Чворовић да му за реизбор нису били потребни никакви услови пошто је претходно изабран по прописима који су важили пре ступања на снагу Закона о високом образовању. Мр Зоран Чворовић је изабран у мају месецу 2006. године за асистента, а Закон о високом образовању је ступио на снагу у септембру месецу 2005. године.

7. Одувођења Болоњског процеса у Србији, наставно особље није више недодирљиво и подлеже оцени студената. Студентске анкете најбоље показују у којој мери су проф. др Марко Павловић и мр Зоран Чворовић „неомиљени и непопуларни” међу студентима. Позиција проф. Павловића је вероватно таква зато што изводи наставу и испите из 2 обавезна предмета на првој години студија са изразито лошом пролазношћу студената на испиту. Вероватно и зато што инсистира да сваки студент који изађе код њега на испит мора да има купљену нову књигу чији је он аутор, а издавач физичко лице, његова супруга. Вероватно и зато што студенти не смеју да пишу ни концепт латиницом

на испиту. Узгред буди речено, колегама Павловићу и Чворовићу не сметају латинични потписи на извештају за избор колеге Чворовића. Принципијелно, нема шта. Изнете чињенице су вероватно и мотивисале преко 300 студената прве године студија и Савез студената да се у фебруару 2010. године обрате Управи Факултета са захтевом да им се обезбеди још један испитивач из предмета које држи професор Павловић. У истој петицији, студенти су указали и на примедбе које имају на рачун непедагошког, неколегијалног и некоректног односа који је према њима имају проф. Павловић и бивши асистент Чворовић на предавањима, вежбама и испитима („на овим предметима постоји константно мала пролазност, непоштовање болоњског процеса, увреде на рачун студената приликом испитивања, другачији приступ према онима који имају нову књигу професора за разлику од оних који немају исту, подгревање атмосфере из времена афере Индекс...“) На жалбу проф. Павловића Ректору Универзитета у Крагујевцу да су негативни ставови студената и Савеза студената према њему и асистенту Чворовићу инспирисани од неких наставника Факултета, Студентски парламент Правног факултета у Крагујевцу је у марту месецу 2010. године донео одлуку којом је подржао Савез студената у борби да се на предметима проф. Павловића обезбеди још један наставник, истичући да су инсинуације проф. Павловића упућене Ректору „неосноване и да је то само један у низу покушаја да се поменути професор обрачунава како са појединим професорима тако и са одређеним студентским групацијама“.

8. Неизбор колеге Чворовића за асистента није никакав преседан. Управо у време када већина наставника оптужених у афери Индекс није учествовала у раду органа Факултета (2007-2008), Наставно научно веће, укључујући и проф. Павловића, донело је одлуку да још двоје асистената (мр Ева Максимовић и мр Мирослав Милетић), по мом суду бољих од мр Зорана Чворовића, добије отказ, иако су били магистри и пред докторатом и то уз позивање на исте стручне разлоге због којих и Зоран Чворовић није реизабран за асистента. Закон о забрани дискриминације захтева да се према свима једнако поступа у истим условима.

9. Потпуна је неистина да је из неког посебног и тајног разлога укинута катедра професору Павловићу и тиме учињено „безаконје“ на Факултету. Нити је он власник те катедре, нити је само она укинута, већ је дошло до реорганизације катедри на Факултету у складу са Статутом факултета у склопу спровођења антикорупционих мера. Тако је њихов број са 8 сведен на 5, ради ефикаснијег функционисања, веће контроле рада наставника и сарадника и спречавања да један наставник буде и катедра и сам себи шеф и да сам себе контролише. Одлуку о реорганизацији катедри је донело Наставно-научно веће Факултета без иједног гласа против. При томе, потпуно су задржане постојеће уже научне области, чиме су испоштовани научна аутономија и досадашње активности наставника. Проблем је у томе што је годинама професор Павловић био самом себи шеф катедре, јер је био једини наставник на њој и за то примао новчану накнаду, а тога више нема. У којој мери је одлука Већа била оправдана на најбољи начин показује управо конкурс за реизбор мр Зорана Чворовића. Пошто по статуту Факултета надлежна катедра покреће поступак избора и реизбора сарадника и наставника Факултета, катедра коју су сачињавали проф. Павловић и асистент Чворовић је упорно месецима опструирала расписивање конкурса за реизбор мр Чворовића (недавањем предлога), па је уместо да у складу са законом конкурс буде расписан још у децембру месецу 2009. године, он расписан тек у мају месецу 2010. године након што је извршена реорганизација катедри.

10. Потпуна је неистина да се према проф. Павловићу предузима одмазда због његових ставова, од стране „актера афере Индекс“, у виду ангажовања још једног наставника на предметима које он држи. Користећи методу „држете вука“, проф. Павловић очајнички покушава да задржи сопствени монопол на одређеним предметима и спречи реализацију статутарне одредбе и обавезе коју је у процесу акредитације преузео Правни факултет у склопу антикорупционих мера, а која се састоји у ангажована најмање два наставника на сваком предмету. Грчевита борба проф. Павловића за сопствену недодирљивост (већ сам указао шта студенти о њој мисле) иде чак толико далеко да не преза ни од покушаја застрашивања других на-

ставника који би се прихватили да обављају одређене активности на истим предметима као и проф. Павловић, укључујући и подношење кривичне пријава против угледног наставника другог факултета за злоупотребу службеног положаја тиме што је прихватио позив Правног факултета у Крагујевцу да се ангажује на правно-историјским предметима у летњем семестру школске 2009/2010. године. Колико далеко је проф. Павловић спреман да иде најбоље показује његово објашњење на седници Наставно научног већа у јулу месецу 2010. године зашто крши статутарне обавезе на докторским студијама на смеру за правну историју: „...ове докторске студије - како се зову — нису направљене случајно да ми то имамо. Специфичне су апсолутно и прављене су по лицу творца, тј. „Ја правио за себе“, тако да то не може нико да изводи. То је 'шоу за једног човека'. Ако мене скидате, онда се тај програм брише, пошто ту има и ауторског права.” Да неупућени читалац не буде у заблуди, реч је о 8 предмета које проф. Павловић жели сам да држи, а да при том не испуњава ни минималне услове да буде ментор на докторским студијама. Колики је то проблем види се и из чињенице да је Веће једногласно донело одлуку да више не уписује студенте за ужу историјско правну област.

11. Потпуна је неистина да на Факултету постоји „затворско братство” које, иако у мањини, компактно доноси све одлуке, уз застрашивање других колега. Ако оставим по страни чињеницу да нико од наставника из афере Индекс није био у затвору већ су неки, не сви, били у притвору и на аргументовану тврдњу да мањина (13) терорише већину (17), истина је да ни једна одлука Наставно научног већа у последње две године није донета прегласавањем по линији учесника и неучесника афере Индекс, укључујући и одлуку о избору мр. Зорана Чворовића. И проф. Павловић и мр Зоран Чворовић бесрамно прећуткују чињеницу да нити су сви оптужени наставници гласали против избора Чворовића (неки су гласали за избор), нити су сви други наставници гласали за избор. Колико проф. Павловић заобилази истину најбоље се види из чињенице да су на јулској седници Наставно научног већа присутни чланови једногласно (24 гласа) усвојили записник са претходне седнице Већа, који је садржао и од-

луку којом је утврђено да је проф. Павловић неовлашћено обављао наставне активности на докторским студијама у школској 2009/2010. години, супротно општим актима Факултета, и да се оне не признају.

12. У којој мери ни најближе окружење проф. Павловића не верује у његове квалификације великог броја наставника Факултета показује и околност да је, у јеку напада проф. Павловића на своје колеге, ћерка проф. Павловића у јулу месецу ове године уписала прву годину Правног факултета у Крагујевцу. На велику жалост свих оних појединаца који би да укину Правни факултет у Крагујевцу, како би неком другом створили простор, Правни факултет у Крагујевцу ни у прошлој ни у овој години нема никакве проблеме у упису студената на свим студијским програмима, и у том погледу спада међу најбоље факултете у Србији.

13. Иако проф. Павловић и мр Зоран Чворовић не верују правосудном систему Србије, ја и Факултет ћемо им пружити прилику да на суду докажу истинитост тврдњи које у медијима и на други начин износе.

14. Правни факултет спремно дочекује нову школску годину и учиниће све да својим студентима обезбеди да на сваком предмету буду макар по два наставника и да се акредитовани студијски програми реализују у свему у складу са законом и општим актима Универзитета и Факултета. Такође смо спремни да дочекамо и било који вид инспекције и контроле надлежних државних органа. Једино на шта нисмо спремни то је да станемо на путу повратка угледа и квалитета наше институције. Колегиницама и колегама са других факултета у Србији поручујемо да не наседају на јефтине политикантско-верске трикове поражених снага овог друштва које би да све затворе: и Крагујевац, и Шумадију, и Србију, и науку.

У Крагујевцу, 24. август 2010. године

Декан Правног факултета у Крагујевцу
др Предраг Стојадиновић, редовни професор

Извор: <http://www.jura.kg.ac.rs/index.php/sr/dokumenti/download-document.htm?gid...>

ОДГОВОР ПРОФ. ДР МАРКА ПАВЛОВИЋА И МР ЗОРАНА ЧВОРОВИЋА НА САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ ДЕКАНА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Све што су могли да смисле против проф. др Марка Павловића и мр Зорана Чворовића, декан и сарадници су унели у Саопштење за јавност. Саопштење за јавност је у ствари рађено по старом моделу ружења и куђења. На самом почетку овог назови Саопштења, декан и саучесници (наравно, у састављању текста) наводе да су их проф. Павловић и мр Чворовић „монструозно квалификовали” као „злочиначко братство”. Ово наравно није тачно. У Отвореном писму Министру просвете, које је потписало преко 70 најугледнијих професора и интелектуалаца, они се квалификују као „затворско братство” (лица са заједничким затворским, одн. притворским искуством). То што су декан и саучесници (сарадници на састављању Саопштења) себе преквалификовали у „злочиначко братство”, само по себи много говори.

И Велики брат (декан) нешто чита. Декан, односно аутор(и) Саопштења кажу да су „проблеми са проф. др Марком Павловићем” почели 2009. због његових ставова у једном већем чланку (студији). Међутим, треба имати у виду да је чланак објављен 2008, у време док су „индексовци” били далеко од Факултета, забављени о своме јаду, јер још нису знали шта ће уопште с њима бити. Ипак, они су се накнадно, годину дана по објављивању чланка сетили (или им је неко дошапнуо) да постоји неки чланак проф. Павловића у коме је он „омаловажавао стандарде Европске Уније”. По њима, требало је ваљда да проф. Павловић некритички пропагира политику ЕУ, јер је како они кажу, за то плаћан 300 евра месечно. Другим речима, проф. Павловић је лоше одрадио посао плаћеника. Међутим, ми још увек верујемо да научник (ако је научник) не може да буде плаћеник, и обрнуто. Уосталом, тако заповеда и Етички кодекс наставника Универзитета у Крагујевцу: „Основни постулати Кодекса, односно наставничке етике су: професионална слобода, односно морална и интелектуална независност од политичких ауторитета и економске моћи било које врсте; слобода говора и истраживања; истинољубивост, односно откривање и од-

брана истине, онако како је наставник схвата и препознаје...” Слична одредба се налази и у Кодексу професионалне етике на Универзитету у Београду: „У односу према професији, чланови академске заједнице су слободни и одговорни да у свом раду траже и бране истину, онако како је виде...” Речју, иако би декан и сарадници желели успостављање плаћене политичке подобности, она је, на Крагујевачком као и на Београдском универзитету забрањена. Најзад, проф. Павловић од Факултета за пројекат у коме је учествовао, никада ниједан новчани износ није добио у еврима.

Све у свему, подстакнут Саопштењем, проф. Павловић је Декану и уреднику сајта Факултета упутио допис следеће садржине:

„Захтевам:

(1) Да се због ванредног интересовања Декана и наставника које је заступао у Саопштењу за јавност, као и могућег интересовања Председника Републике, па и целокупне јавности Србије, на сајт Факултета стави мој чланак „Прикривена денацификација у Уставу Србије” од 2006. у облику у ком је објављен у зборнику „Правни систем Србије и стандарди Европске Уније и Савета Европе, књ 3, Крагујевац”, 2008 (стр. 349-372). (2) Да се на сајт Факултета ставе чланци свих истраживача који су радили на пројекту и који су објављени у истоименом зборнику радова. (3) Да се на сајт Факултета, уз чланке, објаве тачни подаци о новчаним износима које је сваки истраживач примио за рад на Пројекту, с обзиром на то да су засад објављени само новчани износи које сам ја наводно примио. Објављивањем поменутих чланака и новчаних износа на сајту Факултета биће задовољен основни европски правни стандард да ‘ЗАКОН ЈЕ ИСТИ ЗА СВЕ, БИЛО ДА ШТИТИ, БИЛО ДА КАЖЊАВА’.

Дакле, барем европске „транспарентности” ради, можемо да очекујемо да ће се на сајту Факултета у разумном року моћи прочитати чланци свих истраживача на пројекту и сазнати њихови ауторски хонорари.

Ћут! Ћут! - Претпоставка невиности. Декан приговара проф. Павловићу и мр Чворовићу да не поштују претпоставку невиности и да покушавају да изврше притисак на суд. Декан не зна, или неће да

зна, да је претпоставка невиности само друго лице (или наличје) основане сумње. Другим речима, појединац који се налази под претпоставком невиности није невин човек, него човек оптерећен судским процесом, човек под основаном сумњом коју је својим актом, оптужницом, утврдио надлежни орган, јавни тужилац. Уопште, Декан и помоћници, изокрећући наше ставове према „афери Индекс“, показују да су све живо побркали, али тиме и откривају свој став према претпоставци невиности у „Индексу“. Прво, декан је замолио „за стрпљење до правоснажне судске пресуде“, што значи да судски процес треба да тече као што је текао и досад, тј. да се одуговлачи па да се до пресуде дође, као што рече Р. Милосављевић „када прауници најмлађег из групе оптужених пођу у школу“. Модерни законодавац је, пак, претпоставку невиности везао за брзи процес, *speedy trial*, као би рекли Енглези, односно суђење у разумном року, како би се то рекло у чл. 5 ст. 3 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

У Саопштењу стоји да, З. Чворовић и проф. Павловић с њим, препоручују „методе суђења Ивана Грозног“, пошто се Чворовић тиме наводно тренутно бави. Међутим, З. Чворовић се не бави Иваном Грозним (1530-1584), него великим руским Закоником Цара Алексеја Михаиловича, из 1649. То значи да они, који су Чворовићу дали отказ, немају никакву представу о томе на шта се односи Чворовићева докторска дисертација. Уз то, Декан каже да се Чворовић и проф. Павловић залажу и за нацистичка начела „о муњевитој правди“. Ми, морамо признати, нисмо чули за нацистичка начела о муњевитој правди, али добро знамо шта је нацистички „муњевити рат“.

Најзад, декан вели да би мр Чворовић и проф. Павловић као правни историчари морали да поштују стари правни наук да је „боље да сто кривих буде ослобођено него да један невин оптужени страда“. Овде прво треба напоменути да изрека у којој се помињу „невини оптужени“ не постоји. Категорију „невини оптужених“ у једну стару изреку интерполирао је декан Правног факултета у Крагујевцу, а још од Фројда се зна да грешке овог типа нису случајне. Иначе, постоји више варијанти изреке о заштити оптужених, с обзиром на могући број ослобођених криваца (5, 10, 20 и 99) а ради заштите невиног.

Тако, Лорд Хејл је (1678) говорио даје „боље да пет кривих избегне казну него да један невин умре“. Чувени Блекстон (1765) је изнео став да је „боље да 10 кривих побегне него да један невин пати“. Фортескју (1825) је говорио да је боље да 20 кривих избегне смртну казну него да један невин буде осуђен и погубљен. Код нас је ова изрека прихваћена у облику да „боље је, услед несавршености људских закона, 99 кривих пустити, него једног невиног осудити“. (Она се иначе помиње у књизи проф. Павловића „Правна европеизација Србије 1804-1814“). Изрека о томе да је боље да више кривих избегне казну него да један невин страда, је пре свега везана за несавршеност доказног система. Најзад, то што је декан изабрао варијанту са највећим бројем (100) може да значи да није чуо за друге варијанте, а може да значи да му ова варијанта највише одговара.

Ево, на конкретном примеру, шта значи претпоставка невиности. „Светлост“ од 23. августа 2007. пренела је овај део из оптужнице смедеревског тужилаштва: „Наводно је проф. Ђурђевић захтевао и примио 600 евра од проф. Подгорца да би студенткињи Радмили Јовановић-Цанић без полагања испита уписао оцену из Облигационог права“. Затим, Танјуг је 4. марта 2010. објавио да „Радмила Јовановић-Цанић признала је пред Судом да је за 5000 евра купила испите који су јој недостајали до дипломе правника на Правном факултету у Крагујевцу... Бивши полицајац у пензији Радмила Јовановић-Цанић (55) према оптужници купила је прелазне оцене из 6 предмета ... Она данас прима пензију од око 72000 динара... За позитивну оцену без полагања испита оптужена је куми ... из Пожаревца давала од 300 до 1100 евра, која је новац предавала свом пријатељу ... а овај „професорима који су уписивали у индекс оцене“.

У овом случају кривичноправни узрочнопоследични низ из-

гледа сасвим просто и јасно: Радмила Јовановић-Цанић - посредник - новац - Н. Ђурђевић - оцена 6. За овај низ основане сумње важна је чињеница да је Р. Јовановић-Цанић, свој исказ из истраге поновила на главном претресу, као и чињеница да то што је рекла у истрази и на суду шкоди њеном материјалном стању, тј. укида основ за њену пензију. Али, ово је ипак само узрочнопоследични низ основане сумње. Јер, Суд ће утврдити истину, односно да ли наведени узрочнопоследични низ опстаје или постоји нека чињеница која га прекида. Све у свему, док Суд не донесе правноснажну пресуду пред лицем јавности постоји само узрочнопоследични низ заснован на основаној сумњи. Због тога је изузетно важно да се сваки процес брзо оконча. Да је суд у разумном року пресудио, не би, на пример, ни проф. Павловић, ни Ненад Ђурђевић, из различитих разлога, радили и деловали под оптерећењем основане сумње засноване на исказу Р. Јовановић-Цанић.

У директној вези са оптерећењем основаном сумњом је и укидање правноисторијске Катедре и докторских студија. Наиме, са проф. др Марком Павловићем, мр Зораном Чворовићем и сарадницима, Правни факултет у Крагујевцу био је на добром путу да постане велики центар посебних студијских програма из Српске правне историје. Међутим, Ненад Ђурђевић, са ослонцем на своју групу, успео је (верујемо привремено) да овај пут пресече. До тога је дошло пошто проф. Павловић није пристао да код њега лично, као руководиоца докторских студија, поново акредитује већ акредитовани програм код КАПК-а. Због тога, Ђурђевић је пред Наставно-научним већем закључио: „Колега Марко Павловић ме, као руководиоца докторских студија, потпуно игнорише. Није доставио ниједан податак који сам тражио ... Ово је неиздрживо”. Професор Павловић заиста није показао потребно дивљење према човеку са бивших 20 и садашњих 13 функција, међу којима су: директор центра за Спортско право, председник Удружења за спортско право, члан Комисије Светог архијерејског синода, члан статутарно-правне Комисије Олимпијског комитета, вишеструки уредник и почасни председник Плесног савеза Србије. Због тога што је „игнорисан” овакав „великан”, и што му је

то било „неиздрживо”, пресечен је велики подухват, не само на штету рада проф. Павловића, дужег од две деценије, него на још већу штету града Крагујевца и земље Србије.

Г-осн декан, у овом Саопштењу, иначе у једном од опширнијих списа у својој каријери, навео је као „проблем” и то „што је годинама проф. Павловић био самом себи шеф Катедре, јер је био једини наставник на њој, и за то примао новчану накнаду”. Овде не може а да се не примети да, г-осн декан, ваљда заблеснут сјајем проф. Павловића, не примећује мр Чворовића који је на Катедри са проф. Павловићем много дуго, чак 11 година. Такође, заборавио је и то да у последње две године на Правноисторијској катедри је био и један сарадник. Затим, што се функционалног шефовског додатка тиче, проф. Павловић га себи није ни одређивао, нити прописивао његову висину, и никад није мислио да такав додатак треба и да постоји (јер шеф Катедре треба да буде ствар части, а не ствар *santa kinte*). Најзад, ваљда по елементарној логици, ако је проблем био у додатку, онда је требало укинути шефовски додатак, а не Катедру. Иначе, што се тиче Катедри, познати европејац Стојановић Предраг је могао да погледа мало на сајт загребачког Правног факултета и да види да тамо нису штедели на катедрама. Наиме, док је на Правном факултету у Крагујевцу постојала Катедра за Правну историју која је обухватала два основна предмета, Српску правну историју и Правну историју света, на загребачком Правном факултету постоје две правноисторијске Катедре (и трећа за Римско право). Правни факултет Свеучилишта у Загребу има дакле Катедру за повијест хрватског права и државе. Кад се погледа на факултетском сајту напомена о предмету, онда свако може закључити да се ради о једном од кључних предмета на правним студијама. За овакво место Историје националног права код Хрвата могли би се тражити и наћи разни разлози. Можда би међу тим разлозима била чињеница да су они своју „аферу Индекс” решили у разумном року. (Можда се овде ради само о конкретизацији опште појаве да сви народи имају проблеме, али озбиљни народи не гурају своје проблеме под тепих, него за њих налазе решења.)

Антикорупцијске мере: Коза чува купус. У Саопштењу за

јавност се наводи како „проф. Марко Павловић и мр Зоран Чворовић покушавају да опструирају предузимање антикорупцијских мера”. Ово наравно није тачно и то не само због тога што проф. Павловић и асистент Чворовић никада нису довођени у везу са корупцијом, него због тога што је баш мр Зоран Чворовић (као члан Комисије за контролу квалитета) тражио да се обелодане антикорупцијске мере које су биле услов за акредитацију Факултета.

Наиме, као што је „Политика” објавила, председница Комисије за акредитацију др Вера Вујичић је изјавила да је Правни факултет у Крагујевцу акредитован пошто су наведене „мере које су предузели да се убудуће отклони свака сумња у корупцију, а то је подразумевало и комисијске усмене испите... То значи да професор и који су обележени афером не испитују сами”. Међутим, они који су „обележени” афером Индекс не само да испитују сами, већ неки од њих и писмено (што ће рећи да код њих испити не само да нису комисијски, него нису ни јавни). Што се проф. Павловића тиче, само је њему доведен, апсолутно противзаконито, резервни некомпетентни испитивач, на чији испитни списак студент може да дође тако што уплати 2.000,00 дин.

Напредни „Савез студената” и назадни професор и асистент. Што се тиче организације зване „Савез студената”, код које су проф. Павловић и мр Чворовић, према Саопштењу декана „неомиљени и непопуларни”, ваља рећи само то да се појава оваквих емоција код ове организације према нама двојици поклапа са преузимањем управе Факултета од стране оптужених у „афери Индекс”. За јавност би било врло интересантно да управа Факултета објави колико новца су уплатили организацији званој „Савез студената”, као и које приходе су они стекли, на пример од организовања журки (што је другим студентским организацијама са Правног факултета онемогућено). Уз то, јавност треба да зна да председник „Савеза студената” који је и председник Студенског парламента као и члан Савета Правног факултета, за две године, односно за преко 20 испитних рокова, није ниједанпут излазио код проф. Павловића на испит. Требало би видети да ли је искористио повољност куповине другог испитивача (за 2.000,00 динара), за шта се иначе здушно борио.

Г-осн Предраг Стојановић, из фотеље декана, ваљда пишући у самоћи, дошао је до тога да „неомиљена и непопуларна” позиција проф. Павловића лежи вероватно у томе „што изводи наставу и испите из два обавезна предмета на првој години студија, са изразито лошом пролазношћу студената на испиту”. Заиста тако пише: пролазност студената „на испиту”. Из овога се може закључити да пролазност студената постоји и на другим местима, а не само на испиту. Овај плеоназам, може бити, није случајан, јер дуго се говорило о пролазности на предметима проф. Павловића на неким другим местима. Полиција у „афери Индекс” се тиме није довољно позабавила. Проф. Павловић је случајно недавно сазнао да су на црном тржишту његови испити из предмета које је држао достизали цену од преко 2000 евра. Јер, наводно, у ову цену морали су да се укључе трошкови исписа, уписа, посредника и главних актера.

Пашквиле пролазе, наука остаје. Госн декан каже да постоји „8 предмета које проф. Павловић жели сам да држи”. Проф. Павловић за ту своју жељу досад није знао. Али, да је 20 година (без иједне јавне примедбе) држао 2 темељна предмета на првој години студија, то је истина, и то није било ствар његове жеље, него стицаја околности. Затим, то што г-осн декан (и сарадници) тако слабо цене менторске квалификације проф. Павловића, терају га да буде нескроман. Колико знамо, ниједно велико професорско име декану и сарадницима није написало приказ њихове књиге. Приказ књиге проф. Павловића „Преображенски устав - први српски устав” написао је академик Миодраг Јовичић, човек који је и за живота важио за легенду српске уставно-правне науке. Такав човек је написао, између осталог, да је „Преображенски устав” „без икакве сумње, вансеријска, оригинална књига”, и да ће „читаоцима дати нове погледе на једно важно раздобље наше уставноправне историје и пружити и уживање у читању” (Архив, 3/1998, 220). Затим, према књизи „Српска правна историја” проф. Павловића, Правни факултет у Нишу је акредитовао један предмет са 15 тема направљених на основу те књиге, што ће рећи да се програм своди на то што је један аутор, тј. проф. Павловић наведен за сваку методску јединицу 15 пута.

Најзад, Ратко Марковић, пишући „Сећање на Ружицу Гузину” је навео да „из њеног кабинета на Правном факултету у Београду изишла је готово цела једна генерација каснијих наставника, од којих су данас неки чланови академија наука, а неки водећа имена у својим научним областима. Помињемо тек њих неколико, оне које је она открила и усмерила да буду оно што данас јесу: Мустафа Имамовић и Марко Павловић, правни историчари, Данило Баста, филозоф, теоретичар права и преводилац са немачког ...” (Анали ПФБ, 1/2007, 210).

Чвор мр Зорана Чворовића. У деканском Саопштењу за јавност се каже како је мр Чворовић „потпуно законито добио отказ”. Ипак, у нешто каснијој изјави г-осн декана (од 9. септембра) се каже да „Чворовић је добио отказ искључиво зато што су његови поступци при одбрани бившег епископа(?) Артемија озбиљно штетили угледу Факултета”. Дакле, одређени приватно-верски поступци мр Чворовића представљали су законски разлог за отказ. Предраг Стојановић, из фотеље декана, пишући (ваљда у самоћи) Саопштење вероватно се претметнуо и у вековима и у земљама. А можда га је, због писања у самоћи, на тренутак обузео рефрен: „Срећна нова 1948”.

Такође, интересантно је да велики европејац Стојановић др Предраг није бар мало гвирнуо у Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода у којој стоји: „Свако има право на слободу мисли, савести и вероисповести; ово право укључује и слободу да човек промени своју вероисповест или убеђење и слободу да сам или у заједници са другима испољава јавно или приватно своју вероисповест или убеђење путем култа, проповедања, практичног рада и вршења обреда” (чл. 9, ст.1).

Тврђење Комисије да је Чворовић „најбољи правни историчар млађе генерације у Србији”, декан сматра контрадикторним и неодрживим, јер Чворовић је у 41. години живота па не може бити млад. Међутим, декан се овде нешто забунио. Комисија није говорила о младом човеку, него је Комисија с обзиром на поделу на старије и млађе правне историчаре, Чворовића сврстала међу млађе и онда с обзиром на ту категорију закључила да се ради о најбољем. Да је декан обавестио Комисију да ће лакше разумети поделу правних историчара на

младе, средње и старе, онда би Комисија нашла Чворовићу место и с обзиром на ову категоризацију. Затим, декан, очигледно веома забринут за судбину правноисторијске науке у Србији, веома се позабавио Чворовићевим тајмингом, па је пронашао да је он постдипломске студије на Правном факултету у Крагујевцу, уписао чак 1996, а да се на истом Факултету запослио 3 године касније и да ради пуних 11 година. Ово за собом повлачи питање зашто је Зоран Чворовић, као београдски дипломац и носилац награде за говорништво Адвокатске коморе Србије, уписао правноисторијске студије у Крагујевцу 1996, а запослио се тек 3 године касније? Одговор се намеће сам по себи. Неко му је ставио у изглед посао асистента-приправника, али неко други није хтео да га запосли. У међувремену, ваљда живећи од ваздуха и лепих речи, Чворовић је требало да одмакне на постдипломским студијама. По логици Стојановића Предрага, из деканске фотеље, што је Чворовићу посао био неизвеснији, то је он требало да јаче прионе на њега. Наравно, Чворовић је нормалан човек, и послом на правноисторијским студијама је почео да се бави када се запослио.

Што се тиче рока од непуних 11 година од запослења, мр Чворовић ни у чему не квари просек на правноисторијским студијама. По пуким временским мерилима, има их много горих од мр Зорана Чворовића, као што је, на пример, случај једне особе из „афере Индекс” која се запослила у својој 25 години а докторирала у 40, што ће рећи да јој је до доктората требало 15 година. Иначе, од магистратуре до доктората ове особе протекло је 8 година. Сада је та особа у 57. години и налази се у звању ванредног професора, што је тек само једна степеница после доктората.

У случају Чворовић декан је превидео чињеницу да време трајања посла зависи првенствено од природе посла, и да у науци постоје области у којима се до резултата стиже спорије. Магистарска теза Зорана Чворовића била је апсолутна новост у српској правној науци. Такав је случај и са његовим докторатом. Већ с обзиром на то да су му магистарска теза и докторска дисертација из веома различитих и веома сложених области иностраног права, Зоран Чворовић је изузетан докторант. Прво, његов докторат није конципиран као прошире-

на магистарска теза. Друго, његов докторат се не бави тако обичним темама као што су цене одређених производа за време неког владара, или организацијом спортских приредби. Његова магистарска теза је на нивоу неких доктората, а по болоњским мерилима не би јој много требало додати да би била изванредан докторат. Али, најважније је то да је мр Зоран Чворовић имао несумњиво право на реизбор.

Индексовска захвалност. За време боравка у притвору, 6 месеци и више, а онда једногодишњег плаћеног одсуства „индексоваца“, ангажовани су наставници са стране. Ти наставници нису плаћани из државне касе, него из касе Факултета, што значи да су плате осталих - па и мр Зорана Чворовића и проф. Павловића - биле знатно мање, него што би биле да Факултет није имао ова „издржавана лица“. То најзад значи и то да су они за које је издвајано од асистентске плате Зорана Чворовића, овоме изразили захвалност тако што су му дали отказ (са дејством одмах, што је наравно за собом значило и укидање чак и здравственог осигурања).

Опрости им, Боже, не знају шта раде. У деканском саопштењу проф. Павловићу је врло замерено на завршним реченицама из чланка „Нови инквизитори“, у којима је он, на пример, патријарха Иринеја у младости означио као „убогот Чачанина“. У вези са овим можемо се упитати шта ту може да смета, поготову што је у речи убоги садржана реч Бог. Из тога што је проф. Павловић приметио да је Његова Светост на дугом животном путу постао и „нишки племић“, не само образован, него и обичан обавештен свет, могао је прочитати не више од две-три информације. Прво, што се и на први поглед види, је употреба средњовековне терминологије (црквени властелин, племић). Потом, израз племић подсећа на француску изреку *noblesse oblige* (племићка титула, племићки статус обавезује). Затим, исказ проф. Павловића садржи поруку да Његову Светост, не обавезује „миланско“, него „нишко“ племство. Даљим развијањем мисли, може се доћи до тога да између Миланског едикта и града Ниша, односно античког Наисуса, нема никакве везе: нити историјске, нити географске (осим што су на истом континенту), ни етничке (као што је нема ни између цара Константина из Наиса и српског епископа Иринеја из Ниша). То

што се римски император Константин родио у Наису, лош је изговор за било какву екуменистичку параду. Уосталом, Милански едикт је донет много далеко од Наиса, а у данашњем Нишу, 2013. могао би да се прослави рођендан Константина Великог (као свечаност локалног типа).

Најзад, не знамо зашто православним хришћанима смета општи став (који је у „Новим инквизиторима“, на конкретном примеру, изнео проф. Павловић) да Српски патријарх, за разлику од поглавара једне друге цркве, није непогрешив.

У декановом саопштењу проф. Павловићу је приписано једно чудно верско опредељење, с којим се он тобоже хвалише међу колегама. Проф. Павловић, наравно, своја верска и сва друга опредељења (што је општепознато) никада није делио са колегама (ни пре, ни после „афере Индекс“). Ипак, оне колеге које не могу да обуздају своју радозналост и горе од жеље да завире у један сегмент његове приватности и сазнају његово верско опредељење, упућујемо на књигу „Ко је ко у Србији“ (од 1995).

Посебно је интересантно да у оквиру „сарадње“ између врха СПЦ и Правног факултета у Крагујевцу, врх Цркве подржава метод истргнутих реченица, а међу којима је и она која указује на тешкоће да „Срби стану на ноге свога ћириличног писма“. Изгледа да врху СПЦ није стало до српског ћириличног писма. Затим, зар је могуће да неко поверује у лаж, па и врх СПЦ, да проф. Павловић на испиту завирује у студентске концепте и да обара оне који концепт не пишу ћирилицом. Нарочито нас чуди да врх СПЦ обзнањује (*urbi et orbi*) да је ћерка проф. Павловића уписала Правни факултет у Крагујевцу, не увиђајући да се ова информација може и злоупотребити.

У Саопштењу се посебно инсистира на томе да „Правни факултет у Крагујевцу се поноси добрим односима са СПЦ и чињеницом да је први Факултет у Србији који је након Другог светског рата у свој наставни програм увео предмет Црквено право“. Овде се прво ваља упитати колико је умесно стављати на исту ногу један Правни факултет и Српску Православну Цркву. Затим, ако се може уопште говорити о „односима“ између ове две институције различитог ранга, онда ис-

тине ради треба рећи да су ови „односи” зачети првом Светосавском беседом (у посткомунистичком периоду) која је одржана у згради ПМФ у Крагујевцу 1991. Ко је одржао Светосавску беседу и ко је још учествовао на том скупу, може се лако установити листањем часописа „Каленић”. Наравно, то није био ни декан, нити неко од његових анонимних сарадника из „афере Индекс”. Тај што је држао Светосавску беседу је, иначе, у програм правних студија увео Законоправило Светог Саве. Затим, опет истине ради, ваља рећи да заслуге за првенство у увођењу Црквеног права не припадају никоме са Правног факултета у Крагујевцу, него др Миодрагу Петровићу, који је за ово имао разлоге начелне природе.

Доле поражене снаге, живела владајућа коалиција! Декан се у Саопштењу између осталог досетио „да је за Зорана Чворовића ‘афера Индекс’ само средство у политичкој борби и да је његов, као и његовог професора Павловића, прави циљ владајућа коалиција, коју би они да позову на одговорност због Косова, односа према међународној заједници, реформе правосуђа, итд”. Прво што владајућа коалиција из ове небулозе треба да закључи је да декан Правног факултета у Крагујевцу много брине о њеној стабилности, и да поручује да владајућу политичку комбинацију треба да чувамо „као зеницу ока свог” (што би рекао некадашњи „највећи син наших народа и народности”). Стога, треба спречити свакога ко би да „рује” и „ровари” тешко остварено јединство (што би рекао онај исти, мало пре поминути). Овим, наравно, декан износи своје схватање да је „афера Индекс” (у замрзнутом стању) уграђена у темеље владајуће коалиције. Друга ствар која пада у очи је да само два човека, Зоран Чворовић и његов професор, др Марко Павловић, опасно угрожавају коалицију на свим пољима њене делатности, и на спољнополитичкој и на унутрашњополитичкој равни. Да су толико политички активни, а још уз то и јаки, ни Зоран Чворовић ни проф. Павловић, то ни у сну нису сањали. Међутим, декан поручује да владајућа коалиција треба да припази, јер „они долазе”.

Декан је нарочито упозорио на то да напад на владајућу коалицију долази од двојице који припадају „пораженим снагама

овог друштва”. До сада је термин „поражене снаге” био резервисан за присталице ђенерала Драже, после завођења комунистичког режима. Међутим, како је данас у току рехабилитација припадника покрета Д. М. Стојановић Предраг (из деканске столице) би могао да учини велику услугу владајућој коалицији и да редифинише „поражене снаге”. Кад он буде дао нову дефиницију, биће много лакше и проф. Павловићу и мр Чворовићу, а и владајућој коалицији. Јер, како сада ствари стоје, уопште се не зна ко је непријатељ.

У декановом Саопштењу лансираном против два човека, има исказа који су заиста само бљувотине недостојне иоле пристојног одговора. Све у свему, у декановом Саопштењу је све збркано и побркано, и своди се на само један проблем: проблем са истином човека који се нашао на деканском месту. Најзад, поставља се питање, да ли у врху СПЦ постоји неко ко верницима намеће ново правило да ЛАЖ која стоји на званичном сајту СПЦ и на сајту Бачке епархије после извесног времена постаје ИСТИНА.

На Малу Госпојину 2010.

проф. др Марко Павловић

мр Зоран Чворовић

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2833/95/>

АСИСТЕНТ ЗОРАН ЧВОРОВИЋ ИСТЕРАН СА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Магистар Зоран Чворовић, који средином јула одлуком Наставно-научног већа крагујевачког Правног факултета није реизабран у звање асистента за ужу научну дисциплину Историја државе и права, прекјуче је Решењем о престанку радног односа најурен са факултета. Решење је потписао декан Предраг Стојановић. Чворовићу у Решењу о отказу није остављена ни могућност жалбе надлежнима на факултету и Универзитету, већ му је „као поука о правном леку” поручено

да против тог решења, у року од 90 дана од његовог пријема, може да покрене спор пред Основним судом у Крагујевцу.

- Већ данас затражићу од Одељења за инспекцијске послове Министарства просвете да против решења о престанку мог радног односа на Правном факултету у Крагујевцу донесе привремену меру и тиме стави ван снаге одлуку управе факултета о мом отказу. Одлука управе факултета је апсолутно незаконита, јер нема образложења одлуке о мом нереизбору на место асистента на Правном факултету, него је наведен само поступак. Други разлог је правно скандалозан, јер у одлуци о мом нереизбору нема правног лека - истиче Чворовић.

Он објашњава да је у звање асистента својевремено изабран по поступку предвиђеном за избор наставника, који, према члану 132. Статута Правног факултета, у случају нереизбора, имају право приговора Сенату Универзитета.

- За асистента сам биран по поступку предвиђеном за избор наставника, али ми је управа факултета, након нереизбора у претходно звање, ускратила право на приговор које, поновићу, имају нереизабрани наставници. Сада је јасно да је мени право приговора ускраћено да би декан Правног факултета Решење о престанку мог радног односа могао да донесе без претходног става Сената Универзитета, као стручног тела - тврди Чворовић.

Он наглашава да ће приговор Сенату Универзитета на одлуку Наставно- научног већа ипак да поднесе одмах, односно до истека рока од 15 дана од пријема те Одлуке. Чворовић каже да се управи факултета журило да га истера из те установе због тога што су медији, посебно штампани, последњих дана поново почели да подсећају на аферу Индекс и да извештавају о безакоњу које њени актери поново чине на овдашњем Правном факултету, чиме наносе готово непоправљиву штету не само том факултету и Универзитету у Крагујевцу, него и целокупном српском високом образовању.

Аферу Индекс, везану за продају испита и диплома на крагујевачком Правном факултету, пре неколико месеци у јавности су изнова актуелизовали Зоран Чворовић и шеф катедре за историју државе и права Марко Павловић. Та катедра је, упркос добијеној

акредитацији, недавно укинута. Данас сазнаје да су професори крагујевачког Правног факултета који нису умешани у аферу Индекс потписали Отворено писмо Министру просвете Жарку Обрадовићу, којим захтевају да се стане на пут безакоњу на том факултету. Исто писмо потписују и професори осталих универзитетских центара у Србији.

Извор: З. Радовановић, *Danas*, 25. август 2010.

ОТВОРЕНО ПИСМО ГРУПЕ УНИВЕРЗИТЕТСКИХ ПРОФЕСОРА
МИНИСТРУ ЖАРКУ ОБРАДОВИЋУ ПОВОДОМ ДЕШАВАЊА НА
КРАГУЈЕВАЧКОМ ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ.

ВРЕМЕ БЕЗАКОЊА ПОЧЕЛО ПОВРАТКОМ „ЗАТВОРСКОГ БРАТСТВА”

Време безакоња на Правном факултету у Крагујевцу почело је када су оптужени наставници из афере Индекс враћени у наставу. Они су онда, снагом сопствене већине, узели управу факултета у своје руке и стали да кроје факултетски живот по својој мери. Време безакоња на крагујевачком Правном факултету кулминирало је средином јула ове године, када је, на правди Бога, а по ћефу оптуженика из афере Индекс, асистенту Зорану Чворовићу изгласано избацивање са факултета, наводи се у отвореном писму коју је група од 16 универзитетских професора из Крагујевца, Београда, Новог Сада и Ниша јуче упутила министру просвете Жарку Обрадовићу. Од министра се захтева да поврати законитост и успостави елементарне академске стандарде на Правном факултету у Крагујевцу, те да поништи одлуку о нереизбору асистента Зорана Чворовића.

Потписници писма, међу којима су академик Коста Чавошки, Мирјана Стефановски, Весна Ракић Водинелић, Владимир Водинелић, професори крагујевачког Правног факултета који нису умешани у аферу Индекс и други, поручују Обрадовићу да, као министар просве-

те, који је посебно одговоран за функционисање државних факултета, није реаговао на дешавања на Правном факултету у Крагујевцу.

-Ви сте прешли преко чињенице да су у наставу враћени наставници које оптужница терети за више од 110 кривичних дела примања мита и злоупотребе службеног положаја. Такође, ви господине министре нисте обратили пажњу на чињеницу да је Окружно јавно тужилаштво у Смедереву, за готово све оптужене наставнике тражило изрицање мере безбедности забране вршења позива. Ви сте, својим нечињењем, учинили оно што није забележено да се догодило за мандата неког министра просвете: омогућили сте да се у наставу, па чак и у управу факултета, врате запослени оптужени за најтежа кривична дела, истиче се у писму.

Извор: З. Радовановић, *Danas*, 26. август 2010.

РЕАГОВАЊА НА НОВА ДЕШАВАЊА НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ.

„ИНДЕКС” КОД МИНИСТРА

Због афере „Индекс” и најновијих дешавања на Правном факултету, јуче је министру Жарку Обрадовићу упућено отворено писмо у којем се тражи „повратак законитости и успостављање елементарних академских стандарда на овом факултету”, као и поништење одлуке о нареизбору асистента Зорана Чворовића.

Писмо, које потписује петнаест професора са факултета и универзитета у Србији, упућено је после отказа мр Зорану Чворовићу, асистенту на предмету правна историја.

У отвореном писму министру наводи се да је безакоње на овом факултету достигло кулминацију средином јула ове године, када је „по ђефу оптуженика из афере ‘Индекс’, који су враћени у наставу и узели правду у своје руке и асистенту Чворовићу изгласали избацивање са факултета”.

Поводом „случаја Чворовић”, јавности се, први пут од избора на

чело факултета, обратио др Предраг Стојановић, декан Правног факултета, иначе један од оптужених у афери „Индекс”.

- Правни факултет нити може, нити жели да побегне од афере „Индекс” - наводи декан у саопштењу на сајту овог факултета. Он, између осталог, каже да је управа факултета баш зато била уздржана у јавним реакцијама на, како пише, гомилу неистина које се у јавности пласирају од стране мр Чворовића, као и професора овог факултета Марка Павловића.

Суштина проблема које Правни факултет има са професором Марком Павловићем и бившим асистентом мр Зораном Чворовићем, наводи декан, лежи у одбијању већег броја запослених да се он злоупотребљава у политичко-верско деловање.

Извор: М. Луковић, *Вечерње новости*, 26. август 2010.

АПЕЛ МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ ЗБОГ АСИСТЕНТА ЧВОРОВИЋА

Афера „Индекс”, отворена фебруара 2007. још потреса Правни факултет у Крагујевцу, на којем ради 14 професора оптужених за примање мита и злоупотребу службеног положаја. Међу оптуженима је и декан Предраг Стојановић. Од избора за првог човека факултета прошле године, он се јуче први пут обратио јавности, саопштењем објављеним на сајту факултета. Ћутање је, како каже, прекинуо због „гомиле неистина” и „најгрубљих монструозних квалификација” које су, како је навео, у последњих месец дана у медијима изнели професор доктор Марко Павловић и магистар Зоран Чворовић. Истовремено, магистар Чворовић, који јула ове године није реизабран за асистента на предмету правна историја, тврди да „хајку” против њега води „затворско братство”, чија логика подразумева бескрупулозан обрачун са противницима”.

Поводом најновијих сукоба на крагујевачком Правном факултету, група од петнаестак професора и угледних правника упутила

је отворено писмо министру просвете Жарку Обрадовићу, од кога се тражи да „поврати законитост и успостави елементарне академске стандарде на Правном факултету у Крагујевцу”, као и да „поништи одлуку о нереизбору магистра Чворовића”.

„Време безакоња на Правном факултету у Крагујевцу почело је када су оптужени наставници из афере ‘Индекс’ враћени у наставу. Затим су почели да кроје факултетски живот по својој мери”, наводи се у писму министру, у којем још пише да је „време безакоња добило своју прву кулминациону тачку средином 2010”, када је „на правди Бога, а по ћефу оптуженика, асистенту Чворовићу изгласано избацивање са факултета...”.

Између осталих, потписници овог писма су академик Ко-ста Чавошки, проф. др Весна Ракић-Водинелић, проф. др Влади-мир Водинелић, као и неколико професора Правног факултета у Крагујевцу.

Према речима сада већ бившег асистента Чворовића, оптужени у афери „Индекс” су власт на факултету, иако су оптужени за кривична дела.

- Претпоставка невиности се овде окренула у своју супротност и оптужени се тиме служе како би опструисали судски поступак - каже магистар Чворовић.

Декан Стојановић у свом саопштењу наводи да Правни факултет у Крагујевцу „нити може нити жели да побегне“ од афере „Индекс“. „Од иоле озбиљног правника, а камоли од доктора и магистра права, очекује се да поштује уставну гаранцију претпоставке невиности оптужених у кривичном поступку, као и саму судску власт, тиме што се неће мешати у њено судовање... Све оне који су жељни спаљивања вештица на ломачи молим за стрпљење до правоснажности пресуде“, навео је Стојановић напомињући да би „бар правни историчари требало да поштују наук да је боље да сто кривих буде ослобођено него да један невино оптужени страда“.

Извор: Б. Карталовић, *Политика*, 26. август 2010.

БРИНЕ ЛИ КОГА ПРОГОН НЕПОДОБНОГ ИНТЕЛЕКТУАЛЦА?

Наводна одлука Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу да се мр Зоран Чворовић не реизабере у звање асистента, благо речено, затекла ме је. Намерно кажем наводна одлука, зато што је донета довођењем у заблуду чланова Већа да Зоран Чворовић нема право на реизбор. Наиме, на седници Већа на којој се расправљало о Чворовићевом реизбору, секретар Факултета је прочитао одговарајући члан Закона о високом образовању, односно Статута Факултета, који се примењује приликом реизбора асистената. При том је изоставио најважнији део, чиме је односни члан Закона, односно Статута, изгубио свој смисао. Из тако скраћене верзије заиста произилази да право на реизбор не постоји. Мр Зоран Чворовић, најбољи правни истори-

чар млађе генерације у Србији, није реизабран у звање асистента зато што му је оспорено право на реизбор, које несумњиво има по Закону о високом образовању.

Одлука Већа ме је затекла и из разлога што је донета уочи одласка на колективни годишњи одмор, иза којег почиње нова школска година, када је Зоран Чворовић требало да изводи вежбе из предмета Правна историја света. И пошто ће колега Чворовић користити право жалбе у управном поступку реизбора, који још увек није

[illegible]

завршен, односно водити радноправни спор ако Сенат Универзитета не буде уважио његову жалбу, питам се ко ће у октобру, односно првом семестру, држати вежбе из Правне историје света студентима прве године чији ће број премашити цифру од четири стотине? Такође се питам због чега се Правни факултет у Крагујевцу одрекао најбољег правног историчара у Србији најмлађе генерације?

Скандал је велики, јер је са Факултета изопштен млад човек, на почетку научне каријере, а који се налази у завршној фази израде докторског рада. Скандал је још већи тиме што је без хлеба остављен човек који се међу првима усудио да јавно проговори о безаконјима појединаца на Правном факултету у Крагујевцу.

Зоран Чворовић није реизабран, не зато што није испунио услове за поновни избор, већ због његових јавних ставова о појединим не-легалним поступцима појединаца запослених на Правном факултету у Крагујевцу, као и о актуелним дешавањима у Српској православној цркви (СПЦ). Наиме, вођа такозване мобинг групе на Факултету, проф. др Ненад Ђурђевић, пре гласања о Чворовићевом реизбору, читао је присутним члановима Већа интервју који је Чворовић пре тога дао дневном листу „Правда”, а поводом актуелних дешавања у СПЦ.

На тај начин желео је да дискредитује кандидата, што је упоркос позитивној оцени Комисије за писање Извештаја, довело до тога да Чворовић поново не буде изабран. Политизацијом поступка, Чворовићу су нарушени право на поновни избор, право на слободу мишљења и научно-истраживачког рада, које је загарантовано Уставом РС и Законом о високом образовању. Удаљавањем са Факултета из идеолошких разлога нанета је штета Зорану Чворовићу као појединцу, настави на Правном факултету у Крагујевцу, али и српској правној мисли.

Овим путем хтела бих да подсетим колегу Ненада Ђурђевића, који је априла месеца као један од тројице „нових инквизитора” ишао на консултације код Патријарха српског Г. Иринеја око даље судбине на Факултету Зорана Чворовића, као и аутора овог текста, да чл. 11. Устава РС прописује начело одвојености цркве од државе. Поред тога, Устав у чл. 43, као и Европска конвенција за заштиту људских права

и основних слобода у члановима 9. и 10. прописује начело слободе мисли, савести и вероисповести. Да ли је Ненад Ђурђевић у случају Чворовић намерно заборавио да слобода мишљења и изражавања није власништво установе у којој је појединац запослен, већ основно лично право загарантовано Уставом РС и међународним конвенцијама? Поштовање овог права претпоставка је слободног научног и уметничког стваралаштва на Универзитету.

Професори Универзитета, уз то још и доктори права дужни су да међу првима право запослених на своје мишљење и изражавање доследно гарантују и практично омогућују. Човек чије се јавно иступање у штампи, на радију, телевизији и јавним скуповима доводи у питање није једнак другима у својој грађанској части и достојанству. Још од античких времена важи начело „Sogitationes nemo roenam patiatur” (нико не сме бити кажњен због мишљења). Да ли Ненад Ђурђевић, читањем интервјуа који је Зоран Чворовић дао дневном листу „Правда”, Универзитет и Правни факултет у Крагујевцу поново враћа у време сужене друштвене и политичке свести, када се испаштало за слободну реч и критичку свест?

Одговоре на ова и нека друга питања нећемо више тражити на Правном факултету у Крагујевцу. Тражићемо их на другим местима: на суду, код министра просвете, од домаће и стране стручне јавности. Јер, Правном факултету у Крагујевцу, као ни било којој другој научној установи у земљи и иностранству, нису потребни псеудо професори који ће одстрањивати „неподобне” интелектуалце, већ стручњаци који имају пуну слободу и одговорност да се баве не само науком, већ и актуелним друштвеним питањима.

Прогон „неподобних” интелектуалаца мора дубоко да забрине сваког мислећег и савесног човека.

мр Соња Спасојевић,
асистент на Правном факултету
у Крагујевцу

Извор: *Крагујевачке*, 26. август 2010.

ИЗВОД ИЗ ИНТРВЈУА СА МИНИСТРОМ ПРОСВЕТЕ ПРОФ. ДР ЖАРКОМ ОБРАДОВИЋЕМ

Новинар: Поново је у центру пажње афера „Индекс“ после случаја асистента Чворовића који није реизабран и апела који су вам тим поводом послали еминентни правни стручњаци. Да ли ви као министар просвете сматрате да професори осумњичени у

једној корупционашкој афери треба да предају до окончања поступка?

Проф. др Жарко Обрадовић: Сматрам да апсолутно треба поштовати закон и да је потребно сачекати крај судског процеса. Декана сам прошле године питао зашто Министарство просвете није раније обавештено о неким дешавањима на факултету, али нисам добио одговор.

Декан је такође међу оптуженима.

Ти проблеми нису од јуче, они трају. Чињеница је да мора да се поштује суд, као и универзитетски прописи, постоје дисциплинске комисије, суд части...

Значи ви се нећете оглашавати док траје судски процес?

А због чега бих? Ако би се другачије понашали, онда би прејудиицирали одлуку суда. Крив је само онај коме се то докаже на суду.

Извор: Сандра Гуцијан, *Политика*, 31. август 2010.

КРИВИ И НЕВИНИ

Опет су „индексовци“ хит. Не они сарајевски, са Даворином и баладама за сва времена, већ наши домаћи, високо академски, чедни и невини, који су пре три године били први на топ листи срама и бешчашћа. Професори Правног факултета у Крагујевцу, и даље само оптужени за продају оцена и диплома.

Овог августа они су у жижи јавности, али не као грешници, него као група која је стекла моћ, и то друштвено потврђену, као већина која „дрма“ Правним факултетом, ево, већ више од годину дана. Сада су експонирани као креатори „случаја Зоран Чворовић“ који је, у мери колико је то код нас могуће, узбуркао академску јавност, али искључиво захваљујући медијској пажњи која је поклоњена грубом одстрањивању овог асистента са факултета. Званична страна, тачније све званичне стране – о томе још мудро ћуте.

Додуше, огласио се један „званичник“, декан Правног факултета Предраг Стојановић, такође „индексовац“, Саопштењем за јавност које се може прочитати на факултетском сајту. Поводом актуелизације афере „Индекс“ он тражи од супротстављених колега, али и свих осталих, да „поштују уставну гаранцију претпоставке невиности оптужених у кривичном поступку, као и саму судску власт, тиме што се неће мешати у њено судовање“. Потом има једну бисер реченицу која је вредна цитирања – у целини:

„Све оне који су жељни спаљивања вештица на ломачи молим за стрпљење до правноснажне судске пресуде. То што се мр Зоран Чворовић тренутно бави кривичним правом царске Русије не значи да и Србија у 21. веку треба да прихвати методе суђења Ивана Грозног или нацистичка начела о муњевитој правди. Бар би правни историчари требало да поштују стари правни наук да је боље да сто кривих буде ослобођено, него да један невино оптужени страда“ (крај цитата).

Стварно импресивно! А рекло би се и пророчки. Један невин је већ страдао, истина не пред судом правде, већ пред „судом“ старијих колега, а оних „сто кривих“ (или у преводу на аферу „Индекс“ – осамдесетак) можда скорије неће бити ослобођено, али ни осуђено. Јер, све

је тако „скоцкано” да највећи скандал у српском школству лагано иде низ реку и да евентуални судски епилог буде „разблажена водица”, и то ко зна ког лепог дана.

Узгред, одмах по отварању афере „Индекс”, сличан скандал откривен је и на загребачком Свеучилишту, предњачио је ваљда њихов Економски факултет, међутим још пре више од годину дана тамо су сва суђења окончана, продавци испита добили затворска следовања и факултети очишћени од прљавих трговаца дипломама.

Зашто слична ефикасност и експедитивност није примењена и у српској афери „Индекс”, која је почела силовито и наизглед бес-

компромисно, а потом разводњена и обесмишљена писањем заједничке оптужнице и сељењем процеса у Смедерево – вероватно ће у много чему остати нерешена енигма. Али, неко је свакако морао рећи: стоп! Не из судске власти, или не само из ње, већ и из грађанске. Да ли су то били „ђаци” оптужених професора који су у међувремену стекли моћ одлучивања, или и они и друге утицајне фаце које је ухватио зорт да би круг ималаца лажних диплома могао да добије опасно широк опсег – може се само нагађати.

Из „случаја Зоран Чворовић” ипак се може назрети један закључак: оптужени професори, од којих су скоро сви у настави и делују као хомогена група, и те како показују лојалност актуелној власти, просто нудећи се да су јој на услузи. Да се не заваравамо, и власти то годи, а и потребно јој је. А афера „Индекс”? Шта то беше и кад је то било? Да се асистент (већ бивши) Чворовић није дрзнуо да прозове факултетску управу и успут, по личним убеђењима, није бранио владику Артемија, не би било ни овог актуелног таласања. Стрпећемо се да видимо докле ће оно запљуснути.

Мирослав Јовановић

Извор: *Крагујевачке*, 2. септембар 2010.

МР ЗОРАН ЧВОРОВИЋ: АНАТОМИЈА МОГ СТРАДАЊА НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ

КАД ИНДЕКСОВЦИ МАРШИРАЈУ

Пошто није поново изабран за асистента на Правном факултету у Крагујевцу, мр Зоран Чворовић добио је решење да му престаје радни однос у овој установи. С обзиром да је овај случај добио велики јавни публицитет, „Крагујевачке” су од мр Зорана Чворовића затражиле да из свог угла објасни ток, узроке и последице научне и личне деградације коју је доживео, дајући му „право на одбрану” – у овом случају јавну и медијску.

Да би се у потпуности схватила тежина незаконите одлуке Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу о мом нереизбору за асистента за ужу научну област Историја државе и права, потребно је вратити се годину дана уназад. Наиме, ова одлука није случајни противзаконити инцидент једног факултетског органа, већ део програма безакоња који се на Правном факултету спроводи од дана када су управу преузели оптуженици из афере „Индекс”

Тачно пре годину дана Савет Правног факултета донео је правно скандалозну одлуку да за декана изабере проф. др Предрага Стојановића, коме се суди за најтежа кривична дела која се могу извршити у раду на универзитету, примање мита и злоупотребу службеног положаја, и то у, по последицама најтежој, а по броју оптужених највећој афери икада откривеној у Србији. Министар просвете је остао нем, иако је по Закону одговоран за надзор над законитошћу рада свих високошколских установа у Србији. И док за директора и најмање сеоске основне школе не може да буде изабран неко против кога се води поступак за кривична дела извршена на раду, за декана Правног факултета се бира лице за које тужилац тражи изрицање мере безбедности забране вршења позива, али и лице коме је био одређен притвор да не би утицао на сведоке.

Да све подсећа на народну изреку о кози која чува купус показује и положај секретара Факултета Милоша Марковића. Избо-

ром Стојановића за декана оптужени постаје претпостављени секретару Факултета, иначе сведоку Тужилаштва у афери „Индекс“.

У исто време Републичка акредитациона комисија, после низа неуспешних састанака, акредитује Правни факултет уз захтев да Факултет предузме низ антикорупционих мера, јер је због неокончаног суђења у радном односу остало 14 оптужених наставника. Циник би констатовао да је једна од главних антикорупционих мера било преузимање управе Факултета од стране оних који су оптужени за примање мита. Шта је Републичка акредитациона комисија од Факултета захтевала не знамо, јер је садржина Акта о упозорењу остала непозната „неподобним“ неоптуженим наставницима. Знамо једино то да је због нечињења министра просвете, Жарка Обрадовића, дошло до трагикомичне ситуације – оптужени за корупцију постали су предлагачи антикорупционих мера.

Тада оптужени, свесни своје незаконите позиције у управни Факултета, као и свог кредибилитета у академској заједници, бирају проф. др Марка Павловића за контролора наставног и испитног процеса да би се сакрили иза његовог моралног и стручног угледа, добро познатог српској универзитетској јавности. Професор Павловић, међутим, одбија да буде заклон оптуженичкој управи, остављајући је пред лицем јавности саму, већину њих са завежљајем сопственог моралног и научног угледа. Тог тренутка почиње прогон професора Павловића, утемељивача правноисторијске науке на крагујевачком Правном факултету, писца једине Историје права у Срба, и мене као његовог научног наследника.

Прво је одлуком Наставно-научног већа, гласовима оптуже-

ничке већине, укинута акредитована Катедра за правну историју, која постоји на свим правним факултетима у бившој Југославији, а правноисторијски предмети су припојени научно непостојећој Катедри за јавно право, на којој убедљиву већину имају „индексовци“. Истовремено две акредитоване правноисторијске области спојене су у једну, док је предмет Црквено право изузет из правноисторијске групе и потпуно ненаучно и противно акредитованом стању припојен Катедри за грађанско право, како би га држао један од оптужених, професор Спортског и Облигационог права, Ненад Ђурђевић.

Укидањем Правноисторијске катедре припремљена је основа за противзаконити обрачун са професором Павловићем и са мном, његовим асистентом, јер је катедра организациона јединица која покреће већину поступака, па и расписивање конкурса за избор. Да је то тако видело се по понашању декана Стојановића, који после укидања Катедре, злоупотребљавајући положај, конкурс за мој реизбор не расписује у Статутом предвиђеном року, већ три месеца касније.

У међувремену су се збила два догађаја која су показала да је обрачун против професора Павловића и мене организован и да је вођен неакадемским интересима већине оптужених, од којих су поједини деловали као „затворско братство“.

Најпре је професор Павловић утврдио да је наводна монографија од међународног значаја на основу које је другооптужена у афери „Индекс“, Емилија Станковић требало да буде изабрана за редовног професора – у ствари плагијат. Тридесет од укупно сто страница ове назови књиге преписано је методом копирања, од речи до речи, из чланка покојне професорке београдског Правног факултета, Јелене Даниловић. О овоме професор Павловић обавештава Универзитет у Крагујевцу и Министарство просвете који на све то ћуте, а Емилија Станковић се потпуно противзаконито, по истом Извештају, бира сада за ванредног професора.

У априлу, управа Факултета покреће, до тада у академској средини невиђен духовни линч колегинице мр Соње Спасојевић и мене, због издавања књиге „Истина о случају владике Артемија“. Иако је реч

о приватном издању које смо приредили у слободном времену, а не у оквиру посла којим се бавимо, декан Факултета и проф. др Ненад Ђурђевић, као члан делегације Факултета која је посетила Патријарха, дрзнули су се да нас због тога у писму Патријарху, објављеном на сајту Факултета, јавно жигосу и изблате. Врхунац шиканирања, подстакнут сарадњом неких од оптужених „индексоваца“ и појединих црквених кругова, догодио се 22. априла 2010. године. Тог дана декан Стојановић, ко зна у чије име и за чији рачун, изјавио је једним дневним новинама да „чекају одговор СПЦ, после чега ће одлучити о нашој судбини“ (судбини колегинице и мене), у земљи у којој је по Уставу црква одвојена од државе.

Због потпуног безакоња које је завладало на Правном факултету у Крагујевцу, као последица злоупотребе власти од стране појединих оптужених наставника, професор Павловић и ја смо почели да се обраћамо надлежним државним органима и медијима. Желели смо не само да заштитимо своја радна места, већ и да покушамо да спасимо сам Факултет. Знали смо да се стратегија неких од оптужених састоји у томе да случај „Индекс“ и своју противзакониту управу Факултетом држе далеко од очију јавности, злоупотребљавајући при том претпоставку невиности и аутономију универзитета као своје штитове.

Казна је стигла после првих текстова у дневним новинама. Она се састојала у томе што је, поред акредитованог редовног професора Павловића, декан Стојановић ангажовао доценткињу Нашашу Деретић са Римског права из Новог Сада да „само испита“ у неколико рокова студенте на предметима Српска и Светска правна историја, а све то после предавања које је професор Павловић завршио по својим уџбеницима и после закључених предиспитних обавеза које су студенти извршили код сараднице Милић и мене. На седници једног факултетског органа, секретар Милош Марковић, не знајући како да објасни противзаконито ангажовање нестручног наставника као испитивача, рекао је да се ради о антикорупционој мери коју је Факултет дужан да предузме. Тако смо дошли до још једног апсурда – да оптужени за продају испита крећу у борбу против корупције почињући од оног чија је непоткупљивост и принципијелност пословично позната,

од проф. др Марка Павловића.

И најзад, освета и безакоње су у јулу достигли врхунац. Наставно-научно веће Факултета формирало је комисију за писање извештаја по расписаном конкурс за поновни избор једног асистента за ужу научну област Историја државе и права, у саставу: проф. др Сима Аврамовић, проф. др Мирјана Стефановски, редовни професори Правног факултета у Београду, и проф. др Марко Павловић, редовни професор крагујевачког Правног факултета. Комисија је Већу предложила да се једини пријављени кандидат мр Зоран Чворовић реизабере у звање асистента, јер је једногласно закључила да је „најбољи правни историчар млађе генерације“, а да је његова пријављена докторска дисертација, чија је израда при крају, „подухват раван откривању једног новог научног света“.

На Извештај комисије приговор је упутио проф. др Ненад Ђурђевић, један од оптужених у афери „Индекс“ и један од егзекутора мог верског кажњавања. Комисија је одговорила на приговор, констатујући да је реч о некомпетентним примедбама, као и покушају Ђурђевића да од кандидата за асистента захтева више од оног што прописује закон.

У мом случају реч је о праву на реизбор које Закон о високом образовању у чл. 122. ст. 5 резервише за категорију асистента магистара који су једном већ били изабрани по претходном Закону о универзитету. Законодавац је овом одредбом изашао у сусрет асистентима магистрима као категорији коју нови Закон о високом образовању, изграђен на болоњским принципима, не познаје и коју зато доводи у неповољнији положај у односу на друга сарадничка и наставничка звања.

Међутим, на седници Наставно-научног већа на којој се одлучивало о мом реизбору, секретар Факултета Милош Марковић доводи у заблуду чланове Већа. Играјући се датумима и не показујући одлуку по којој сам 2006. изабран, а по којој се види да је донета на основу старог Закона о универзитету, пласира тезу о томе да сам пре четири године изабран по новом Закону о високом образовању.

Једини говорник на овој седници био је писац некомпетентног

приговора Ненад Ђурђевић, који је као главни аргумент за нереизбор читао делове мог интервјуа једног београдском дневном листу, у коме сам говорио о безакоњу на Факултету. Тада је Ђурђевић изговорио реченицу, која је забележена у записнику, а са којом ћу упознати целокупну српску и европску јавност. „Колега који говори о толиким незаконитостима на Факултету, да не причам о другим стварима, како може бити члан колектива“. Ова реченица, и да нема других доказа, довољан је аргумент за тврдњу да смо професор Павловић и ја жртве „затворског братства“, коме смо, захваљујући пре свега медијима, нарушили стратегију опструкције судског поступка.

После монолога Н. Ђурђевића уследило је гласање на коме је, академским интересима 14 чланова Већа да се реизаберем у звање асистента, супротстављен интерес девет чланова „затворског братства“, коме се придружио и један њихов бивши асистент. Због тога, а као последица недостатка два гласа, најгрубље су повређена моја права. Онда је секретар, како ми је и лично потврдио, саставио противзакониту и противстатутарну одлуку о нереизбору која не садржи ни поуку о правном леку.

У поступку мог избора, поједина лица су отворила и питање стручности. Мислим да је оно, поред корупције, највећи проблем српског образовања, нарочито имајући у виду и сумњиве научне биографије појединих оптужених у афери „Индекс“. Зато ћу ових дана чланови стручних тела Универзитета у Крагујевцу, али и Конференцији универзитета Србије, доставити радове неких од њих.

Заштиту својих грубо погажених права потражићу пред стручним органом Универзитета, на који ме и упућује Статут Факултета, реч је о Сенату Универзитета. Моја обавеза је, не само да штитим своја права, већ и да као савесни грађанин пријавим свако нарушавање правног поретка своје државе. Професор Павловић и ја ту своју грађанску дужност већ извршавамо, па стога очекујемо од Универзитета и државе Србије да нам пружи заштиту. Да је заштита нама и нашим породицама неопходна сведоче и речи декана Стојановића упућене асистентима после његовог избора: „Мој пријатељ је Љубиша Буха Чуме“. Реч је о поруци коју полиција мора озбиљно да узме у обзир. Потврда

тога је и Саопштење декана Факултета у коме се професор Павловић и ја јавно дисквалификујемо и жигошемо због својих политичких и верских ставова као делови „поражених снага“, а у историју бешчасћа српског универзитета ући ће због тога што отворено прети породици Павловић, кроз помињање ћерке која је уписала Правни факултет у Крагујевцу.

Позивам највише државне органе да се одреде према чињеници да се творци безакоња на Правном факултету у Крагујевцу, оптужени „индексовци“, стављају у улогу заштитника политике владајуће коалиције. Да ли они уживају заштиту председника Републике и свих чије име и дело „бране“ тамо где није место за такву одбрану, или је то само још једна у низу мимикрија „затворског братства“ прерушеног у управу Факултета?

Очекујем од Министарства просвете да се не крије иза аутономије универзитета, већ да поврати законитост на Правном факултету у Крагујевцу. Такође, уздам се у академску савест чланова Сената Универзитета да се неће склањати иза формалноправних разлога, већ да ће одлучно заштитити моја права као запосленог у овом случају, који прети да потпуно обесмисли сваку законитост и истинску кадровску селекцију на крагујевачком Универзитету.

Да је реч о борби за законитост показује и Отворено писмо Министарству просвете, које је до сада потписало преко педесет најугледнијих професора свих универзитета у Србији, уметника, јавних и културних радника. Држава и Универзитет у Крагујевцу не могу се оглушити о чињеницу да незадовољство на Правном факултету није незадовољство двојице људи, већ је реч о петоро од седморо неоптужених редовних професора овог Факултета, који су као његова најугледнија научна имена потписали вапај против безакоња коме су изложени. Највећа тежина овог писма је у томе што су нека од најугледнијих имена српске науке и културе, која због политичких међусобица до сада никада ништа заједно нису потписала, сада стала иза захтева који су у њему наведени.

Извор: *Крагујевачке*, 2. септембар 2010

ЗАШТО СУ ПОТПИСАЛИ ОТВОРЕНО ПИСМО МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЕТЕ

УПОЗОРЕЊЕ НА ПОГУБНЕ ПОСЛЕДИЦЕ

Мирјана Стефановски, редовни професор Правног факултета у Београду:

-Колега Зоран Чворовић стекао је у научним круговима глас најбољег међу правним историчарима млађе генерације. Одлуком Наставно-научног већа Правог факултета у Крагујевцу, међутим, не само да је један млади наставник остављен без посла и брутално избачен на улицу без средстава за живот, него је и једном научнику који изузетно обећава одузет животни позив. Да би се неко научно изградио у области правне историје у тако врсног кандидата биле су потребне године и године врло прегорног и надасве преданог рада. Сав тај дугогодишњи труд на пречац је просто пребрисан безочном самовољом оне већине која је тако, по свом ћефу и својој осиноности, гласала на Већу. Сви стручни критеријуми тако су погажени, а академски стандарди бачени под ноге. Овом недопустивом самовољом један државни факултет претворен је у забран, где су се и наука и струка потпуно изгубиле у изопаченој атмосфери коју је створила власт оптуженика из афере „Индекс”. Апеловање на јавност и обраћање Министру опомиње до каквих се погубних последица долази када се аутономија факултета схвати као гаранција за сваку самовољу и простор за безакоње.

КО ЈЕ СЛЕДЕЋИ ЗА ЕЛИМИНАЦИЈУ

Душица Палачковић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу:

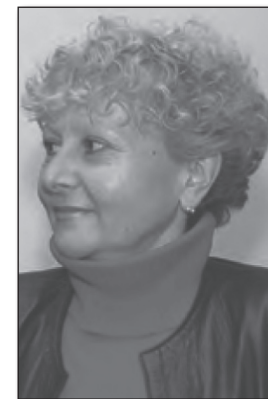
- Отказ који је дат колеги Чворовићу је, свакако, последица две групе разлога. Прва, о којој се више зна, јесте што се дрзнуо, заједно

са колегиницом Спасојевић, да изда једну „компликацију” текстова о владики Артемију (а Устав!!! и подела световне и духовне власти у земљи Србији???)

Други, о коме се мање зна у јавности, јесте опште стање или „атмосфера” која последњих година влада на Правном факултету као директна последица афере „Индекс”. Наиме, од момента повратка из притвора, потпомогнути мањим бројем оних колега који се зарад сопственог мира и система „не таласај”, приклањају већинском мишљењу, учесници у афери успели су да потпуно овладају факултетом, од управе, преко катедри, института, савета ... Мањи број осталих, не пристајући на такво шта, а опет немоћни, јер демократија је код нас „диктатура већине”, не учествује на седницама стручних, али и других органа. Уосталом, ови разлози условили су и оставке, моју и колеге Бејатовића, на место декана.

Колега Чворовић, чији је „пех” и то да је асистент код колеге Марка Павловића, који такође није учесник поменуте афере, само је прва „коллатерална штета” оваквих поремећених односа на Факултету. Наиме, и избор млађих сарадника по правилу није изазивао расправе, осим ако научни и педагошки рад није био проблематичан. То, међутим, овде није никако случај. Млади колега је добар правни историчар, темељан, разложен и еloquentан ... Разлози су на другој страни. Већина настала на афери настоји да се на овај, најдрастичнији, али и на низ перфиднијих и мање препознатљивих начина, елиминишу чак и мишљења и ставови, а онда и предлози оних који нису на „њиховој” страни. Тако смо били свесно елиминисани из списка учесника републичког пројекта мимо постојећих критеријума, у сва тела се по правилу сами међусобно предлажу и бирају, дакле одлучују у потпуности о животу Факултета. Имају, наравно, и своју студентску организацију.

У таквим околностима можемо се само питати ко је следећи за елиминацију на списку „неподобних”?

МИГ ВЛАСТИ И ПОРУКА МЛАДИМА

Зоран Поњавић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу:

Да није било иступа у јавности колеге Чворовића поводом „случаја Артемија”, сигуран сам да би његов реизбор прошао рутински и незапажено. Један део колектива који је гласао за реизбор сматрао је ово принципијелним питањем које се решава према критеријума струке. За други део колектива (њих десет) ово је била још једна изванредна прилика да се прикажу присталицама актуелне духовне, али и световне власти, уверени да тај њихов допринос неће бити заборављен – ако икада буде решавано питање готово заборављене афере „Индекс”.

Истовремено, интерно, овим нереизбором шаље се јасна порука млађим колегама да је послушност као општедруштвени критеријум најважнија приликом сваког избора и реизбора.

Извор: *Крагујевачке*, 2. септембар 2010.

АФЕРА „ИНДЕКС” У КРАГУЈЕВЦУ - ДРУГИ ЧИН

НЕЧАСТИВИ ЈОШ НА ПРАВНОМ

Случај асистента Чворовића, који је оцењен као најбољи историчар права млађе генерације у Србији, логичан је наставак толерисања корупције

Прошле су три и по године од када је откривена афера продаје испита и диплома на крагујевачком Правном факултету. До данас, иако је оптужница против више од 80 лица подигнута крајем 2007. године, није разрешено буквално ништа. Професори, а има их 13, не само да држе предавања и испите, већ имају и власт на факултету.

Потреси су све већи, а кулминацију су досегли „случајем Зорана Чворовића”. Асистент на предмету правна историја није реизабран иако је био једини кандидат. Како сам каже, „главни греси су му били то што је јавно причао о незаконитостима на факултету”, и што се „замерио професорима који су оптужени за најтежа кривична дела, али држе власт у овој високошколској установи”.

- Тужно је то шта се дешава на факултету којем сам посветио цео свој живот. Наставно-научно веће је са десет гласова било против мог реизбора за асистента. Од њих је деветоро оптужено у афери „Индекс”. Десети је асистент код професора који је такође на оптужници. Да ли су, и колико, учесници афере, за које је утврђено да су узимали новац од студената, завладали факултетом, јасно је када се зна да је и декан факултета, Предраг Стојановић, међу оптуженима... - каже Чворовић.

Прогон асистента Чворовића је почео прошле године, када је нова управа факултета хтела да професора Марка Павловића (који је несумњиви ауторитет, а важи и за поштеног и непоткупљивог човека), постави за контролора научно-наставног процеса. Он је то одбио. Онда је укинута катедра за правну историју, која постоји на свим правним факултетима на подручју бивше Југославије.

-Уџбеник „Српска правна историја” је прославио име факултета, али то овој управи није значило ништа. Направљена је нова катедра

за јавно право, у њој су већину чинили професори из афере „Индекс”. Онда су у априлу ове године расписали конкурс за мој реизбор, иако је крајњи рок за то прошао два месеца раније. И круна мог прогона је била књига коју сам написао заједно са својом колегиницом. „Истина о случају владике Артемија” је зборник радова, односно компилација текстова који су већ објављени у штампаним и електронским медијима. Међутим, то је засметало управи факултета, јер „није била у складу са државном политиком”. Тада је и декан дао изјаву да ће „о мојој судбини да се одлучи након консултација са црквеним властима”. Пресуда је донета. Ја сам смакнут. Зато се питам, да ли је мени, или било коме другом, забрањено да верује у оно што хоће. Мени је пресуђено отказом, а тако је нарушена и моја слобода мишљења, прекршен је Устав. Ја могу, ако хоћу, да верујем и у марсовце, и то је моја ствар - прича Чворовић.

Да је афера „Индекс”, која је на негативан начин пронела глас о Правном факултету у Крагујевцу, право „српско чудо”, види се по чињеницама... Полицајци у цивилу су 19. фебруара изјутра дошли на факултет. Професори су, скупим аутомобилима долазили на посао. Они су их, на самом паркингу, хапсили. Смерно, полако, без гужве. Све су их одводили у кабинет декана. Док су службенице из шалтера који треба да пружи услуге студентима, вадиле папире и покушавале да их склоне, најтраженији производ је била велика кеса. Документација се гурала, гужвала, склањала. Једној од њих, док је трчала низ ходник, кеса је пукла све се расуло по скупоченом мермерном поду. Инспекто-

ХРВАТСКИ ПРИМЕР

- Ми смо на наша два факултета почетком 2008. имали сличне афере, у којима је оптужено више десетина људи због примања мита и разних злоупотреба. На Факултетом прометних знаности и на Економском факултету. У року од највише годину и по дана донесене су пресуде, многе су затворске. Углавном, сви професори опротив којих је била покренута истрага нису имали право да обављају предавања, да држе вежбе, нити да држе испите студентима. Могли су једино да се баве научним радом, а није им ускраћена плата. Дисциплинска и етичка одговорност је, на основу аутономије, препуштена самим факултетима – каже за НИН ректор Загребачког свеучилишта Алекса Бјелиш.

ри су развукли траку преко шалтера. Покупили су папире, а дама високим на потпетицама је приведена. Све у свему, прави циркус, представа коју су у неверици гледали студенти, и малобројни новинарски срећници који су се ту затекли.

Полиција је свој посао одрадила на најбољи начин. Цела афера је откривена преко „инсајдера”, дотад скоро непознате категорије у српској полицији. Момак, који је полицајац обучаван у иностранству, уписао је, на несрећу, баш Правни факултет у Крагујевцу. Почео је да студира, а онда и да плаћа испите. Извештаје о мрежи корупције је уредно слао надлежнима, али су они тражили, као и сви шефови, још... И он је скривеном камером снимио како даје новац професорки Драгани Петровић. У њеном кабинету лете новчанице, она их броји. Тај снимак је ускоро хит на свим телевизијама. Адвокати имају пуне руке посла, полицајци су срећни јер имају доказе (чак и спискове студената, односно евиденције, ко је и колико платио испит). Било је и „компензација” - мучени студент није имао евре, па је за испит дао пет метара дрва. И положио је....

- Ја сам добио отказ зато што сам јавно причао о безакоњу на факултету. А држава ме није заштитила, и ако је у конвенцији о борби против корупције јасно предвиђена нова установа „звиждача”, људи који упозоравају на корупцију. Јасно ми је и зашто - окончање судског поступка у афери 'Индекс' се одуговлачи зато што ће се њиме показати колико су оболеле најбитније гране државе – управа, органи гоњења, судска власт... Многи су стекли дипломе куповином испита, многи који су данас на најважнијим функцијама. Пипци ове афере сежу, а то зна и полиција, и у Црну Гору и Босну и Херцеговину - каже Чворовић.

Редовни професор Правног факултета у Београду, Мирјана Стефановски, тврди да је најновији случај, у вези са асистентом Чворовићем „заstraшујући пример суноврата академских вредности, и моралног посрнућа”.

- Чворовић је, пред стручном комисијом, оцењен као најбољи историчар права млађе генерације у Србији. Његов рад, који је трајао годинама, пребрисали су људи који су оптужени да су узимали паре од

студената, у афери „Индекс”. Ти људи су једног врхунског стручњака и научника покушали да униште из своје осиноности, самовоље, или из освете. Тако је један државни факултет претворен у прави забран људи који су оптужени за кривична дела. Игнорисали су науку, струку, етику, правне прописе... - каже професорка Мирјана Стефановски.

Поводом случаја асистента Зорана Чворовића 50 еминентних стручњака потписало је протестно писмо упућено министру просвете Жарку Обрадовићу.

„Време безакоња на Правном факултету у Крагујевцу добило је своју кулминациону тачку средином јула 2010. Тада је, на правди Бога, а по ћефу оптуженика из „афере” Индекс, асистенту мр Зорану Чворовићу изгласано изbacивање са Факултета...

Ви, господине Обрадовићу, као министар просвете, нисте обратили пажњу на чињеницу да је Окружно јавно тужилаштво у Смедереву, за готово све оптужене наставнике тражило изрицање мере безбедности забране вршења позива. Тако, Ви сте, својим нечињењем учинили оно што није забележено да се догодило за мандата неког министра просвете: омогућили сте да се у наставу, па чак и на управу Факултета, врате запослени који су оптужени за најтежа кривична дела „учињена на раду или у вези са радом на универзитету”, пише између осталог у отвореном писму које су потписали: проф. др Марко Павловић, проф. др Весна Ракић-Водинелић, проф. др Мирјана Стефановски, академик проф. др Коста Чавошки, проф. др Јовица Тркуља, академик проф. др Данило Баста, проф. др Љубиша Рајић...

Да ли ће асистент Чворовић добити дефинитивно отказ или не, одлучиће Сенат Универзитета у Крагујевцу. Ректор Крагујевачког универзитета Слободан Арсенијевић је изјавио за НИН да „Правни факултет, због саме афере, и сталног подгревања свих чињеница које су везане за њу, не може нормално да ради”. Према његовим речима, ово је „питање за правосудни систем Србије, који мора да донесе пресуде што пре и да заврши маратонски процес који никоме не доноси ништа добро.”

Извор: Небојша Радишић, *НИН*, 2. септембар 2010.

НАУЧНИЦИ СА ВИШЕ НУЛА

Већ давно медијски потрошена афера „Индекс” у Крагујевцу, није оставила много трагова на рукама првооптужених, нити на образу особа које су им биле блиске и које су у било ком виду имале користи од пријатељства са њима. Стање на Правном факултету, али и на целом Универзитету у Крагујевцу, такво је да га најбоље могу описати бивше и садашње биографије славних продаваца академске магле. Таблоидов извор, један од некомпромитованих професора, бавио се управо тим детаљима...

Без много размишљања, недавно је у јавном наступу један крагујевачки професор назвао декана Правног факултета у Крагујевцу, проф. др Предрага Стојановића, најобичнијим политичким конвертитом, тврдећи да је овај човек некада, у време социјализма, своја политичка превртања почео као председник омладине (ССОЈ-а) на Универзитету, а касније и као члан Савеза реформских снага, Демократске

проф. др Предраг Стојановић

странке Србије и ДХСС-а. Али, како је ово једна од benignијих политичких биографија, с обзиром на то каквих има, критичар је извукао мало јачу артиљерију, па је подсетио да су Стојановића својевремено изабрали на то место уз обавезу и његово обећање, како је констатовано у извештају комисије, да ће написати један уџбеник, што већ 10 година није учинио. Његова „популарност“, говори овај извор крагујевачких академских интрига, добила је на значају и снази кад је почео да пије, па чак и да даје телевизијске интервјуе у пијаном стању! Било каква озбиљнија комисија, лако ће доказати да је овај човек једна обична научна нула, тврди надахнути критичар:

„...Код њега је магистрирао и Драгутин Гута Радосављевић, директор Пореске управе Србије и високи функционер ДС-а, и то на тему Социологија урбане средине са посебним освртом на град Крагујевац. Социолошка тема, а Стојановић је професор - јавних финансија!“, сведочи он даље.

„...Ова је теза посебно позната по свом закључку да ...Крагујевац треба да буде леп као што су лепе Крагујевчанке дугих ногу које шетају градом..., чиме је дао незаобилазан допринос развоју локалних кафанских академија. Радосављевићу то није било мало па је потом и докторирао код Стојановића, после његовог изласка из смедеревског притвора због афере Индекс!“

Затворска наука по сећању

Доцент др Срђан Ђорђевић такође је кадар др Предрага Стојановића, казује извор Таблоида:

„...Био је председник Савеза комуниста на факултету као студент, а потом млади кадар СПО-а и потпредседник општине Краљево, и најзад, као кадар ДХСС-а и асистент Правног факултета у Приштини, постаје судија Уставног суда у време полицијске акције бившег министра Душана Михаиловића, под радним називом Сабља.“

Уверен да је друга инкарнација Моше Пијаде, у смедеревском притвору у стилу комунистичких робијаша Мошиног времена, овај „аутор“ је написао „монографију“ о Митровданском уставу, без научног апарата, тј. литературе.

Сведок академских неподопштина у Крагујевцу помиње и извесног Ивана Булатовића из Рожаја, „...некадашњег секретара Правног факултета у Приштини, члана ДХСС-а Владана Батића, и помоћника министра правде у Управи за извршење кривичних санкција. Булатовић је био један од организатора демолирања аутомобила представника Владе Србије који је долазио на преговоре са Албанцима у Приштини 1998. године.“

„Ђорђевић је после доласка на Правни факултет у Крагујевцу, заједно са Предрагом Стојановићем и Миленом Цицом Петровић, био и члан комисије за полагање правосудних испита. Прича се да су већ тада развили корупционашку мрежу за полагање правосудних испита, а да су им посредници били и адвокат Марковић, под надимком Бизон, и сам оптужен у афери „Индекс“, који је сада председник Адвокатске коморе Шумадије и Поморавља, и извесни полицајац Симић. Марковићева жена, Снежана Марковић, заменик је Републичког јавног тужиоца код свог земљака, Крагујевчанина Слободана Радовановића...“

Име на црквеној столици

Професорка Емилија Станковић постала је позната широј српској јавности као помоћница за високо образовање у Министарству просвете, која је у то време нападнута приликом изласка са факултета (тада јој је група младића одузела 4.000 евра, који су, по њиховом признању полицији, били заправо мито од продаје испита тога дана). Читав случај је заташкан.

Она је, тврди Таблоидов извор, као монографију за избор пријавила плагијат у коме је од укупно 100 страница, преко 30 страница дословно преписала! Због тога је, тврди он даље, проф. др Марко Павловић нешто касније поднео кривичну пријаву.

Религиозни, и они који би то хтели да буду, знају да ова жена има и столицу са својим именом у Саборној цркви, захваљујући владики Јовану. Наравно, да се традиција не изневери, има и једно важно

проф. др Емилија Станковић

кумство - са Снежаном Марковић, заменицом републичког јавног тужиоца.

Иван Чукаловић, професор Правног факултета у Крагујевцу, чија је режимска звезда почела да сија осамдесетих натписима „о хуманим пресељењима народа“, што је требало да подгрева и унапред оправдава предстојеће масовне сеобе усред ратних злочина, добро је познат и по томе што је својевремено био помоћник Живадина Јовановића у МИП-у, а сада је и судија Уставног суда независне државе Косово. Изабран је у звање редовног професора на основу чланка у неким бугарским дневним новинама! Жена му је градски омбудсман у Крагујевцу.

проф. др Драган Батавељић

Драган Батавељић, музичар-хармоникаш и професор Уставног права, председник Удружења естрадних уметника Шумадије, велики је пријатељ народњачких величина калибра Радише Урошевића. Ако се за икога може рећи да је залутао на факултет, говори његов колега који добро познаје „распоред снага“ у крагујевачком високошколству, онда то је управо Драган Батавељић.

Стипендиста је немачких организација. Нажалост, академик Александар Фира својевремено је промовисао његове текстове о федерализацији и регионализацији Србије.

Ипак, упркос форсирању „буразерске професуре“, иако је чак и докторирао, нико није желео да га изабере за наставника све док није умро професор који је предавао предмет који је њему одговарао.

Још једно име на столици

Бранислав Марковић, сада пензионисани професор, отац Јелене Триван-Марковић и Милана Марковића (доскорашњег јавног правобраниоца, а сада судије Уставног суда Србије), познатог и по томе што испите уопште није полагао, већ су му оцне уписиване у индекс, такође је разобличен у јавним и полујавним наступима овог усамљеног, али врло гласног научног радника, коме је очито досадило да ћути о очигледном блату у коме се налази цео универзитет.

Тако подсећа да је Бранислав Марковић живео на Косову и био

одани кадар Фадиља Хоџе, а после тога и декан Правног факултета у Крагујевцу.

Деведесетих година је био близак социјалистима, али, упркос томе, после преврата 5. октобра, брже-боље пише такозвани чланак у коме каже да га је стид што је Србин због онога што су Срби радили на Косову. После одласка у пензију активирао се на исламском факултету ратоборног муфтије Муамера Зукорлића.

Слободан Сворцан, стари комуниста који је служио чак и као материјал за нушићевски хумор и подсмех, био је некада председник Општинског суда у Краљеву. Преко њега, тврди овај побуњени професор, факултете су завршавале љубавнице председника судова, који су промовисале његове коментаре закона, а познат је и по томе да је један од ретких оптужених у афери „Индекс“ који се терети за сексуално узнемиравање студенткиња.

Критику и разобличавање није избегао ни Ненад Ђурђевић, професор облигационог права, за кога овај његов колега категорички тврди да из то предмета није написао ни један озбиљнији рад, а професор је и црквеног права, и то само на основу тога што је био председник Црквене општине, члан Епархијског савета и члан Правног савета СПЦ, пријатељ владике Јована и „власник“ столице у Саборној цркви са својим именом, те захваљујући том пријатељству постаје члан Олимпијског комитета Србије, антидопинг комисије и свих тела где има пара. Стари је то политички конвертит, сведочи овај извор - био је члан Савеза комуниста, па онда редом, Савеза реформских снага, СПО-а и Нове демократије, а своје услуге најбоље наплаћује у Министарству спорта и Министарству вера.

проф. др Ненад Ђурђевић

Извор: Н. Влаховић, *Tabloid*, 2. септембар 2010.

ЈОШ ЈЕДНА АФЕРА НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

ЗАТВОРСКО БРАТСТВО ИЛИ МАЊАК СТРУЧНОСТИ?

Отказ мр Зорану Чворовићу, асистенту на предмету правна историја, покренуо је још једну у низу афера на крагујевачком Правном факултету. Наиме, Чворовић, иначе један од приређивача књиге „Истина о случају владике Артемија”, због које су се ректор Универзитета Слободан Арсенијевић и декан Правног Предраг Стојановић извињавали српском патријарху и Српској православној цркви, прошлог месеца није прошао у трци за реизбор у звање асистента на Правном факултету, а о његовој стручности одлучили су и професори оптужени у афери „Индекс”. За реизбор гласало је 14 чланова Наставно-научног већа Правног факултета, док је десет било против његовог именовања. Квака је у девет гласова против, с обзиром на то да су то гласови професора оптужених у афери „Индекс”, док десети глас припада бившем асистенту једног од оптужених. Један од оних који се успротивио Чворовићевом реизбору је проф. др Ненад Ђурђевић, такође оптужен у афери „Индекс”, а био је и у делегацији Универзитета која се извињавала патријарху Иринеју због књиге „Истина о случају владике Артемија”.

Апсурдно је да чланови већа, па и сам декан, нису уважили мишљење стручне комисије коју је факултет оформио због реизбора асистента Чворовића. Комисија, у којој су били професори Сима Аврамовић и Мирјана Стефановски из Београда и Марко Павловић, Чворовићев ментор, из Крагујевца, оценила је да се „ради о најбољем правном историчару млађе генерације у Србији”.

Још апсурдније је да је, у међувремену, укинута катедра за правну историју, а која је предвиђена акредитацијом. Та катедра је „припојена” јавно-правној катедри, на којој већину запослених чине оптужени у афери „Индекс”. С друге стране, одлука већа је незаконита, јер је Законом о високом образовању предвиђено да се особама које су у звање асистента изабране по ранијим прописима „продужује” мандат на три године.

Асистент Чворовић ће се на ову одлуку жалити Сенату Универ-

зитета у Крагујевцу, али и Министарству просвете, а најавио је и да ће поднети пријаву инспекцији тог министарства. У исто време, отвореним писмом министру просвете, које је и својеврсна подршка асистенту Чворовићу, обратила се група угледних професора правних факултета у Србији, међу којима су и професори крагујевачког Правног факултета који нису оптужени у афери „Индекс”.

Копаоничка школа природног права

Неки од професора крагујевачког Правног факултета оптужени у афери „Индекс”, међу којима је и бивша помоћница министра просвете Емилија Станковић, упутили су прошле године позивно писмо за чувену „Копаоничку школу природног права” тужиоцу и судији смедеревског суда пред којим се води овај поступак. Тада је поново покренут захтев да се оптуженима за аферу „Индекс” суди пред Специјалним судом за организовани криминал.

Неадекватан академски морал

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије и епископ бивши захумско-херцеговачки Атанасије су се почетком априла ове године, после објављивања публикације „Истина о случају владике Артемија”, обратили руководству крагујевачког Правног факултета са поруком да ће, уколико се управа те високошколске установе не огради од аутора књиге, добри односи између СПЦ и Универзитета у Крагујевцу бити под знаком питања.

Према мишљењу владике Атанасија Јевтића и митрополита Амфилохија Радовића, аутори Зоран Чворовић и Сања Спасојевић су део пропаганде која се „води против највиших црквених тела и њихових канонских и законитих одлука” и тако су се „на академски неадекватан и морално недопустив начин укључили у својеврсну кампању против Синода, патријарха и СПЦ”.

Ректор Универзитета у Крагујевцу професор Слободан Арсенијевић и декан Правног факултета професор Предраг Стојановић посетили су 23. априла 2010. патријарха Иринеја и оградиле се од неодговорних поступака асистената Чворовића и Спасојевићеве.

Време безакоња

У отвореном писму које је група 16 универзитетских професора из Београда, Ниша, Новог Сада и Крагујевца упутила министру просвете Жарку Обрадовићу, а које су између осталих потписали академик Коста Чавошки, Јован Тркуља, Весна Ракић Водинелић, Мирјана Стефановски, Владимир Водинелић и Љубиша Рајић, наводи се да је „време безакоња на Правном факултету у Крагујевцу почело када су оптужени наставници из афере „Индекс” враћени у наставу, а кулминирало средином јула када је асистенту Зорану Чворовићу изгласано избацивање са факултета”. Од министра се захтева да поврати законитост и успостави елементарне академске стандарде на Правном факултету у Крагујевцу, али и да поништи одлуку о нереизбору асистента Зорана Чворовића, јер је „као министар просвете, који је посебно одговоран за функционисање државних факултета, није реаговао на дешавања на Правном факултету у Крагујевцу”.

- Ви сте прешли преко чињенице да су у наставу враћени наставници које оптужница терети за више од 110 кривичних дела примања мита и злоупотребе службеног положаја. Такође, ви, господине министре, нисте обратили пажњу на чињеницу да је Окружно јавно тужилаштво у Смедереву за готово све оптужене наставнике тражило изрицање мере безбедности забране вршења позива. Ви сте, својим нечињењем, учинили оно што није забележено да се догодило за мандата неког министра просвете: омогућили сте да се у наставу, па чак и у управу факултета, врате запослени оптужени за најтежа кривична дела - закључује се у отвореном писму, које су потписали и професори крагујевачког Правног факултета који нису оптужени у афери „Индекс”.

Професор судија Уставног суда Косова

Иако је још у јуну 2009. године тадашњи декан Правног факултета Станко Бејатовић најавио да ће професор Иван Чукаловић, такође један од оптужених у афери „Индекс”, добити отказ на факултету јер је изабран за судију Уставног суда такозване државе Косово, то се до дана данашњег није десило. Професор Чукаловић и даље је запослен на Правном факултету, а да обавља другу и то веома значајну дужност у држави коју Србија не признаје постоје значајни јавни докази, попут објављених пресуда Уставног суда „Републике Косово”.

О Чукаловићевом статусу садашње руководство факултета не говори, нити се овим случајем бави надлежни министар просвете, посебно јер је реч о државном факултету. Такође, ни актуелна градска власт не размишља о овом преседану, с обзиром на то да није довела у питање кредибилитет заштитнице грађана која је супруга професора Ивана Чукаловића.

Ограда од асистената

Српском патријарху писмо извињења упутили су ректор Универзитета у Крагујевцу, Слободан Арсенијевић, и декан крагујевачког Правног факултета Предраг Стојановић обавештавајући га да „ниједан орган Универзитета и Правног факултета не стоји иза ставова које у јавности износе асистенти Соња Спасојевић и Зоран Чворовић”, нагла-

сивши да се од истих се јавно ограђује поштујући легитимне одлуке Синода на челу са патријархом.

„Искрено сам и дубоко изненађен понашањем мр Зорана Чворовића и мр Соње Спасојевић, који су својим начином представљања, као асистенти на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу, покушали да дају легитимитет свом јавном деловању, на академски недопустив начин, стварајући у јавности привид да изношењем личних ставова истовремено иступају и у име Правног факултета, а тиме и Универзитета у Крагујевцу.”

(Део писма ректора крагујевачког Универзитета преузет са сајта Српске православне цркве, 27. април 2010.)

Из притвора за катедру

У афери „Индекс” оптужено је 89 професора да су испите наводно продавали за 500-700 евра, а дипломе за 12.000 до 16.000 евра и то је процес са највећим бројем оптужених у српском правосудју. Од подизања оптужнице прошле су три године, а од 15 професора крагујевачког Правног факултета оптужених у афери „Индекс”, тринаест је и даље запослено на факултету и држе наставу. У складу са прописима, годину дана били су на плаћеном одсуству, могли су да се баве научним радом, али не и да држе часове. После тога враћени су у наставу, а професор Предраг Стојановић изабран је и за декана.

Хапшења на крагујевачком Правном почела су фебруара 2007. године, оптужница подигнута шест месеци касније, а допуњена у марту 2008. године. После многобројних одлагања, процес је практично почео тек у септембру прошле године, да би због реформе правосудног система, суђење враћено на почетак, јер су промењени чланови судског већа. Последњи пут у Вишем суду у Смедереву главни претрес у афери „Индекс” одржан је 11. јуна. Следеће рочиште заказано је за крај септембра.

Хајка због Артемија

Реаговање црквених великодостојника на публикацију о владици Артемију „индексовцима” у управи факултета и ректору Универ-

зитета, који стоји иза њих, послужило је као добар повод да покрену хајку против професора Марка Павловића и мене, због тога што већ месецима указујемо на незакоње и неодрживост стања на Правном факултету у Крагујевцу. Професори који су у афери „Индекс” оптужени за примање мита, односно за продају испита и диплома, ни у једној нормалној држави не би могли да буду враћени у наставу. Они могу да буду на факултету, али не смеју да држе наставу, а камоли да руководе факултетом. Тим пре што су оптужени за кривична дела која су у директној вези са послом којим се баве - каже мр Зоран Чворовић.

Зоран и Соња кваре идилу

„Добри односи између Универзитета у Крагујевцу и Српске православне цркве не могу и не смеју бити нарушени самовољним и неодговорним иступима појединаца, као што су јавни иступи Зорана Чворовића и Соње Спасојевић, који су се укључили у својеврсну кампању против легитимних одлука Синода поводом ситуације у Епархији рашко-призренској. Изражавајући овим путем не само свој, већ и став читаве академске заједнице коју представљам, још једном Вас уверавам да јавно изнети и публиковани лични ставови двоје асистената нису ставови Правног факултета и Универзитета у Крагујевцу, који ће учинити све да не само настави, већ и продуби изузетну сарадњу са Епархијом шумадијском и СПЦ у целини.”

(Део писма ректора крагујевачког Универзитета преузет са сајта Српске православне цркве, 27. април 2010.)

Извор: О. Илић, *Светлост*, 2. септембар 2010.

ОТВОРЕНО ПИСМО МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ ПРОФ. ДР ЖАРКУ ОБРАДОВИЋУ

Време безакоња на Правном факултету у Крагујевцу добило је своју прву кулминациону тачку средином јула 2010. Тада је, на правди Бога, а по ћефу оптуженика из „афере“ Индекс, асистенту мр Зорану Чворовићу изгласано избацивање са Факултета. Зоран Чворовић је, иначе, први српски правни историчар који ради докторску дисертацију из историје руског права. Његова дисертација о Кривичном праву у Уложенију цара Алексеја Михаиловича представљаће јединствен рад у оквирима светске правноисторијске науке, а за нашу Правну историју она је „подухват раван откривању једног новог научног света“. По предлогу Комисије за избор, пред којом је уз највеће похвале и одбранио магистарску тезу (из византијског права), Зоран Чворовић је требало да буде реизабран као „најбољи правни историчар млађе генерације“. Међутим, оптуженици из афере Индекс, као кројачи резултата гласања, одлучили су да мр Чворовић не буде изабран као неподобан према критеријумима „индексовске“ подобности.

Време безакоња на Правном факултету у Крагујевцу почело је када су оптужени наставници из афере Индекс враћени у наставу. Они су онда, снагом сопствене већине, узели управу Факултета у своје руке. Затим, стали су да кроје факултетски живот по својој мери.

Ви г-дине Обрадовићу, као министар просвете, који је посебно одговоран за функционисање државних факултета, нисте реаговали. Ви сте прешли преко чињенице да су у наставу враћени наставници које оптужница терети за преко 100 кривичних дела примања мита и злоупотребе службеног положаја. Такође, Ви г-дине министре нисте обратили пажњу на чињеницу да је Окружно јавно тужилаштво у Смедереву, за готово све оптужене наставнике тражило изрицање мере безбедности забране вршења позива. Тако, Ви сте, својим нечињењем учинили оно што није забележено да се догодило за мандата неког министра просвете: омогућили сте да се у наставу, па чак и на управу Факултета, врате запослени који су оптужени за најтежа кривична дела „учињена на раду или у вези са радом“ на универзитету.

Најзад, Ви сте, г-дине Министре, превидели општепознату кри-

милошку чињеницу да се лица са заједничким затворским (односно притворским) искуством понашају као затворско братство. Овај ваш „превид“ имао је за последицу да је једном „затворском братству“, коме је суђење у току, поверен на управу један државни (и то правни) факултет. Као резултат свега овога, на годишњицу „индексовског“ режима, један праведник је добио отказ.

Са овим случајем, систем правних и друштвених вредности у нашој земљи Србији је окренут на тумбе: црно је постало бело, лаж је постала истина, а зло је постало добро. Свако ко се суочи са случајем Зорана Чворовића, може се с њим упитати: да ли сањам, или ми се дешава? Ситуација у којој наставници којима се суди за примање мита и злоупотребу службеног положаја дају отказ праведнику, равна је кошмару. Ова кошмарна ситуација алармирала је стручну и ширу јавност.

Стога, г-дине Министре просвете, позивамо Вас да свратите свој поглед на државни правне науке дом у Крагујевцу, и да предузмете адекватне мере из своје надлежности, које би се састојале у следећем:

- 1) да повратите законитост и успоставите елементарне академске стандарде на Правном факултету у Крагујевцу.
- 2) да се поништи одлука о нереизбору асистента мр Зорана Чворовића.

Очекујући да ћете се одазвати нашем позиву да делате,

С поштовањем:

1. проф. др Марко Павловић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
2. проф. др Весна Ракић - Водинелић, редовни професор Правног факултета Унион у Београду
3. проф. др Владимир Водинелић, редовни професор Правног факултета Унион у Београду
4. академик проф. др Коста Чавошки, редовни професор Правног факултета у Београду, у пензији
5. академик проф. др Данило Баста, редовни професор Правног факултета у Београду

6. академик Милован Данојлић, књижевник
7. проф. др Ратко Марковић, редовни професор Правног факултета у Београду
8. проф. др Љубиша Рајић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду
9. проф. др Слободан Самарџић, редовни професор Факултета политичких наука у Београду
10. проф. др Александар Липковски, редовни професор Природно-математичког факултета у Београду
11. проф. др Србијанка Турајлић, ванредни професор Електротехничког факултета у Београду
12. проф. др Душица Палачковић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
13. проф. др Зоран Поњавић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
14. проф. др Радован Вукадиновић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
15. проф. др Бранислав Симоновић, редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
16. проф. др Мирјана Стефановски, редовни професор Правног факултета у Београду
17. проф. др Јасминка Хасанбеговић, редовни професор Правног факултета у Београду
18. проф. др Јовица Тркуља, редовни професор Правног факултета у Београду
19. проф. др Стеван Лилић, редовни професор Правног факултета у Београду
20. проф. др Слободан Антонић, редовни професор Филозофског факултета у Београду
21. проф. др Гордана Митић, ванредни професор Економског факултета у Крагујевцу
22. доц. др Јово Бакић, Филозофски факултет у Београду
23. проф. др Ђорђе Трифуновић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, у пензији

24. проф. др Даница Поповић, редовни професор Економског факултета у Београду
25. проф. др Часлав Копривица, ванредни професор Факултета политичких наука у Београду
26. проф. др Милан Петровић, редовни професор Правног факултета у Нишу
27. проф. др Жика Бујуклић, ванредни професор Правног факултета у Београду
28. проф. др Бранко Ракић, ванредни професор Правног факултета у Београду
29. проф. др Дејан Ђурђевић, ванредни професор Правног факултета у Београду
30. доц. др Марко Давинић, Правни факултет у Београду
31. доц. др Ивана Крстић, Правни факултет у Београду
32. мр Александар Мартиновић, асистент Правног факултета у Новом Саду
33. проф. др Зоран Аврамовић, Институт за педагошка истраживања, Београд
34. др Миша Ђурковић, Институт за европске студије, Београд
35. мр Срђан Цветковић, истраживач сарадник, Институт за савремену историју, Београд
36. проф. др Вера Бојић, професор Универзитета у Бону, у пензији
37. доц. др Симона Огњановић, Медицински факултет Универзитета Минесота
38. проф. др Властимир Матејић, редовни професор у пензији Електротехничког факултета у Београду
39. проф. др Миливој Гаврилов, редовни професор Природно-математичког факултета у Новом Саду
40. проф. др Милан Мићуновић, редовни професор Машинског факултета у Крагујевцу, у пензији
41. проф. др Миомир Вукићевић, ванредни професор Машинског факултета у Краљеву
42. др Бранислав Ђорђевић, ECPI, College of Technology

43. проф. др Драгана Рајковић, редовни професор Пољо-привредног факултета у Новом Саду
44. проф. др Миломир Веселиновић, ванредни професор Факултета техничких наука у Новом Саду
45. проф. др Драгиша Бојовић, ванредни професор Филолошког факултета у Нишу и Косовској Митровици
46. проф. др Милица Вујичић, редовни професор Државног универзитета у Новом Пазару
47. проф. др Љиљана Чолић, редовни професор Филолошког факултета у Београду
48. проф. др Радомир Лукић, декан Правног факултета Универзитета Слобомир
49. доц. др Виолета Домановић, Економски факултет у Крагујевцу
50. доц. др Зоран Чворовић, Факултет безбедности у Београду
51. проф. др Стеван Веиновић, редовни професор Машинског факултета у Крагујевцу, у пензији
52. проф. др Слободан Костић, редовни професор Филозофског факултета у Косовској Митровици
53. проф. др Мирослав Весковић, редовни професор Машинског факултета у Краљеву
54. проф. др Љубомир Протић, редовни професор Природно-математичког факултета у Београду, у пензији
55. проф. др Јован Аранђеловић, редовни професор Филозофског факултета у Београду, у пензији
56. доц. др Александар Гордић, Филозофски факултет у Београду
57. мр Јасмина Богићевић, асистент Економског факултета у Крагујевцу
58. мр Соња Спасојевић, асистент Правног факултета у Крагујевцу
59. Предраг Драгић Кијук, књижевник
60. Владимир Димитријевић, књижевник и публициста
61. мр Драган Хамовић, песник и есејиста

62. проф. др Радомир Батуран, књижевник, Торонто - Канада
63. Душко М. Петровић, књижевник
64. Милорад Ђурић, књижевник
65. Коста Димитријевић, књижевник и новинар
66. Борисав Челиковић, историчар
67. Родољуб Лазић, адвокат
68. Ангелина Марковић, дипл. правник
69. Милош Кнежевић, дипл.правник политиколог
70. Богдан Златић, дипл.правник и филмски сценариста
71. Слободан Ерић, новинар и главни и одговорни уредник часописа „Геополитика”
72. проф. др Мирослав Филиповић, професор на University West Sidney
73. Иван Мариновић, Head of IT, Japan, Head of ESTS, Asia - Pacific Newdge Group
74. Јасна Кличић, PhD, Boehringer Ingelheim Pharma GmbH, Viberach, Немачка

Напомена: заведено у Управи за заједничке послове
републичких органа 2. септембра 2010.

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

МИНИСТАРСТВУ ПРОСВЕТЕ МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ

Немањина 24
11 000 Београд

Предмет: Жалба на Решење бр. 2057 Декана Правног
факултета Универзитета у Крагујевцу

Сагласно чл. 12. ст. 1. и 2. Закона о општем управном поступку улажем Жалбу Министру просвете на Решење бр. 2057 Декана Правног факултета Универзитета у Крагујевцу од 18. 08. 2010, а које је подносиоцу Жалбе уручено 23. 08. 2010, јер је донето кршењем норми процесног и материјалног права у поступку избора по Конкурсу од 12. 05. 2010.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Решење бр. 2057 донео је Декан Правног факултета у Крагујевцу на основу Одлуке бр. 1889/12 Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу, која је донета у изборном (управном) поступку, у коме су грубо прекршена моја процесна и материјална права као кандидата на Конкурсу, и као странке у управном поступку.

1. Одлука Наставно-научног већа од 15. 07. 2010. о мом нереизбору, која ми је уручена 23. 08. 2010, донета је противно одредбама Закона о општем управном поступку. Наиме, иако одлучивање ННВ о избору наставника и сарадника спада у аутономију универзитета (чл. 6. ст. 5. Закона о високом образовању), ННВ је вршећи јавно овлашћење дужно да се у свом раду придржава одредби Закона о општем управном поступку (чл. 2.).

а) Приликом доношења Одлуке бр. 1889/12 Секретар Факултета, као лице које је, поред Председника Већа, одговорно за законитост рада Већа, довео је у битну заблуду чланове Наставно-научног већа. На питање једног члана Већа, да ли се реизбор асистента за ужу на-

учну област Историја државе и права спроводи према члану 122. ст. 5. Прелазних и завршних одредби Закона о високом образовању, како је тврдила Комисија за писање извештаја, или на основу чл. 72. ст. 6. овог Закона, Секретар је дао објашњење по коме је произишло да се кандидат бира по чл. 72. ст. 6. Међутим, једноставним увидом у текст заглавља Одлуке бр. 1112/2 ННВ од 20. 06. 2010. по којој сам први пут изабран у звање асистента, могло се утврдити да је она донета на основу Закона о универзитету, на шта је указивала и дужина изборног периода од четири године, због чега сам могао да се користим правом на реизбор које је законодавац у чл. 122. ст. 5. Закона о високом образовању резервисао за асистенте изабране по ранијим прописима. Оваквим поступањем Секретара Факултета, али и Председник ННВ као лица које је водило изборни поступак, грубо су прекршене одредбе чланова 8, 15, 125. ст. 1. и 133. ст. 1. Закона о општем управном поступку о обавези да се у управном поступку морају утврдити све чињенице ради доношења правилног решења, чиме су оштећена моја права као странке у поступку.

Доказ: Копија Записника са седнице ННВ од 15. 07. 2010.

б) Председник ННВ и Секретар Факултета су приликом доношења Одлуке бр. 1889/12 учинили још једну битну повреду поступка. Наиме, Закон о општем управном поступку (чл. 69.) налаже, када у поступку решава колегијални орган, да мора да се сачини посебан записник о већању и гласању, што овог пута није урађено.

Доказ: Копија Записника са седнице ННВ од 15. 07. 2010.

в) Одлука ННВ бр. 1889/12 не садржи правноваљано образложење сагласно чл. 199. ст. 2. и 3. Закона о општем управном поступку. То се посебно односи на чињеницу да се у тзв. Образложењу не наводе разлози због којих није прихваћен једногласни Извештај Комисије за избор бр. 1490, већ се само даје редослед поднесака и радњи пре седнице, као и на самој седници ННВ. Ово је посебно важно с обзиром да Закон о општем управном поступку налаже, када орган решава по слободној оцени, да се решење мора донети у границама овлашћења и у складу са циљем у коме је овлашћење дато (чл. 5. ст. 2). Нарочито када се узме у обзир чињеница да правни основ за мој

реизбор представља члан 122. ст. 5. Прелазних и завршних одредби Закона о високом образовању.

Доказ: Одлука ННВ бр. 1889/12 од 15.07.2010. и Извештај Комисије за избор бр. 1490

г) Одлука ННВ бр. 1889/12 противно чл. 120. ст. 1. Закона о општем управном поступку, али и чл. 133. ст. 2, а у вези са чл. 126. ст. 2. Статута Правног факултета у Крагујевцу, не садржи поуку о правном леку. Наиме, Статут Факултета садржи јасну одредбу по којој је поступак за избор асистената уподобљен поступку за избор наставника (чл. 126. ст. 2). Следствено, неизабрани наставник по чл. 133. ст. 2. Статута има право приговора Сенату Универзитета, што је мени ускраћено у Одлуци ННВ бр. 1889/12.

Доказ: Одлука ННВ бр. 1889/12 од 15.07.2010. и Статут Правног факултета у Крагујевцу

2. а) Решење бр. 2057 Декана Правног факултета, којим се констатује престанак мог радног односа, супротно је чл. 133. ст. 3, а у вези са чл. 126. ст. 2. Статута Правног факултета у Крагујевцу, јер је донето пре другостепене Одлуке Сената, која се тек сматра коначном.

Доказ: Решење бр. 2057 Декана Правног факултета и Статут Правног факултета у Крагујевцу

б) Решење бр. 2057 Декана Правног факултета не садржи правно ваљано образложење сагласно чл. 199. ст. 2. и 3. Закона о општем управном поступку. Ово тзв. Образложење понавља Образложење Одлуке ННВ бр. 1889/12, па као и ово претходно не садржи разлоге због којих нисам изабран, односно разлоге због којих 10 чланова ННВ није прихватило једногласан Извештај Комисије за избор коју је формирало ННВ.

Доказ: Решење бр. 2057 Декана Правног факултета

3. У поступку за избор (поновни избор) једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права, по Конкурсу који је Декан Правног факултета у Крагујевцу расписао 12. 05. 2010, прекршене су, поред процесних, и материјалноправне норме.

а) У расправи на седници ННВ од 15. 07. 2010, говорећи о разлозима за мој нереизбор, проф. др Ђурђевић Ненад је навео интервју у

једном дневном листу у коме говорим о незаконитостима на Факултету, закључујући да „колега који говори о толиким незаконитостима на Факултету, да не причам о другим стварима-како може бити члан колектива”. Овим је Н. Ђурђевић, делујући као члан органа који врши од државе поверену јавну функцију, на најгрубљи начин прекршио моја Уставом загарантована права на слободу критике и слободу мисли. С тим у вези, његов глас против мог реизбора није се кретао у границама закона, сходно чл. чл. 5. ст. 2. Закона о општем управном поступку, већ је био вођен личним разлозима. Такође, лако је доказати да се и декан, проф. др Стојановић Предраг, у гласању водио неакадемским разлозима. Наиме, непосредно пре расписивања Конкурса, а поводом изласка из штампе књиге „Истина о случају владике Артемија”, чији сам један од приређивача, декан Стојановић је 22.04.2010. у изјави једној дневној новини рекао, да ће о мојој судбини одлучити после одговора СПЦ. Овом изјавом он је грубо прекршио одредбу Устава РС о секуларној држави (чл. 11.), као и моје право на слободу вероисповести и право на равноправност, због чега сам против њега већ поднео приватну кривичну тужбу. За прихватање позитивног Извештаја Комисије за мој реизбор недостајала су два гласа, а из наведених чињеница произилази да су најмање два члана ННВ гласала против мог реизбора због другачијих верских и политичких ставова. Ово посебно имајући у виду Саопштење бр. 2095 декана Стојановића од 24. 08. 2010, којим се наставља кршење мојих основних, Уставом загарантованих права. Из реченог произилази да је Одлука о мом нереизбору последица дискриминације и да се на њу примењује одредба чл. 20. ст. 5., а у вези са чл. 18. Закона о раду.

Доказ: Копија Записника са седнице ННВ од 15. 07. 2010, копија текста из дневне новине „Блиц” од 22.04.2010. и Саопштење бр. 2095 Декана Правног факултета од 24. 08. 2010.

Из напред наведених разлога подносим Жалбу Министру просвете, као другостепеном управном органу, и предлажем да после спроведеног поступка поништи Решење бр. 2057 Декана Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, као и Одлуку бр. 1889/12 Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу, као незаконите

управне акте, и наложи Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу да, полазећи од члана 122. ст. 5. Прелазних и завршних одредби Закона о високом образовању, а у оквирима чл. 5. ст. 2. Закона о општем управном поступку, поново одлучи о Извештају Комисије за избор бр. 1490.

У Краљеву, 3.09. 2010.

Подносилац жалбе

мр Зоран Чворовић
асистент Правног факултета у Крагујевцу

Напомена: заведено у Управи за заједничке послове републичких органа 3. септембра 2010.

Извор: *лична архива мр Зорана Чворовића*

УНИВЕРЗИТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ РЕКТОРУ УНИВЕРЗИТЕТА

проф. др Сободану Арсенијевићу
ул. Јована Цвијића 34 000 Крагујевац

Предмет: Приговор Сенату Универзитета у Крагујевцу на
Одлуку бр. 1889/12 Наставно-научног већа
Правног факултета у Крагујевцу

Сагласно чл. 133. ст. 2, а у вези са чл. 126. ст. 2. Статута Правног факултета у Крагујевцу и чл. 104. тач. 17. ал. 2. Статута Универзитета у Крагујевцу улажем Приговор Сенату Универзитета у Крагујевцу на Одлуку бр. 1889/12 Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу од 15. 07. 2010, која је подносиоцу Приговора уручена 23. 08. 2010. г, јер је донета кршењем норми процесног и материјалног права у поступку избора (поновни избор) једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права, који је спроведен по Конкурсу објављеном у листу „Послови” од 12. 05. 2010.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Законски и статутарни основ надлежности Сената Универзитета у овом предмету. Надлежност Сената Универзитета произилази из чл. 12. ст. 1. Закона о општем управном поступку, чл. 104. тач. 17. ал. 2. Статута Универзитета у Крагујевцу, као и чл. 133. ст. 2, а у вези са чл. 126, ст. 2. Статута Правног факултета у Крагујевцу. Општи основ за другостепену надлежност Сената Универзитета налази се у одредбама Закона о општем управном поступку. Наиме, Наставно-научна већа факултета, Стручна већа и Сенат Универзитета када у оквиру аутономије универзитета решавају о избору наставника и сарадника (чл. 6. ст. 5. Закона о високом образовању), врше законом поверено јавно овлашћење, због чега су дужни да поступају по одредбама Закона о општем управном поступку („По овом закону дужни су да поступају и предузећа и друге организације кад у вршењу јавних овлашћења

која су им поверена законом решавају, односно обављају друге послове”, чл. 2). Следствено, на изборни (конкурсни) поступак примењују се процесне одредбе Закона о општем управном поступку, јер је реч о управном поступку. Закон о општем управном поступку предвиђа у чл. 12. ст. 1. обавезну двостепеност, осим ако посебним законом није прописана једностепеност, уз обезбеђивање на други начин заштите права странака. Како Законом о високом образовању, као посебним законом за ову материју, није изричито предвиђена једностепеност, то се у изборном (конкурсном) поступку на универзитету мора обезбедити двостепеност. Обавезна двостепеност управног поступка из Закона о општем управном поступку изричито је преузета у Статуту Универзитета у Крагујевцу („одлучује по приговору кандидата, на одлуке о избору у звање”, чл. 104. тач. 17. ал. 2), али и у Статуту Правног факултета (чл. 133. ст. 2, а увези са чл. 126. ст. 2. Статута). Одредбе Статута Правног факултета у Крагујевцу у погледу двостепености код избора сарадника су потпуно недвосмислене, док језичко тумачење израза „кандидат” из Статута Универзитета не дозвољава да се овај појам редукује само на наставнике. Осим тога, непостојање двостепености само у поступку избора сарадника било би, не само противно Закону о општем управном поступку, као хијерархијски вишем акту, већ и Уставом загарантованом начелу правне једнакости (чл. 36. Устава РС). Ово посебно када се има у виду чињеницу, да Статут Правног факултета у Крагујевцу предвиђа исти рестриктивни услов - квалификовану (апсолутну) већину - за одлучивање о предлогу избора у звање наставника и за избора у звање сарадника (чл. 101. ст. 3, а увези са чл. 100. тач. 11. и 16. Статута). Не може се поступак за избор сарадника уподобљавати поступку за избор наставника у погледу потребне већине за избор, а не уподобљавати у погледу права на приговор. Из свега наведеног произилази, да је Сенат Универзитета у Крагујевцу, као надлежан другостепени стручни орган, обавезан да узме у разматрање и одлучи о мом Приговору на Одлуку бр. 1889/12 Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу.

2. Разлози за подношење Приговора на Одлуку бр. 1889/12 Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу. Одлука бр.

1889/12 Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу 15. 07. 2010. о мом нереизбору, која ми је уручена 23. 08. 2010. г, је незаконита, јер донета у изборном поступку у коме су грубо прекршена моја процесна и материјална права као кандидата.

2.1. У поступку избора (поновни избор) једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права, по Конкурсу објављеном у листу „Послови” од 12. 05. 2010. учињене су следеће повреде процесног права:

а) Приликом доношења Одлуке бр. 1889/12 Секретар Факултета, као лице које је, поред Председника Већа, одговорно за законитост рада Већа, довео је у битну заблуду чланове Наставно-научног већа. На питање једног члана Већа, да ли се реизбор асистента за ужу научну област Историја државе и права спроводи према члану 122. ст. 5. Прелазних и завршних одредби Закона о високом образовању, како је тврдила Комисија за писање извештаја, или на основу чл. 72. ст. 6. овог Закона, Секретар је дао објашњење по коме је произишло да се кандидат бира по чл. 72. ст. 6. Међутим, једноставним увидом у текст заглавља Одлуке бр. 1112/2 ННВ од 20. 06. 2006. по којој сам први пут изабран у звање асистента, могло се утврдити да је она донета на основу Закона о универзитету, на шта је указивала и дужина изборног периода од четири године, због чега сам могао да се користим правом на реизбор које је законодавац у чл. 122. ст. 5. Закона о високом образовању резервисао за асистенте изабране по ранијим прописима. Оваквим поступањем Секретара Факултета, али и Председник ННВ као лица које је водило изборни поступак, грубо су прекршене одредбе чланова 8, 15, 125. ст. 1. и 133. ст. 1. Закона о општем управном поступку о обавези да се у управном поступку морају утврдити све чињенице ради доношења правилног решења, чиме су оштећена моја права као странке у поступку.

Доказ: Копија Записника са седнице ННВ од 15. 07. 2010. и Одлука бр. 1112/2 ННВ од 20. 06. 2006.

б) Председник ННВ и Секретар Факултета су приликом доношења Одлуке бр. 1889/12 учинили још једну битну повреду поступка. Наиме, Закон о општем управном поступку (чл. 69) налаже,

када у поступку решава колегијални орган, да мора се сачини посебан записник о већању и гласању, што овог пута није урађено. Доказ: Копија Записника са седнице ННВ од 15. 07. 2010.

в) Одлука ННВ бр. 1889/12 не садржи правноваљано образложење сагласно чл. 199. ст. 2. и 3. Закона о општем управном поступку. То се посебно односи на чињеницу да се у тзв. Образложењу не наводе разлози због којих није прихваћен једногласни Извештај Комисије за избор бр. 1490, већ се само даје редослед поднесака и радњи пре седнице, као и на самој седници ННВ. Ово је посебно важно с обзиром да Закон о општем управном поступку (чл. 5. ст. 2) налаже, када орган решава по слободној оцени, да се решење мора донети у границама овлашћења и у складу са циљем у коме је овлашћење дато. Нарочито када се узме у обзир чињеница да правни основ за мој реизбор представља члан 122. ст. 5. Прелазних и завршних одредби Закона о високом образовању, који садржи следећу норму: „Лица изабрана у звање асистента приправника, односно асистента, по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона имају право да буду поново изабрана у исто звање на период у трајању од три године”.

Доказ: Одлука ННВ бр. 1889/12 од 15.07.2010. и Извештај Комисије за избор бр. 1490

г) Одлука ННВ бр. 1889/12 противно чл. 200. ст. 1. Закона о општем управном поступку, као и чл. 133. ст. 2, а у вези са чл. 126. ст. 2 Статута Правног факултета у Крагујевцу, не садржи поуку о правном леку. Наиме, Статут Факултета садржи јасну одредбу по којој је поступак за избор асистената уподобљен поступку за избор наставника (чл. 126. ст. 2). Следствено, неизабрани наставник по чл. 133. ст. 2. Статута има право приговора Сенату Универзитета, што је мени ускраћено у Одлуци ННВ бр. 1889/12.

Доказ: Одлука ННВ бр. 1889/12 од 15.07.2010. и Статут Правног факултета у Крагујевцу

2.2. У поступку избора (поновни избор) једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права, по Конкурсу објављеном у листу „Послови” од 12. 05. 2010, учињене су тешке повреде материјалног права.

а) Битне чињенице за утврђивање постојања повреда материјалног права. ННВ Правног факултета у Крагујевцу је 26. 04. 2010. г. одредило Комисију за писање извештаја по Конкурсу за избор (поновни избор) једног сарадника у звању асистента за ужу научну област Историја државе и права, у саставу: редовни професори за правноисторијску област Правног факултета у Београду, проф. др Сима Аврамовић и проф. др Мирјана Стефановски, и редовни професор Правне историје Правног факултета у Крагујевцу, проф. др Марко Павловић. Конкурс је објављен у листу „Послови” од 12. 05. 2010. г. На Конкурс сам се јавио само ја, као дотадашњи асистент на предмету Правна историја света. Комисија је 31. 05. поднела Извештај (бр. 1490) ННВ, којим је једногласно предложила да се мр Зоран Чворовић поново изабере у звање асистента за ужу научну област Историја државе и права. На Извештај Комисије, Приговор (бр. 1759) је 28. 06. 2010. поднео проф. др Ненад Ђурђевић. Комисија је 12. 07. 2010. г. поднела Одговор на Приговор проф. др Ненада Ђурђевића, у ком је поновила две кључне тврдње: да је „мр Зоран Чворовић са одбрањеном магистарском тезом (Хришћанске норме у Еклоги) стекао реноме изванредног младог научног радника (најбољег у својој генерацији)” и да је његов рад на докторској дисертацији, „Кривично право у Уложенију цара Алексеја Михаиловича”, „подухват раван откривању новог научног света”. Осим тога, Комисија је оценила, да „проф. др Ненад Ђурђевић, као стручњак првенствено за Спортско право, износи лаичке примедбе у односу на веома комплексну област Правне историје”. Професор Ненад Ђурђевић је уложио Одговор на Одговор Комисије, чији је садржај противно свим академским правилима Комисији, односно њеном члану проф. др Марку Павловићу, обелодањен тек на седници Већа на којој се одлучивало о мом реизбору. На седници ННВ од 15. 07. 2010. говорио је писац Приговора проф. др Ненад Ђурђевић, који је том приликом истицао два разлога за мој нереизбор: недостатак објављених радова од избора у звање асистента и критика у медијима незаконитости на Факултету. Своје излагање проф. др Ненад Ђурђевић је завршио читањем дела мог интервјуа дневном листу „Правда” од 29-30. 05. 2010, у коме сам између осталог говорио о

безакоњу на Факултету, сумирајући све своје тврдње у завршној рече-ници: „Колега који говори о толиким незаконитостима на Факултету, да не причам о другим стварима-како може бити члан колектива”. Док је трајала расправа о овој тачки дневног реда за реч се неколико пута јављала проф. др Емилија Станковић, сваки пут истичући само један захтев - да се што пре пређе на гласање о Извештају. Најзад, на гласању је Извештај Комисије добио 14 позитивних гласова, док је девет лица било уздржано, а један члан ННВ је било против усвајања Извештаја. Извештај Комисије о мом реизбору није прихваћен, јер су недостајала два гласа за апсолутну већину од 16 чланова ННВ. Битна чињеница у доказивању повреде мојих прекршених уставних и законских права је структура десет гласова чланова Већа који нису били за усвајање једногласног Извештаја Комисије. Наиме, девет гласова припада члановима Већа оптуженим у афери „Индекс”, док десети глас припада бившем асистенту једног од оптужених.

Доказ: Извештај Комисије за избор бр. 1490, Приговор Н. Ђурђевића бр. 1759, Одговор Комисије на Приговор Н. Ђурђевића бр. 1759 и Копија Записника са седнице ННВ од 15. 07. 2010.

б) Комисија која је написала Извештај бр. 1490, по Конкурсу од 12. 05. 2010. г, држала се чињенице да сам, као стоји у заглављу Одлуке од 2006. први пут изабран за асистента по ранијем Закону о универзитету. На то указује и дужина првог изборног периода од четири године. Зато се Комисија позвала на чл. 122. ст. 5. Закона о високом образовању, као правни основ за мој реизбор („Лица изабрана у звање асистента приправника, односно асистента, по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона имају право да буду поново изабрана у исто звање на период у трајању од три године”). Овај члан Закона о високом образовању налази се у Прелазним и завршним одредбама, због чега нам правила систематског тумачења норми налажу да израз право у овом пропису тумачимо рестриктивно као право, а не могућност резервисану за наведена сарадничка звања. Наиме, интенција законодавца је била да, управо, у Прелазним и завршним одредбама заштити неке категорије, посебно асистенте магистре, које нови Закон, изграђен на „болоњским принципима”, не познаје и

које због тога доводи у неповољнији положај у односу на друга звања.

У односу на одредбу чл. 122. ст. 5. Закона о високом образовању, која при реизбору не тражи никакве друге услове осим магистратуре, први приговор проф. др Ненада Ђурђевића у вези броја објављених радова има карактер законодавне допуне. Осим тога, нетачна је тврдња проф. др Ненада Ђурђевића, изнета на седници Већа у оквиру приговора о мојој стручности, да се научноистраживачким радом бавим већ 14 година, јер сам радни однос на Правном факултету у Крагујевцу засновао средином 1999. г. Садашњи наставници овог Факултета су у просеку десет година радили у звањима асистента приправника и асистента, док су поједини од њих у тим звањима били и по тринаест и четрнаест година. Ако се узме у обзир да ми је прошле године одобрена израда докторске дисертације, и да је њена израда при крају, онда се моје досадашње кретање у служби поклапа са просеком Правног факултета у Крагујевцу. Да закључимо, захтевом за објављеним стручним радовима проф. др Ненад Ђурђевић тражи од мене као кандидата оно што не тражи српски законодавац, што се не тражи од других на Правном факултету у Крагујевцу, али што не тражи проф. др Ненад Ђурђевић ни од самог себе. Следствено, Одлука која је донета, између осталог, и на основу овог приговора противна је основном уставном начелу - начелу правне једнакости (чл. 36. Устава РС).

Хронолошки други, а заправо први приговор проф. др Ненада Ђурђевића против мог реизбора, је чињеница да сам у штампаним медијима говорио о незаконитостима на Факултету. Овом изјавом је Н. Ђурђевић, делујући као члан Наставно-научног већа, органа који врши од државе поверену јавну функцију, на најгрубљи начин прекршио моја Уставом загарантована права на слободу критике и слободу мисли (чл. 46. и 43. Устава РС). С тим у вези, његов глас против мог реизбора није се кретао у границама закона, сходно чл. 5. ст. 2. Закона о општем управном поступку, већ је био вођен личним разлозима (У управним стварима у којима је орган законом овлашћен да решава по слободној оцени решење се мора донети у границама овлашћења и у складу са циљем у коме је овлашћење дато, чл. 5. ст. 2. Закона о општем управном поступку).

Такође, лако је доказати да се и декан, проф. др Предраг Стојановић, у гласању водио неакадемским разлозима. Наиме, непосредно пре расписивања Конкурса, а поводом изласка из штампе књиге „Истина о случају владике Артемија“, чији сам један од приређивача, декан Стојановић је 22.04.2010. у изјави дневној новини „Blic“ рекао, да „чекају одговор СПЦ после чега ће одлучити о судбини приређивача“. Овом изјавом декан Стојановић је грубо прекршио одредбу Устава РС о секуларној држави (чл. 11.), као и моје право на слободу вероисповести и право на равноправност (чл. 46.), због чега сам против њега већ поднео приватну кривичну тужбу.

За прихватање позитивног Извештаја Комисије за мој реизбор недостајала су два гласа, а из наведених чињеница произилази да су најмање два члана ННВ гласала против мог реизбора због другачијих верских и политичких ставова. Ово посебно имајући у виду Саопштење бр. 2095 декана Стојановића од 24. 08. 2010, којим се наставља кршење мојих основних, Уставом загарантованих права.

Лични разлози су доказиви и код осталих седморо чланова ННВ који су гласали против Извештаја Комисије. Реч је о члановима Већа оптуженим у афери „Индекс“, који су имали непосредни интерес да се обрачунају са мном, јер сам у медијима отворио питање незаконите управе оптуженика на Правном факултету у Крагујевцу. Из угла ове сасвим јасно доказиве узрочнопоследичне везе, експлицитна изјава оптуженог проф. др Ненада Ђурђевића добија карактер става једне оптуженичке групе. Тако је изборни поступак на универзитету злоупотребљен за остваривање интереса једног „затворског братства“, а кроз најгрубље кршење уставних и радних права кандидата мр Зорана Чворовића. Да ово није само лична опсервација оштећеног кандидата у изборном поступку, сведоче 63 потписа најугледнијих професора универзитета, јавних и културних радника на Отвореном писму упућеном Министру просвете, којим се тражи поништај одлуке о мом нереизбору, јер је она последица незаконите управе једног „затворског братства“.

Доказ: Одлука бр. 1112/2 ННВ од 20. 06. 2006, копија текста из дневне новине „Blic“ од 22.04.2010, Саопштење бр. 2095 Декана Прав-

ног факултета од 24. 08. 2010 и Отворено писмо Министру просвете

Из реченог произилази, да је Одлука ННВ бр. 1889/12 о мом нереизбору последица дискриминације и да се на њу примењује одредба чл. 20. ст. 5., а у вези са чл. 18. Закона о раду. Кршење мојих радних права посебно добија на тежини када се узме у обзир чињеница да сам ја једини акредитовани асистент на Правном факултету у Крагујевцу за, иначе најдефицитарнију, правну научну област Историја државе и права, па је незаконитом одлуком о мом нереизбору, пред сам почетак школске године, Факултет остао без јединог извршиоца на радном месту предвиђеном у Дозволи за рад. Реч је о тзв. неоправданом престанку радног односа, до кога је дошло због јавне критике и другачијих верских и политичких ставова, а од ког су радници заштићени Међународном конвенцијом из области рада бр. 9, коју је ратификовала и држава Србија.

Из напред наведених разлога улажем Приговор Сенату Универзитета у Крагујевцу, као другостепеној жалбеној инстанци, и предлагам да после спроведеног поступка поништи Одлуку бр. 1889/12 ННВ Правног факултета у Крагујевцу и самостално одлучи у овој ствари доношењем Решења (чл. 41. ал. 4. Пословника Сената Универзитета у Крагујевцу), полазећи од члана 122. ст. 5. Прелазних и завршних одредаби Закона о високом образовању, а у оквирима чл. 5. ст. 2. Закона о општем управном поступку.

У Краљеву, 6. 09. 2010

Подносилац приговора
мр Зоран Чворовић,
асистент Правног факултета у Крагујевцу

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

УНИВЕРЗИТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ
РЕКТОРУ УНИВЕРЗИТЕТА

проф. др Слободану Арсенијевићу
Ул. Јована Цвијића 34 000 Крагујевац

Предмет: Допуна прилога уз Приговор Сенату Универзитета
у Крагујевцу бр. 1547 од 06. 09. 2010. године

Додатни прилози су докази за поткрепљивање тврдњи изнетих
у делу 2. 2. б) Приговора број 1547 од 06. 09. 2010. године.

Прилози:

1. Копија магистарске тезе мр Зорана Чворовића „Хришћанске
норме у Еклоги” (1 примерак)
2. Копије објављених чланака мр Зорана Чворовића (по 1 при-
мерак)
3. Објављени чланци проф. др Ненада Ђурђевића, без научног
апарата и списка литературе (по 1 примерак)

У Краљеву, 07. 09. 2010. године

Подносилац приговора бр.1547 од 06. 09. 2010. г.

мр Зоран Чворовић
асистент Правног факултета у Крагујевцу

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

УНИВЕРЗИТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ
РЕКТОРУ УНИВЕРЗИТЕТА

проф. др Слободану Арсенијевићу
Ул. Јована Цвијића 34 000 Крагујевац

Предмет: Допуна прилога уз Приговор Сенату Универзитета
у Крагујевцу бр. 1547 од 06. 09. 2010. године

Додатни прилог је доказ за поткрепљивање тврдње изнете у
задњем пасусу Приговора пре предлога диспозиције Решења Сената
Универзитета, „да сам ја једини акредитовани асистент на Правном
факултету у Крагујевцу за, иначе најдефицитарнију, правну научну
област Историја државе и права, па је незаконитом одлуком о мом не-
избору, пре сам почетак школске године, Факултет остао без јединог
извршиоца на радном месту предвиђеном у Дозволи за рад”. Овај при-
лог доказује да Факултет уместо акредитованог асистента магистра,
запошљава два сарадника, тек свршена студента.

Прилог:

1. Копија Конкурса објављеног у листу „Послови” од 08. 09.
2010. године за два извршиоца на радном месту сарадник у настави
за ужу научну област Историја државе и права на Правном факултету
у Крагујевцу.

У Краљеву, 09. 09. 2010. године

Подносилац приговора
бр. 1547 од 06. 09. 2010. г.

мр Зоран Чворовић
асистент Правног факултета у Крагујевцу

Извор: лична архива мр Зорана Чворовића

ОСУМЊИЧЕНИ ЗА МИТО УПРАВЉАЈУ ФАКУЛТЕТОМ

Зоран Чворовић није прошао у трци за реизбор у звање асистента на Правном факултету у Крагујевцу. „Пресудили“ су му су чланови Наставно-научног већа, од којих је 14 било за реизбор, а десет против, па је тако Чворовић практично остао без посла. О његовој стручности одлучили су људи осумњичени у афери „Индекс“ која је пре више од три године потресла академску јавност, али се њено разрешење не назира ни данас.

Зоран Чворовић тврди да је жртва прогона.

- Од тих 10 који су били против мог реизбора, девет су актери афере, а један је бивши асистент једног од оптужених и сви су они враћени на посао - каже Чворовић за „Блиц недеље“ и додаје да није поново изабран за асистента само зато што је указивао на то да актери афере „Индекс“ управљају факултетом.

- Кључни разлог је што смо професор Марко Павловић и ја у медијима отворили питање опструкције поступка у афери „Индекс“ и незаконитости на факултету. Зато ћу се на одлуку о отказу жалити и Сенату, али и Министарству просвете – каже Чворовић и додаје да је у току потписивање писма подршке, које ће он проследити министру Жарку Обрадовићу.

Писмо - подршку колеги, потписало је више од 40 угледних људи у Србији, међу којима су проф др Весна Ракић-Водинелић, проф др Мирјана Стефановски, проф др Владимир Водинелић, проф др Јовица Тркуља, проф др Љубиша Рајић и многи други.

Чворовић наводи да тражи од министра просвете да се поништи одлука према којој није реизабран и да се обезбеди повратак законитости и успостављање академских стандарда на Правном факултету у Крагујевцу. Како каже, увек се покушава да се иза аутономије факултета сакрије безакоње.

- Министар нема права када се одлучује по питању струке, јер то јесте ствар аутономије универзитета. Али прворазредна надлежност Министарства јесте инспекцијски надзор, односно надзор над законитошћу рада те установе. А по закону, особе против којих се води поступак за дела извршена злоупотребом службеног положаја

не могу бити декани и продекани. У Србији је то могуће због тога што се све ово што се дешава у Крагујевцу, далеко од очију јавности – наводи Чворовић и додаје да је Предраг Стојановић неколико дана након постављања на место декана окупљеним асистентима овог факултета онако успут поменуо да му је сведок-сарадник Љубиша Буха Чуме веома добар пријатељ.

Чворовић каже да је као разлог његовог „отказа“ послужило и припајање катедри, које су, по његовом мишљењу, у суштини неспојиве.

- Како су се вратили сви актери афере „Индекс“ полако су укидали ствари које су биле предвиђене акредитацијом. Пример је правно-историјска катедра, на којој смо професор Марко Павловић и ја. Они су је једноставно елиминисали тиме што су нас припојили јавно-правној катедри, која са научног становишта не може да постоји. Да ствар буде гора, већину на тој катедри чине оптужени у афери „Индекс“ – каже Чворовић.

У саопштењу декана факултета стоји да Чворовић само користи аферу „Индекс“ како би он и професор Павловић „прикрили истину у вези са отказом, који је потпуно законит, јер Чворовића Наставно-научно веће није реизабрало“.

-Они су на седници тврдили да сам већ два пута реизабран као асистент приправник до избора у звање магистра, што је нетачно. Не мора нико мени да верује, довољно је да се оде на сајт факултета и тамо све о мени може да се провери – објашњава Чворовић и наводи да је спор почео када је Комисија за избор предложила да он поново буде изабран за асистента, на шта се побунио професор спортског права Ненад Ђурђевић, такође један од актера афере.

У афери „Индекс“ оптужено је 89 професора да су испите продавали за 500-700 евра, а дипломе за 12.000 до 16.000 евра. Од подизања оптужнице, прошле су три године.

Извор: Б. Гиговић, *Blic nedelje*, 4-5. септембар 2010.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ ДЕКАНА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ ПРОФ. ДР ПРЕДРАГА СТОЈАНОВИЋА.

„СЛУЧАЈ ЧВОРОВИЋ” (НЕ) ПОСТОЈИ

С обзиром на то да се у медијима подигла велика прашина о случају отпуштања асистента Зорана Чворовића са Правног факултета у Крагујевцу, при чему су пљуштале оптужбе да је реч о одмазди професора оптужених у афери „Индекс”, Предраг Стојановић, декан Правног факултета одлучио је да се обрати јавности.

Како каже Стојановић, случај да неко добије отказ на Правном факултету није јединствена појава, па се „случај Чворовић” не може представити као изузетак, и подсетио је даје отказ 2007. године, на пример, добила асистент Ева Максимовић, а Станко Бејатовић, тадашњи декан, је 2008. године потписао отказ за Мирослава Милетића и Драгану Петровић.

Како каже Стојановић, Чворовић је добио отказ искључиво зато што су његови поступци при одбрани бившег епископа Артемија озбиљно штетили угледу факултета, и нарушавали његов кредибилитет. Такође, у обзир су узете и компетенције Зорана Чворовића.

-Проблем је почео 16. марта ове године када је Чворовић на конференцији у Медија центру узео у одбрану бившег епископа Артемија. Он се тада представио као Зоран Чворовић, асистент на Правном факултету у Крагујевцу, што би значило да су његови ставови о том случају били ставови Правног факултета у Крагујевцу. Међутим, ми смо тада прећутали, али када је објавио књигу „Истина о случају Артемије”, ја сам на разним местима, са разних страна питао да ли је то став Правног факултета у Крагујевцу. Након свега тога, ишао сам са ректором Универзитета у Крагујевцу у посету патријарху Иринеју, да бисмо га уверили да Чворовићеви ставови нису и ставови Правног факултета, јер Факултет апсолутно нема потребе да се меша у црквена питања. Са друге стране, Чворовић је човек који са 42 године још није докторирао. Колико видим, он и његов ментор Павловић, називају га најбољим младим научником из области историје права, што је апсолутно неправедно према другим, изузетно таленто-

ваним младим научницима и стручњацима из ове области - наводи Стојановић.

Поводом написа у појединим медијима да је Чворовића са факултета избацио лично декан, он је објаснио да о одлуци да се неко казни одлучује Наставно-научно веће Факултета, а да Декан само спроводи одлуке тог органа. На седници Већа 14 гласова било је за, девет уздржаних и један против.

С обзиром на то да је Чворовић изјавио да није имао могућности да се брани пред Саветом факултета, Стојановић наглашава да су он и професор Свето Пурић управо тражили да се сачека став Савета, али су професори Бејатовић и Ненад Ђурђевић били против тога.

Уручење отказа Чворовићу поново је актуелизовало аферу „Индекс”, а у медијима се поставља питање како то да професори који су оптужени за продају испита могу, док траје кривични поступак, да раде на Факултету и обављају руководеће улоге.

- Ја сам декан, представљам ову кућу и према јавности и изнутра, зато нећу да дозволим да је неки Чворовићи, и не само Чворовићи урушавају. Уосталом, и ова афера, као и такозвана афера „Индекс”, има наравно своју позадину, чији је циљ дискредитовање Правног факултета у Крагујевцу, а чији су главни иницијатори Војислав Коштуница, Драган Јочић и Раде Булатовић, што је јавна тајна. Резултати говоре о мом раду и раду Факултета, а о томе да ли сам крив или не у афери „Индекс” одлучиће суд у Смедереву, а не свако коме је до јефтине медијске популарности или до уништавања нашег факултета. До тада, моје колеге и ја смо невини, а Правни факултет у Крагујевцу и његов декан раде стриктно по закону што могу да провере државне службе у сваком тренутку - закључио је Стојановић.

Он се осврнуо на написе неких медија да на Факултету царује страховлада и апсолутни хаос, истакавши да резултати рада у прет-

проф. др Предраг Стојановић:
„...ова афера, као и такозвана афера „Индекс”, има наравно своју позадину, чији је циљ дискредитовање Правног факултета у Крагујевцу, а чији су главни иницијатори Војислав Коштуница, Драган Јочић и Раде Булатовић, што је јавна тајна.”

ходних годину дана апсолутно иду у прилог факултетског руководства и оповргавају овакве оптужбе.

- Подсетићу да је прошле године, 1. јула, усред испитног рока Станко Бејатовић, тадашњи декан Правног факултета поднео неопозиву оставку на ту функцију. Одмах сутрадан, прихватио сам се те дужности на наговор мојих колега, иако имам озбиљних здравствених проблема, јер овај факултет сматрам својом кућом. О томе како моја екипа и ја радимо говоре подаци да смо и ове године као и претходне, упркос проблемима, испунили квоту од 440 уписаних студената. Затим, без иједне примедбе овај факултет је акредитован у децембру прошле године. Притом, у претходној школској години на Правном факултету су предавања држале многе значајне личности из области права, међу којима Рајко Кузмановић, председник Републике Српске, Бруно Векарић, портпарол Тужилаштва за ратне злочине, Горан Јешић, градоначелник Инђије, Светозар Чиплић, министар за људска и мањинска права, Доналд Кифер, и други. Уз то, школарина на овом факултету је најнижа на крагујевачком Универзитету - 60.000 за основне студије, 72. 000 за мастер и 130.000 за докторске студије.

Предраг Стојановић је најавио да једва чека почетак суђења у Смедереву и најавио велику борбу за истеривање правде, а јавности саопштио да очекује велике преокрете у том случају.

Извор: С. Милошевић, *Шумадијапрес*, 9. септембар 2010.

проф. др Предраг Стојановић: „... на Правном факултету су предавања држале многе значајне личности из области права, међу којима Бруно Векарић и Светозар Чиплић.”

ПРОФЕСОР БРАНКО КОВАЧЕВИЋ РЕКТОР БЕОГРАДСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

ОСУМЊИЧЕНИ ЗА ПРОДАЈУ ИСПИТА НЕ МОГУ ДА ВОДЕ ФАКУЛТЕТ

Особа која се сумњичи за корупцију, односно за продају испита, као што је то случај с појединим професорима Правног факултета у Крагујевцу, не би требало да ради са студентима, да им држи наставу и да их оцењује. Погоотово не би требало да буде на руководећем месту на факултету. Да се тако нешто деси на неком факултету Београдског универзитета, предложио бих да такав професор, уважавајући претпоставку невиности, буде ангажован на научно истраживачком раду или у администрацији док се судски процес не приведе крају. Судски процес у вези с афером „Индекс” једноставно предуго траје и то изазива велику сумњу код људи. Не само то. Тиме се нарушава кредибилитет не само Правног факултета у Крагујевцу, већ свих универзитета у Србији.

У Загребу су то решили за шест месеци, а код нас се за три године променило неколико министара, а ништа се не решава. Професор Милован Станишић, ректор Универзитета „Сингидунум”, и ја смо предлагали да се Правни факултет у Крагујевцу „склони”, односно стави под ингеренцију Универзитета у Крагујевцу. Тачније, предлагали смо да се Правни факултет укине, односно формира студијски програм права. Чак смо слали и професоре са БУ, али проблем је настао приликом акредитације. Нисам могао тамо да акредитујем своје професоре, јер су нам потребни у Београду.

Нико није реаговао на време, па је слика о образовању у целој Србији веома лоша. Иначе, цела ситуација је јако осетљива. Адвокати ће вероватно рећи да док се не докаже кривица одређена особа може да ради, док с друге стране ја мислим да не би требало да ради са студентима, као ни да буде руководилац факултета.

Извор: *Blic*, 12. септембар 2010.

ПЕДОФИЛ У ОБДАНИШТУ

Можда ће, кад стигне од силних послова, госпођа Ната Месаревић сачинити, бар за себе занимљив инвентар: ко је од њених изабраних судија био крагујевачки ђак.

Та околност из биографије часних судија не мора да буде мрља, већина студената је (вероватно) поштено стекла своја правничка знања. Али ако се провукао само један који је купио пар испита или диплому онда је то инфекција од које нема лека.

Од светих принципа права, правде и правичности запамтио сам бар један, који је вероватно цинични врхунац хуманости: свако је невин док се не докаже да није. То због тога што се догађало да недужни пострадају под руком правде „у име народа“, а многи зликовци остану угледни грађани. Окрените се око себе, ово није сумња него аксиом који не треба доказивати.

Декан Правног факултета у Крагујевцу, који је под тешким сумњама за аферу „Индекс“, поново руководи факултетом. Изабрали су га његови саборци, људи под сумњом. Неке је полиција сликала док примају крупне паре за продају непостојећих знања. Лично сам уверен да ми је неко од тако зачетих судија већ пресуђивао за текстове о људима који су већ исплакнули своју мрачну прошлост.

Декан из Крагујевца је дирнуо јавност још једним правилом свога часног посла које гласи: „Боље је хиљаду криваца ослободити него једног невиног осудити“. Његово наставно-научно веће, сачињено углавном од људи под сумњом, дало је отказ (није реизабрало асистента) који је јавно говорио о разорности афере „Индекс“, и околностима под којима су се трговци непостојећим знањем вратили како би васпитавали богове правде.

Занимљива је изјава министра просвете, који нас је уверавао да морамо бити стрпљиви. Док се процес не заврши, па да видимо шта ће суд да каже. Дотле се ти угледни људи имају сматрати недужним.

Е, сад, на овом месту прича може да добије димензије трагичног позоришта апсурда, пред којим је свака креативна машта у дефанзиви. Зна ли Високи савет судства ко ће пресуђивати декану и његовом научном синдикату? Та се ствар отегла као гладна година, све се чини као да неко заташкава крагујевачку правничку трагедију.

Питање би могло да гласи и овако: зашто ови невини људи, који живе лагодно, без гриже савести и под тешком сумњом да су трговали атестима који (негирају) најделикатнија правна знања, нису, на пример, суспендовани? Бојим се помало да је ово моје лаичко питање сувише наивно, те да ме неки заиста учени правник може исећи на фронцле. Добро, нека сече, али стотине људи ми је већ поставило то питање, само због тога што је свако од њих бар једном у животу био под теретом српске верзије судске правде.

Јесу ли им увек судили људи који знају како се то ради? Седамдесетих година у варошицама око Ужица радио је свој посао даровити преварант извесни Јоваџић. По образовању, колико се сећам, тај знаменити Лупен беше трговачки помоћник. Прво је одлучио да буде поморски официр, јер је био стасит и бела униформа му је лепо стајала. Ишао је по кућама, просио девојке, позајмљивао паре за свадбу и нестајао. Људи су ћутали и сакривали своју бруку и јад.

А онда је исти Јоваџић одлучио да ће бити гинеколог, што му је дошло некако занимљивије, а по природи је био радознао. Чак је успео да постане управник неког здравственог центра, а витални женски живаљ је сатима чекао на преглед код доктора Јоваџића.

Ухватили су га случајно, кад је један стажиста видео да шармантни гинеколог не уме да мери пулс, што му, додуше, за његове воајерске послове није ни требало.

Али, тај беше сам свој мајстор. Сам је смишљао и носио ризик свог прерушавања. У Крагујевцу је у питању читав један систем, у коме је високо образовање под сумњом за превару која разара и државу и друштво, читав један сегмент власти. Лично сумњам у српско правосуђе и његову резистентност на корупцију. То што грађанин појединац сумња, не значи да тај сегмент власти није невин. Ипак мислим да је то идеално место за легитимне Остапе Бендере и друге мутивове. Ако бих то доказивао, морао бих пред њима, и то сазнање је узрок српске правосудне клаустрофобије. Немаш где, Стразбур је далеко. Живот је сувише кратак, ретко ко дочека расплет у спорој и недостижној правди, осим ако ниси декан.

Ова прича о сумњи и недужности има и своју језивију верзију него што је осећање немоћи грађана у трагању за својом правдом. Свако је од нас слуга Јернеј своје неосетљиве државе, и ако се крагујевачки случај не реши што пре, Ната више неће имати шта да реформише.

Али, ево и примера. Свакога дана, било где ухвате по неког педофила, па се испостави да је тај манијак био „миран човек, добар домаћин и угледан грађанин”. Замислите да таквог нађу међу васпитачима у обданишту, што се, мислим, већ догађало. Али, он тврди да је невин, и да су му све то „наместили”. Процес траје, рочиште на свака три месеца, љубитељ деце се брани са слободе, и још га врате на место управника обданишта!

Па сад ви сами распоредите количине истинске невиности и чисте сумње, док суд не каже своје.

Извор: Љубодраг Стојадиновић, *Политика*, 13. септембар 2010.

НЕВИНОСТ У „ИНДЕКСУ”

Са афером „Индекс”, претпоставка невиности је стављена на тежак испит у два своја основна аспекта, кривичнопроцесном и радно-правном. Суштинско кривичнопроцесно значење претпоставке невиности своди се на то да оптужени не доказује своју невиност него јавни тужилац доказује његову кривицу (F. Quintard-Morenas). Појединац који се налази под претпоставком невиности није невин човек него судским процесом оптерећен човек, човек под основаном сумњом коју је својим актом – оптужницом – утврдио надлежни орган, јавни тужилац.

Да је претпоставка невиности наличје основане сумње може се јасно видети из следећег примера. У оптужници смедеревског тужилаштва наводи се да је студент А, за одређени новац (600, 1.000, 1.100 евра) купио испит код професора Б. На главном претресу студент А је поновио исказ из истраге. На основу овога успостављен је узрочно-последични низ основане сумње: студент А – новац – проф. Б – оцена шест. Иако овај низ изгледа врло убедљиво, суд је тај који утврђује истину, односно да ли наведени узрочнопоследични низ опстаје или постоји нека чињеница која га прекида. Међутим, док суд не донесе правоснажну пресуду пред лицем јавности постоји само узрочнопоследични низ заснован на основаној сумњи.

Баш због тога што је њено друго лице основана сумња, претпоставка невиности нераскидиво је везана за „брзо суђење” (speedy trial), односно за институт суђења у разумном року, како би се то рекло у Европској конвенцији за заштиту људских права. Али, и с обзиром на овај институт, „афера индекс” представља јединствен случај. Док је законодавац рачунао са оптуженима којима је у интересу „брзо суђење”, оптужени у афери „индекс” су јединствени по томе што желе „успорено” суђење. Тако, после три године процеса који није одмакао од почетка, један од оптужених са места декана Правног факултета у Крагујевцу замолио је „за стрпљење до правоснажне судске пресуде”.

Проблем радноправне димензије претпоставке невиности своди се на питање факултативне суспензије, коју послодавац може изрећи запосленом ако је „против њега покренут кривични поступак

због кривичног дела учињеног на раду или у вези са радом”. Према Закону о раду, факултативна суспензија „може да траје најдуже три месеца, а по истеку тог периода послодавац је дужан да запосленог врати на рад или да му откаже уговор о раду ако за то постоје оправдани разлози”.

Што се тиче трајања факултативне суспензије, очигледно је да је тромесечни рок установљен према очекивању „законодавца да ће се кривични поступак окончати у целости (укључујући ту и жалбу) у времену од три месеца”. Овај рок, међутим, био је израз законодавчевог оптимизма јер се код нас крајње ретко поступци окончавају за три месеца (В. Ракић-Водинелић). Из свега овога произлази да је Законом о раду прописан тзв. инструктивни рок, који се као такав може продужити до доношења правноснажне пресуде.

У конкретном случају афере „индекс”, министру Ж. Обрадовићу (као државном послодавцу) на располагању је стајала оптужница смеђевског Окружног тужилаштва. У овој оптужници, поред конкретно наведених кривичних дела која се стављају на терет сваком од оптужених, између осталог, стоји став тужиоца да ће оптужени „ометати поступак утицањем на сведоке и саучеснике... да се ради о окривљенима који су изузетно угледни и утицајни у својим срединама не само због чињенице да се ради о професорима универзитета већ о лицима која су повезана и са колегама на другим универзитетима, окривљенима који су запослени у државним органима или органима гоњења као и одређеним лицима са везама из криминогене средине...”. Министар просвете, као прави послодавац на државном Правном факултету у Крагујевцу, није сматрао релевантним податке из оптужнице на основу којих би (по праву надзора) оптуженим наставницима продужио суспензију до правоснажног окончања поступка.

Уопштено гледано, разлога за суспензију оптужених има барем три. (1) Сваки оптужени се налази у посебном психичком стању. (2) Док му се суди оптужени мора да иде у судницу а не на посао, што ће рећи да не може физички да буде на два места. (3) У случају оптужбе за кривично дело извршено на раду и у вези с радом крајње је нелогично да неко долази на радно место на коме је по оптужници

извршио кривично дело, поготову ако је реч о тешком делу. Најзад, у случају да се ради о групи, нема тог послодавца који би оптужену групу за кривична дела учињена на раду вратио на посао, а камоли да би им поверио управу фирме.

Међутим, у улози таквог послодавца појавио се министар Жарко Обрадовић. Он је изјавио да су сви професори – и они под претпоставком невиности и они невини – једнаки.

Стога се изјава министра може тумачити на два начина: или министар не зна право значење претпоставке невиности, или се ставио на страну оптужених.

професор Правног факултета у Крагујевцу
Марко Павловић

Извор: *Политика*, 16.09. 2010.

АНКЕТА „КРАГУЈЕВАЧКИХ“ О АФЕРИ „ИНДЕКС“

Афера „Индекс“ у којој је оптужено више од половине професора крагујевачког Правног факултета за продају испита и диплома, још је предалеко од судског епилога. Судија из Смедерева којој је додељен процес прошле недеље је изјавила је да ће тек наредне године почети доказни поступак, а за то време оптужени држе наставу, испитују туденте и постали су „већина“ у факултетској управи.

Стицајем околности – тиме што асистент Зоран Чворовић није поново изабран за асистента, уз отварање овог „случаја“ актуелизована је и афера „Индекс“ – од самог Чворовића, неколицине професора Правног факултета и медија. Званична страна за то време ћути, међу њима и министар просвете коме је недавно упућено отворено писмо са потписима више десетина људи из академског и јавног живота.

Тим поводом „Крагујевачке“ су се обратиле професорима Правног факултета у Крагујевцу, угледним научним радницима и предавачима без мрља у својој професионалној каријери, који и сами могу бити угрожени тиме што не припадају „индексовској“ већини, са три питања:

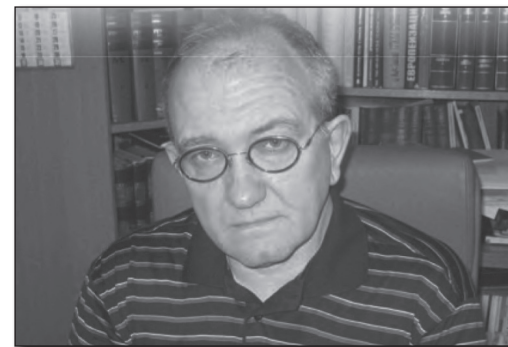
1. Колико и како афера „Индекс“, чији је судски епилог непредвидив, данас утиче на стање на Правном факултету?
2. Да ли је могло да се спречи враћање оптужених професора у наставу и које су последице таквог чина?
3. Шта треба учинити да би се Факултет стабилизовао и које би институције или органи морали да преузму ту улогу?

ОПАСНО ЈЕ РАЊЕН ЧИТАВ ПРАВНИ СИСТЕМ

Мање је важно како афера „Индекс“ утиче на стање на Правном факултету од тога како Правни факултет, оптерећен афером „Индекс“, утиче на стање свести у целој Србији. Кроз аферу „Индекс“ преламају се правни, политички и социјални ужаси ове земље. Што се правне сфере тиче, с обзиром на непредвидив епилог афере „Индекс“, опасно је рањен читав правни систем. Афера „Индекс“ је негација саме идеје права. Јер, данас право није обичајно, него је оно модерно, право које

мора да се учи и студира, као свака друга наука, од машинства до медицине.

Стара велика српска пословица каже: Правда држи земљу и градове. У модерно време ова пословица добија облик да, малтене,

добри правни факултети држе земље и градове. Без исправних, а онда и добрих правних факултета, неизвештан је развитак, бољитак, па и опстанак једног народа и државе. Зато су код великих народа студије права под посебним режимом. Код нас је све изокренуто.

Код нас правне студије нису под посебним режимом, него се страшни догађај звани афера „Индекс“ нашао под посебним режимом (одуговлачења). Речју, афера „Индекс“ обесмишљава не само Правни факултет у Крагујевцу, него све правне факултете у земљи, који бедно ћуте, док се урушава цео правни систем. Они који обесмишљавају и урушавају правни систем Србије су највећи њени непријатељи, јер због афере „Индекс“ Србима се не само „бели свет смеје“, да употребим израз из Карађорђевог законика, него непријатељске силе сеире и рачунају са новом српском немоћи.

Оптужени професори у афери „Индекс“ су се од покретања кривичног поступка нашли под претпоставком невиности. Тај правни институт је у њиховом случају изопачен до крајности, тј. до тога као да се ради о невино оптуженим људима. Међутим, суштинско кривичнопроцесно значење претпоставке невиности своди се на то да оптужени не доказује своју невиност, него јавни тужилац доказује његову кривицу. Појединац који се налази под претпоставком невиности није невин човек, него судским процесом оптерећен човек, човек под основаном сумњом коју је својим актом - оптужницом - утврдио надлежни орган, јавни тужилац. Једном речју, претпоставка невиности је наличје основане сумње.

Што се радног односа појединца под претпоставком невиности, тј. основаном сумњом тиче, Законом о радним односима је предвиђено да се питање запосленог који је оптужен за кривично дело које је учињено на раду или у вези са радом реши у року од три месеца. За то време послодавац може запосленом да изрекне суспензију. Међутим, овај рок је био израз законодавчевог оптимизма, јер се код нас кривични поступци ретко окончавају правноснажном пресудом у року од три месеца. Стога, може се закључити да је рок од три месеца, из Закона о раду, тзв. инструктивни рок, тј. рок који се може продужити до доношења правноснажне пресуде. О суспензији на три месеца и о њеном продужењу послодавац одлучује на основу чињеница из оптужбе.

У конкретном случају афере „Индекс“, министру Ж. Обрадовићу (као државном послодавцу) на располагању је стајала оптужница смедеревског Окружног тужилаштва. У овој оптужници, поред конкретно наведених кривичних дела која се стављају на терет сваком од оптужених, између осталог, стоји став тужиоца да ће оптужени „ометати поступак утицањем на сведоке и саучеснике... да се ради о окривљенима који су изузетно угледни и утицајни у својим срединама, не само због чињенице да се ради о професорима Универзитета већ о лицима која су повезана и са колегама на другим Универзитетима, окривљенима који су запослени у државним органима или органима гоњења, као и одређеним лицима са везама из криминогене средине...”

Министар просвете, као прави послодавац на државном Правном факултету у Крагујевцу, није сматрао релевантним податке из Оптужнице на основу којих би (по праву надзора) оптуженим наставницима продужио суспензију до правноснажног окончања поступка. Најзад, министар просвете није узео у обзир ни чињеницу да се ради о групи оптужених за кривична дела учињена на раду и да нема тог послодавца који би такву групу вратио на посао, а камоли јој поверио управљање својом фирмом, и то фирмом која се зове Правни факултет.

Стабилизовање Правног факултета углавном се тиче спољних

фактора. Прво, одлуком Министарства просвете, он би морао да буде лишен услуга наставника оптужених у афери „Индекс“ до правноснажног окончања поступка. Једноставно речено, правна држава би накнадно требало да уради оно што није урадила на почетку: да изрекне суспензију оптуженим наставницима и да им плаћа одређену законску накнаду, све до окончања судског поступка, јер је држава одговорна због тога што њен орган није обавио свој посао у разумном року. Затим, тужилачка функција би морала да се врати ономе ко је одлично обавио свој посао у афери „Индекс“, тј. тужиоцу Зорану Антићу.

Према мојим сазнањима, постоје разлози да се неколицини оптужених у афери „Индекс“ поново одреди притвор. Уз то, треба имати у виду да је јавни тужилац Антић у оптужници посебно истакао „да се ради о изузетно сложенем и тешком кривичном предмету“ и да ће одржавање главног претреса бити „апсолутно немогуће уколико се према оптуженима, према којима се предлага одређивање притвора, то и не учини”.

Све у свему, уз мере суспензије, притвора за поједине оптужене, али и за нове саучеснике, потребна је реорганизација судског процеса по моделу хрватског „Индекса”. Такође, лош рад суда у тако озбиљном предмету као што је афера „Индекс” требало би да буде предмет којим би се посебно позабавио истражни одбор Народне скупштине. Што се Правног факултета у Крагујевцу тиче, он ће се враћањем судског процеса у нормалне токове сам од себе брзо опоравити и бити поново рођен.

Професор др Марко Павловић

ШТО ПРЕ ОКОНЧАТИ СУДСКИ ПОСТУПАК

Утиче врло лоше јер је створена правна несигурност и код професора и код студената, тако да се сви осећају таоцима афере. То има за последицу већ трогодишње бављење самим собом, односно унутрашњим, углавном персоналним питањима, уместо да се ради на осавремењивању наставе, усавршавању младих и истраживањима

како би се Факултет уклопио у европски образовни простор и у њему заузео и место које му је припадало пре афере.

У ситуацији кад већину од укупног броја чине оптужени професори, питање њиховог враћања у наставу је, пре свега, правно питање на које одговор треба тражити од правосудних органа и Министарства просвете. Било би нормално очекивати да процес већ буде окончан, као што су сличне афере затворене у суседним државама, чиме би се поменута хипотека уклонила и створила клима за оне активности због којих је Факултет основан.

Потребно је што пре окончати судски поступак. До тада примати нове наставнике и сараднике који нису оптерећени постојећом афером и који су морално и стручно спремни да се у потпуности ангажују на афирмацији Факултета. У том циљу је потребно осавременити наставни програм према захтевима европског образовног простора, а не заоденуто у тзв. болоњски процес, измишљати тзв. нове предмете према лику и мегаломанским апетитима појединих наставника. Тако се не би десило да изучавање предмета који су препознатљиви у Европи, као што је Права ЕУ, буде максимално одложено, а паролашки захтеви за улазак у ЕУ максимално пожурени. Уместо да се ствара клима позитивне конкуренције и залагања за усавршавање сарадника у престижним иностраним центрима, критеријуми за напредовање се разводњавају, актуелизује се подела на „индексовце“ и остале и траже начини за освајање власти на свим нивоима, а онда и разлози за избацивање неподобних сарадника.

Професор др Радован Вукадиновић

ОПТУЖЕНИ КРЕИРАЈУ ЖИВОТ ФАКУЛТЕТА

Афера „Индекс“ је од тренутка избијања неминовно и у највећој могућој мери утицала и утиче на укупан рад Факултета. Наиме, чињеници је да се, од момента враћања на Факултет, највећи број наставника који су обухваћени овом афером ујединио око заједничког циља - преузимања свих руководећих места и јединственог наступа, а да се при томе испољава у великој мери нетрпељивост према остатку колектива. Изузев једног продекана и једног шефа катедре, сва друга места попуњена су веома брзо „изнутра“, а исто је и са руководиоцима студијских програма, института, сајта и др. На тај начин, очигледно је, креира се у потпуности „живот“ Факултета. Структура је непробојна, покушаји утицаја унапред осуђени на пропаст, изузев ако не значе саглашавање са унапред договореним одлукама.

Свака одлука је у тим тренуцима била могућа, али је моје настојање, као тадашњег „декана по нужди“, било да се колегама обезбеде какви-такви приходи и радно место (чувена „претпоставка невиности“ по којој, чак и у верзији министра просвете, следи „сви смо ми невини, само су неки - оптужени - невинији од других“ - да Бог поживи чика Орвела). Решење је, наравно, било да се после избијања афере прими довољан број нових наставника, с тога што је акредитација била у току и било је неопходно да се испуне стандарди и у том смислу. Такви покушаји су, наравно, у највећој мери „минирани“ управо од учесника афере, а онда су, да би ипак Факултет био акредитован, сви „морали“ бити враћени у наставу. Не знам да ли је у примедбама Акредитационе комисије било шта речено о њиховом враћању у наставу и на испите! Акт није јавно публикован на Факултету! Последица је, наравно, да сви пуноправно држе наставу, испитују и обликују укупан рад Факултета.

Као што је то било и у току афере, и данас се, заправо, нико овим не бави. Изузев медија, чини се. Не бави се ни судство, ни Универзитет, ни Министарство... За руководство се сматра да је довољно да је легално изабрано (није битно чијим гласовима, важна је већина), рад наставника такође. Ипак, треба знати да легално, на једној, и легитимно и морално, на другој страни, нису истозначни појмови. Дакле, Уни-

верзитет да чује и другу страну приче, Министарство да се не заклања иза формалне легалности искључиво (па и сецесија Косова је нелегална?). Уколико се нешто хоће (и сме?!), ако се уопште препознаје као проблем (нисам сигурна!), увек постоје начини отклањања проблема.

Професор др Душица Палачковић

ПРЕТПОСТАВКА НЕВИНОСТИ КАО ПАРАВАН

Стање на Факултету је под огромним утицајем афере „Индекс“. Свако ко другачије каже прикрива дубоку подељеност на Факултету на два колектива, а окружењу шаље порука како се ништа није десило. Истовремено, интерно, док за једне важи претпоставка невиности, други, који су у најтежим тренуцима очували и фактички акредитовали Факултет, постају кривци у свакодневном наметању „законитости у раду“.

Повратак наставника у наставу је вероватно могао бити спречен. Међутим, нисам сигуран да је тада на Факултету и постојала воља за таквим решењем. Тада створена атмосфера наговештавала је ефикасан судски поступак. Верујући у ово, избегли смо да на себе преуземо улогу судије.

Тешко је то рећи у друштву са нејаким институцијама, тако зависним од односа снага на политичкој сцени. Треба ипак веровати, а шта друго, да ће суд завршити свој посао. Тиме би и са оних који нису криви био скинут терет, што би колико-толико допринело повратку поверења између чланова колектива. Ефикасност судског процеса је у овом смислу највише у интересу колега које се налазе на оптужници. Свима онима који супротно поступају опструирајући поступак, претпоставка невиности служи само као параван иза кога се све види.

Професор др Зоран Поњавић

Извор: *Крагујевачке*, 16. септембар 2010.

НИЈЕ ИСТО ДРЖАТИ И ПРЕДАВАТИ

У прошлом броју Крагујевачких новина, на део из интервјуа који сам дао овом цењеном листу реаговао је др Зоран Крстић, тврдњом да „Црквено право на Правном факултету у Крагујевцу не предаје већ неколико година проф. др Ненад Ђурђевић, како је то у свом интервјуу рекао г. Чворовић“, већ он, као „наставник за Канонско и црквено право Православног богословског факултета Универзитета у Београду“. Како је Крстићево реаговање било мотивисано жељом да читаоци створе тачну представу „о дешавању на Правном факултету у Крагујевцу“, а како стварна слика не може да буде изграђена

на непотпуним и половишно тачним чињеницама, зарад истине дужан сам да истакнем следеће:

У интервјуу сам казао да је „предмет Црквено право изузет из правноисторијске групе и потпуно ненаучно и противно акредитованом стању припојен Катедри за грађанско право, како би га држао један од оптужених, професор Спортског и Облигационог права Ненад Ђурђевић“. Дакле, употребио сам футур глагола држати, а не презент глагола предавати, како ми импутира др Крстић, потпуно свестан, као правник, какво различито значење имају ови глаголи у српском језику. Наиме, глагол предавати нисам могао да употребим, јер Ненад Ђурђевић заиста не предаје Црквено право на Правном факултету у Крагујевцу од 2007. године,

РЕАГОВАЊЕ

Предавач црквеног права

Зарад тачности чињеница на основу којих ваши читаоци могу да створе представу и евентуално изграде сопствено мишљење о дешавању на Правном факултету у Крагујевцу, молим вас да објавите следеће:

Црквено право на Правном факултету у Крагујевцу не предаје већ неколико година проф. др Ненад Ђурђевић, како је то у свом интервјуу рекао г. Чворовић, већ доле потписани наставник Канонског и црквеног права на Православном богословском факултету Универзитета у Београду. Правни факултет у Крагујевцу се обратио (као и Правни факултет у Београду) Богословском факултету у Београду за помоћ, тражећи предавача за предмет црквено право, што је уобичајени и на закону утемељен поступак. Наставно научно веће Богословског факултета у Београду одредило је свог наставника црквеног права (доле потписаног) да изводи наставу и испитује на Правном факултету у Крагујевцу.

др Зоран Крстић,
доцент на Катедри за Канонско и
црквено право Православног богословског
факултета Универзитета у Београду

прецизније од његовог хапшења у афери „Индекс“. Међутим, овим глаголом не може тачно да се опише Ђурђевићев статус на овом предмету пре 2007, јер је реч о некомпетентном држаоцу Црквеног права,

који због тога није ни могао да изводи било каква предавања из овог предмета, док је испит био претворен у фарсу по оној студентској - може да се падне само са столице. Уз то је Ђурђевић, наставник Спортског и Облигационог права, преко књижаре студентске организације, годинама продавао као своју скрипту, једну научно неодрживу компилацију за спремање Црквеног права, у којој није било ни једне његове речи.

Од Ђурђевићевог боравка у притвору, Црквено право је подељено др Зорану Крстићу, али је однос према овом предмету остао исти. Да је брига др Зорана Крстића за статус Црквеног права фарисејска, показују и следеће чињенице.

Крстић није реаговао када је Наставно-научно веће, под руководством оптуженог декана Стојановића, насупротив свим научним разлозима издвојило црквено право са Правноисторијске катедре и припојило Катедри за грађанско право, чији је шеф Ненад Ђурђевић.

Др Крстићу не смета чињеница да се Ненад Ђурђевић, акредитован као наставник за грађанскоправну област, на сајту Факултета представља као наставник Црквеног права.

Др Крстић је прешао ћутке преко одлуке Наставно-научног већа факултета, као и преко одлуке Стручног већа Универзитета, да се некомпетентни Ђурђевић одреди за ментора протојереју Велибору Џомићу за писање докторске дисертације на једну црквеноправну и правноисторијску тему. Такође, није реаговао ни на чињеницу да је протојереју Џомићу за члана Комисије одређен, за ову област потпуно некомпетентни, доцент Срђан Ђорђевић. Да ли је овом приликом и др Крстић, као и неки други, дао предност кумовској вези протојереја Џомића и доцента Ђорђевића испред научних веза и разлога?

Све ове чињенице указују да је Ненад Ђурђевић стварни држалац Црквеног права на Правном факултету у Крагујевцу, а да је код номиналног предавача др Крстића наука, нажалост, устукнула из неких разлога.

мр Зоран Чворовић

асистент Правног факултета у Крагујевцу

Извор: *Крагујевачке*, 16. септембар 2010.

ОТВОРЕНО ПИСМО ЧЛАНОВИМА СЕНАТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

ДА ЛИ МЕ СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА ЗАОБИЛАЗИ?

Поштовани професоре,

Дана 6. 9. 2010. године упутио сам приговор Сенату Универзитета у Крагујевцу на одлуку бр. 1889/12 Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу, по којој нисам реизабран у звање асистента за ужу научну област Историја државе и права. Одлука ННВ о мом не-реизбору донета је противно једногласном извештају Комисије за избор (у саставу проф. др Сима Аврамовић, проф. др Мирјана Стефановски и проф. др Марко Павловић) која је предложила да се „мр Зоран Чворовић, као најбољи правни историчар млађе генерације реизабере у звање асистента”. На седници ННВ Правног факултета у Крагујевцу 14 чланова је подржало извештај Комисије, док је девет чланова било уздржано, а један је био против усвајања извештаја. Тако ми је, због недостатка два гласа за апсолутну већину, а вољом девет оптужених у афери „Индекс”, ускраћено законско право на реизбор.

На седам страница приговора и преко триста страница прилога предочио сам члановима Сената чињенице, које показују да је одлука Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу донета у поступку у коме је прекршен читав низ норми процесног и материјалног права.

Довољан је увид само у један од приложених докумената, а реч је о ранијој одлуци ННВ Правног факултета у Крагујевцу којом сам први пут изабран у звање асистента и која је донета на основу Закона о универзитету, да би се доказала тврдња да ми је одлуком о нереизбору на најгрубљи начин ускраћено право на реизбор, ујемчено чл. 122. ст. 5. Прелазних и завршних одредби Закона о високом образовању.

Да наводи из приговора нису само лична опсервација оштећеног кандидата у изборном поступку сведоче 63 потписа најугледнијих професора универзитета, јавних и културних радника на отвореном писму упућеном министру просвете којим се тражи поништај одлуке о мом нереизбору.

Надлежност Сената да одлучује о приговору неизабраног асистента недвосмислено произилази из одредби Устава РС, Закона о општем управном поступку и Статута Правног факултета у Крагујевцу. Из чињеница да до сада Сенат никада није одлучивао о приговору једног неизабраног асистента, не може се извући никакав правно ваљан закључак. Ова статистичка чињеница само је још један од доказа да је гласовима оптужених чланова ННВ Правног факултета у Крагујевцу против једногласног извештаја Комисије за избор направљен председан у универзитетској пракси, којим су на најдрастичнији начин прекршена моја Уставом и законом гарантована права.

Одлука председника Сената проф. др Слободана Арсенијевића да мој приговор и поред наведених чињеница не уврсти у дневни ред седнице Сената, заказане за четвртак 30. 9. 2010, није ништа друго до тешка злоупотреба положаја председавајућег, који је уређен Пословником и Законом о општем управном поступку.

Од Вас, поштовани професоре, очекујем да ћете као члан Сената имати довољно академске савести и људске храбрости да мој приговор накнадно предложите као тачку дневног реда седнице Сената заказане за 30. 9. 2010, а у складу са одредбама Пословника о раду Сената Универзитета у Крагујевцу.

Оваквим својим поступком не би стали на страну оштећеног кандидата, већ на страну законитости и одбране елементарних академских узуса. Свака друга одлука показала би да је Универзитет у Крагујевцу талац оптужених у афери „Индекс”, који, заклањајући се иза аутономије универзитета, прогоне све оне који нису део њиховог „затворског братства”.

У нади да делите Солоново схватање идеалне државе, у којој и они који не трпе неправду заједно са оштећенима гоне оне који неправду чине, а са вером да начело законитости на крагујевачкој високошколској установи има још својих поборника.

С поштовањем,
мр Зоран Чворовић,
асистент Правног факултета
у Крагујевцу

Извор: *Крагујевачке*, 30. септембар 2010.

ИЗВОД ИЗ ЗАПИСНИКА

*(са XIV седнице Колегијума Универзитета одржане
15.10.2010. године са почетком у 14:00 сати
на Машинском факултету у Крагујевцу)*

Седници су присуствовали: проф. др Слободан Арсенијевић, ректор; проф. др Бранислав Јеремић, проректор за финансије; проф. Слободан Штетић, проф. др Мирослав Бабић, декан; проф. др Мирослав Спасојевић, декан; проф. др Крстивоје Шпијуновић, проф. др Драгослав Никезић; проф. др Небојша Арсенијевић, декан; проф. др Јерослав Живанић, декан и проф. др Предраг Стојановић, декан.

Седници су присуствовали и Мира Матић, директор Универзитетске библиотеке и проф. др Предраг Веселиновић, продекан Економског факултета у Крагујевцу.

Дневни ред седнице Колегијума је:

Усвајање Извода из записника са седнице одржане 30.09.2010. године. Унапређење рада Универзитета у Крагујевцу. Унапређење рада Универзитетске библиотеке.

Закључак Савета Универзитета у Крагујевцу. бр. 1668/5 од 05.10.2010. године. Питања и предлози.

1. Једногласно је усвојен Извод из записника са седнице одржане 30.09.2010. године.

2. Унапређење рада Универзитета у Крагујевцу.

Проф. др Слободан Арсенијевић је информисао чланове Колегијума да се ради на усаглашавању Статута Универзитета у Крагујевцу са Законом о изменама и допунама Закона о високом образовању и да ће се у том смислу, чињеница да је Универзитет од побројаних интегративних функција користио само 5 од 12, то исправити. Ректор је нагласио да Универзитет нема намеру да задире у финансије факултета. Универзитет ће спроводити интегративну функцију прописану Законом и у делу који се односи на избор на-

ставника. Многе одлуке и договори ће добити и потврду на Сенату Универзитета. Статут ће регулисати већу надлежност и одговорност универзитетских органа приликом избора наставника у звање. На тај начин факултети неће моћи да бирају шта и кога хоће. Планирана измена Статута се очекује до краја ове године. Чињеница је да је у неким областима функционисање Универзитета, па и самих факултета, уређено а да је у неким случајевима функционисање хаотично.

У том смислу, Ректор је информисао присутне чланове Колегијума да му је пре почетка ове седнице професор Правног факултета Марко Павловић уручио допис у коме се наставља са међусобним оптуживањима међу запосленима на факултету. Ректор је такође информисао чланове Колегијума да су до њега допрле и приче о томе да проф. Марко Павловић користи своја предавања како би оптуживао остале колеге. При том је исказао задовољство да је декан Правног факултета проф. др Предраг Стојановић присутан на овом Колегијуму и да му је жао што декан није присуствовао претходној седници Сената када је на седници био и мр Зоран Чворовић, који је упутио Сенату приговор на његов „неизбор“ у звање асистент. Сенат пре свега није надлежан да разматра ову врсту приговора и да је недопустиво да се „проблем“ пребацује на Универзитет. На прошлој седници Сената је један од професора дао предлог да се на некој од наредних седница Сената, као тачка дневног реда стави и разматрање стања на Правном факултету у Крагујевцу. Ректор је истакао да је у јулу месецу имао веома озбиљан разговор са наставницима са Правног факултета и да је у том смислу понудио помоћ Универзитета у побољшању рада на Правном факултету, али да од тада овакви поступци превазилазе сваку меру доброг укуса.

Проф. др Предраг Стојановић је рекао да и поред лошег здравственог стања, присуствује седници Колегијума и да није очекивао да ће Правни факултет бити предмет дневног реда седнице Колегијума. Он је истакао да је на месту декана дошао из крајње нужде и да на Факултету није било ни једног наставника који би се прихватио те функције. Чињеница је да је једногласно изабран и на седници Наставно-научног већа Факултета и на седници Савета Факултета за

декана. И поред ове чињенице и веома тешких међуљудских односа проф. Предраг Стојановић је истакао да није од оних људи који лако одустају. Истовремено је нагласио да што се тиче ситуације на Правном факултету и „Афере Индекс“ једино су му остала у памћењу два става која су изнели том приликом проф. др Небојша Арсенијевић и садашњи Ректор. Истакао је и добру сарадњу са садашњим Ректором и да потпуно разуме његово незадовољство. Чињеница је да се у прошлом периоду отворило више питања од којих су нека позната, као што је приговор мр Зорана Чворовића. „Афера Индекс“ је у ствари више од афере и да одговорност за споро одвијање судског поступка није на професорима који су се нашли на оптужници, већ на судским органима и правосудју. Такође, афера се користи свакодневно за дезавуисање Факултета.

Декан Правног факултета је рекао да је упознат са овим писмима, јер и њему свакодневно стижу писма потписана од стране професора Марка Павловића и мр Зорана Чворовића. Неколико пута су пријаве одлазиле и на адресу Министарства просвете и да током провере навода из тих пријава, Министарство је обавестило Факултет да је рађено по Закону. Декан Правног факултета је информисао присутне чланове Колегијума да је о стању на Правном факултету обавестио Министра просвете, Министра за науку и технолошки развој, Министра правде, Председника Народне Скупштине Републике Србије и Председника Државе.

Проф. Предраг Стојановић је рекао да нису познате снаге које девастирају установу, али да он може са пуном одговорношћу да тврди да се на Факултету ради по Закону и општим актима Факултета.

Задовољство му је што су и ове године уписали студенте и попунили одобрене квоте за упис. Како би одговорио на поједине дезинформације које су давале у средствима јавног информисања, он као Декан Факултета је неколико пута имао конференције за штампу у којима је изнео став руководства Факултета. Међутим, стално се отварају нова питања и „проблеми“.

Све три студентске организације на Правном факултету су обавестиле руководство Факултета о чињеници да је проф. Марко

Павловић прво предавање у овој школској години искористио како би оптуживао и ниподаштавао друге колеге. Проф. др Стојановић је рекао да ће у том смислу предузети одговарајуће кораке у складу са Законом и Статутом Факултета. Проф. Стојановић је рекао да се трудио да „гаси пожаре“, а не да их подстиче, да се трудио да награђује, а не да кажњава и да се трудио да се проблеми решавају у „кући“ заједно са запосленима.

Након годину и по дана како је на функцији декана, сматра да је време да се нешто промени и да предузме радикалније мере. Чињеница да нема проблема на другим предметима, осим на предмету који држи проф. Марко Павловић. Поред ових проблема проф. Стојановић је поменуо и проблем из којег је могао да настане сукоб са нашом Православном црквом. Такав сукоб би бацио додатну сенку на Правни факултет у Крагујевцу. Проблем није објективне природе већ субјективне, али се проблем користи у дневно-политичке сврхе. Факултет ради у складу са дозволом за рад и акредитацијом. Као Декан поднео је Извештај о досадашњем раду и исти је једногласно усвојен на органима Факултета. Међутим, чињеница да се на Факултету ствара неуобичајена атмосфера и да таква атмосфера проистиче из чињенице да код једног броја колега постоји таква мржња и нетрпељивост, што превазилази оквире нормалног понашања. То понашање, он као Декан не може променити. Једино што може јесте да води Факултет као добар домаћин и да ради по Закону.

На Ректорову информацију да је на претходној седници Сената затражено да се стање на Правном факултету уврсти као тачка дневног реда на некој од наредних седница Сената, проф. Предраг Стојановић да нема ништа против и да је спреман да о томе разговара. Истовремено је још једном нагласио да он не бежи од одговорности и да као Декан сноси пуну одговорност за руковођење Факултетом.

Ректор је рекао да Универзитет у Крагујевцу има 11 факултета који имају својство правног лица и да у том смислу треба сами да решавају своје проблеме и да се са истима изборе. Декану Правног факултета је рекао да у складу са Законом и општим актима Факултета решава проблеме на Факултету и да то нису само поменути проф.

Марко Павловић и мр Зоран Чворовић, већ и проф. др Иван Чукаловић. У случају др Ивана Чукаловића, Ректор је своје писмо упућено Правном факултету да се изјасни о томе што је њихов наставник изабран за судију Уставног суда непостојеће државе. То писмо је стављено 19.11.2009. године на сајт Универзитета. Поводом тог писма са Правног факултета није достављен никакав одговор. У том смислу, Ректор је рекао да неће дозволити да се проблеми који су свакодневни на Правном факултету пребацују на Сенат. Нагласио је да проблеме решавају у складу са Законом и својим актима искључиво на Правном факултету. Ректор је рекао да ће на следећој седници Сената бити тачка дневног реда која ће се односити на стање на Правном факултету и да кроз разговор помогну у решавању оних проблема где се то може, али исто тако и сами запослени као и руководство Факултета треба сами себи да помогну.

Проф. Предраг Стојановић је рекао да ће се ствари решавати по Закону и општим актима Факултета, али да је нормално понашање нешто што ће се тешко успоставити. Што се тиче поменутог писма у вези са проф. др Иваном Чукаловићем, обавестио је Ректора и присутне да ће се веома брзо изјаснити поводом њега. Објашњење за тако дуг период од упућивања ректорског писма до одговора на исто је то што је тек 10-так дана стигао одговор од професора Ивана Чукаловића. Један од проблема је и тај што Савет Факултета нема представнике оснивача, односно Владе Републике Србије, тако да Савет ради без пуног капацитета. У том смислу је затражио и разумевање за недостављање одговора на писмо Ректора до сада. Веома брзо ће одговор упутити Ректору и сагласан је да се и тај одговор уврсти у дневни ред неке од наредних седница Сената.

Проф. др Небојша Арсенијевић је предложио да се седница Сената на којој ће се расправљати о стању на Правном факултету одржи без присуства јавности. Разлог за овакав предлог је чињеница да када се догодила „Афера Индекс“ и када се о томе расправљало на Сенату Универзитета уз присуство представника средстава јавног информисања, да су тада многи од присутних новинара упадали у реч говорницима на седници, као и да су износили погрешно интерпре-

тиране дискусије и писали нешто што нико од чланова Сената није рекао./.../

Седница Колегијума Универзитета у Крагујевцу завршена је у 17,30 сати.

РЕКТОР
проф. др Слободан Арсенијевић

Извор: <http://www.kg.ac.rs/.../izvod%20iz%20zapisnik%2015.10.2010.kolegium.pdf>

КО ЈЕ ЗАМЕНИО МР ЗОРАНА ЧВОРОВИЋА НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

Поштовано Уредништво,

Сазнао сам једну занимљиву чињеницу, коју хоћу да поделим са вама и вашим посетиоцима.

Из Извештаја бр. 2464, који је објављен на сајту Правног факултета у Крагујевцу, сазнајемо да је за ужу научну област Историја државе и права, уместо бившег асистента мр Зорана Чворовића, примљен као сарадник у настави дипломац београдског Правног факултета Димитри Новаковић.

Једна чињеница из његове биографије посебно ми је привукла пажњу.

У Извештају се истиче да је Новаковић мастер студије из области права завршио у мају ове године у САД-у, и то на колеџу у Њу Орлеансу (Луизијана), који носи име оснивача злогласног језуитског

Игнасио де Лојола
- оснивач језуитског реда

реда - Игнасија Лојоле. Како се може прочитати на сајту ове америчке образовне установе, реч је о једном од четири приватна римокатоличка правна факултета у САД-у, али једином који се позива на језуитску традицију. Летње кампове овог Колеџа, у духу језуитске мисионарске праксе, похађају многи странци, међу којима срећемо и оне из држава православног истока. Димитри Новаковић, је, међутим, само један од двојице странаца који су у овој години завршили мастер студије.

Закључак се намеће сам: уместо мр Зорана Чворовића, који је по речима декана Правног факултета добио отказ „искључиво зато што су његови поступци при одбрани бившег епископа Артемија озбиљно штетили угледу факултета”, прима се сарадник који је похађао један језуитски колеџ у САД-у.

Радованче Селић

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2874/47/>

ТРАНСКРИПТ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА НОВИНАРЕ У ПРЕС ЦЕНТРУ
УНС-А ОД 29. СЕПТЕМБРА 2010.

„ЗЛАТОУСТО” ЋУТАЊЕ ВЛАДИКЕ АРТЕМИЈА О ТРЕНУТНОМ СТАЊУ У СПЦ

У среду, 29. септембра у 11 часова у Прес центру Удружења новинара Србије одржана је Конференција за новинаре Фонда истине о Србима на тему: „Тренутно стање у Српској Православној Цркви”. На конференцији су говорили Драгиша Бојовић, професор Универзитета у Нишу и Косовској Митровици и Зоран Чворовић, асистент Правног факултета у Крагујевцу. Његово Преосвештенство Епископ рашко-призренски и косовско-метохијски Г. Артемије одустао је, после забране Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја, од учешћа на конференцији на којој је био најављен.

После прочитаног дописа Патријарха Иринеја владика Артемије је изјавио: „Пошто је то благослов надлежног Епископа Архиепископије београдско-карловачке, ја нећу учествовати на овој конференцији, ни као предавач, нити одговарати на било каква питања мени упућена, али ћу бити присутан”.

Професор Драгиша Бојовић је на конференцији говорио о „ризицима нове црквене политике”. У свом излагању изнео је став да „постоји један велики пројекат стварања равнодушних Срба према свему: према Косову, према Метохији, према Цркви, према нацији, према Отачаству, према историји, према образовању, према култури”, при томе сматра да се Српска Црква томе „не одупире довољно јасно и гласно.” Нагласио је „да глобализам и екуменизам иду руку под руку и газе семе Православља” и да се у релативизовању догматских и политичких проблема иде толико далеко да се потцењује свест и савест обичног човека.

Асистент Зоран Чворовић је говорио „о стању црквено-канонског и државно-правног поретка” код нас. Изнео је став да је стање у Српској Православној Цркви „болно”, јер се „једном српском епископу забрањује да говори”. „Уклањањем владике Артемија наставило се са противканонским поступцима, јер су на жалост, појединци у Цркви,

пре свега чланови Синода, више веровали снази силе него ауторитету канона. И ту своју политику чија је прва жртва био владика Артемије, ту своју политику они на жалост данас спроводе и према прогнаним монасима са Косова и Метохије”.

Чворовић је мишљења да „постоји демонстрација голе власти,” и да она не може да уроди плодом јер не почива на канонима и Уставу СПЦ, који су нарушени приликом смене владике Артемија. За успоставу ауторитета у Српској цркви и ауторитета црквено-правног поретка, Чворовић наглашава потребу поништења противуставних и противканонских одлука и додаје: „Тако повраћен ауторитет црквено-правног поретка, са тако повраћеног црквено-правног ауторитета могу да делују и црквени органи, Синод и Сабор, тако што ће позвати монахе и решити ту ситуацију... Једини лек може да буде да архијереји СПЦ на јесењем заседању преиспитају одлуку која је донета на прошлом заседању Светог Архијерејског Сабора и поново васпоставе у пуној власти владика Артемија као епископа на територији епархије Рашко-призренске”.

Владика Артемије са присутним народом

За време конференције владика Артемије се налазио у публици и „златоусто ћутао”. Његово „ћутање” било је уједно и најзапаженије излагање на конференцији. Оно је дало доминирајући тон конференције и допринело да конференција уједно буде и „златоустовска беседа” о стању у СПЦ. Зато се с правом може рећи да је на јучерашњој Прес конференцији изговорена најбоља пастирска беседа Владике Артемија, беседа која спада у ред најлепших српских беседа нашег „глувог” времена. Ко има уши да је чује нека је чује.

Прилози које је организатор конференције доставио новинарима:

- Историјат догађаја
- Случај Милана Марковића, домаћина избеглом монаштву у селу Љуљаци: одлука о покретању поступка, оптужница, пресуда, жалба.

ТРАНСКРИПТ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА НОВИНАРЕ У УНС-У

Водитељка: Добар дан и добро дошли у Прес центар УНС-а на Конференцију за новинаре Фонда Истине о Србима. Тема данашње конференције је тренутно стање у Српској Православној Цркви. Ви сте у најави које сте добили видели ко је био најављен као говорник. Ја ћу вам сада представити господина Драгишу Бојовића, професора Универзитета у Нишу и Сремској Митровици, Зорана Чворовића, асистента Правног факултета у Крагујевцу, а морам да вам кажем да ћу сада уручити владици Артемију писмо које је стигло на факс Удружења, па ће он одлучити о свом евентуалном учешћу на овој конференцији. Морам да кажем да је ово факс који је стигао из Патријаршије и упућен је господину Артемију.

Публика: Можете ли прочитати?

Водитељка: Дакле, упућено је Његовом Преосвештенству умировљеног епископу рашко-призренском господину Артемију, манастир Шишатовца: „Ваше Преосвештенство, добили смо обавештење да је заказана конференција за новинаре са темом „Тренутно стање у Српској Православној Цркви”, данас, у среду 29. септембра 2010. године у Прес центру Удружења новинара Србије, са почетком у 11

часова, у којој сте и Ви најављени у својству епископа рашко-призренског и косовско-метохијског, као један од учесника конференције. С обзиром на то да Нас, нити Свети архијерејски синод нисте обавестили о планираном учешћу на овој Конференцији, нити сте тражили сагласност да на истој учествујете, овим Вас, као надлежни архијереј архиепископије београдско-карловачке извештавамо, да не одобравамо Ваше учешће на овој конференцији”. Ето то је садржина овог писма. Ви ћете одлучити да ли ћете...

Публика: Ко је потписао? Ко је потписао?

Водитељка: Патријарх Српски.

Публика: Патријарх Српски?

Водитељка: Патријарх Српски, надам се да сви чујете. Ево, ако се слажете, учесници који имају дозволу могу наставити и одговарати на ваша питања, а претпостављам да ће бити питања и за господина Артемија. Па, ево, само тренутак... даћу реч ... даћу Вам микрофон.

Владика Артемије: Пошто је то благослов надлежног епископа архиепископије београдско-карловачке, ја нећу учествовати на овој конференцији, ни као предавач, нити одговарати на било каква питања мени упућена, али ћу бити присутан. Хвала.

Водитељка: Хвала Вам... Ево, ја најављујем професора Драгишу Бојовића као првог говорника.

Драгиша Бојовић: Ваше Преосвештенство, поштовани домаћини, часни и преподобни оци и господо новинари, пре него што нешто кажем, морам две ствари да нагласим. Прва ствар је, наравно што ова конференција за штампу добија сасвим други карактер неучествовањем самог умировљеног епископа Рашко-призренског Артемија, односно, добија други карактер забраном његовог учешћа на овој конференцији, те макар ја лично немам илузију да могу макар и скромно надоместити изостанак владике Артемија са ове

конференције за штампу у смислу његовог активног учешћа, али ћу, наравно, покушати, као и увек до сада, да нешто кажем. И друга напомена односи се на моје представљање. Ја јесам професор Универзитета у Нишу, али нисам професор Универзитета у Сремској Митровици, нити такав универзитет у Србији постоји. Претпостављам да је то сремско, сремска, дошло због блискости са сремском епархијом у којој се сад налази владика Артемије, па смо можда и ненамерно, на неки начин и тако повезани. Требало је да стоји: професор Универзитета у Нишу и Косовској Митровици, тако да је то...

Водитељка: Ја Вам се извињавам...

Драгиша Бојовић: Тако да је то права адреса... Ово моје слово данашње, које ћу овде изговорити пред вама, названо је: „Ризици нове црквене политике“. Дакле, „ризаци нове црквене политике“, и оно је по некаквом следу требало да се надовеже на оно што ће говорити, односно, што је требало да говоре остали учесници данашње конференције за штампу.

Морам да кажем, а мислим да је то и вама јасно, и не само вама него и верујућим и неверујућим у Србији да је у овој години промовисана једна доста бучна и транспарентна политика Српске цркве, пре свега у односу на општење, а то подразумева, наравно, и дијалог са римокатолицима, а на другој страни, препознаје се још једна одлика те политике и она је везана за однос према актуелној власти. А основна карактеристика тог односа, по мом дубоком убеђењу је амнестирање свих потеза, па и грешака које актуелна власт чини на плану односа према Косову и Метохији. Ето, то су две битне компоненте онога што ћу рећи, спољна политика, дакле, у односу према Римској цркви, и, условно речено, унутрашња политика, однос према власти.

Када је реч о спољној политици Цркве, у први план је избио, случајно или не, однос према римокатолицима, а израз, појам, име - папа је постао један од најфреквентнијих израза у јавном обраћању јерарха Српске Цркве. То можете и сами проверити претраживањем на интернету, најједноставније. И прецизни статистичари би могли израчунати, односно проценити, огромну надмоћ употребе једног оваквог термина у последњем једногодишњем периоду, у односу на

претходне деценије. Могу чак рећи у односу на претходних четири-пет деценија.

Ако је судити по томе, по употреби имена и титула верских поглавара, код јерарха Српске цркве може се закључити да је тренутно римски папа један од најпопуларнијих верских поглавара. Та појава је оптерећена још и проблематичним догматским опсервацијама које умањују и релативизују (на том појму ћу нарочито инсистирати у овом свом обраћању), дакле, умањују и релативизују велике проблеме који стоје као препрека, пазите, некаквом помирењу православних и римокатолика. Један од релативизованих проблема је и римски догмат или појам о непогрешивости папе, за кога о. Јустин Поповић каже да представља пакао римокатолицизма. То цитирам из књиге „Записи о екуменизму“, коју је приредио Његово Преосвештенство епископ Атанасије. Његов ученик, Атанасије Јевтић, читаву римску еклисиологију сматра, цитирам, „плодом папске гордости“. То је он иначе саопштио поводом ставова тадашњег римског папе о неким питањима учења о Цркви.

Поставља се онда питање, упркос јасним ставовима према римској цркви од Архиепископа Саве, до наших дана: у чијем је интересу пренебрегавање суштинских проблема, јер познато је да сједињења нема ван покајања и истине? Поменутој релативизацији служи и форсирање такозваног „дијалога љубави“. А да не бих претерао, само ћу још једном цитирати оца Јустина из исте књиге који каже: „Дијалог љубави као питање, пре њега дијалог Истине“. „Дијалог љубави“ по оцу Јустину „могу да обављају и ђаволи, само то је дијалог лажи“. Завршен цитат.

А шта је истина? Дакле пре свега, шта је Истина, односно познање Истине, можда није потребно подсећати, ал' да кажем: То је Христос – Богочовек. И то је у целокупној православној еклисиологији.

Тим поводом овде морам рећи и следеће: аутентична српска теологија мора бити заснована на изворној српској теологији која је апостолска и светоотачка, а коју је први српски Архиепископ Сава оставио Србима, као својеврсно исповедање православне вере на Сабору у Жичи 1221. године. И нема никаквих разлика у ставовима,

рецимо, између Светога Саве и аутентичних српских теолога двадесетог века, какав је, рецимо, био о. Јустин Поповић. То исповедање он је, иначе, назвао, да вас подсетим, „Беседа о правој вери и проклињању јеретика”. Међу јеретичима које је тада примио у крило Српске Цркве, уз покајање, исповедање, миропомазање, били су и латински јеретици, и њих српски извори једино, експлицитно, називају јеретичима. Наравно, није такав случај само са Светим Савом као српским архиепископом.

Исте ставове су имали и остали српски архиепископи и патријарси, а за ову прилику, ја ћу поменути само патријарха Пајсија, 16. односно, 17. век. Патријарх који је деловао у много тежим условима него што су данашњи услови. Над његовом главом је висео војни - турски мач, и духовни - римски мач, па је он имао снаге, иако кажу није био превише учен, а земља, односно народ је био „у тузи и скрби”. Он је, дакле, имао снаге да у писму, Посланици Папи Урбану VIII јасно изложи Тројичну еклисиологију, ни једним словом не одступајући, наравно, од оне еклисиологије и учења о Светој Тројици, заснованој на Васељенским Саборима, и не само на Васељенским саборима. Дакле, једно изузетно тешко време, 17. век, не кажем ни да је ово наше садашње време лакше, али просто сам хтео да нагласим да су српски јерарси, поготово архиепископи и патријарси увек имали јасно утемељен став према јересима. Не само према једној јереси, него према свим јересима.

Ова релативизација догмата, проблема који стоје између православних и римокатолика, нажалост, иде и по дубини. Дакле, не долази само од врха, него иде даље. Тако ја на пример, наводим само овај пример, а има их мноштво: приликом недавне посете београдског надбискупа Нишу и Алексинцу, један православни свештеник, поздрављајући београдског надбискупа, римску и православну цркву назвао је сестринским црквама. Није потребно да кажем шта о томе мисли православна догматика. Дозволите ми овде да само још једном поменем владику Атанасија Јевтића, који врло оштро критикује ставове папе Бенедикта изнете у познатим Одговорима на нека питања о учењу у Цркви. Ту су Православне цркве сведене на партикулар-

не цркве које су сестре локалних католичких цркава, а не римској, папској цркви, дакле, само тим локалним, римокатоличким црквама. Партикуларне и сестре тим локалним црквама, наравно, по мишљењу Ватикана. Разуме се у тој доктрини Мајка Црква је само римска црква.

Наравно, за ову прилику је тешко због недостатка времена навести сва она актуална места која намерно или ненамерно релативизују појмове и проблеме, а што доводи до малOVERја, убеђен сам у то, доводи до малOVERја, до слабљења православне свести, и до урушавања православне еклисиологије, како у свештенству, тако и код лаика.

Друга димензија овог мог обраћања односи се на промену црквене политике према власти, односно као што сам рекао, амнестирања власти од свих учињених погрешних потеза и грешака. И наравно, поставља се питање чиме је то ова власт заслужила, која је понижавања и понижена, од Вашингтона и Брисела, до Приштине. Ко је данас читао Blic, данашњи Blic, могао је видети да је Његова светост, Патријарх српски, господин Иринеј, саопштио новинару Blica или новинарки, да нико од чланова српске владе није добио пратњу, односно дозволу да буде на устоличењу Његове светости, Патријарха српског Иринеја у Пећи, трећег октобра ове године. Нема, по мом дубоком убеђењу, оног критичког става Српске Цркве какав је некад имала, поготову према режиму Слободана Милошевића, без намере да упоређујем тај и овај режим. И та жеља Српске цркве да по сваку цену подржи садашњу власт, доводи, морам то рећи, до анахроних ситуација. На једну анахрону ситуацију сам указао у једном свом тексту у „Политици”, када је служен Молебан, након саопштавања мишљења Међународног суда правде у Хагу. И данас се питам, заиста, коме је то требало.

Када све ово скупимо, а наравно и оно што није речено, стиче се утисак, дакле, говорим о утиску и волео бих када тај утисак не би био потврђен, да постоји један велики пројекат стварања равнодушних Срба. Према свему: према Косову, према Метохији, према Цркви, према нацији, према Отачеству, према историји, према образовању, према култури, и, ја нећу рећи да Српска црква учествује у томе, али хоћу рећи да се томе не одупире довољно јасно и гласно.

Такође је очигледно да глобализам и екуменизам, мислим на

римски и женевски, не мислим на православни, иду руку под руку и газе семе Православља. У том релативизовању не само догматских појмова и проблема, него и политичких, иде се толико далеко да се потцењује свест и савест обичног човека. Не мора бити верујући. Ево наводим само један пример, два примера: приликом посете црквене делегације недавне Аустрији, Аустрија је проглашена пријатељском земљом. Тешко да данас можемо наћи у свету неку пријатељску земљу, па макар то била и Аустрија. Један министар у влади Републике Србије предстојећу посету Хилари Клинтон окарактерисао је као пријатељску. Нисам сигуран, наравно, кад имамо овакав став, осећам да га делим са вама, да ли живимо у истом времену и да ли имамо исте етичке одреднице. Да ли на исти начин размишљамо о моралу?

И, наравно, можете да бирате, можете да укажете на неке појаве и проблеме, како смо ми, данас овде присутни, и да, наравно, због тога имате безброј проблема и невоља, или да се, на другој страни, потпуно повучете и да постанете један од равнодушних Срба. Ако се, случајно, усудите да нешто кажете, могу вас прогласити зилотима, фундаменталистима и артемијевцима. У том смислу, чини ми се, могу тако прогласити и Светога Саву. Ако негде у својим, то наравно говорим о самој себи, јавним наступима одступа од Вере Православне, онакве, какву нам је завештао Свети Сава, заиста, спреман сам да поднесем сваку етикету. Верујем да су такви људи чврсто у крилу Српске Православне Цркве, без обзира на тренутне околности. И да су ослобођени сваке мржње и острашћености, пребивајући у вечној и спасоносној љубави. Хвала.

Водитељка: Хвала, професоре. Реч има Зоран Чворовић, асистент Правног факултета у Крагујевцу. Изволите.

Зоран Чворовић: Да ли је тема данашње конференције за штампу „Стање у Српској Православној Цркви“ заиста тема о којој данас треба говорити на једној конференцији за новинаре? Ако смо до малопре имали резерве о томе, малопре смо добили потврду да о овој теми треба говорити не само овде, данас, на конференцији за штампу, него треба говорити свугде где православни Срби имају прилику да кажу оно што мисле. Ми смо добили малопре потврду да је стање у

Српској Православној Цркви заиста болно, јер се једном српском епископу забрањује да говори. И то је разлог, куда ћете већи разлог, да се говори о стању у СПЦ.

Како замишљају „дијалог љубави“, они који о дијалогу љубави говоре са инославнима, а како га замишљају са својом браћом у Христу, добили смо потврду мало пре. Дакле, дијалог љубави са моћницима овога света, али не дијалог љубави са својом браћом у Христу, и са браћом по роду. Искуства такве политике међу Србима, горка искуства, имамо исувише, и плодови такве политике, плодови раздора, нажалост се жању и данас. Дакле, та политика да треба разговарати са свима, али не и са својима је исувише добро позната српском народу.

Шта рећи када је владика Артемију данас забрањено да говори? Морамо да се осврнемо на стање у Српској цркви и Српској држави, а намерно кажем, јер ове две установе, иду руку под руку, нажалост, од тренутка када је владика Артемије противканонски, противуставно смењен са трона епархије рашко-призренске.

Дакле, када говоримо о стању у Српској цркви ми, пре свега, морамо да се осврнемо на стање црквено-канонског поретка, какво је оно данас, неколико месеци после противуставне смене владике Артемија и какво је стање у државном поретку, јер је ова на жалост несрећна, и кажем, противуставна и противканонска одлука произвела и поремећај у државно-правном поретку ове државе.

Уклањањем владике Артемија наставило се са противканонским поступцима, јер су на жалост, појединци у Цркви, пре свега чланови Синода, више веровали снази силе него ауторитету канона. И ту своју политику, чија је прва жртва био владика Артемије, ту своју политику они на жалост данас спроводе и према прогнаним монасима са Косова и Метохије. И према њима изостаје дијалог љубави. Тог дијалога љубави нема. Постоји само демонстрација голе власти, али та демонстрација голе власти не може да уроди плодом. Зашто? Зато што та демонстрације голе власти не почива на канонима, не почива на Уставу СПЦ, јер је Устав СПЦ, јер су канони Православне цркве, драстично нарушени први пут приликом смене владике Артемија. Дакле, да би се успоставио ауторитет у Српској цркви, да би се успоставио

ауторитет црквено-правног поретка, мора да се поништи ова прва противуставна и противканонска одлука. Тако повраћен ауторитет црквено-правног поретка, са тако повраћеног црквеноправног ауторитета могу да делују и црквени органи, Синод и Сабор, тако што ће позвати монахе и решити ту ситуацију. Ситуација се не може решити у тренутку када постоји први противканонски тежак прекршај, а то је противуставна смена владике Артемија. И да се у овој политици срља то доказује и ова задња одлука. Дакле, нема дијалога љубави и нема васпостављања правног поретка у цркви, који је нарушен сменом владике Артемија.

Који је лек? Једини лек може да буде да архијереји СПЦ на Јесењем заседању преиспитају одлуку која је донета на прошлом заседању Светог Архијерејског Сабора и поново васпоставе у пуној власти владика Артемија као епископа на територији Епархије рашко-призренске. Тиме би се из тела Српске цркве уклониле све оне клице раздора, клице, не дај Боже, било каквог раскола, које су зачете, на жалост, оваквим поступцима Синода.

У оваквој политици црквених органа, пре свега мислим на Синод, Синод је имао подршку државе. Зашто? Зато што су интереси и циљеви оних који данас воде, на жалост, Синод СПЦ и оних који воде, на жалост, српску државу, исти. Дакле, као што је професор Бојовић рекао: руку под руку иду политичке и економске интеграције са синкретистичким, псеудорелигиозним интеграцијама, које се, на жалост, крсте термином екуменизам, који је још ава Јустин окарактерисао као свејерес. Дакле, на том путу свејереси, појединцима у Цркви држава пружа свесрдну помоћ. И онда долази до драстичног нарушавања правног поретка државе. Сви они који у јавност стану у одбрану, не владике Артемија, него у одбрану вере која нам је предата од отаца, који стану у одбрану црквено-правног поретка, проглашавају се

непријатељима, пораженим снагама, како је у мом случају изјавио Декан Правног факултета у Крагујевцу. Дакле, систематским чишћењем уклањају се сви они који стоје на бранику вере и Отаџбине.

Домаћин у селу Љуљаци који је примио монахе прогнане са Косова и Метохије, који је као милосрдни хришћанин отворио врата конака који је његов рођак, прота Тома направио, он је само због те кривице, од стране власти Жичке епархије, црквеног суда, екскомунциран из црквене заједнице на три године. То је једина његова кривица. И приликом саслушања речено је: „Ако будеш отерао монахе, неће бити никакве кривице.“ Дакле, овакви поступци за које историчари знају да су се дешавали у време инквизиције Светог римског царства немачке народности, тај дух се, на жалост, уселио и у праксу појединих епархија СПЦ.

Мало је дегутантно, на жалост мораћу да поменем, у мом случају држава није реаговала. Ни председник Републике, ни републички омбудсман на изјаву декана Правног факултета у Крагујевцу, оптуженог за продају испита, за најтежа кривична дела која се могу извршити на Универзитету, који је дао изјаву да је Зоран Чворовић добио отказ само зато, искључиво, како он употребљава квалификацију, зато што је бранио владика Артемија. И, гледајте, данас у 21. веку, насупрот 9. члану Европске конвенције о људским правима, насупрот Уставу Републике Србије, који гарантују слободу вероисповести, и то не само слободу вероисповести као начелно право, већ да се то право стварно остварује у свакодневном животу, да се испољава, данас на жалост, „демократске власти“ ове земље крше та права према онима који бране веру Отаца.

И погледајте апсурд, владика Артемије, познат као борац против тираније и црвеног режима деведесетих година, и сви поборници, свако на свој начин, као студентски активисти и тако даље, против истог тог режима, поборници правне државе, суштински, не фарисејски, страдамо од оних који су идеале правне државе постављали као свој циљ у изборној борби деведесетих година. Дакле, дешава се и на овом светском плану трагичан апсурд: правна држава, принципи европске демократије, основна људска права се руше на питању одбране

Српске цркве. Принцип секуларизма, одвојености цркве од државе се у овом тренутку урушава драстично у Србији. Зашто? Зато што изнад ових принципа постоји један виши принцип. А тај виши принцип је интерес глобалне Империје. Под ноге глобалне Империје бацају се сви свети принципи правне државе, али и сви принципи на којима данас почива европско друштво. Дакле, постоје пожељни поборници правне државе и непожељни.

И који је излаз из свега овога што се тиче државе? Излаз је да се у овом тренутку, око владике Артемија, не око личности владике Артемија, него око одбране СПЦ да се окупимо, око спречавања јереси у СПЦ, јер оно што се дешавало у Бечу није друго ништа него срљање у јерес.

Ви сте јуче добили потврду од Митрополита Илариона, представника Руске Православне Цркве за односе са другим помесним црквама, да у Бечу ничега спектакуларног није било, да до споразума није ни дошло. А с друге стране имате изјаве ђака митрополита Зизјуласа који овде говоре о Унији која само што није. Дакле, насупрот ставова највеће Православне помесне цркве, Руске Цркве, неко у Српској Цркви, вођен неком чудном руком, вероватно из Цариграда, проглашава Унију, иако из највеће Православне Цркве стижу ставови да од тога нема ништа.

Дакле, који је излаз? Излаз је, као што рекох, у цркви, да српски епископи се у задњем тренутку призову да стану у заштиту црквено-канонског поретка, јер је црквено-канонски поредак услов очувања јединства вере наше Православне. Ако сада не одбранимо нашу веру Православну, сутра ће бити касно. Оног тренутка и када није било државе постојала је Српска Православна Црква, и она је, као таква, сачувала идентитет овом народу. И онда су Карађорђеви устаници могли себе да препознају као потомке Светога Саве. Зато што им је кроз четристо година турскога ропства, сачуван идентитет захваљујући СПЦ. Ако српски епископи данас не одговоре том светом задатку, да ли ће наши потомци моћи да препознају своје претке? Плашим се да неће.

Шта је задатак на државном плану? Задатак на државном плану

јесте формирање националне елите. Ово је последње питање, ово је последња одбрана. Изгубили смо државу, војску, привреду. Правили смо се невешти. Правили смо се као да сањамо, као да неке ствари пролазе мимо нас. Сада више права на тај сан немамо. Дакле, српска национална елита мора да се окупи, и то истинска, на овом питању, на питању одбране задње српске националне установе, тог најдоњег камена српског народа, као што рече песник. И то су два излаза. Само тако ми можемо да одолимо притисцима који ће се, као што сведочи ова малопређашња одлука сигурно појачавати, али ако своју снагу меримо, као што рече књижевник, не према снази наших непријатеља, него према светињи коју бранимо, онда нам у будућим временима неће бити тешко. Хвала.

Водитељка: Хвала вам. Сада можете постављати питања, али ћу вас замолити да затражите микрофон, јер се конференција снима. Још једна молба, када будете излазили, молим вас да се потпишете на списак који стоји у холу. Хвала вам.

Публика: За новинаре?

Водитељка: Да, за новинаре.

Новинар Јелена Тасић: Јелена Тасић, дневне новине Danas. Господин Чворовић је делимично одговорио на моје питање: да ли је конференција за штампу право место за овакве теме, али, пошто се већ неколико месеци пошто је почео овај проблем са владиком Артемијем говори о непоштовању црквених ауторитета Синода и Сабора, да ли сте ви покушали о овим темама да разговарате у оквиру ето тих црквених институција, Синода и Сабора, да тражите да се разговара о томе?

Драгиша Бојовић: Пре свега, бар када сам ја у питању, ја нисам компетентан саговорник ни Сабора ни Синода. Сабор и Синод не могу разговарати баш са сваким, па макар то био и ја. Али на другој страни, као члан Цркве, имам право, наравно, да изразим свој став о свим проблемима, и не само о проблемима у нашој Цркви. Оног тренутка ако бих добио позив било којег епископа, ја бих се, наравно, одазвао том позиву, пошто већину сасвим добро познајем. Имам вишедеценијску сарадњу са њима. И разговарао бих, наравно, о свим

проблемима. Ја сам један такав позив, додуше, добио. Њега сам више сматрао пријатељским, а то је четврти дан Великог Поста, од тада администратора рашко-призренске епархије, епископа Атанасија. Са њим сам разговарао у Бањској и рекао му, наравно, на скоро сличан начин све моје ставове о тадашњем уклањању владике Артемија са катедре рашко-призренског епископа. Дакле, то је једини разговор, иако су ми многи саветовали да не идем на тај разговор. Ово не мора да уђе, ово је лична ствар, као што сам тад прихватио позив епископа Атанасија и данас бих, наравно, прихватио свачији позив поготову што сам десет година у Нишу имао сасвим добру сарадњу са тада епископом нишким Иринејем, сада Патријархом Српским. И владика се сећа, на мој позив, и уз благослов епископа нишког, он је много пута боравио и говорио у Нишу.

Зоран Чворовић: Ево ја ћу нешто рећи. Прво, то је разговор, како рече професор Бојовић, који треба да воде епископи на Сабору, на највишем телу СПЦ. Друго, како изгледа тај разговор са мирјанима, са народом који другачије мисли, рећи ћу вам на мом случају. Дакле, право које Закон о информисању јемчи, а то је право да се деманти постави на исто место и онолико време колико је било и неко саопштење постављено, а то је, говорим о Саопштењу Декана Правног факултета, где смо мој ментор професор Павловић и ја тешко дисквалификовани, то саопштење, једно академско саопштење са тешким квалификацијама, је постављено на сајт СПЦ. И професор Марко Павловић и ја смо упутили деманти, са захтевом да на основу Закона о информисању тај наш деманти, тај наш одговор на саопштење, буде постављен на истом месту, на сајту СПЦ, и онолико времена колико је било и саопштење Декана Правног факултета. И, то је разговор глувих. Одговор није постављен, а овим чином Информативна служба СПЦ је, на жалост, демонстрирала не снагу права, већ силу власти... И Епархија бачка, пошто је исто саопштење било и на сајту Епархије бачке. Потпуно ненадлежно. Ја сам мирјанин у Жичкој епархији и професор Павловић у Шумадијској. Дакле, постоје лица за која не важе ни основна законска права, што се тиче појединаца у СПЦ, а камоли могућности било каквог разговора.

Милун Јевтић (један од присутних у публици): Ја се извињавам, ако је слободно, један мој кратак коментар. Да се представим: ја сам имао ту срећу да штампам дела Владике Николаја, да проведем 40 година на западу, и сада бих хтео, као Србин Православац, овде да речем свима. Велики Достојевски је рекао: „Када би ми на једној страни ставили истину, а на другој Христа, ја бих изабрао Христа“. Данас истина моје Мајке Цркве, не могу да будем за њу. Ја ћу да изаберам владика Артемија... Четрдесет година живим са Мајком Црквом. Много знам. Био сам сарадник патријарха Германа и био сам сарадник покојног патријарха Павла, радили смо Србљак. Много знам. Постоје људи...

Водитељка: Морам да вас прекинем, ово је резервисано за питања новинара.

Милун Јевтић: Није ми јасно, не разумем, али добро, није важно. Не знам што журите?

Водитељка: Ово је конференција за новинаре.

Милун Јевтић: Па ја вас новинаре слушам сваки дан, разумете. Ја хоћу само да кажем, једна мала дигресија, знате. Заборавља се где смо живели, заборавили смо да је постојало свештеничко удружење, схватате, то је друга партијска ћелија била, а онда, владике су биране, да ми Господ Бог опрости, призивањем Светог Духа. Овде имамо срећу да седи Владика, који је постао Владика призивањем Светог Духа, а на друге Владике је прво пришао дух Крсте Лековића, оперативног органа Државне безбедности. Те владике суде сада! Срам их било!

Водитељка: Да ли неко од колега новинара има питање?

Новинар Радмила Лончар: Добар дан. Ја сам Радмила Лончар из Франкфуртских вести, дневне новине српске дијаспоре за Европу, Америку и Аустралију. Господине Чворовићу, управо сте, вашим излагањем, да СПЦ није поставила ваш деманти, саопштили пример да се црква у том домену поставља изнад закона, изнад државе, државних закона. Да ли имате још неких примера којима бисте илустровали да заиста, Синод СПЦ као највиша извршна црквена власт, саборска, се поставља и са чијим благословом изнад закона ове државе и изнад саме државе Србије?

Зоран Чворовић: Прво, зашто се одређена лица у Цркви постављају тако да су старија и од самог канонског права. Дакле, они не поштују ни само право цркве, а потом, старији су и од државног права. Па, разлог је, вероватно - моћ. Неко им је позајмио ту моћ. И такво понашање ће трајати све док они не изврше или задатак налога-годаваца, или налогодавац буду одлучили да више то нису пожељни извршиоци њихових улога, јер вероватно, неспретно праве неке одређене грешке.

Ја најбоље могу да говорим на свом примеру. Дакле, директно по налогу одређених појединаца у Цркви, ја сам уклоњен са Правног факултета. То је потврдио сам декан Правног факултета, Предраг Стојановић. Оно што је најтрагичније у читавој ситуацији, поред тешких кршења основних људских права зајемчених Уставом, пре свега слободе вероисповести у овом случају; у мом случају се показао и морални лик одређених владика СПЦ. Замислите владике СПЦ које заједно раде са лицима оптуженим у афери „Индекс“, дакле са лицима оптуженим у највећој корупционашкој афери икад откривеној у Србији. О каквом ми моралном кредибилитету појединих Владика говоримо када они имају некакве тајне, ко зна какве везе, са лицима оптуженим за корупцију?

Дакле, то је пут за откривање извора њихове моћи. Њихова моћ на основу које крше, како каноне, тако и државно законодавство, почива на везама ове природе, и на жалост ја, као правник, и у овом случају мораћу да посегнем за правним средствима.

Дакле, тужићу СПЦ на основу Закона о информисању, јер као правник не знам ни један други пут да се безаконици приведу правди. Као што ћу тужити Правни факултет, тако ћу тужити и информативну службу СПЦ. То је једини начин, и то је једини начин који ја препоручујем свим Србима. Онда када су угрожена њихова права, када су оштећена њихова права, било од стране државних органа, било од стране појединих црквених органа - тужите их, приведите безаконике правди, јер Његош је рекао: „Ал’ тирјанству стати ногом за врат, довести га познанију права, то је људска дужност најсветија”. Хвала.

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2869/37/>

САОПШТЕЊЕ ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ
ОД 19. ОКТОБРА 2010.

О СУЂЕЊУ ОДБЕГЛИМ КАЛУЂЕРИМА ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ

На више анти-црквених интернет сајтова, и то уочи празника Покрова Пресвете Богородице, објављен је „Саборни одговор Митрополиту Амфилохију на оптужнице упућене десеторици избеглих монаха-клирика”. Текст одбеглих и без благослова приватно настањених клирика Епархије Рашко-Призренске се може посматрати из више угла, али је, без сумње, у овом моменту најинтересантнији у црквено-правном погледу.

Одговор одбеглих клирика је најпре објављен на приватном анти-црквеном интернет сајту, који је везан за личност и дело умировљеног Епископа Рашко-Призренског г. Артемија, а потом је пренет и на другим интернет сајтовима сличне оријентације и профилације.

„Саборном одговору” претходи уводни текст иза кога је потписано „уредништво”, а не уредник тог анти-црквеног сајта одбегли јеромонах Наум (Мирковић), бивши сабрат Манастира Црна Река. „Уредништво” се добрано потрудило да обмане јавност о предлогу казни које је црквено-судски тужилац Епархије Рашко-Призренске (ЕРП) предложио Црквеном суду. Сходно тач. 6. чл. 69. Правила и поступка за црквене судове СПЦ, црквено-судски тужилац је дужан да у оптужници предложи казну против клирика против кога је покренут црквено-судски поступак. У том погледу, црквено-судски тужилац ЕРП није прекршио ниједно црквено или процесно правило. „Уредништво” сајта везаног за личност и дело умировљеног Епископа г. Артемија је јавност обмануло навођењем неистина да је за одбегле клирике - јеромонахе Варнаву (Димитријевића), Романа (Папића), Јована (Милојевића) и Висариона (Шуловића) предложена „казна лишења свештеничког чина на пет, односно три године”. Такав навод није тачан из простог разлога што казна „лишења свештеничког чина на пет или три године” не постоји у Правилима и поступку за црквене

судове СПЦ (чл. 55.). Црквена правила за свештена лица мирског и монашког реда прописују казну привремене забране свештенодејства, а не лишења свештеничког чина на одређени временски период.

„Правни саветници” одбеглих јеромонаха, против којих је, на основу важећих црквених правила, покренут црквено-судски поступак по свему судећи нису довољно упознати са Правилима и поступком за црквене судове СПЦ. Из тих, али и из других разлога, одбегли клирици у црквено-судском поступку праве катастрофалне грешке које им само доносе непоправљиву штету, јер ст. 7. чл. 57. Правила и поступка за црквене судове СПЦ прописује, да се „правилно одузети чин не може никада вратити”.

Клирицима није примерено да у току трајања црквено-судског поступка објављују списе предмета. Истина, у црквеним правилима то није ни забрањено, али се од одговорног и савесног свештенослужитеља, чак и у случају да је неправедно оптужен пред надлежним Црквеним судом, првенствено очекује да адекватним доказима у прописаном црквено-судском поступку докаже своју невиност и евентуалну неоснованост навода из оптужнице. Непримерено је да клирик своју невиност доказује саопштењима за јавност по медијима, а да, сходно важећим нормама црквеног права, са конкретним доказима заправо одбија да одговори на оно што му се оптужницом ставља на терет. Као што је познато, Црквени суд Епархије Рашко-Призренске до сада није објавио ниједан документ, па ни оптужнице против одбеглих клирика против којих је покренут црквено-судски поступак. Приступ одбеглих клирика ЕРП до сада јасно доказује да оптужени немају доказе којим би доказали своју невиност. Црквеном суду у таквој ситуацији једино преостаје да у сваком појединачном поступку то констатује, утврди кривицу и на основу прописаних правила изрекне пресуду.

Одбегли клирици ЕРП су, судећи по њиховим јавним иступима у вези црквено-судских поступака који су против њих покренути, направили и још неколико веома великих процесних грешака. Њихови невешти „правни саветници”, очевидно руковођени логиком и правилима световног процесног права, нису имали у виду или у сазнању да

не постоји колективна одговорност у црквено-судским поступцима. Из тих разлога нема ни колективног суђења него је сваки поступак против свештених лица мирског или монашког реда појединачан, јер сваки свештенослужитељ или клирик искључиво има личну одговорност.

Истина је да монаси и јеромонаси једног манастира чине манастирско братство, али они то не постају одједном, саборно и заједно него сваки у своје време, а на основу предлога духовног оца или настојатеља манастира и по благослову надлежног епископа. И у току монашког живота, сваки клирик је пред Богом и Црквом Божијом лично одговоран за свој чин. Нису, дакле, настојатељ и манастирско братство одговорни за свештенички чин једног јеромонаха, него ту одговорност носи свештенослужитељ коме надлежни епископ на рукоположењу предаје Свети Агнец у руке, уз изговарање велике опомене: „Прими залог овај, јер ћеш за њега бити испитан на Страшном суду Христа Бога нашега”.

Више је него очевидно да „чувари правног поретка СПЦ” у случају црквено-судских поступака против одбеглих клирика ЕРП на непримерен начин покушавају да посветовњаче или секуларизују црквено-судски поступак, уношењем непостојеће колективне одговорности. Приговори и примедбе такве врсте, који се упућују надлежним црквеним судовима, немају никакве важности и не могу бити разматрани у црквено-судским поступцима.

Из напред наведених разлога, одбегли клирици су покушали да Црквеном суду наметну неку нову и до сада непознату праксу. Колико је познато, против сваког одбеглог клирика је у посебном предмету покренут црквено-судски поступак и они су о томе обавештени акти-ма Црквеног суда. Сваки одбегли клирик у свештеничком чину је од стране Црквеног суда уредно позван на саслушање како би одговорио на питања која су од важности за вођење црквено-судског поступка. Иако су позиви за саслушање гласили на свако појединачно име одбеглог јеромонаха, оптужени су Црквеном суду доставили заједничку, „саборну изјаву” на питања која су сами себи поставили. При томе, они су пренебрегли чл. 66. Правила и поступка за црквене судове СПЦ

који прописује да „ако се лице оптужено за црквену кривицу не одазове позиву, или одбије да прими позиве и одлуке суда, или на њих неће да одговори, сматраће се да дело признаје и поступак ће се окончати без његовог учешћа”.

Након одбијања да у току саслушања дају одговоре на питања Црквеног суда ЕРП, црквено-судски тужилац је, на основу прикупљених доказа, приступио писању оптужница за сваког одбеглог клирика против кога је покренут црквено-судски поступак. Црквени суд је, како се види, оптужнице доставио, а одбегли јеромонаси су их уредно примили и то је од велике важности за даљи ток поступка.

Уместо да су се одбегли клирици потрудили да у прописаном року, од 14 дана, Црквеном суду доставе аргументован одговор на наводе из оптужнице, они су, вероватно по савету својих невештих и невичних „правних саветника”, применили претходно демонстрирану световњачку стратегију тражећи у Цркви непостојећу колективну одговорност. При томе, нису имали у виду да ст. 2. чл. 70. Правила и поступка за црквене судове СПЦ прописује да „у одговору оптужени у границама оптужнице може изнети све што сматра потребно у своју одбрану”.

Судећи по објављеном тексту „саборног одговора”, оптужени јеромонаси се нису придржавали ни овог црквеног правила. Они су занемарили чињеницу да црквено-судски поступци, који се против њих воде, немају никакве везе са статусом умировљеног епископа г. Артемија те да су то, у црквено-судском погледу, потпуно различити и некомпатибилни правни предмети.

Уместо да су Црквеном суду и читаоцима, кад су се већ одлучили да објаве свој „саборни одговор”, аргументовано побијали наводе из оптужница изношењем својих доказа, оптужени јеромонаси су се бавили изрицањем вредносних судова „о непримереној намери, исконструисаним и кривотвореним оптужницама пуним нетачних и искривљених података, црквено-судском претресању, пребирању по њима, сваљивању кривице, вербалном деликту” и сл.

У прилогу своје одбране, оптужени јеромонаси су се на непримен начин бавили и личношћу црквено-судског тужиоца оптужујући

га за некакве изјаве енглеској новинарки Викторији Кларк, наводно изречене још 2000. године. И у овом сегменту „саборног одговора” се јасно види непознавање црквених правила од стране оптужених јеромонаха и њихових „правних саветника”. Треба знати да је његов тадашњи надлежни архијереј био Епископ г. Артемије, те да он, за разлику од своје духовне деце - одбеглих клирика, није сматрао да у том случају постоји кривица и није покретао црквено-судски поступак (као што је покретао црквено-судске поступке против других свештеника).

Оптужени јеромонаси су оптужницу потпуно неправилно доживели као већ изречену пресуду. На жалост, напред описани иступи у црквено-судском поступку, који се по црквеним правилима, само могу карактерисати као „обесни”, као и остајањем у кршењу црквеног поретка, управо оптужени јеромонаси најзначајније доприносе да Црквени суд усвоји предлоге казни из оптужница. Такво понашање оптужених јеромонаха није објашњиво ни прихватљиво, ни из једне црквене перспективе.

Интересантне су, али црквено-правно неприхватљиве тезе о „селективном кажњавању”. Колико је познато, до сада су сви одбегли клирици кажњени од стране надлежног Архијереја или забранама свештенодејства до окончања црквено-судског поступка (јеромонаси) или забраном Светог Причешћа (монаси и монахиње). Као што се види, није реч о „селективном кажњавању”.

Зашто је црквено-судски поступак најпре покренут против настојатеља манастира и јеромонаха? Управо због тога што је њихова одговорност највећа. У Цркви немају исту одговорност игуман и монах или јеромонах и монах. У овом случају је пастирски поступљено и то након виšekратног одбијања одбеглих клирика да се на позиве надлежног Архијереја врате у Цркву и искажу канонску послушност одлукама највиших црквених тела. У таквим ситуацијама, прво се процесуирају најодговорнији, а то су настојатељи манастира и јеромонаси. У прилог таквом приступу сведочи и ст. 4. чл. 57. Правила и поступка за црквене судове СПЦ који прописује да од стране Архијереја изречена „казна привремене забране свештенодејства не

може трајати више од године дана". Већ је прошло скоро пет месеци од када су одбегли клирици прекршили више Светих Канона и црквених правила и од како су стављени под забрану свештенодејства. У овом случају, имајући у виду сложеност и вишестепеност црквено-судског поступка, поступљено је у складу са црквеним правилима. Уосталом, да ли би другачији приступ имао канонског утемељења и оправдања? На то питање се нису обазирали оптужени јеромонаси и њихови „правни саветници”.

Од свега овога, најтужнији је онај део „саборног одговора” да одбегли клирици „не прихватају будуће црквено-судске и административно-канонске одлуке”, како су је назвали, „принудне управе у Епархији”. То једино може да значи негирање целокупног канонског предања, јерархијског устројства, Устава СПЦ и Правила и поступка за црквене судове СПЦ, а такав приступ неминовно захтева и много теже казне од оних које је у оптужницама предложио црквено-судски тужилац.

Интересантан је број потписника „саборног одговора”. Њих је укупно 38, а тај број је далеко мањи од бројева 80, 100 или већих који су неистинито пласирани у јавности како би се створио утисак о наводној „монашкој катаклизми у Епархији Рашко-Призренској”.

Жалосно је колико јеромонаси (неки од њих су чак и духовници многим мирјанима) и монаси не познају устројство Цркве, црквено право и црквено-судски поступак. Неки од њих су више година били чланови Црквеног суда Епархије Рашко-Призренске. Ипак, у овој привидно сложеној, а црквено-правно веома јасној правној ствари, још увек има наде за оптужене јеромонахе. Уколико се поврате Цркви, искажу канонску послушност и покајнички, тј. монашки одговоре на пресуду Црквеног суда Епархије, Велики црквени суд може уважити њихов призив (жалбу).

По свему судећи, тај поступак се ближи крају, а оптуженим јеромонасима још није касно да промене своје нецрквене „правне саветнике” и искажу монашко смирење у Цркви Христовој.

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2963/95/>

ДУХ ВЕЛИКОГ ИНКВИЗИТОРА У САОПШТЕЊУ ЕПАРХИЈЕ РАШКО-ПРИЗРЕНСКЕ

На сајту Епархије рашко-призренске појавио се 19. октобра 2010. г. текст под насловом „О суђењу одбеглим калуђерима Епархије Рашко-призренске и њиховом саборном одговору на оптужнице”. И док тема, карактер и језик овог текста изазивају неверицу у погледу ауторства, потпис на крају текста недвосмислено указује на његову форму и адресанта. Реч је о службеном саопштењу привремене административне управе Епархије рашко-призренске, којим она реагује на „Одговор на црквене оптужнице упућене десеторици јеромонаха”, који је монаштво избегло из ЕРП званично предало Председнику Црквеног суда и Администратору ЕРП, митрополиту црногорско-primорском Амфилохију.

Оно по чему се ово Саопштење издваја из серије досадашњих саопштења, која су у форми „даје се на знање” упућивана проскрибованом рашкопризренском монаштву, је инвентивност писца-тајног тужиоца у проналажењу нових кривица. Та нова, а како проистиче из закључка Саопштења и кључна кривица оптужених монаха, састоји се у томе што се они нису одрекли услуга „својих нецрквених правних саветника”. На једном другом месту у Саопштењу ови правни саветници се именују синтагмом „чуvari правног поретка СПЦ”, што је јасна алузија на правнике потписнике „Апела за одбрану правног поретка СПЦ”. Како се међу неким од најзначајнијих имена српске правничке струке која су потписала овај Апел налази и моја маленкост, позван сам да прокоментаришем ово Саопштење. То чиним на сајту чији сам сарадник, а не на сајту Епархије рашко-призренске, јер ми досадашње искуство у објављивању реплика показује, да чланови Синода СПЦ нису вољни да воде „дијалог љубави” са својом децом у Христу, али ни да поштују одредбе Закона о информисању Републике Србије. Уз то, наведено Саопштење, нити својом црквеноправном аргументацијом, а нити стилем и тоном обраћања, не заслужује истински одговор; њега треба посматрати као текст-феномен који сведочи о садашњем стању у Епархији рашко-призренској и СПЦ.

Саопштење Епархије рашко-призренске од 19. октобра 2010. г.

има своју психолошку и црквеноправну страну.

1. Психолошка страна Саопштења. *1.1. Денунцијаторски дух.* Анализа психолошког подтекста Саопштења показује најпре денунцијаторски дух овог текста, јер се избегло монаштво, пре свега, сумњичи за тајне, противканонске везе са „нецрквеним правним саветницима”. Следствено, и Одговор на оптужнице третира се као дело некакве завереничке антицрквене правничке групе. Уз то, сајтови на којима је Одговор објављен квалификују се као „анти-црквени”, али и „приватни”.

Овакав социопсихолошки менталитет својствен је тоталитарним колективистичким државним режимима, али не и Цркви Христовој као царству слободе. Главна обележја оваквог менталитета су, с једне стране, неповерење у социјалну зрелост и способност потчињених, а с друге стране, фантастична производња непријатеља, као и опште неповерење у приватну својину. Слика из Саопштења потпуно одговара овом социопсихолошком типу – монаштво избегло из Епархије сматра се богословски и канонски незрело и неуко, правници се жигашу као непријатељи који својим идејама инфицирају несвесно монаштво, а приватни сајтови као главни извори непријатељске делатности којом се руши црквена власт у ЕРП.

Међутим, стварност је и у овој конкретној ситуацији другачија од социјалне уобразиље.

Избегло монаштво из ЕРП је у доба опште апостасије својим правоверјем, а посебно својим благочешћем, годинама уназад било светлосарна луча, која је блудним потомцима Светог Саве, расутих по свим српским крајевима, осветљавала крстоносни пут покајања и спасења. Зато је смешно и помислити да се ови духовни светионици управљају према саветима крманоша светске науке, макар то били и неки од најбољих српских правника, а не према незалазној светлости Истине Христове. Одговор јеромонаха на оптужнице није писан правничком руком, већ монашким срцем исповедника Вере Отаца. Ову чињеницу денунцијаторска свест не може и не жели да прихвати, јер би у супротном био уклоњен ратио власти која функционише у оквирима антонимије власт-завереници, присталице-противници.

Правници који су потписали „Апел за одбрану правног поретка СПЦ” нису никакви „анти-црквени” елементи, већ је, насупрот томе, реч о онима који су у доба верске и националне индиферентности српске псеудоелите исказали синовску бригу за канонски поредак и јединство наше светосавске Цркве.

Сајтови који се у Саопштењу квалификују као „анти-црквени” и „приватни”, за православне Србе су ретке зоне у окупираном српском медијском простору у којима слободно могу да објављују своје текстове. Чињеница да једно средство модерне технологије може још увек слободно да се користити за духовни преображај и национално отрежњење српског народа, уместо да радује, онеспокојава неке наше пастире. Све што не подлеже духовној цензури сматра се деструктивним и анти-црквеним. Тако су се, можда и несвесно, на истом фронту нашли поједини архијереји Српске Цркве и цензори глобалне Империје.

1. 2. Ватикански менталитет. То што појединци у црквеној јерархији свако испољавање хришћанске будности и ревности, као у случају српских правника и православно-националних сајтова, доживљавају као непријатељство, само је последица потискивања хришћанске свести и савести ауторитарним световним социопсихолошким менталитетом. До овакве кризе православног хришћанског етоса, о којој најбоље сведочи поменуто Саопштење ЕРП, дошло је услед промењеног доживљаја власти код појединих клирика СПЦ. Наиме, црквена власт се код њих не доживљава као служење, по јеванђељском („Ја сам међу вама као слуга”, Лк. 12, 27) и светосавско-николајевском образцу („савршени домаћин као савршен слуга”), већ као доминација (*dominus*-господар) над јерархијски нижим члановима Цркве. Овакав посветовњачен поглед на црквену власт, рађа и посветовњачено схватање послушности. Уместо послушности која се удахњује ауторитетом пастира који су послушни Јеванђељу, Канонима и Светом Предању, потчињеном клиру и верном народу се одозго, силом голе административне и судске власти, намеће апсолутна послушност. Овакву духовну патологију, која је потпуно страна Православној Цркви, монах Арсеније Вилангофитис назива „ватикан-

ским менталитетом”, који „обично покушава да замени саборност и дијалог позивањем на послушност тобожњим беспоговорним одлукама колективних црквених органа, које заправо намеће изузетно утицајна воља једног јединог човека”. И најзад, доживљај црквене власти као господства и послушности као војничке дисциплине, ствара код клирика представу о ексклузивности њиховог положаја у Цркви у односу на световњаке. Реч је о још једном појавном облику ватиканског менталитета - клерикализму, који Цркву схвата искључиво као земаљску установу, састављену од чланова јерархије организованих у сталеж изабраних. Насупрот томе, по православној еклисиологији Црква је, изнад свега, светотајинска установа, тело Христово, које је по учењу апостола састављено од много удова, „јер кад би сви били један уд, гдје је тијело” (1. Кор. 12, 12)”. Православно црквеноправно учење о правима и обавезама клирика и световњака представио је наш најугледнији каноничар, еп. Никодим Милаш, следећим речима: „Јерархија, као таква, добила је власт своју у цркви по божанскоме праву, те дакле без те власти не би могло бити ни саме цркве; али, пошто та власт није јерархији дана ради саме јерархије, него ради цркве, коју састављају вјерни свјетовњаци заједно са јерархијом, пошто ови вјерни свјетовњаци морају бити живи и дјелатни удови цркве, те својим силама и способностима судјеловати опћем добру и напретку цркве, то и значај њихов мора бити признат од јерархије у свему што се тиче цркве”.

Појава ватиканског менталитета код појединих клирика СПЦ непосредно је повезана са променом статуса Цркве у српском друштву почетком деведесетих година прошлог века. Свештенослужитељска служба од тада није више само крстоносни подвиг ретких, већ у појединим епархијама и парохијама друштвено и материјално пожељан позив. Том искушењу, нажалост, појединци нису одолели.

1. 3. *Ватикански менталитет у Саопштењу ЕРП*. Психолошки подтекст Саопштења ЕРП је драстичан израз духовног стања које се најпрецизније именује синтагмом - ватикански менталитет.

Клирик, који је господар потчињених, не сматра да је и он сам везан црквеним правом, те да се и на његове поступке примењују

Канони и Предање Цркве. Поред тога, он као какав мини-папа, сматра своју вољу извором црквеног права. Тако анонимни писац Саопштења, иако потврђује да објављивање списка једног црквеносудског предмета није забрањено по црквеним правилима, овакав поступак оптужених јеромонаха оцењује као отежавајућу околност коју ће суд обавезно узети у обзир при изрицању пресуде. Истовремено, сама привремена административна управа у ЕРП се не држи овог свог новопрокламованог правила, јер, почев од првих црквеносудских поступака против о. Симеона и монаха Антонија, па до овог Саопштења, излази у јавност са црквеносудским списима и Саопштењима којима се коментаришу и прејудицирају исходи црквеносудских поступака. Оптуженим јеромонасима, суоченим са представницима црквене власти који имају овакав ментални склоп, не преостаје ништа друго осим да се обрате верном народу, јер је он увек био „чувар благочастија” у Православној Цркви.

Анонимни денунцијатор, који пише Саопштења у име привременог администратора ЕРП, храни своју властодржачку таштину задовољством што његова браћа у Христу „праве катастрофалне грешке”, „немају доказа за своју невиност”, „обесни су”, „не познају устројство Цркве, црквено право и црквено-судски поступак”, и најзад зато што их је „укупно само 38, а тај број је далеко мањи од бројева 80, 100 или већих”. И док се Христос трудио да спасе једну изгубљену овцу (Лк. 15, 4), привремена управа ЕРП, у доба верског и моралног посрнућа српског народа, надмено и самозадовољно саопштава да ће се одрећи 38 монаха и монахиња, чија се сва кривица састоји у томе, што се Богу већма покоравали, него људима (Дап. 5, 29). Психолошки профил клирика који пише Саопштење ЕРП, али и онај у чије се име оно пише, као нову појаву и искушење у Православној Цркви, описао је архиепископ Аверкије: „Да би се изазвали најжешће непријатељство и подела, који подсецају сам корен мирног тока парохијског живота, да би се потресла и разорила парохија, довољно је да се у њој појави један такав човек – човек који је уобразио да је средиште света, који сматра да су сви дужни да узимају у обзир само њега и да му се потчињавају у свему, а да су сва његова мишљења и оцене тачни и непогрешиви. Код

ових људи као да је сасвим нестао глас савести, они не признају Закон Божји: спремни су на свако тенденциозно извртање истине, на сваку лаж и злобну клевету у борби с онима који се не слажу са њиховим таштим склоностима, који не подржавају њихово самозадовољство и њихову необуздану жељу да играју водећу улогу свуда и на сваком месту..." Ради се, заправо, о духу Великог инквизитора, и његовој еманацији - ватиканском менталитету, што потврђују речи на крају Саопштења, упућене као претња оптуженим јеромонасима: „поступак се ближи кају, а оптуженим јеромонасима још није касно да промене своје нецрквене правне саветнике и искажу монашко смирење у Цркви Христовој". Овим тајни тужилац, у име Администратора, позива јеромонахе у Каносу, на поклоњење и признање власти инквизитора. Истовремено захтева од њих да прекину везе са сумњивим правницима, јер правници симболизују верујући народ, а од помисли на једнодушије између монаха и народа леде се крв сваком клерикалцу. Тако нам анонимни писац несвесно открива не само психолошки портрет својих налогодаваца и себе, већ и стварну кривицу избеглог монаштва.

2. Црквеноправна страна Саопштења ЕРП. Реагујући Саопштењем на један званични поднесак упућен Председнику Црквеног суда, привремена управа ЕРП је проблем оптужених јеромонаха пребацила са црквеноправног на медијски терен. Слично је учињено и приликом противуставне и неканонске смене владике Артемије, када се одсуство доказа покушало надоместити још једним планским медијским испирањем српских мозгова.

2. 1. Још једна медијска манипулација. Када се медијском изјавом реагује на један поднесак у судском поступку, не само да се ствар премешта на ванправни терен, већ само Саопштење има чудну мутант-природу. Наиме, анонимни писац Саопштења, иако помало личи на епархијског Тома Зорића, умногоме га превазилази, јер осим што говори у име тужиоца, он преузима његове ингеренције, па пише проширену оптужницу у форми Саопштења. Међутим, опскурни писац се не задовољава ни улогом Зорића, ни улогом тужиоца, већ вођен инквизиторским амбицијама преузима и саму судску функцију. Он

оптуженим монасима са потпуном сигурношћу објављује, да „немају доказе којим би доказали своју невиност, па зато црквеном суду у таквој ситуацији преостаје да у сваком појединачном поступку то констатује, утврди кривицу и на основу прописаних правила изрекне пресуду". Судија-узурпатор их зато већ упућује да „монашки одговоре на пресуду Црквеног суда Епархије". И најзад, моћ тајног писца-инквизитора је толико велика, па он зна како ће да одлучи и другостепени суд, истовремено и највиши суд СПЦ, јер уколико пођу у Каносу и одрекну се својих нецрквених правних саветника, „можда им Велики црквени суд и уважи њихов призив (жалбу)". Ипак, да ли је реч о моћи или су право и правда у Цркви Св. Саве, на жалост, постали прђија неколицине, чију близину писац-промовент (промовент-потказивач у римокатоличком средњовековном поступку) ужива као привилегију.

2. 2. Канони о казни лишења свештеничког чина.

Епископ далматински
др Никодим Милаш
- најчувенији српски каноничар

Славодобитно истичући да за оптужене јеромонахе нема милости и да је скоро извесно да ће шесторица од њих бити кажњена најтежом казном за клирике - лишењем свештеничког чина, односно коначним свргнућем, писац Саопштења, али и његов налогодавац, показују, не само одсуство црквеноправног знања, већ и одсуство страха Божијег.

Тако, еп. Никодим Милаш истиче, да је казна коначног свргнућа једнака казни коначне екскомуникације за световњаке, јер као што се „лишава свјетовњак заједнице са осталим беспорочним свјетовњацима, тако исто прва казна лишава пријеступна свештена лица заједнице са беспорочним свештеницима". Због њене тежине и последица које производи, ова казна се у канонима прописује, пре свега, за јерес (Трул. 1) религиозно општење са јеретицима (Ап. 64), коришћење световне власти за добијање епископства (Ап. 30), блудничење (Трул. 86), као и непоштовање изречених црквених казни, као што је забрана свештенодејства (Ап. 28; Антиох. 4; Вас вел. 88). За канонске преступе,

као што су јерес и религиозно општење са јеретцима, чак ни јавни црквени тужилац ЕРП, али ни тајни узурпатор његове функције, не би могли да оптуже јеромонахе, јер је разлог њиховог страдања познат свим православним Србима - свето ревновање за веру православно. Да ли јеромонаси могу да буду оптужени и од најсамовољнијег тужиоца за непоштовање одлука црквених власти, када су, почев од одлуке да црноречко монаштво у пешчари Св. Петра Коришког дочека Васкрсење Христово без Свете Литургије, па до данашњег дана, испоштовали све одлуке привремених администратора ЕРП. И док су они, као и њихов Архијереј кротко, као јагњад Христова, испуњавали све, па и неуставне и неканонске одлуке црквених власти, дотле су поједини архијереји грубо нарушавали непромењиве каноне којима су утврђени догмати Православне Цркве, зашта се у историји Цркве најчешће изрицала казна лишења свештеничког чина. Ова ситуација опомиње на оно стање на које нас је, о. Серафим Роуз, пророчки упозоравао: „Неки хришћани могу да се нађу у таквом положају у коме ће бити сасвим „легални“, али дубоко туђи Христу-као да је хришћанска савест дужна да се повинује сваком наређењу црквене власти док те власти остају „канонске“”.

2. 3. *Сврха кажњавања у Цркви.* Духу Великог инквизитора, који се испољава кроз Саопштење ЕРП, нажалост, остао је непознат и неразумљив садржај 102. правила трулског сабора, који, по еп. Атансију Јевтићу, представља „синтезу православне пастирске, терапевтичке Канонологије”. Реч је, како је приметио еп. Никодим Милаш, о правилу које дефинише сврху кажњавања у Православној Цркви. Преузимајући правило Јустинијановог Законика, по коме је сврха кажњавања морално поправљање људи (*Roena constitur in emendationem hominum*), оци трулског сабора сваки канонски преступ дефинишу као болест коју треба лечити. Исто онако како ће сто година година касније, али у духу истог Предања, Св. Петар Цетињски у свом Законику формулисати улогу пресуде световних судова - судом лијечити. Коментаришући реченицу 102. правила, која отпочиње речима - Јер Богу, и ономе који је добио пастирску управу, сваки је сми-сао у томе: да се поврати залутала овца и змијом рањена излечи – еп.

Атанасије додаје следеће: „И ова реченица овог Св. Канона показује велику мудрост и Црквено духовно искуство Светих Отаца, који на богоподобан начин приступају човеку грешнику, као боголиком бићу достојном љубави и милосрђа, коме је спасење највеће достојанство, и за то достојанство они се човекољубиво, христоводобно труде и боре и старају”. Текст Саопштења ЕРП и коментар еп. Атанасија удаљени су по духу један од другог као римокатолицизам и Црква Православна.

2. 4. *Освета лоших ђака.* Саопштење ЕРП показује несамо одсуство познавања канона Православне Цркве, већ и потпуно непознавање основних принципа световног права. То за једног, претпостављамо клирика, и не би било од значаја да се он у својој гордости не размеће и светским знањем. Тако, он тврди да „невешти правни саветници, очевидно руковођени логиком и правилима световног процесног права, нису имали у виду или у сазнању да не постоји колективна одговорност у црквено-судским поступцима”. И студент права виших година зна оно што не зна разметљиви писац Саопштења, да у модерном судском кривичном поступку нема колективне одговорности. Она је ексклузивни изум хашке инквизиције, која Србима суди по принципу командне одговорности. Из овог се може закључити да тајни писац-тужилац никада није ни прошао поред Правног факултета или је можда реч о једном од многобројних који су до дипломе дошли на нерегуларан начин. У случају да је реч о овом другом, онда би се још једном показала тачном социолошка опсервација Ивана Иљина: „Полиинтелектуалац је човек сасвим типичан за наше време. Он нема довршено образовање, али се наслушао и прочитао довољно да би импоновао другима природном образованошћу. У суштини, он не зна и нема ништа, али ни издалека не поима где завршава његово знање и умење. Он нема своје идеје, али застрашује себе и друге туђим, етикета-формулама: а када покуша исказати нешто самостално, одједном открива своје убоштво. Сложеност и префињеност света, потпуно су му недоступне: за њега је све просто, све је доступно, све се решава одједном и самоуверено”. Али би тада могао да се понови закључак са почетка текста - да су од времена када је Црква постала друштвено и материјално пожељна установа, у њу похрлили и овакви типови. Тиме

не тврдим да врата Цркве треба да буду затворена за грешнике, јер себе сматрам највећим, већ само примећујем да има доста оних који улазе у Дом Божији, а не ишту најпре Царство Небеско.

На крају мора се јасно рећи, да сва искушења у којима се данас налази СПЦ, а о којима тако изражајно сведочи текст који сам анализирао, нису нова у историји Цркве Христове. Треба само прочитаи беседе Св. Јована Златоустог, изговорене у храму у Цариграду, па да се види да је само неколико година после проглашења Миланског едикта, опала ревност хришћана, а да су се храмови испунили таштим патрицијима и њиховим накинђуреним женама. Ни дух Великог инквизитора не походи први пут Православну Цркву. Сетимо се само времена Петра Великог, Теофана Прокоповича и Стефана Јаворског. Један руски правни историчар је записао, да је у време Петра Великог, када су инославни уживали највећу слободу вероисповести, највише православних осуђено за кривична дела против вере. Овакве историјске лекције нас духовно бодре да издржимо у сведочењу Истине, али и да се не погордимо и паднемо у несрећу раскола. У једној од својих књига В. Димитријевић је задатак последњих хришћана описао Рилкеовим стиховима: „Ко говори о победи? Издржати – све је”.

Мр Зоран Чворовић

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/2963/95/>

АПЕЛ ЗА ПРЕВАЗИЛАЖЕЊЕ СМУТЊЕ (Отворено писмо епископима СПЦ)

*„Свака наша молитва и свако богослужење започиње обраћањем Светом Духу, призивањем – епиклезом Духа Светога Утешитеља”
(Владика Атанасије Јевтић)*

*„Православље зато има сталну мисију у свету, није никада тоталитарно, мада зато понекад делује неуспешно”
(Владика Атанасије Јевтић)*

Часни оци архијереји,

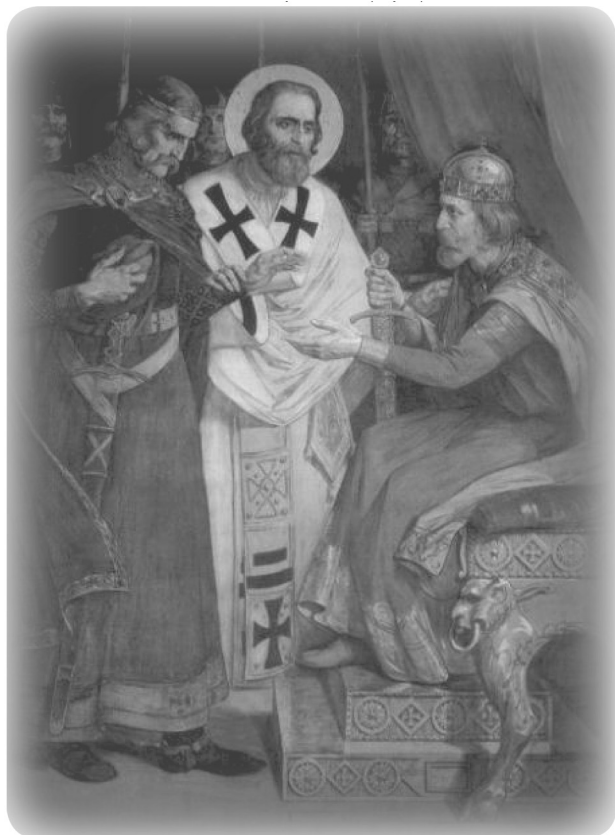
Јасно је данас да је програмирано декомпоновање Југославије (уговорено на Малти још 1982.) уприличено с циљем разбијања политичког субјективитета Србије. Последично: сатанизација Срба, наметнути рат 1991-95, претварање историјске жртве у колективног кривца, варварско бомбардовање српске популације 1995, те 1999. - потврдили су како ће Србија као terra misionis прећи пут од политичког протектората до колонијалног подаништва.

Том програму су служиле мере дробљења свих институција, па се последња на удару антисрпске међународне политике нашла и Мајка Црква. Понижење је утолико веће, што до уцене и разбијања јединства Цркве долази после антихришћанског пира на окупираној територији Косова и Метохије, где су под покровитељством мировних снага, од 1999, Шиптари уништили 150 православних светиња а подигли 211 џамија.

Под овим околностима, природно, исхитрена одлука Сабора СПЦ којом се владика Артемије разрешава управљања Епархијом рашко-призренском само је назначавала даље растакање јединства Цркве, произвела трусно стање у јужној српској епархији и саблажњавала верујући народ. И убрзо су, једна за другом, пристизале још мање

разумљиве одлуке: забрана да владика борави у неком од манастира своје епископије (у којој је провео 33 године), забрана да епископ Артемије духовно руководи својим верним чедима, забрана да учествује на научном скупу о геноциду у Петрограду, забрана да говори на конференцији за штампу у Београду, те оптужница против 10 клирика вишег ранга Епархије рашко-призренске, који су, са монасима и монахињама, пошли за својим духовним оцем. Најзад, Свети архијерејски синод СПЦ је 18. септембра 2010, објавио одлуку којом се владици Артемију изриче казна/забрана свих свештенодејстава до коначне одлуке Светог архијерејског сабора у новембру 2010.

Свети Сава мири завађену браћу

Зар онда чуди што су многе владике упућивале на политичке мотиве разрешења владике Артемија, за којим су следиле нове казне, претварајући читав случај у прогон рашко-призренског архијереја? Шта је помутило и поробило оне који ревнују у смиреноумљу да посегну за овим мерама мрвљења милосности, црквеног реда и саборности у Цркви мање је важно од - појава душебрижника који су овај случај тумачили као евидентну и незаустављиву тенденцију раскола у Домаћој Цркви.

Ствар „раскола” је по тумачењу папског портпарола у Србији, Мирка Ђорђевића, завршена ствар, ваљда по изреци: *Roma locuta causa finita* - У Риму је казано, ствар је завршена. Сличан занос понеће и Владика Григорија, епископа захумско-херцеговачког, који тврди како је то семе раскола уочио још 2008. Сада је још уверенији да то „није немогуће”, образлажући свој став професионално стручном дијагнозом: „Дубоко сам уверен да умировљени епископ (Артемије) не зна шта ради”

Неулазећи у то колико је ово психијатријско вештачење довољно да Свети архијерејски сабор убрза казну и рашчини владикау распете Епископије рашко-призренске, новембра 2010, подсећамо архијереје наше свете православне цркве на заветне речи владике Артемија: „Оно чега се држим је став да је најбитније очувати јединство СПЦ и да никада не могу прихватити нити ме ико може натерати да цепам хитон светосавске цркве то јест да бих правио раскол”.

Ми, доле потписани овог отвореног писма, односно вапаја, не верујемо у финализујућу снагу спољашњег утицаја на нашу светосавску и светозазаревску Цркву. Тек не да би се часни оци архијереји, питани Словом, вечним Логосом Божјим кроз кога је све постало, ставили на страну православнофобичне и србофобичне државне администрације са Запада која српски народ третира као нижу расу већ пуне две деценије. Уосталом, наду полагамо у наук који нам је, попут завештања, оставио давнашњи Свети архијерејски сабор када је, у наметнутој кризи 1939, расправљао о „случају” епископа Жичког, Николаја Велимировића.

Ми, доле потписани, верујемо да у случају владике Артемија од-

лука новембарског, историјског сабора, неће противречити Духу Светоме и да ће потврдити целомудреност наших архијереја - у овом времену лажних вођа и пророка - који не могу да изневере архијерејску заклетву јер је љубав према истини и ближњем заповест Божија. Зато и пишемо ово Отворено писмо не би ли они који се баве биографијом српске Цркве и древног српског народа схватили да Свети архијерејски сабор СПЦ никада на себе не би навукао грех раскола.

У Београду, новембар 2010.

О празнику Св. Арсенија Сремца,
Архиепископа српског

Целивајући Ваше свете деснице,
до краја одани на путу Светог Саве

протојереј-ставрофор др Матеја Матејић
протојереј-ставрофор Хаџи Љубодраг Петровић
проф. др Зоран Аврамовић
мр Драгомир Анђелковић, политички аналитичар
Горан Антић, дипломирани електро-инжењер
Мирослав Аритонович, дипломирани машински инжењер, Косовска Митровица
проф. др Вера Бојић
проф. др Драгиша Бојовић
Игор Војиновић, професор, председник Народног покрета „Отаџбина“, Косовска Митровица
мр Владимир Димитријевић
Коста Димитријевић, књижевник и новинар
Слободан Драгутиновић, адвокат
Предраг Р. Драгић Кијук
академик Србољуб Живановић
Богдан Златић, филмски сценариста
др Милан Ивановић, председник Српског националног већа северног Косова

др Марко Јакшић, потпредседник Заједнице српских општина и насеља, Косовска Митровица
Ђорђе Јанић, књижевник
проф. др Марина Јовановић
проф. др Мирољуб Јоковић
Милош Кнежевић, правник и политиколог
проф. др Слободан Костић
Момир Лазић, књижевник
проф. др Александар Липковски
проф. др Радмила Маринковић
Ангелина Марковић
др Марко С. Марковић
Оливера Милетовић, новинар
доц. др Бранислав Миловановић, кардиолог
проф. др Милан Мићуновић
проф. др Марко Павловић
Душко М. Петровић, књижевник
проф. др Милан Петровић
проф. др Љубомир Протић
Бранко Радун, уредник сајта „vidovdan.org“
и часописа „Видовдан“
Владимир Ракић, електро-инжењер, Косовска Митровица
проф. др Тиодор Росић
мр Соња Спасојевић, дипл. правник
проф. др Милорад Стевановић
мр Зоран Чворовић, дипл. правник
проф. др Коста Чавошки, члан САНУ

Извор: <http://www.borbazaveru.info/contene/view/3025/37/>

ЗА ОЧУВАЊЕ ЦРКВЕНОГ ЈЕДИНСТВА (Обраћање српској православној јавности)

*„Што смо даље од Бога,
то смо даље једни од других.”*
(Патријарх Павле)

*Они који се мире са расколом и поделом
чине тежи грех од оних који су то изазвали,
јер поричу вољу Божију да сви буду заједно
и једно на крају историје.*
(Патријарх Иринеј, у Бечу, септембра 2010)

Историја нас учи да ништа тако силно не радује наше непријатеље као српске деобе и омразе, јер је сваки братски раздор неповратно смањивао број потомака Св. Саве и истовремено повећавао број балканских топонима који само именом сведоче да су део српског раскућеног народног имања. После свих историјских деоба, поделе с почетка трећег миленијума прете да Србе коначно претворе у патуљасте и духовно обогачени народ европске периферије. По линијама фолклорних и језичких посебности, планери глобалне Империје усецају границе којима откидају делове српског националног организма. Тако се пред очима политички обезглављених и идејно дезоријентисаних Срба, спроводи геополитички експеримент окултне мотивације и фантастичних размера - наречја и дијалекти постају непостојећи језици, завичајност се претвара у националну свест, а географске области и историјске творевине окупатора у нове приватне државице расрбљених и србомрзачких псеудонационалних елита. Остатак народа, који себе још увек сматра наследником Св. Саве, подељен је на социјалне разреде колонијалног типа и поцепан и посвађан, одавно мртвим, европским идеолошким „измима”.

И најзад, почетком ове године отров братског раздора излио се и на сам темељ српског народа - његову светосавску Цркву. Историјско искуство нас опомиње да се ради на реализацији завршног чина

пројекта духовне разградње Срба, јер је Српска Црква у прошлости, и у условима окупације и слома државних установа, успевала да буде сигурна чуварка нашег националног етоса. Зато свесни свих опасности овог историјског часа, али и тежине греха братског раздора у Цркви Христовој, због кога тугује и рида сва Небеска Србија, морамо да још једном вапајно укажемо на узроке који су довели до тога да Црква Св. Саве почетак Божићног поста дочека подељена и завађена.

Спорови који данас потресају Српску Цркву и прете да разбију мир и јединство Тела Христовог, последица су урушавања ауторитета црквеноправног поретка, које је започело 11. фебруара ове године, одлуком СА Синода о привременом уклањању епископа Артемија (Радосављевића) са управе над Епархијом рашко-призренском. Већ тада је постало јасно, да ће два елемента ове несрећне синодске одлуке код највећег броја православних Срба побудити сумње у добронамерност њених доносилаца. На удару Синода нашао се, нико други, него „владика-мученик” са распетог Косова и Метохије, и то одлуком која је противна 12. правилу Картагенског сабора, Правилу Седмог помесног цариградског сабора, као и чл. 111. Устава СПЦ, који прописују да епархијска служба епископа може да престане само на основу одлуке СА Сабора. Ова неканонска и противуставна одлука убрзо је посејала горко семе раздора и смутњи, како у самој Рашко-призренској епархији, тако и у целој Српској Цркви. Уклоњени владика, мноштво рашких и косовскометохијских црноризаца, али и велики број верних чеда наше светосавске Цркве, изразили су јавно неслагање са оваквом одлуком СА Синода. У таквој ситуацији СА Синод, уместо да у духу црквене икономије преиспита једну црквеноправно разарајућу одлуку, доноси акте којима кажњава неутихнуте бранитеље Светих Канона. Тактика СА Синода, да демонстрацијом силе брани сопственом одлуком урушен црквеноправни поредак, показала се као нецелисходна и штетна за интересе СПЦ. Неповерење између рашко-призренског монаштва, које се са сваком казном и медијском пашквилом поистовећивало са збегом прогоњеним у сопственој Цркви, и Синода и његовог администратора, расло је из дана у дан.

Мудрост која је недостајала Синоду, очекивала се од мајског

заседања СА Сабора – да случај владике Артемија врати у канонске и уставне оквире. Било је то најмање што су за добро своје Цркве могли да ураде архијереји, који су се у епископској заклетви обавезали да ће „чувати Свете Каноне чврсте и ненарушене до краја свог живота”. У овом случају то је значило да СА Сабор поништи неканонске и неуставне одлуке СА Синода, а потом покрене канонски ваљан црквеносудски поступак, у коме би епископу Артемију било омогућено право на одбрану и правично суђење. Уместо тога, Сабор је тесном већином од 21 епископа (од укупно 44) одлучио да владика Артемија трајно разреши дужности епархијског архијереја, али мимо случајева предвиђених у чл. 111. Устава СПЦ (канонска осуда, доказна немоћ, престанак једног од услова који се захтевају код избора архијереја и оправдана молба за пензију). Каснији медијски покушаји да се уклањање владике Артемија оквалификује као канонска осуда, посебно у вези са објављивањем тзв. опширног и документованог извештаја СА Синода о канонској одговорности епископа Артемија, нису могли да оповргну чињенице, садржане и у самим актима СА Сабора и СА Синода. Тако се у акту о разрешењу епископа Артемија од 4. маја (АС бр.66/зап. 161), СА Сабор позива на чл. 69. тач. 29. Устава као правни основ своје одлуке („врши и друге послове који му по овом Уставу и по црквеносудским прописима спадају у надлежност”), а не на тач. 27. истог члана Устава, која уређује судску надлежност Сабора.

Свесни да се ћутањем нећемо оправдати пред Богом, светим прецима и потомцима ако се буде цепао свети хитон наше светосавске Цркве, још тада смо упозоравали да ће неуставна и неканонска мајска одлука СА Сабора бити „извор трајног беспоретка у СПЦ, а владика Артемије тек прва жртва таквог стања” (*Апел за одбрану правног поретка СПЦ*).

Да су ауторитет црквеноправног поретка и јединство СПЦ озбиљно нарушени, показали су догађаји који су уследили после мајског Сабора. Синод је наставио са покушајима да силом власти васпостави собом урушени поредак, док су владика Артемије и њему одано монаштво чинили канонске преступе дисциплинског карактера, како би сопствено ревновање догматима и Светом Предању за-

штитили од прогона црквених власти. Низале су се, једна за другом, одлуке Синода којима се владика Артемију забрањивало: да борави у неком од манастира своје Епархије, да духовно руководи својим монаштвом, да говори на конференцијама у Београду и Петрограду, и најзад, као врхунац овакве неканонске праксе, изречена му је забрана свештенодејства. У међувремену, привремена административна управа Епархије рашко-призренске покренула је црквеносудске поступке против десеторице јеромонаха, од преко 80 монаха, монахиња, искушеника и искушеница који су напустили Епархију без канонских отпуста, јер се нису мирили са неканонским и неуставним стањем у њој.

Због тога смо на почетку Петровског поста јавно упозорили епископе СПЦ да се наставило са доношењем „непромишљених и исхитрених одлука”, којима су се „отварале нове тешке ране на многострадалном косовскометохијском и светолазаревском телу Епископије рашко-призренске” (*Прозба за удомљење Рашко-призренског монаштва - отворено писмо епископима СПЦ*). Међутим, добронамерности и снисходљивости није било, а сваком новом одлуком међу браћом у спору бацано је ново семе подозрења и раздора. Тиме је, на жалост, Српска Црква била све даља од „човекољубивијег решења”, којим би се зацелиле ране нејединства на њеном Светом Телу.

Како се за трагичне и непромишљене одлуке црквених власти у вези са Рашко-призренском епархијом тешко могло наћи упориште у црквеноправним прописима и светоотачком учењу, њихови доносиоци су их здушно ојачавали позивањем на патријарашки ауторитет. Тако се сваког дана пред очима српске јавности немилице трошио на дневне црквенополитичке потребе углед Патријарха Српског, који је тако високо уздигнут за време блаженопочившег Патријарха Павла, а свенародно потврђен на његовој сахрани.

Стрепећи за целину наше мученичке Цркве, али и бринући да се не изгиби душа ни једног православног Србина, а посебно најбољих од нас – монаха и монахиња, обратили смо се пред јесење заседање још једним отвореним писмом СА Сабору СПЦ, уверени „да у случају владике Артемија одлука новембарског, историјског сабора, неће

противречити Духу Светоме и да ће потврдити целомудреност наших архијереја” (*За превазилажење смутње - отворено писмо епископима СПЦ*).

Нажалост, светодуховска мудрост није била показана ни на овом заседању СА Сабора СПЦ, јер су се по други пут у овој години појединим члановима Сабора учинили ближим и кориснијим поступци народних посланика, од поступака Светих Отаца Васељенских и Помесних сабора. Скупштинским прегласавањем, за разлику од светоотачког „спасоносног економисања повереним душама”, донета је трагична одлука о расчињењу владике Артемија.¹

Ако смо после мајске одлуке СА Сабора били даље од човекољубивијег решења, после новембарске одлуке СА Сабора ближи смо сверазарајућем расколу. И док за раније одлуке највећим делом сносе кривицу они који су их доносили, као чланови синодских и саборских већина, грех раскола би био, речју Св. Јустина Ћелијског, „лични грех свакога од нас, и свенародни грех”.

Јер, и на једној и на другој страни, још увек потенцијалног раскола, има чињења која, нажалост, не доприносе да се јаз превазиђе и рана исцели. Не смемо дозволити да будемо жртве сопствене сујете - не признајући своје грешке, јер како рече Достојевски: „сви смо криви за све”.

Да би у задњи час учинили одсудни подвиг, и на радост Небеске Србије, а на жалост српских непријатеља отклонили несрећу деоба и раскола која се надвила над Српском Црквом, морамо да се наоружамо и укрепимо саветом наших светих предака. Тај спасоносни, богоподобни савет налазимо, управо, код Св. Јустина Ћелијског, духовног родитеља владике Артемија и његових земаљских „судија”.

Свети Јустин, пишући СА Сабору поводом америчког раскола, изазваног сменом епископа Дионисија, најпре се бави духовним узроком овог раскола.² *„Не би дошло до овог убиственог раскола”, вели он, „да смо за врховно мерило имали Свете Каноне Светих Отаца и Сабора, јер бисмо гледали не само на Дионисијеве погрешке већ пре свега на опште црквено добро – спасење, мир и јединство деце Божије, једноверне и једнокрвне браће наше – и оне са мањим и оне са већим*

гресима, у јединству једног Црквеног Тела Христовог”. Зар се на исти начин на минулим СА Саборима није гледало и на ничим доказане „погрешке” владике Артемија?

Св. Јустин даље опомиње српске епископе да следе примере Светих Отаца, *„који су богомудро и човекољубиво поступали мирољубиво, са једним јединим циљем: чувати јединство Цркве у вери, миру и љубави, ради спасење поверених им људи и народа”.* „Код њих није било свадљивости и осветољубивости”, упозорава Св. Јустин Ћелијски, *„злопамтљивог неопраштања и тражења сопствене правде”.* Он посебно истиче *„праксу Васељенске Цркве Православне”* из које видимо *„како се треба односити према великом и наданђеоском достојанству апостолског чина епископског”.* „Очигледна је историјска чињеница: ни према најгорим епископима-јеретицима, као што су Несторије, Диоскор и други, Свети Оци нису поступали без редовног поступка, трикратног позивања, саслушања, јавног претресања и саборног суђења, и тек после тога их лишавали катедара и чинова”. Да ли се у случају владике Артемија било шта применило од светоотачке праксе на коју се позива његов духовник Св. Јустин Ћелијски, или његово духовно дете не заслужије ни црквеноправни статус који су у историји Цркве уживали оптужени јеретици?

И најзад, Св. Јустин Ћелијски нас упућује на начин којим једино можемо да спречимо цепање наше Мајке Цркве. *„Пре свих нас позван је, и има богодане моћи, уклонити овај самоубилачки и србоубилачки раскол Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве, користећи спасоносно средство црквене икономије, и по угледу на Свете Оце и Светог Саву, проналазећи неко човекољубивије решење, по речима светог 5. Канона Првог Васељенског Сабора, то јест неко свецелисходно и свебогоугодно решење”.* Да поновимо, то би у случају владике Артемија значило поништавање свих неканонских и противустановних одлука и омогућавање правичног и на канонима утемељеног суђења. Зато сви треба да имају на уму општеобавезујућу поуку 1. правила Св. Кирил Александријског: *„Свака од наших ствари, када се правилно чине по канонском добропоретку, не могу нам произвести никакав немир, а ослобађају нас и од ружења од неких, и већма нам и*

похвалу изазивају од добромислећих. Јер, ко неће одобрити беспристрасни суд, када се о нечему доноси? Или, како неће бити без прекора кад се право и законито суди, а већма ће бити сваке хвале?”

Оно што нам се данас чини немогућим, постаће могуће, учи нас светитељ Ћелијски, после истинског покајање свих православних Срба, како верног народа, тако и његових црквених старешина, како осуђених, тако и оних који им данас суде. По узору на ревнитеља Ћелијског, нека се у ове дане Божићног поста свако најпре покаје за своје грехе. *„Претворимо своја срца”, саветује нас Св. Јустин, „у покајничке сузарнике. И Благослов Господ смиловаће се на нас, и избави нас из овог душегубног пакла”.*

На Св. цара Уроша и
преп. Јоникија Девичког, 2010. г.

¹ О таквој врсти несаборног „парламентаризма” писао је владика Атанасије (Јевтић), критички упозоравајући поједине епископе да не сматрају „да се гласањем и надгласавањем (једва натполовичне већине) може решавати било које битно питање Цркве: о Цркви, њеном животу, раду, богослужењу”.

² Реч је о тексту који је Св. Јустин Ћелијски упутео Св. Сабору о Васкрсу 1975. године, а који је под насловом „О америчком расколу” објављен у његовим сабраним делима.

ПОТПИСНИЦИ:

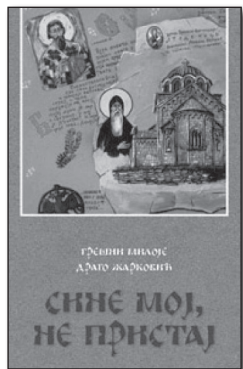
- протојереј-ставрофор др Матеја Матејић
- прим. др сци мед. Љиљана Абрамовић Савић, педијатар
- проф. др Вера Бојић, лингвиста
- проф. др Драгиша Бојовић, теоретичар књижевности
- мр Владимир Димитријевић, књижевник
- Предраг Р. Драгић Кијук, књижевник
- Слободан Драгутиновић, адвокат
- Спасоје Јованић, редитељ
- проф. др Мирољуб Јоковић, теоретичар књижевности
- Момир Лазић, књижевник
- проф. др Љубомир Протић, математичар

- Милунка Малбашић, економиста
- Ангелина Марковић, правник и информатичар
- проф. др Марко Павловић, правник
- проф. др Милан Петровић, правник
- проф. др Тиодор Росић, теоретичар књижевности
- проф. др Коста Чавошки, ЧЛАН САНУ
- мр Зоран Чворовић, правник

МИЛОЈЕ СТЕВАНОВИЋ ИЛИ КОГА И ЗАШТО (НАС) ПРОГОНЕ

*Јер ће доћи време када здраве науке неће подносити,
него ће по својим жељама окупити себи
учитеље да их чешу по ушима;
и одвратиће уши од истине, а окренути се бајкама
(2. Тим. 4. 3 – 4).*

Историја нас учи да непријатељ људског рода напада појединце, не због њиховог имена и презимена, имања и знања, већ због духа Истине који сведоче и којим живе. У времену лажи, истинољубци

постају неподобни и незгодни сведоци свеопштег непочинства. Безаконици би да погасе кандила истинољубља, јер је њихова власт таме (Лк. 22. 53). Под светлошћу врлине указује се мера безакоња, зато би властољубци да уклоне богољубце, тврдице милосрдне, отпадници правоверне, лицемери искрене, горделиви трпељиве, насилници праведнике, блудници чедне, кукавице храбре. Толико пута су се у историји нашег светосавског богоносног рода испуниле речи Христове: предаваће вас судовима, и по синагогама својим тући ће вас, и пред царе и старешине изводиће вас мене ради (Дап. 20, 29). Ово нам је предсказано, како примећује Свети Јован Златоусти, не зато да би се предали „очајању (унији), него да би то мужаствено подносили” (Св. Теофан Затворник, Из тумачења посланица апостола Павла о последњим временима и о Другом Христовом доласку, у Чувајте да вас ко не превари – Православље на међи миленијума, Београд, 2007, стр. 24). Мужаствени одговор наших светих предака сједињен је у подвижничкој песми Светог Ђакон Авакума, испеваној 1814. у Београду, на турском коцу: „Нема лепше вере од хришћанске, Срб је Христов, радује се смрти”. То је она мистична формула српске слободе, која је вековима уназад ледила крв у венама српских крвопија, а коју

је испевала богонадахнута мудрост цетињског пустињака: „нека буде што бити не може”. Зато се Срби никада нису плашили рата за „крст часни и слободу златну”, али су зато увек страховали и стидели се од братске омразе и братске издаје.

У трагичну књигу оних који су пострадали од братске руке уписао се ових дана и Милоје Стевановић из Чачка.

Милоја сам упознао једне вечери, у време када се прогоњени рашкопризренски монашки збег склонио под кровове његовог братољубља. Тада сам срео човека који припада оном данас ретком соју Срба, домаћина и боготражитеља, соју који је кроз историју био со овом народу. Српски непријатељи су знали да ће затирањем домаћина - боготражитеља, а умножавањем скоројевића - богоотпадника, уништити главу српског народа. Ових дана је црквени суд Жичке епархије подигао оптужницу против овог домаћина - боготражитеља. Тако је један несрећни црквени тужилац, (не)свесно постао продужена рука српских непријатеља.

У време свеопште пљачке и грабежи народног имања, Милоје се окривљује за милосрђе.

Крив је, јер је раздао своје имање монашком збегу, али и целој Жичкој епархији.

Крив је, јер прилаже као боготражитељ, а не као купац опроштајница.

Крив је, јер је ордене и плакете схватио као позив на подвиг и боготражење, а не као куповину места међу моћницима овог света.

Крив је, јер је са слабима, а не са силнима.

Али свачије ће дјело изићи на видјело; јер ће Дан показати, јер ће се огњем открити, и свачије ће се дјело огњем испитати какво је (1. Кор. 3. 13).

Још један приговор савести упућујем инквизитору - оптужи и мене, јер сам се, у мери своје вере и својих моћи, трудио да радим исто оно што је радио и Милоје Стевановић.

Зоран Чворовић, Краљево

Владимир Димитријевић

МАГИСТАР ПРАВА И ДОКТОР ПРАВДОЉУБЉА

(Крхотине повести о Зорану Чворовићу)

Читалац ће, пре него што затвори књигу „Истина о случају мр Зорана Чворовића“, моћи да прочита и поговор потписника ових редова, коме је припала част да се, као приређивач зборника докумената и сведочења, потпише скупа са академиком Костом Чавошким. О случају Чворовића све је, отприлике, речено - зато што је устао у одбрану права и правде на Правном факултету у Крагујевцу и канонског поретка Цркве у случају владике Артемија, Зоран Чворовић је остао без посла. Текстови у књизи ређани су хронолошки, да би сам читалац стекао увид у ток збивања. Па ипак, чини се да има бар мало места за додатну контекстуализацију онога што се збило. И овај поговор је писан да такву контекстуализацију, макар у најгрубљим цртама, изведе. Као и свако дело руку људских, текст је омеђен перспективом. Умнији и ученији би боље, као што је пишући предговор учинио академик Коста Чавошки.

Чворовић је, очито, у обе своје битке - и ону на факултету и ону око епископа Артемија - ушао начелно.

Бити начелан - веома је ретка особина људска. Поготово у народима пубертетским, какви су и Срби, са свим добрим и лошим особинама пубертета (од хероизма и жртвености до падања у депресију ако други о нама мисле лоше.) У својој „Карактерологији Југословена“, Владимир Дворниковић истиче да су наши људи крајње неначелни: ако неког негативно оцене или кажу да ће се неко збивање лоше разрешити, они се не радују испостави ли се да њихове процене нису биле тачне. Напротив! Клеветаће човека и квариће новонасталу ситуацију само да би се показало да су „у праву“.

Зоран Чворовић је зато кренуо тежим путем - тражећи успостављање нормалног поретка на Правном факултету у Крагујевцу, као и исправан црквено судски поступак у случају владике Артемија, он је показао завидан ниво принципијелности. И „добрио по прстима“, јер - „ко истину гуди, гудалом га по прстима бију“.

Да постоји реинкарнација, веровао бих да се у Чворовића поново утеловила душа Ксеније Атанасијевић. Ова наша жена - философ, на Београдском универзитету, тридесетих година прошлог века, дочекала је да је изабере за ванредног професора, да би, захваљујући сплеткама својих идејних опонената, доживела да тај избор пониште, и да је подвргну, на најнижем чаршијском нивоу, гнусним сплеткама и оговарањима. Остала је часна и усправна - како тада, тако и кад су је нацисти, за време окупације, злостављали зато што је држала предавање београдским Јеврејима пре него што су хитлеровци ушли у Београд. А после рата, чувени Титов повереник за денацификацију Србије, марксиста Душан Недељковић, тражио је Ксенијин „скалп“ - јер је била „реакционарна“ и „идеалиста“. И то је издржала.

Шта чека Чворовића, тек ћемо видети. Али, као пророштво, ево одломка из Ксенијиних успомена у емисији „Код два бела голуба“ Драгослава Савића, пуштеној у етар 1973. године:

*Када сам се први пут појавила на седници факултета срдечно су ме дочекали декан др Влада Петковић, професор геологије, озбиљан научник и племенит човек, па наш највећи, ваљда, научник Јован Цвијић, затим мој професор Чајкановић и доценти који су на седницама били неке фигуре, као што ћу и ја бити. Професор који је гласао против мене, пришао ми је да се извини. Рекао је да је тако поступио зато што је добио погрешне информације о мени од свог кума који је, *horibile dictu*, био трећи потписник предлога Факултету да ме изабере за доцента. Протресла ме је гроза. Било ми је јасно шта ме чека. Тражила сам очима нашег великог научника Михајла Петровића. Он је седео у последњој клупи. Кад сам пришла да му се представим, устао је, стегао ми руку и рекао ми неколико утешних речи. Чудила сам се зашто ме теши. А чувени етнолог и ретко честит човек др Тихомир Ђорђевић био је најексплицитнији: „Чести-*

там Вам, госпођице, ушли сте у пакао! Тих речи сам се често сећала. Иако је трећи потписник још активније него пре мог избора радио против мене, код колега и студената, студенти га нису слушали. Они су увек били врло пажљиви према мени, они су увек били на мојој страни, они су ме поштовали. Моја предавања студентима и мој рад на филозофији, која је била одувек мој живот, били су моја утеха."

Дакле, Чворовићу, притежи опанке! У Србији човеку који своју кичму доживљава као копље за убијање аждаје саможивости, а не као лијану за пузање ка „лебу без мотике“, никад није било лако. И неће бити.

Захтев да се истина посведочи

Дужност хришћанина, макар и најубогијег, јесте да се бори за Истину, ма како то било захтевно. Не само из личних разлога, да би спасао душу своју, него и ради општеномодног интереса. И то не земаљског, него небеског. Јер, један од узрока пропасти народа навео је пророк Исаија (Ис. 59, 4): „Нема никога да виче за правду, нити има ко да се пре за истину; уздају се у ништавило и говоре лаж, зачињу невољу и рађају муку.“ И додаје пророк: „Пута мирнога не знају, и на путевима њиховијем нема правде; начинили су себи криве стазе, ко год иде по њима, не зна за мир. Зато је суд далеко од нас, и правда не долази до нас; чекамо видјело, а оно, ето, мрак; свјетлост, а оно ходимо по тами. Пипамо као слијепи зид, као они који немају очију пипамо; спотичемо се у подне као у сумрачје; у обиљу смо као мртви."

Зоран Чворовић зато није устао у одбрану владике Артемија као појединца, као човека подложног људским слабостима. Он је устао у одбрану владике Артемија као србског монаха и епископа Цркве Божије, човека који није издао ни Косово, ни Рашку област, него се на њима борио за интересе своје Цркве и народа. Такав је ваљда заслужио КАНОНСКИ ЦРКВЕНО - СУДСКИ ПОСТУПАК. Не ослобађање унапред, него ЦРКВЕНО - СУДСКИ ПОСТУПАК у складу са канонима и Уставом СПЦ. То је и право и правда (јер нема права без правде.) А борбу за правду, која, како народ каже, држи земљу и градове, Чворовић је повео и као Србин, чија химна пева Богу правде. Дакле, он је - и не само он, наравно! - у случају владике Артемија тражио поштено суђење. Не да владика Артемије буде ослобођен одговорности, него да му се суди по вековном поретку. Зашто? Зато што,

како рече Свети Григорије Богослов, „поредак држи небеса и земљу". Беспоредак, очито, руши небо и земљу. Зато је Свети Јустин Ћелијски у писму СА Сабору СПЦ, поводом раскола у Америци, истицао да се кривици епископа, приликом суђења, мора прићи уз највећи опрез, и да су Свети Оци и са најцрњим јеретичима били опрезни, мудро и човекољубиво спроводећи црквено- судски поступак, због чега им се ни данас не може упутити ни једна замерка, јер им је циљ био Истина, а не освета.

Још једном: Зоран Чворовић није бранио владика Артемија из ЛИЧНИХ, него из НАЧЕЛНИХ разлога. Он није бранио РАСКОЛ, него је настојао да укаже на последице истог, које ће настати ако се Устав СПЦ и канони Отаца погазе. А то и њему и свима који су кренули тим путем може да служи на част.

Усталом, како се рана на црквено-народном организму Срба продубљује (како због последица „случаја Артемије", тако и због новог искрсавања подела око тзв „Слободне Србске Цркве" у Аустралији и другде), испоставља се да је људе попут Чворовића ипак требало послушати. Макар крајичком уха.

Свети Сава - узор Зорану Чворовићу

У свом непревазиђеном огледу, „Свети Сава и римско право", др Жарко Видовић је показао да Законоправило Светога Саве извире из најдубље основе правне свести хришћанског човечанства - християнизованог, у доба Јустинијана Великог, кодекса римског права. Тако су се, у нас, сјединили добро јерусалимство (православне, Богом откривене, вере), добро јелинство (грчке учености окаћене Светињом, која је одогматила Богом откривено) и добро римство (правна и државнотворна свест оних у чијем се царству

родо Цар над царевима). О томе је, својевремено, дивно говорио владика Данило будимски.

Наш је народ све то одлично знао. Његова правна свест је изражена у песми „Урош и Мрњавчевићи”. То је она песма у којој браћа Мрњавчевићи хоће да отму престо цару Урошу („великаши, проклете им душе”, који, по Његошу дробе царство), па шаљу „огњене чауше” да из храма, са Литургије, доведу протопопу Недељка да каже „на коме је царство” (силници у цркву ујахују!) Недељко чауше упућује на Марка Краљевића, Душановог писара. Пре но што понесе „књиге староставне” и крене да каже Истину, мајка Јевросима заклиње сина својим млеком да не говори „ни по бабу, ни по стричевима, већ по правди Бога истинога”. Јер, боље му је да умре, него да огреши бесмртну душу. Отац и стричеви Маркови надали су се да ће их Марко подржати, зарад сопствене користи; али, он ће Вукашину, Угљешу и Гојку јасно рећи да престо припада Урошу (макар и Нејаком), јер: „од оца је остануло сину”. Тада га гневни Вукашин јури око цркве, пред којом је правда изречена, да би га убио, а Марко, не желећи да се с оцем бије, чује глас који га у цркву зове, да се заштити. Вукашин удара сечивом у стуб храма, и потече крв - не Маркова, него анђелска. Да се зна: извор права и правде је у Цркви Божијој, коју нам је Христос оставио кроз Светог Саву; а ко на право и правду удара, на анђеле Божје насрће.

Све је тако било и са Зораном Чворовићем: великашима је рекао шта пише у „књигама староставним” (Св. Канонима), на којима почива Законоправило Светог Саве. „Ни по бабу, ни по стричевима”... Стао је на страну „нејаког” (у световном смислу) Артемија, а не на страну моћника овог света. Зато је морао да бежи у дубину Цркве и њеног Предања, док су га, узвитланим ханџаром безакоња маскираног у процедуру реизбора асистента на Правном факултету, јурили да га уклоне, да не говори „по правди Бога истинога”.

*Ђенерал Дража и Драгић Јоксимовић
- Владика Артемије и Зоран Чворовић*

Судбине различитих људи из истог народа свагда могу бити сличне, ако се ти људи одреде за сродне вредности. Пут који води кроз жртвена поља, ка светлости правде и истине Божје, један је. У наше време, време

лажи и издаје сваке врсте, немогуће је не уочити извесну „типолошку” сличност између судбине Ђенерала Михаиловића и случаја владике рашко-призренског г. Артемија (Радосављевића.) О томе, у доњим редовима, неколико речи.

Ђенерал Михаиловић је, на почетку своје борбе, био херој кога су славили не само Срби, него и западни савезници, нарочито Американци. О његовим четницима чак је и Холивуд снимео филм. Сам Дража, јунак из Првог светског рата, веровао је да су вредности западне демократије истоветне са вредностима србског слободољубља. Борба на страни савеза САД - СССР - Велика Британија од стране Срба вођена је из разлога савести и части, а не из пуког политичког користољубља.

Сви знамо како је Запад издао Ђенерала Дражу: у једном тренутку, са Стаљином је постигнут договор о подели Европе на сферу англоамеричког и сферу совјетског утицаја.

Дража је, у години споразума на Јалти, 1943. године, наслутио да су га „Савезници” продали и да су спремни да се против Немаца боре до последње капи српске крви. „Први герилац Европе”, како су га западни медији величали и што је он заиста и био, одједном се претвара у пуког „сарадника окупатора”. Ништа није вредело што су краљ Петар Други, Влада у Лондону и србске грађанске политичке партије били за демократију; геополитичка игра је Балкан (осим Грчке) наменила Стаљину. Ништа није вредело што је Србија била монархистичка и антикомунистичка - требало ју је бацити *ad leones*, под чизму црвеној петокраци.

И Дража је, мало по мало, остајао сам. Напустили су га, 1944, не само страни савезници, него и краљ Петар Други, на верност коме је заклињао своју војску. Многи су похитали да се „престроје” и приђу хрватској осовини Тито - Шубашић. А Дражина војска је гинула, и све више бивала маскрирана. Неки су бежали, неки се предавали; неко је постао отворени издајник (попут потоњег удбографа, Миловановића). Дража је одбијао да се преда, а поготову да бежи из своје земље; до краја се борио и соколио свој народ да издржи комунистичку тиранију. Па ипак, титоборци су га (вероватно уз помоћ енглеских обавештајних служби), ухватили и извели на безаконо суђење, одржано у складу са процесима које је, у Совјетији, организовао Стаљин.

На суду, Дража је имао двојицу адвоката; професор др Марко Павловић у својој књизи „Српска правна историја“, борбу тих адвоката описује на следећи начин:

Стејт Департамент је одмах затражио да се америчким авијатичарима и официрима за везу омогући да се појаве пред судом са „доказним материјалом из прве руке, чије се изношење не може избећи при-

ликом суђења по оптужби за сарадњу са непријатељем коју југословенске власти намеравају да подигну против ђенерала Михаиловића”. Влада ФНРЈ је одговорила да ће се случајем „издајника Михаиловића” бавити војни суд, који је „једини надлежан да одреди који ће се сведоци позвати а влада ФНРЈ нема никаква права да се меша у надлежност тог суда”. Истовремено са позивањем

на независност суда, влада ФНРЈ је обавештавала Стејт Департамент да је Михаиловић осуђен пре суђења: „Злочини издајника Драже Михаиловића према југословенском народу сувише су велики и ужасни да би се уопште могло расправљати је ли крив или није крив.” Преостало је само да се изведе судска представа. Она је почела 10. јуна 1946, пред трочланим војним већем Врховног суда ФНРЈ, у присуству двојице „допунских судија”. Судски процес - „пародију правде” - водио је јавни тужилац Милош Минић, комуниста по коме су судије морале бити „безгранично одане” комунистичкој ствари („тековинама народноослободилачке борбе”). Главна тачка оптужнице гласила је овако: „Михаиловић је организовао у окупираној Југославији четничку организацију (коју је назвао ‘југословенска војска у отаџбини’), па је, чим је почела ослободилачка борба народа Југославије противу окупатора, ступио у сарадњу са немачким и италијанским окупаторима и другим слугама окупатора и своју организацију употребио за гушење ослободилачке борбе народа Југославије и за извршење безброј разноврсних ратних злочина”.

Од двојице Михаиловићевих адвоката, Никола Ђоновић је насту-

пао као човек који настоји да сачува професионалну част и главу, а Драгић Јоксимовић као велемајстор адвокатске професије „без мане и страха”. Н. Ђоновић је за основ одбране узео теорију о индивидуалној кривичној одговорности: „Кривично-правна наука није рекла јасно шта ће бити са масовним злочинима у великим друштвеним покретима. Али није стала на гледиште да за све то одговара један човек који се случајно нашао на челу једног таквог покрета, већ је стала на гледиште да сваки одговара за свој злочин, за своја дела, да је сваки одговоран за оно што је радио или наредио да се уради или потстрекао да се уради или помогао да се уради.” Пошто је у више наврата дао комплименте партизанском покрету, Ђоновић је у једном тренутку у завршној речи изјавио: „Посматрајући оптуженог Михаиловића у току овог претреса, његове снисходљиве и мирне покрете, његово искрено признање многих ствари, чак и неких које му оптужница не ставља на терет, треба се упитати може ли се закључити да је у овом човеку притајена звер. Михаиловић је трагична, несрећна личност. Његова је трагедија у томе што није одржао споразум са маршалом Титом. Да ли је он крив за то? По мом уверењу, није крив. Други су криви, који су руководили његовим акцијама и његовим опредељењима. Молим суд да при изрицању пресуде и о овоме води рачуна.”

Сав терет одбране Драже Михаиловића пао је на Драгића Јоксимовића. Он је оптужницу компартијског тужиоца ставио под лупу и елементарне и правничке логике, правећи од ње правно-политичко ругло. Прво, у погледу кривичности самог Михаиловићевог покрета, Јоксимовић је изнео став да организовње ЈВуО „не

представља никакво кривично дело, јер ако би то представљало кривично дело, онда би кривично дело било и оснивање партизанских одреда Југославије". Што се оптужбе за издају тиче, Јоксимовић је из оптужнице извео један иронични обрт. Наиме, оптужницом је Михаиловићево „издајство ограничено на сарадњу са окупатором против народноослободилачког покрета. Кратко речено, оптужница не сматра оптуженог Михаиловића за интегралног издајника, односно човека који се на целој линији показао као издајник, него уполоваченог издајника, односно човека који се само на једном сектору активности показао као издајник. Пошто из оптужнице прећутно излази да оптужени Михаиловић није био издајник нити према држави као целини, нити према народу као целини, намеће се питање да ли се став оптуженог Михаиловића према народноослободилачком покрету може назвати издајом..." До одговора на ово питање, Јоксимовић је дошао износећи став да је партизански покрет био илегалан. Он се, узгред, сложио „са оптужницом да је скроз погрешно и неоправдано мишљење немачко-фашистичког нападача када је народноослободилачки покрет Југославије оквалификован као обична побуњеничка банда". Њему је било „скроз симпатично и разумљиво" то што партизански одреди нису признавали окупатора, „него су се борили за ослобођење поробљене отаџбине. Међутим, не може се то исто рећи за став партизана према организацији Драже Михаиловића, јер је са правне тачке гледишта то била једина легална војничка организација". Партизанска организација „имала се сматрати као илегална организација" све до Вишког споразума (16. јуна 1944). После тог Споразума постојале су две војне организације, и тако је остало „све до 7. марта 1945. године, када је емигрантска влада у Лондону престала да функционисе".

Што се тиче конкретних кривичних дела која су стављана на терет Михаиловићу, Јоксимовић је указивао да комунистички тужилац наступа по неприхватљивом принципу „командне" одговорности: одбрана стоји на том гледишту, да оптужени Михаиловић може одговорати само за оне ратне злочине које је он лично скривио, односно

само тамо где постоји непосредна узрочна веза између оптуженог Михаиловића и извршених ратних злочина. Оптужница, међутим, заступа принцип, усвојен од стране међународног суда у Нирнбергу, да оптужени Михаиловић, као вођа четничке организације сноси кривичну одговорност за сваки злочин извршен ма над киме од било којег члана његове организације. Међутим, ни по једном нашем законском пропису није усвојен принцип међународног суда у Нирнбергу." Јоксимовић је посебно поменуо „случај покоља жена и деце у селу Вранићу за који оптужница терети Михаиловића". Тај навод оптужнице, побијао је аргументом да оптужени Михаиловић „није наредио покољ у поменутом селу" .. „Мене као браниоца - напомињао је Јоксимовић - не интересује да ли је ту реч о већем или мањем броју злочина, него ме интересује узрочна веза мога браника са тим злочинима и његова лична одговорност за те злочине. Даље ме као браниоца интересује да ли је сваки злочин довољно испитан. Мене интересује материјална истина о ратним злочинима. За мене нису довољни искази сведока за пререзаним вратом, јер су дати кроз бол и мржњу, нити искази појединих команданата. Оптужени Михаиловић, ни по божјим ни по човечанским законима, не може носити кривичну одговорност ни за један злочин из оптужнице, јер није утврђено да их је он извршио." Јоксимовић је закључио да је Дража Михаиловић био оличење народног отпора: он је био „горски цар српског народа".

По завршетку суђења, Јоксимовићу је један познаник честитао, „на смелости и сјајној одбрани", приметивши да „није бранио само Дражу, него је бранио и част Србије и српског народа, чија је он био персонификација у датом моменту". Јоксимовић је одговорио: „Да, да бранећи Дражу, пред очима ми је била стално Србија и српски народ. Инсценираним процесом, хтели су комунисти да нас осенче и зато је било потребно да се чује глас истине, без обзира на жртве." /.../

Михаиловићев бранилац био је процесуално крајње неправедна страна у „скаредној пародији правне процедуре какву цивилизовани свет не познаје". У комунистичком „правосудном" систему, јавни

тужилац је спроводио истрагу и имао суд на својој страни. Суд је чак дозвољавао тужиоцу да прекида браниоца претећом упадицом: „Ви издају браните.” Посебно је био индикативан Јоксимовићев покушај да прочита телеграм неколико сведока Американаца, који се завршио судијином опоменом „на ред у судници”. Јавни тужилац се надовезао примедбом „да постоји толико докумената и сведока у Југославији који потврђују сарадњу са непријатељем, да је непотребно звати их са стране”. Део тих непотребних сведока са стране био је образовао „национални комитет америчких авијатичара за помоћ ђенералу Михаиловићу и српском народу”. Али, суду у режиму тек успостављеног црвеног тоталитаризма - где се држава не разликује много од разбојничке дружине - нису били потребни сведоци одбране. У „судском” процесу Михаиловићу манифестовано је комунистичко схватање суда као „куле, из које ће се народ заиста обрачунати са свим својим непријатељима”. /... /

Још су деценије прошле док из казамата Титославије нису изашли неутамањени утамниченици Дражиног покрета. Комунисти, који су своју власт у Србији заснивали на „четникофобији” (србофобији, невешто маскираној у стално пљување по Дражином непознатом гробу), морали су да оду с власти (макар формално) и на светлости дана понови се појавила „Дражина Србија” (Живко Топаловић).

Наравно, ово не значи да је ђенерал био без грешке и греха; поготову не значи да међу онима који су га следили није било и озвереника, који су рат доживели као повод за непочинства. Али, Срби су знали и знају: Дража је, уз Карађорђа, њихов бесмртни вожд, вожд Трећег србског устанка за крст часни и слободу златну.

Што се владике Артемија тиче, он се нашао на путу Империје (овог часа и овде, то је Вашингтон), која, по ко зна који пут, прекраја геополитичку мапу Балкана. Овога пута, реч је о пројекту ЗЕТРА - Зелена трансверзала, чији је циљ успостављање исламске државе од Босне и Херцеговине, преко Рашке области и Косова, до Македоније, Бугарске и Грчке, до, наводно европске, Турске.

Рат на територији бивше СФРЈ, који ће се, по свему судећи, окончати укидањем Републике Србске, одвајањем Косова и Рашке области и

Војводине, као и свођењем Србије на Београдски пашалук, имао је за циљ велики повратак Турске на Балкан. То ће јој бити компензација за неулазак у Европску унију. Ни Београдски пашалук, дакле, неће бити слободан. На путу НАТО аждаје, чији је Турска поуздани савезник, нашао се и владика Артемије. У почетку, он је веровао, макар делимично, у то да западне вредности заиста подразумевају демократију и људска права за све и да Запад ратује против Милошевића, а не против србског народа. Гајио је и илузију, да ће, упркос НАТО бомбардовању Србије 1999, нова, ДОС-ова власт умети да, кроз преговоре са Западом, сачува основне националне интересе. Али, од мартовског погрома 2004, владика Артемије илузија скоро да нема; путујући по САД и Европи, и тражећи ослонац међу тамошњим, макар делимично хришћански орјентисаним, естабилишментом, он све више баца поглед према Русији, уздајући се у то да ће се у Србији јавити организоване политичке силе које ће распад зауставити. (Управо тако је Дража, скоро до последњег часа, веровао да Запад неће дозволити устоличење комунизма у Србији и Југославији.) Као такав, Артемије постаје политички непожељан „евроатлантској” србијанској власти, а и појединцима из врха СПЦ, који такође стреме екуменистичко - евроатлантским интеграцијама.

И онда долази удар: владика Артемије мора да оде са Косова и Метохије, јер шиптарски сецесионисти нису победили док год је Србска Црква на Косову јака и непоколебљива. Власт у Србији, која 2008-2011. мантра о уласку у Европску унију, а ради, свесно или несвесно за Турску, у договору са појединцима из СПЦ, одстрањује непожељног сведока своје лоше глуме („И Косово и ЕУ!”, тј. бриселски новогговор са шајкачицом.)

О томе да је позадина смењивања владике Артемија политичка, писала је и америчка антиглобалистичка публицисткиња, Џулија Горин, у свом тексту „Тоталитаризам у служби Запада”, који је објавио сајт „Нова српска политичка мисао”, 14. јула 2010. године:

*Средином јануара 2010. године у Пећи је одржан регионални саста-
нак посвећен питањима безбедности, на којем је официр КФОР-а
обавестио присутне како је извесно да ће владика рашко-призрен-
ски Артемије бити смењен, а на његово место постављен нови епи-
скоп Српске православне цркве - отворенији за сарадњу и дијалог
са Западом.*

Човек се пита како је НАТО уопште могао да зна тако нешто. А онда се одговор намеће сам: Србија ће дати све од себе да испуни оно што Запад пожели, па официр КФОР-а није урадио ништа нарочито, само је открио обећање српских званичника. И тако, мање од месец дана касније, именован је нови администратор Епархије, који је на дужност ступио у пратњи контингента НАТО-а у оклопним транспортерима и џиповима, који се потом распоредио на улазним капијама манастира. Косовска полиција такође је била присутна. Владика Артемије тада је суспендован, наводно због финансијских неправилности које је починио његов асистент отац Симеон. По свему судећи, био је то пуч, уз подршку НАТО-а и под његовом заштитом. Приликом извештавања о смени косовског владике, да би описали Артемија, западни медији примењују све стандардне изразе који се користе за Србе, а за „објашњење” користе мање од четиристо речи. Тако је „Асосијетед прес” известио да је „Артемије познат по својим ултранационалистичким и антизападњачким ставовима”. Осврћући се на владикино пажљиво, дипломатски вешто избегавање нелегитимне косовске владе, састављене од професионалних криминалаца и терориста који су преузели власт на Косову - после низа година владикиних напора да се решење пронађе у преговорима, који су с презиром одбијани - извештај илуструје његов „национализам” пропратном реченицом да је „он наредио свом свештенству да прекине контакт са албанским властима на Косову и мисијом ЕУ, пошто је Косово, 2008. године, прогласило независност од Србије”.

Ако се са владиком Артемијом поновила судбина ђенерала Драже, онда је Зоран Чворовић на себе узео улогу Драгића Јоксимовића. Као и Јоксимовић, Чворовић је стао на страну закона. (Није случајно да ова књига излази о шездесетогодишњици смрти Јоксимовића, умученог 1951. у Титовој робијашници, у Сремској Митровици). Један од кључних Чворовићевих текстова на ту тему је „Револуционарна, уместо правне свести” („Политика”, 6. јули 2010. године). У њему је Чворовић указао да је једна од најтежих рана у бићу србског народа то што је револуционарна свест, наметнута комунизмом, у многима потиснула свест правну. Благодатна конзервативност („конзервативан” значи „чуваран”) црквено -

правног поретка, који налаже, јасно и гласно, *urbi et urbi*, како се има водити поступак против епископа, нашла се на удару „креативних” тумачења револуционарне самовоље, која се, као и увек, правда причом о Новом добу, за које стара правила не важе. Као што су Титове судије дозвољавале Милошу Минићу, Титовом тужиоцу, да Драгићу Јоксимовићу прети упадицама типа: „Ви издају браните!” тако је и Зорану Чворовићу забрањено да ће се Универзитет у Крагујевцу, бранећи своје „добре односе са СПЦ”, позабавити његовим случајем. И позабавише се. Знамо како. Осветољубиво, наравно, као што се и Титов режим позабавио адвокатом Јоксимовићем, који је, нарушеног здравља, и умро на робији. У рециклираном титоизму савремене Србије хапшење Чворовића се још увек није десило, као што ни владику Артемија нису стрељали. Али, образац је исти. Револуционарна, уместо правне свести је на делу. А ко брани Истину, по револуционарима, „брани издају”. Рат је Мир. Слобода је Ропство. Истина је Лаж. Читали смо и ми Џорџа Орвела.

Каноничар

Да мр Зоран Чворовић није био усамљен својим анализама неканоничности прогона владике Артемија, потврдили су угледни канолози, попут митрополита пирејског Серафима и др Миодрага Петровића. Први је, у писму епископу Артемију, изјавио („Свети кнез Лазар”, 1-2/2011):

Непоколебиво верујем и са смирењем јавно објављујем, имајући 20-годишње искуство бављењем Црквеним Правом као Црквено-судски истражитељ и Секретар Великог Црквеног Суда Грчке Цркве, да је Ваше Цењено Преосвештенство, сагласно Божаственим и Свештеним Канонима Светих Седам Васељенских Сабора, као и Помесних које су они потврдили (25, 74. и 75. Светих Апостола, 6. Другог Васељенског Сабора, 9. и 17. Четвртог Васељенског Сабора, 12, 87. и 96. Картагенског Сабора и 1. Кирила Александријског), као и сагласно Еванђелском Божанском Закону, Канонски Епископ Најсветије Епископије рашко-призренске и косовско-метохијске, и поред постојања против Вас донетих Одлука, од стране Светог Архијерејског Синода као и од стране Светог Архијерејског Сабора, без Канонске оптужнице и прилагања стварних чињеница, Ка-

нонских истражних радњи и испитивања оптужнице, Канонског суђења и Одбране, и могућности правних лекова, и то:

- а) Одлуке Светог Архијерејског Синода од 11-2-2010 о Вашем привременом удаљавању са Ваше богомчуване Епархије
- б) Одлуке Светог Архијерејског Сабора од 2-5-2010 о наметању Вам казне коначног уклањања са Ваше Канонске службе
- в) Одлуке Светог Архијерејског Синода од 18-9-2010 о наметању Вам казне неограничене забране свештенодејства
- г) Одлуке Светог Архијерејског Сабора од 18-11-2010 о наметању Вам казне рашчињења са високог Архијерејског Достојанства и Вашег враћања у ред монаха,

с обзиром да ове Одлуке флагрантно крше сваки појам Канонског Права и Канонског процесног поретка, и да у канонском смислу немају валидност, са непосредном последицом да су поменуте Одлуке неважеће, неосноване и непостојеће, и да непоправљиво и грубо повређују Канонску веродостојност наведених Управних и Судских органа најсветије Светосавске Српске Цркве, као и Канонско Начело адекватних казни, које важи у Аутокефалним Православним Црквама.

Др Миодраг Петровић, приређивач и преводилац Законоправила Светог Саве на савремени српски језик, у свом огледу „Саборска одлука о епископу Артемију“ (Свети кнез Лазар, 1-2/2011), каже:

Зашто се, због свега тога, не омогући епископу Артемију да у редовном црквеносудском поступку, у складу са Свештеним канонима и Уставом Српске православне цркве, одговори на оптужбе? Црквено канонско право је писано у духу човекољубља и братољубља. По бризи о човеку, оно умногоме надмашује чак и оне најсавршеније грађанске законе данас цивилизованог света.

У „случају“ око епископа Артемија, дакле, уколико би се непристрасно применило црквеноканонско законодавство, не би било подела међу епископима, свештенством, монаштвом и верницима; не би се потезало за полицијом; не би се за испомоћ користиле импровизоване услуге „црквених аналитичара“. Ако се утврди да је заиста крив, верујући народ ће то разумети и никаквих, вероватно, подела или

раздора по том питању не би било. Владао би мир и канонски поредак у Цркви. А Држава не би имала разлога да се уплиће у црквени живот. Избегли би се гнев и осуда од стране грађана због таквог њеног уплитања. Овако се и од нецрквених људи чује уверење да се у „случају Артемије“ у дубљој позадини ради о политичким више стварима, а мање о црквеним суштинским питањима.

Редовни црквеноканонски и уставни поступак у случају око епископа Артемија није спроведен вероватно из бојазни да се оптужбе, изречене против њега, неће потврдити као основане. При таквој сумњи или сазнању, негодовање тужитеља траје и пројављује се кроз нове оптужбе и претње, које се протежу чак и на свакога онога ко се усуђује да га правда. Мржња и жеља за осветом и понижењем до потпуног уништења било ког човека, представља тешко обољење од којег човекомрзац сам мора да се лечи; други од тога не може да га излечи.

Али на редовни црквеноканонски поступак и евентуално преиначење већ донетих исхитрених одлука против епископа Артемија одговорни и не помишљају. Последња саборска одлука у новембру 2010. године, којом је Епископ противно свештеним канонима низведен у раван монаха, није донета једногласно. Од присутних епископа на Сабору, седморо их је било против и шесторо уздржаних. Пошто се јавно саопштава, и пренаглашава, чињеница да су на крају ипак сви епископи потписали такву одлуку, неко ће се ту замислити – да ли подједнаку вредност могу да имају потписи вољно и невољно потписаних епископа? Не толико у очима људи колико пред Богом. Зато се оправдано намећу неколика важна питања, као на пример:

- *Је ли при таквој разједињености епископа могло да се у Сабору каже оно што је за Апостоле важило: „... испунише се СВИ Духа Светога, и говораху ријеч Божију са смјелошћу“ (Дап 4, 31), или: „Јер угодно би Светоме Духу и НАМА...“ (Дап 15, 28).*

- *Је ли при таквој разједињености епископа у Сабору могло да се помисли на смисао праксе коју су, са разлогом, увели Оци на Васељенским и Помесним саборима, а то је – да сваки од њих у једнини потписује саборске одлуке овако: „Одлучивши потписах“*

(следи име и назив епархије). Ово зато што пред Богом нема колективне одговорности. Пошто је при доношењу одлуке о епископу Артемију било и других саборских одлука, епископи који су били против његовог низвођења на степен монаха требало је, приликом потписвања, то и да назначе, без чега се оставља утисак да је по том питању постигнуто јединство са Духом Светим, а није.

Ако се уз све то има у виду и канонско начело о томе да се за кривице саборска одлука доноси „ПОШТО СЕ САСЛУША ОКРИВЉЕНИ“ и, што је веома важно, у његовом „ПРИСУСТВУ“ (канон 1. и 2. Седмог помесног сабора у Цариграду 394. године, в. Пидалион, Атина 1886, стр. 375-376), али и то да се епископ не низводи на степен монаха, сходно наредби Отаца Десетог помесног сабора у Цариграду 879. године, који у 2. канону наглашавају: „...Установљујемо да надаље неко ко је уврштен у архијерејски и пастирски каталог не низводи себе на место оних који се паствују и кају. Уколико се пак неко усуди да то учини, после изрицања и разјашњења овде саопштене одредбе, тај, лишивши себе архијерејског чина, нека се не враћа више на пређашње (достојанство) које је таквим поступком поништио“ (Пидалион, стр. 296-297; уп. Н. Милаш, Правила Православне цркве, књ. II, Нови Сад 1896, стр. 295-296); ако се, дакле, све то има у виду, онда се оправдано поставља питање канонске ваљаности последње саборске одлуке о низвођењу епископа Артемија на степен монаха. Такво низвођење води изругивању епископског достојанства.

Смисао наведеног канона не своди се искључиво на забрану појединцу епископу да себе низведе у равн монаха. Црквени Оци тим каноном, у ствари, дају до знања да нико, па ни Сабор архијереја не може тако нешто да учини. Јер, уколико би се радило о кажњавању кривца епископа, такво место није међу монасима; он у том својству увек важи за потенцијалну опасност по црквени поредак. Уколико би Сабор архијереја, дакле, и хтео себи да припише такво недопустиво право, то би водило у апсурд по којем је он (Сабор) тај који се низвођењем епископа у монаха шегачи са ЕПИСКОПСТВОМ као узвишеном црквеном установом.

Тумачећи наведени канон, Светогорци Агапије и Никодим забра-

ну низвођења епископа на степен монаха доводе у равн канонске забране да епархијски епископ подноси оставку (исто, стр. 297), јер и подношење оставке је вид ниподаштавања епископског достојанства.

Али не ради се више ту искључиво о епископу Артемију као јединки, него је уопште реч о изузетно важној и узвишеној црквеносаборској установи која се зове ЕПИСКОПСТВО. Према томе, на његове тужитеље пада тешка одговорност за исхитрено и противно канонима омаловажавање те установе. Ово тим пре што „случај Артемије“ почива још увек на оптужбама само. Морало је да се иде до краја, а то значи да се оптужбе детаљно и непристрасно провере, потврде и јавности обзнане. Без таког поступка остављен је простор за озбиљне сумње, које и јесу, у ствари, семе раздора у црквеној плуриноми. Терет одговорности за такво стање у Српској православној цркви не пада на невинне, него на виновнике, и то одговорност превасходно пред Богом.

Дакле, бринући се да се здање СПЦ не уруши неканонским одлукама, Чворовић је похитао да укаже на могуће последице истих. Био је покренут бригом за будућност Цркве и народа. Непоштовање канона у било чијем случају (па и у „случају Артемије“) увек је имало (и имаће) несагледиве последице. Довољно је да се само сетимо раскола у Америци, Канади и Аустралији.

Србски интелектуалци и борба за духовно јединство Срба

Шездесете године 20. века донеле су нашем народу једну тешку несрећу: раскол у Америци и Канади (а касније и широм дијаспоре), чији је узрок било непромишљено рашчињавање епископа америчко - канадског Дионисија, учињен по Брозовом налогу, због Дионисијеве борбе против Титовог режима. Дионисије је оптужен за корупцију и неморал. Он одлуку СА Сабора СПЦ није признао, и раскол је наставио да се шири и продубљује, на радост србских непријатеља, а на нашу општу несрећу. Тек крајем осамдесетих година 20. века, када су тоталитарне стеге почеле да попуштају, било је могуће радити на васпостављању црквено - народног јединства. Србски интелектуалци су се, о Савиндану 1987. године, огласи-

ли писмом поводом раскола у Америци. Писмо је било упућено патријарху србском г. Герману и СА Сабору СПЦ:

*ПАТРИЈАРХУ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ;
ЊЕГОВОЈ СВЕТОСТИ ГОСПОДИНУ ГЕРМАНУ,
СВЕТОМ АРХИЈЕРЕЈСКОМ САБОРУ,
СВЕТОМ АРХИЈЕРЕЈСКОМ СИНОДУ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ,*

Ваша Светости,

Ваша Преосвештенства,

Дубоко забринуту због црквеног раскола међу Србима на северно-америчком континенту, који траје већ двадесет три године и као жива рана шири се на западну Европу и Аустралију, апелујемо на Вашу мудрост да пронађете светосавски пут измирења подељене и завађене браће, што је од великог интереса по нашу Цркву и судбину српског народа у целини.

Околности нас опомињу да је последњи час да то буде учињено. У противном, деоба ће попримити кобне, можда неизгладиве размере, а нада у обострано жељено јединство биће доведена у питање.

Нисмо намерни ни позвани да оцењујемо ко је први започео са деобом, нити пак да истражујемо је ли то учињено слободном вољом црквених врхова или по диктату сила изван Цркве којима су се, у то време, црквени људи морали повиновати.

Желимо, међутим, да Вас подсетимо да је Црква вазда радила на јединству и слози, да њена историја обилује примерима помирења и праштања. Исто тако, Вама је знано да је, пре овог нашег Апела, било више сугестија, молби и предлога чињених с најбољом вољом, из чистог срца, и са узорном духовном свешћу, да се раскол превазиђе.

Не видимо разлога - административног ни канонског - који би се косио са свесрпском потребом да се ово самоистребитељно коло у нашем расељеном народу заустави.

Интереси јединства Српске Православне Цркве и српског народа зацело су извад таштине било кога у Цркви па и изнад донетих одлука.

Уколико је, пре двадесет три године, у зачетку, сукоб између Светог Архиепископског Сабора и тадашњег епископа америчко-канадског Дионисија био „интерна ствар” Цркве, он је данас - имајући у виду трагичне последице по црквено и национално јединство стотина хиљада Срба који живе ван отаџбине - прерастао у зло за чије смо уклањање сви позвани.

Црква је стога, сматрамо, позвана да преиспита и промени своје одлуке које су довеле до раскола, а у име слоге превлада страст, охолост, таштост, самољубље (особине супротне хришћанским начелима) те да се сви опоменемо ко је једини обдарен својством непогрешивости.

Вашој мудрости је, без сумње, познато да се, канонски и догматски, већ само постојање црквеног раскола сматра неопростивим грехом, као и да је Српска Православна Црква била поштеђена тог греха све до нових, суморних времена, до одметања „македонске” Цркве и америчког расцепа.

Право на погрешну одлуку припада свакоме у Цркви, али права на раскол нема, јер права на грех нема. Сви који су, било чиме, било када, из ма којих побуда и по коме праву, допринели расколу, криви су првенствено пред Црквом Христовом, а потом и пред српским народом.

Спас није у окривљавању другог нити у доказивању своје надређености или безгрешности. ”Самоиспитивање и самоосуда је почетак спасења” - тако гласи наука Светих отаца. А главно наше спасење у овом тренутку јесте зацељење рана на живом телу наше Цркве и народа. На то нас, између осталог, опомиње и позива страдалничко Косово.

У овом тренутку, уверени да ћете, Ваша Светости и Ваша Преосвештенства, разумети наш глас као глас савести и бриге, ми наведеним

светоотачким речима дописујемо само своју молбу да се понесете према светосавским заветима, дакле, са смислом за историју.

У Београду, на Светог Саву, 1987. године

Ратко Адамовић, књижевник; Матија Бећковић, академик; Вера Божичковић-Поповић, сликар; Коста Брадић, сликар; Бошко Вујачић, народни гуслар; Момир Војводић, књижевник; Миливоје Глишић, књижевник; Вук Драшковић, књижевник; Милан Давидовић, књижевник; Веселин Ђуретић, историчар; Рајко Ђурђевић, новинар; Гојко Ђого, књижевник; Проф. др. Мирослав Егерић, књижевник; Милан Комненић, књижевник; Јован Копривица, адвокат; Вера Колаковић, књижевник; Жика Лазић, књижевник; Војислав Лубарда, књижевник; Др Иво Мариновић, лекар; Борислав Михаиловић-Михиз, књижевник; Милић од Мачве, сликар; Љубица Милетић, песник; Рајко Петров Ного, књижевник; Богољуб Пејчић, историчар; Проф. др. Новица Петковић, књижевник; Мића Поповић, сликар академик; Љуба Поповић, сликар; Данко Поповић, књижевник; Небојша Попов, социолог; Др арх. Предраг Ристић; Слободан Ракитић, књижевник; Милорад Радевић, науч. сар. САНУ; Љубомир Симовић, књижевник; Живорад Стојковић, књижевник; Проф. др. Светозар Стојановић, филоз.; Младен Србиновић, сликар академик; Светозар Стијовић, историчар; Бранислав Тодоровић, правник; Драган Танасић, новинар; Брана Црнчевић, књижевник; Др Војислав Шешељ, социолог<<

Слична, готове истоветна црквено - историјска ситуација снашла нас је 2011. године. Тада су србски интелектуалци, на дан Спаљивања моштију Светог Саве, маја 2011, патријарху србском г. Иринеју упутили писмо следеће садржине:

*Ваша Светости,
Ваша Преосвештенства,*

*„А пред нашим духовним очима да нам је слога и јеванђелска љубав и да их узајамним праштањем чувамо као зеницу ока. Ономе, пак, ко нас злурато запита ко је овде остао победник а ко побеђени да знамо, и мирно и јасно и себи и њему, одговорити:
Овде су се срела браћа која су то била и остала”
Патријарх Павле, о значају превазилажења раскола
(На Срећење Господње 1992, у Саборној цркви)*

У времену када је Србија болесна од последица пакленика и уморна од лажних вођа и пророка - једино не посустају судионици „артемијевштине”, глуви и слепи на отпочети раскол међу Србима. Тако се једна исхитрена, услужна и острашћена одлука Светог архијерејског синода (случај разрешења управљања Епархијом рашко-призренском владике Артемија) претворила у беспоредак и динамичан след нових забрана за његово преосвештенство, страдалног Артемија, и његову духовну децу. Зар је, онда, чудно што је Пирејски митрополит Серафим (са искуством 20-годишњег секретара Великог црквеног суда Грчке цркве) обрачун са владиком Артемијем окарактерисао посве „неканонским прогоном и безаконим осудом.”

По његовом мишљењу, овакво „флагрантно кршење Канонског права” производи „одлуке које су неважеће, неосноване и непостојеће.” Преосвећени, даље, сматра да уведени беспоредак вређа „канонску веродостојност судских органа најсветије Светосавске српске цркве, као и канонско начело које важи у аутокефалним православним црквама.”

На прагу таквог разумевања тумачимо и покушај патријарха српског, ГГ Иринеја, у Васкршњој посланици 2011 - а пред мајско заседање Светог архијерејског сабора СПЦ - да нас подсети како „Васкрсли Христос... позива на саможртвену љубав, на узајамно мирење и братско праштање.”

Зато подсећамо и на „Писмо српских интелектуалаца поводом рас-

кола у Америци" („Глас цркве", 1987, бр, стр. 16 и 17.) чија је брижност за „нашу Цркву и судбину српског народа у целини" - данас актуелнија и потребнија пред новим расколом као искушењем самоистребљења. Ондашња жеља да се Свети архијерејски сабор уздигне до „смисла за историју" и „зацељења рана на живом телу наше Цркве и народа" а посебно на „страдалничком Косову" није изгубила на мудрости и показивању јединог пута спасавања саборности цркве и народа.

Својевремено упозорење Св. Јустина Ћелијског да је раскол највеће зло Христове цркве, „лични грех свакога од нас, и свенародни грех" - елита СПЦ је одгурнула у архив, правећи се као да не зна какав је полом задесио светосавски и светолазаревски народ поводом успостављања давног Титовог „америчког раскола".

Оглушити се о ова упозорења - писана у име превладавања „страсти, охолости, таштости и непогрешивости" - не значи ли одрицање од светосавског идентитета и гурање сопственог народа у бесловесни вир секуларизованог хришћанства. Зар је то пример да се опомену они који би да нас деле а који су заменили Св. Тројицу новим тројством коме су надначела: престиж, профит и прогрес?

Зар је то одговорно враћање спокојства свету који хита милитантној помама, и унижењу свеукупне Божије творевине? Зар нас савест, брижност и свељубав не обавезују да не будемо слични онима који су, предвођени Америком, тражили наопаке 1999. од свог политичког трабанта и епигона, Ватикана, благослов за бомбардовање Србије и српског народа?

Уверени да ћете, Ваша Светости и Ваша Преосвештенства, разумети овај глас молитвене брижности и христалике савести - надамо се да ће предстојећи Свети архијерејски сабор смоћи снаге и „Случај владике Артемија" вратити у бивало стање пре процеса и Црквеног суда, којих и није било.

На то нас упућује наша вера која је наша нада и не мање наша нада која је наша вера. А оне почивају у молби да ћете се обући у љубав (Кол. 3,14) и на следећем Сабору бити на висини историјске одговорности, јер је љубав извршење закона (Рим. 13,10).

Као чувари биографије српског национа, и његови заветни молитвеници, Ви ћете, зато, знати зашто је овај Сабор (мај 2011.) важан и како се, још увек потенцијални раскол, може и мора превазићи.

У Београду,

на дан Светог Атанасија Великог 15/2 мај 2011.

Целивајући Ваше свете деснице,
до краја одани на путу Светог Саве:

Протојереј-ставрофор др Матеја Матејић; академик Србољуб Живановић; Предраг Р. Драгић Кијук; проф. др Мирољуб Јоковић; мр Владимир Димитријевић; Ангелина Марковић; проф. др Љубомир Протић; др Вера Бојић; Слободанка Боројевић, Отава, Канада; Небојша Малић, Вашингтон DC, САД; др Џим Џатрас (Jim Jatras), Вирџинија, САД; Мери Волш (Mary Walsh), Даблин, Ирска; др Владимир Умељић, Ашафенбург, Немачка; др Ђорђе Јовановић, Брисел, Белгија; Богдан Златић; Наташа Јовановић; асис. мр Зоран Чворовић; проф. др Милан Петровић; Душко М. Петровић; Ранко Гојковић; проф. др Миленко Бодин; др Никола Жутић, историчар; проф. др Александар Липковски; Хаџи Ђорђе Ј. Јанић, књижевник; Звонимир Ђоровић, инжењер; мр Биљана Ђоровић, новинар; Коста Димитријевић; проф. др Павле Васић, Универзитет у Приштини; проф. др Драгомир Костић, Универзитет у Приштини; проф. др Драгиша Бојовић, Универзитет у Приштини и Нишу; проф. др Слободан Костић, Универзитет у Приштини; др Марко Јакшић, Косовска Митровица; Милан Михајловић, књижевник, Косовска Митровица; Зоран Ђорђевић, историчар уметности, К. Митровица; Драган Ничић Циноберски, књижевник, Грачаница; Ђорђе Јевтић, публициста, Грачаница; Милоје Дончић, књижевник, Ниш; Слободан Драгутиновић, адвокат; Душан Драгић, функционер Уједињених нација у пензији, Хартсдел, Њујорк; Миодраг Ђорђевић, грађевински инжењер, Париз, Француска; Миодраг Николић, Лос Анђелес, Калифорнија, САД; Др Мирјана Петровић, инжењер електронике, Сан Дијего, Калифорнија, САД; Предраг Миновић, инжењер, Токио, Јапан; проф. др Момчило Миљковић, професор у пензији, Универзитет државе Пенсилванија, САД; дипл. инг. Сузана Ковачевић, старији систем програмер, Универзитет Квинсленд, Бризбејн, Аустралија; дипл. инг. Горан Ковачевић, директор SolArc, Бризбејн, Аустралија.

Међу потписницима овог другог писма (њих преко седамдесет, међу којима је и преко двадесет руских интелектуалаца) био је и мр Зоран Чворовић. Јасно је да је, иако му се десило све што се десило, Чворовић

остао доследан својој начелности. Јер, питање случаја владике Артемија није питање појединца, него целог нашег народа. А од србског интелектуалца се, увек и свагда, очекује да не пати од моралне лености, него да се ангажује тамо где је потребно. Тако је било, и тако ће бити. Док год будемо.

Некад и сад

Године 1893. др Лаза Димитријевић један од првих лекара Срба, објавио је књигу „Како живи наш народ“, описујући здравствено, политичко, па и духовно стање Срба. А било је, као и данас, тешко: народ се разбојева и умире од незнања, нехигијене и лоших услова живота (помиње случај жене која је родила двадесет једно дете, а само јој је ЈЕДНО остало у животу), власт тера своје. Уосталом, да чујемо Димитријевића. Прво о власти:

Представљај ти полицијским властима колико хоћеш, да се уклони нешто штетљиво за здравље народно у неком крају, капетан ће тај акт дати да се заведе и бајаги написати да се изврши... Само што „због неизвршења“ ниједан капетан ни писар није ни опоменут био а камоли кажњен. А кад је једном један пијани једне ноћи узвикнуо: Живео Гарашанин! одмах је ухапшен и кажњен са 15 дана затвора због „преношења обеспокојавајућих гласова!“

Изузимајући кнеза Михаила, у ОВОЈ земљи нико није паметно заповедао и ако је заповедао то је било само за његов лични и партијски интерес. Министри играју како им партијски одбори свирају... те у свим заповестима од смрти кнеза Михаила не видиш интерес отаџбине. А за пакост наш народ хоће да му се заповеда, па да нешто уради... али кад једном заповедиш истрај. Зато није потребан апсолутизам. Само, министар никако не сме после своје (сопствене!) заповести да поверљиво јавља том и том капетану, да баш ту његову наредбу не извршује на Јанку или на Марку. Гледање кроз прсте још је горе под апсолутном владавином. Тако исто када се изда неки закон, треба његова наређења да се изврше. Јер се народ иначе испушта у извршавању.

А потом о свештенству:

И свештенство је у нас много од старог поштовања изгубило. Цела је истина да се сељаци хватају куд које, кад сретну попа, да их не

бије баксуз. У неким крајевима опет бацају из кола сено, пошто попа мимоиђу. Овоме су много криви и сами свештеници. Заседну по механама са сељацима, па држ' у шале и зађевке, а који још претерује у пићу, тај је „сва права“ свршио. Само каквом свештенику који је умео очувати своје достојанство, рећи ће сељак: господин попо. Иначе - попе! И није чудо што наш свет неће у цркву. Оно, што се 6 милиона Срба прекрсте свакога јутра, пошто се умије и увече кад легне и спомене Боже помози, то више вреди за нашу православну веру, но све сазидане цркве и њени служитељи. И, верујте, ово Србин није од свештеника научио, но од својих старијих. И то је онај часни крст, за који он војује и крвцу пролева.

Упркос тој „симфонији“ власти и свештенства, у ствари какофонији неодговорности, лењости и мурдарлука, опстадосмо. Јер, увек има неки „блесави“ Чворовић, који се не држи онога „Вежи коња где ти газда каже“, па ни онога „Покорну главу сабља не сече“, него крене главом кроз зид, па шта буде. На Правном факултету ради, зна ко ће да га бира у звање асистента - и „лаје“! Тај стварно није „у винклу“. Али, да није било Срба спремних да иду главом кроз зид, где бисмо ми данас били? Да није било утамниченика за идеју попут грофа Ђорђа Бранковића, тврдоглаваца какав је био Лаза Костић, робијаша савести какви су били Петар Кочић и Гојко Ђого - зар бисмо историји смели да погледамо у очи?

Чворовићи су нам потребни. Без њих бисмо се угушили са, како рече Осип Манделштам, устима искривљеним од неистине. Овако, пливамо кроз мутну Марицу историје. Пливамо упркос струје. Низ струју могу да пливају и лешеви.

Дучићева песма, Чворовићев чин

Знам како је било Зорану Чворовићу када је, фебруара месеца 2010, кренуло да се збива све оно око владике Артемија. Осетио је вероватно

бол у грудима, бол разочаране љубави и поштовања.. Није могао да верује. У збивања су били уплетени људи за које би, до пре неку годину, могао руку да да, људи који су од Светог Јустина Ћелијског заветовани да се о свему договарају и све раде као браћа. А сад, ово... Чворовић, који је, већ разочаран у циркус србијанске политичке сцене до тада стајао са стране, својом вољом, без јавног ангажмана, одједном је осетио да треба да се укључи... Да би се жртвовао, јер бити припадник елите значи бити спреман на жртву. Наша искуства, поготово у двадесетом веку, пречесто су била искуства разочарења у елиту, која је у кључним тренуцима, окретала „ћурак наопако“ и поступала онако како је Дучић записао у предсмртној „Песми“ (из 1943. године):

*Мој добри роде, сви су лагали,
И твој су видик сав помрачили;
За својом срећом само трагали,
И свуда крали и све тлачили.*

*И место млека, крв су сисали,
У страдањима твојим дугима.
Твоје су светло име брисали,
Да не знаш ко си међу другима.*

*С убицама су цркве стварали,
И с издајником горде тврђаве;
У заклетви те свакој варали,
На води дигли мосте рђаве!*

*На згаришту ти држе говоре,
На губилишту подло пирују,
На буњиштима саде ловоре...
И мртве уче сад да мирују.*

*Мој добри роде, сви су рђави,
Вапај твој не чују што тугује!
Издајник и сад још у тврђави,
С убицом жртва сада другује.*

*Ломан је, роде, мост на провали,
Свуд су у причест отров ставили...
С лупежом све су новце ковали,
Са кривоклетником завет правили.*

Чворовићев чин проистекао је из атмосфере Дучићеве песме. Он је одбио да прави лажне завете и диже рђаве мостове, само да би изгледало како преко њих треба да пређу „брзе пруге“ „евроатлантских интеграција“. И урадио је што је урадио. Са П. О. (потпуном одговорношћу), као и свака солидна људска фирма.

Но, као и свакоме, тако и њему - солидност фирме „Чворовић“ провераваће се до последњег даха његовог. А кад нас покрије трава, нека нам свима Бог буде милостив, не судећи нам по гресима нашим, но по љубави Својој.

Владимир Димитријевић

ПОГОВОР ЈЕДНОМ ПОГОВОРУ

Поговор овој књизи писан је у јуну 2011. године. Од тада до почетка октобра 2011, када се књига „Истина о случају мр Зорана Чворовића“ предаје у штампу, десило се нешто што баца додатно светло на цео случај: познати сајт „Wikileaks“ објавио је, између осталог, депеше америчке амбасаде у Београду својој вашингтонској централі од 2006. до 2010. године. Међу њима, биле су и депеше које се тичу стања у СПЦ и „случаја Артемије“. О томе је писао Никола Врзић, новинар недељника „Печат“, у свом тексту „Епископи, муфтије и депеше“ („Печат“, 183/2011, 16. септембар, стране 8-13). Пошто је г. Зоран Чворовић стално тврдио да је владика Артемије укљпњен по налогу страних сила, а да би Косово и Метохија били отети Србији (без обзира шта неко мислио о Дубоком Потоку и ономе што се десило после), сада чињенице доказују тезу г. Чворовића (и не само њега, наравно). Зато за крај доносимо одломке из Врзићевог текста. Паметном доста.

ЕПИСКОПИ, МУФТИЈЕ И ДЕПЕШЕ

Како су београдска амбасада Сједињених Америчких Држава и председник Србије Борис Тадић радили на стварању проевропске православне цркве којој неће сметати независно Косово, и истовремено подржавали „умереног“ новопазарског муфтију Муамера Зукорлића

Мајкл Полт, тадашњи амбасадор Сједињених Америчких Држава у Србији, затражио је 2. јуна 2006. године од централе у Вашингтону да „стриктно и у потпуности“ заштити идентитет особе која је 26. маја разговарала са службеником његове амбасаде. Колико је напора централа уложила да би испунила амбасадоров захтев није нам познато, али од Џулијана Асанжа и његовог Викиликса Полтов извор

није успела да заштити. Па је захваљујући обелодањеним америчким дипломатским депешама откривено да се епископ аустралијско-новозеландски Иринеј Добријевић америчким дипломатама исповедао о односима у Српској православној цркви, објашњавао ко је то од црквених великодостојника са владом Војислава Коштунице радио на ућуткавању „умерених гласова“ у цркви поводом Косова, обећавао да ће деловати на стварању „реалистичне, практичне и аполитичне“ позиције СПЦ-а о Косову и „другим питањима од интереса за међународну заједницу“... Сазнали смо захваљујући Викиликсу још и кудикамо више о упорним покушајима америчких чиновника да у Светом синоду СПЦ-а идентификују своје савезнике, о труду уложеном да се српска претвори у проевропску православну цркву, о председнику Србије Борису Тадићу који „иза сцене ради у спрези са важнијим црквеним умерењацима, у покушају да утиче на избор патријарховог наследника“. И то пуне три године пре смрти патријарха Павла; смрти коју је – како се из ових припрема да закључити – без сумње скрхан, дочекао речима: „Шта ћу сад да радим? На кога ћу да се ослоним?“ (09BELGRADE1512)... Асанжов Викиликс помогао нам је, најзад, да се уверимо и да се америчко уплитање у религијске послове у Србији није ограничило само на Српску православну цркву, већ и да су у расколу у исламској заједници у Србији имали свог фаворита, санџачког муфтију Муамера Зукорлића. Кома су – гле случајности! – подршку, захтевајући само да то не буде обелодањено у медијима, потом пружили и председник Србије Борис Тадић и његов министар одбране Драган Шутановац.

Владика или доушник

Све у свему, узмемо ли у обзир и оно што је „Печат“ поводом Викиликса писао у последња два броја, откривајући како је актуелна власт у потаји постала саучесник у успостављању косовске државности, амерички рад на припреми Србије за сопствено комадање постаје још јаснији. Отимање Косова, које је било пропраћено подршком свим

оним „умереним“, „конструктивним“, „проевропским“ и „реформаторским“ снагама на српској политичкој сцени – речју, свима који су, том умереношћу својих покушаја да одбране земљу, исказали спремност да зарад власти прихвате отцепљење наше Јужне покрајине – било је пропраћено и „дубинским“ радом, у спрези с придобијеним политичарима, на сличном проевропском умеравану „убедљиво најпоштованије институције, у коју друштво има највеће поверење“ (09BELGRADE1512), Српске православне цркве.

Поверљива депеша 06BELGRADE879 – она у којој амбасадор Полт тражи да му извор, владика Иринеј Добријевић, остане сакривен – понајбоље открива ову паклену заверу дипломата, политичара и црквених великодостојника против Цркве, државе и народа. „Премијер Коштуница наставља да сарађује с конзервативнијим црквеним великодостојницима како би онемогућио напоре умерених елемената на дефинисању балансираног и независног става СПЦ-а о статусу Косова. Наставићемо да проналазимо начине да ојачамо умерењаке у СПЦ-у“, стоји у сажетку ове депеше, тек наговештавајући сав ужас открића која ће уследити. А оно што следи је поверљиви разговор са неуспешно заштићеним, у том моменту свеже именованим владиком аустралијско-новозеландским, тим „умереним гласом у оквиру цркве“.

Својим умереним гласом, дакле, владика „поверава своју дубоку забринутост да премијер користи свој утицај у цркви да обезбеди пуну подршку СПЦ-а владином ставу у преговорима о статусу Косова“. (Реч је, подсећамо, о сасвим јеретичком ставу да „нећемо само на речима одбити косовску независност; ми ћемо и деловати“, како је рекао тадашњи премијер Војислав Коштуница америчком изасланику Френку Визнеру.) Овај владика, елем, жали се свом америчком саговорнику да га је именовање за епископа аустралијско-новозеландског „удаљило од центра одлучивања СПЦ-а“, али „нас је уверио да ће настојати да остане ангажован око Косова и у Београду до коначног решења“.

Иринеј Добријевић указује Американцима на кога још могу да рачунају, осим на њега самог: „Он је епископа Теодосија назвао усамљеним гласом умерености“. Теодосије ће, изненађујуће ли случајности, у годинама које су уследиле постати епископ рашко-призренски, уместо рашчињеног владике Артемија; Артемија, кога је Полт „убеђивао да блиско сарађује са својим умереним и прогресивним колегама – као што су епископи Теодосије и Григорије – на позитивном приступу који би охрабрио косовске Србе да допринесу праведном и трајном решењу“, али му је Артемије, на своју несрећу, јасно ставио до знања да „нема намеру да игра конструктивну улогу у процесу проналажења коначног решења“ (06BELGRADE1329).

Оне умерене гласове у цркви, ипак, поверавао се Иринеј Добријевић, „маргинализовали су њихови претпостављени“, епископи Иринеј бачки и Артемије и митрополит Амфилохије, а та је, „тврда струја“, била додатно ојачана избором епископа милешевског Филарета и „босанских епископа“ у Синод.

Следи и шири, политички део приче. Говори Иринеј Добријевић: „Иринеј бачки покушао је да пронађе политички продор ка председнику Тадићу како би руководство СПЦ-а приближио лидерима ДС-а (као што је случај са ДСС-ом). Према Иринеју (Добријевићу), Тадић се извикао на Иринеја бачког, говорећи да ДС није заинтересована за такву врсту веза“. Примивши к знању ту информацију, амбасада САД-а закључује како би „Тадићево одбијање да развије однос са Иринејем бачким могло да буде у вези са чињеницом да Тадић иза сцене ради у спрези са важнијим црквеним умерењацима, у покушају да утиче на избор патријарховог наследника“.

Све у свему, коментарише Полт на крају ове своје депеше, „покушај оца Иринеја (Добријевића) да направи реалистичан, практичан и аполитичан став СПЦ-а о Косову (и осталим питањима од интереса за међународну заједницу) наилази на потешкоће. Његов рад у том смеру учинио је његов однос с премијером напетим, и изазвао сумњу у његове мотиве код конзервативнијих вођа СПЦ-а“.

И крајем те, 2006. године, Мајкл Полт размишља о односу религије и политике у Србији. Поверљива депеша „Политичка улога Српске православне цркве“, од 26. децембра 2006, наводи да је СПЦ од пада Слободана Милошевића имала „важну политичку улогу, све више сарађујући с конзервативним националистима“. Иако се изражава очекивање да ће у блиској будућности, „док статус Косова буде одређиван“, црква остати „тврдокорна“, Американци виде и трачак (своје) наде. Ево у кога се уздају: „Умерени гласови у цркви могли би да дођу у први план ако реформисти буду предводили следећу коалициону владу“.

Тадићева нада

У том тренутку, међутим, управо због Косова, СПЦ и Коштуничин ДСС одржавају блиске везе, при чему је „инсајдер из цркве“ амбасади појаснио да „ДСС подржава ‘тврду линију’ и противи се јачању умерених снага“. „СПЦ је имала централну улогу у помагању Коштуници у доношењу његовог Устава, док је патријарх Павле привукао велику пажњу медија када је изнет из свог болесничког кревета како би гласао ‘за’ на референдуму о уставу“, наводи се у овој депеши.

Насупрот овим ретроградним снагама, како их Американци тумаче, стоје оне здраве у које се ваља поуздати: „Упућени осматрачи кажу да је ДС у последње време почео да поправља односе са умереним црквеним вођама, а неки тврде да се Тадић нада да ће успети да спречи да тврдокорни конзервативац постане следећи патријарх“. Опет, баш као и када су осматрали дешавања на политичкој сцени Србије, однос према Косову је оно што Американце највише занима. Званични став цркве је, бележе тако, да „Косово мора да остане инте-

грални део Србије, при чему независност или аутономија не долазе у обзир“. Међутим: „Међутим, има фракција у цркви које се залажу за практичнији одговор на ову ситуацију. Епископ Теодосије је водећа личност међу умерењацима по овом питању“.

Црквени конзервативци, све у свему, „забринути су због приближавања Србије Европској унији“, противе се учлањењу у НАТО, одбијају папин долазак у Србију, штавише не прихватају ни „остале православне цркве“ – македонску и црногорску. Ипак, оптимиста с извесним покрићем (вероватно проистеклим из директног увида у душу својих српских сарадника, да не кажемо колаборациониста) амбасадор Полт закључује ведро: „Ипак, ако би реформаторске демократе, попут ДС-а, водиле следећу коалициону владу, могло би да се стекне више подршке умереним гледиштима у цркви“.

И некако баш после формирања ове „следеће коалиционе владе“ после мајских избора 2008. године, 23. августа долази до отвореног сукоба тврдокорног Артемија са умереним Теодосијем. „Суштина конфликта је у политици цркве на Косову, рефлектујући питања која су оборила премијера Коштуницу“, бележи депеша 08BELGRADE904. Артемије, „тврдокорни противник сарадње с властима (независног) Косова“, приписује се „Коштуничиним“ крилу СПЦ-а, док „умерени епископ Теодосије верује да приоритет СПЦ-а треба да буде ‘жива црква’, другим речима добробит њених верника на Косову, што је положај који одражава политику Тадићеве проевропске коалиције“. Пораз који је у овом сукобу доживео Артемије, Американци су схватили као „знак који даје наду да прогресивније снаге у цркви добијају снагу“.

Које су то прогресивније снаге, поред проевропског Теодосија и Иринеја Добријевића који је своју прогресивност демонстрирао када се забринуо што се црква и држава заједнички боре против независности Косова? Амерички фаворити откривају се у низу депеша у којима се разматра ко би на трону СПЦ-а могао да наследи патријарха Павла, при чему 09BELGRADE1512, наводећи да ће „избор

новог патријарха бити кључан у одређивању улоге СПЦ-а у модерној Србији“, објашњава оволико америчко интересовање за избор новог патријарха. Елем, депеша 09BELGRADE1354 открива да у пожељну групу потенцијалних наследника, оних који „нису оптерећени историјом“, спадају епископи захумско-херцеговачки Григорије, далматински Фотије, будимљанско-никшићки Јоаникије и пожаревачко-браничевски Игнатије. Насупрот њима је – процењивани су у америчкој амбасади могући кандидати за српског патријарха – „стара гарда“ у којој су, уз све разлике међу њима, Амфилохије, Иринеј бачки и Хризостом жички, док су као „потенцијални компромисни кандидати“ наведени Иринеј нишки и Јефрем бањалучки.

Избор Иринеја нишког за 45. патријарха српског Американци су дочекали опрезним оптимизмом који избија из 10BELGRADE248. Опрез: „У свом првом састанку с амбасадорком, патријарх Иринеј демонстрирао је многе од особина које су га начиниле компромисним кандидатом за наследника патријарха Павла“. Оптимизам: „Његова спремност да се позабави контроверзним питањима, као што су помирење с Ватиканом и санкционисање епископа Артемија, слуте на добро“. Било би лепо видети како патријарха Иринеја у својим депешама Американци описују данас. После пропасти помирљивих планова за папин долазак у Србију, или оне патријархове оцене да је НАТО „поган лек за нашу рану“, или, насупрот томе, после његове много тише реакције на барикаде на северу Косова. Но, за то ћемо морати да сачекамо неки нови Викиликс...

Умерени Зукорлић

Америчко-тадићевска борба за победу умерене, помирљиве струје у Српској православној цркви има крајње занимљиву паралелу у збивањима у исламској заједници у Србији, коју нам такође откривају америчке дипломатске депеше. Актери су, наиме, исти – верске вође, америчка амбасада, председник Тадић. И умереност изнад свега, с тим што епитет умереног у овом случају, веровали или

не, Американци додељују санџачком муфтији Муамеру Зукорлићу. То је, да не буде забуне, онај Зукорлић који поручује да је „аутономија Санџака све извеснија“, кличе да су „Бошњаци у Санџаку као мали орлови који у свом гнезду брзо стасају и оно им постаје тесно“, Зукорлић који говори да „између нас Бошњака као националног корпуса и Београда као осовине власти, постоји нешто што се зове геноцид. Тај геноцид дешавао се у 11 наврата, а последњи је био у Сребреници“, Зукорлић који српским властима прети „зулумом“ какав се догодио на улицама Египта и Туниса...

Зукорлић је за Американце умерен и „упркос повременим путовањима у Иран“ с којих је, према гласинама које преноси депеша 06BELGRADE1842, умео да „донесе значајна средства из Техерана за употребу у политичке сврхе“, па чак и упркос сопственом признању (07BELGRADE1551) да се састаје са Иранцима који га упозоравају да „постаје превише близак Сједињеним Државама“... /... /

Извор: Никола Врзић, *Печат*, 16. септембар 2011

САДРЖАЈ

<i>Коста Чавошки: Уводна реч – Право на истину</i>	7
Одлука о избору мр Зорана Чворовића од 20. 06. 2006.	15
Кривична пријава проф. др Марка Павловића и мр Зорана Чворовића	17
Конференција за новинаре „Однос медија према СПЦ”	19
Писмо епископа Атанасија (Јевтића) Ректору Универзитета у Крагујевцу	36
Писмо СА Синода СПЦ Ректору Универзитета у Крагујевцу	38
Молба мр Зорана Чворовића Ректору Универзитета у Крагујевцу ..	41
Писмо ректора С. Арсенијевића декану П. Стојановићу	42
Писмо декана П. Стојановића епископу Атанасију (Јевтићу)	44
Пријава проф. др М. Павловића Комисији за акредитацију и проверу квалитета	46
Артемије се брани нападима на Патријарха (<i>Blic</i>)	56
Сведочење владике Артемија (<i>Danas</i>)	58
Лажни потписи на петицији (<i>Blic</i>)	59
Молба З. Чворовића и С. Спасојевић Декану Правног факултета у Крагујевцу	61
Пријем делегације Универзитета у Крагујевцу у Патријаршији .	62
Писмо Ректора и Декана Патријарху Иринеју	65
Синод утврдио канонску одговорност владике Артемија (<i>Danas</i>)	66
Зоран Чворовић: Случај владике Артемија као медијска епизода ..	68
Расправа о централизацији Цркве (<i>Danas</i>)	70
Драго Жарковић: Реаговање на писмо е. Атанасија (Јевтића) Ректору Универзитета	72
Зоран Чворовић: Како је једна мала књига показала колико је Србија слободна	75

Сабор почео расправу о владици Артемију (<i>Политика</i>)	78
Антицрквена кампања или слобода говора (<i>Политика</i>)	79
Црква тражи духовни линч професора (<i>Франкфуртске вести</i>)	80
Миладин Р. Шошкић: Част многим али њих је мало	83
Слободан Антонић: Појео вук асистенте	84
Марко Павловић: Нови инквизитори	90
Свети Јустин и непожељни Артемије (<i>Arena</i>)	96
Пријава Министарству просвете нерегуларности на Правном факултету	102
Актери „Индекса” укинули катедру критичара (<i>Политика</i>)	104
Фабриковани грех на души епископа (<i>Правда</i>)	107
Извештај Комисије за реизбор асистента мр Зорана Чворовића .	112
Апел за одбрану правног поретка СПЦ	126
Владика Атанасије признао да је у СПЦ извршен црквени удар (<i>Danas</i>)	132
Напуштена Црна Река (<i>Политика</i>)	132
Артемијеве присталице траже поштено суђење (<i>Политика</i>)	134
Саопштење ЕРП: „Правда” или неправда асистента Зорана Чворовића	136
Зоран Чворовић: Безаконици о правди	138
Зоран Чворовић: Ко су „борци за веру”	144
Зоран Чворовић: Револуционарна уместо правне свести	145
Писмо Епископа бачког Иринеја главном и одговорном уреднику „Политике” Д. Бујошевићу	148
Епископ др Атанасије (Јевтић): Црква има своје богодано право	148
Приговор на Извештај Комисије за реизбор асистента мр Зорана Чворовића	151
Одговор Комисије на Приговор на Извештај	155
Записник са седнице ННВ Правног факултета у Крагујевцу	158
Прање биографије – линчом (<i>Печат</i>)	176
Због Артемија остао без катедре (<i>Франкфуртске вести</i>)	180

Правници указују на политичку позадину (<i>Danas</i>)	182
Саопштење Епархије рашко-призренске и косовско-метохијске .	184
„Индекс” још држи катедре (<i>Вечерње новости</i>)	190
Злоупотребљен „случај владике Артемија” (<i>Крагујевачке</i>)	192
„Затворско братство” преузело факултет (<i>Danas</i>)	198
Одлука ННВ Правног факултета у Крагујевцу да се мр Зоран Чворовић не реизабере	200
Решење о престанку радног односа мр Зорана Чворовића	202
Отказ (<i>Вечерње новости</i>)	204
Нисам реизабран због указивања на аферу „Индекс” (<i>Политика</i>) .	205
Саопштење за јавност Правног факултета у Крагујевцу	206
Одговор проф. др М. Павловића и мр З. Чворовића на Саопштење за јавност	216
Асистент Чворовић истеран са Правног факултета (<i>Danas</i>)	229
Време безакоња почело повратком „затворског братства” (<i>Danas</i>)	231
„Индекс” код министра (<i>Вечерње новости</i>)	232
Апел министру просвете због асистента Чворовића (<i>Политика</i>) .	233
Соња Спасојевић: Брине ли кога прогон неподобног интелектуалца?	235
Извод из интервјуа са министром просвете Жарком Обрадовићем (<i>Политика</i>)	238
Криви и невини (<i>Крагујевачке</i>)	239
Мр Зоран Чворовић - анатомија мог страдања (<i>Крагујевачке</i>) ..	241
Зашто су потписали отворено писмо Министарству просвете (<i>Крагујевачке</i>)	248
Нечастиви још на Правном (<i>НИН</i>)	251
Научници са више нула (<i>Tabloid</i>)	255
Затворско братство или мањак стручности? (<i>Светлост</i>)	260

Отворено писмо министру просвете проф. др Жарку Обрадовићу	266
Жалба мр Зорана Чворовића Министру просвете	272
Приговор мр Зорана Чворовића Сенату Универзитета у Крагујевцу	277
Допуна прилога уз Приговор Сенату Универзитета	286
Допуна прилога уз Приговор Сенату Универзитета	287
Осумњичени за мито управљају факултетом (<i>Blic nedelje</i>)	288
Конференција за штампу Декана Правног факултета у Крагујевцу	290
Бранко Ковачевић: Осумњичени за продају испита не могу да воде факултет	293
Љубодраг Стојадиновић: Педофил у обданишту	294
Марко Павловић: Невиност у „индексу”	297
Анкета „Крагујевачких” о афери „Индекс” (<i>Крагујевачке</i>)	300
Зоран Чворовић: Није исто држати и предавати	307
Зоран Чворовић: Отворено писмо члановима Сената Универзитета у Крагујевцу	309
Извод из записника са седнице Колегијума Универзитета	311
Радованче Селић: Ко је заменио мр Зорана Чворовића на Правном факултету	317
Транскрипт са Конференције за новинаре од 29. септембра 2010. .	318
Саопштење Епархије рашко-призренске од 19. октобра 2010. ...	335
Зоран Чворовић: Дух Великог инквизитора	341
Апел за превазилажење смутње	351
Апел за очување црквеног јединства	356
Зоран Чворовић: Милоје Стевановић или кога и зашто (нас) прогоне	364
<i>Владимир Димитријевић: Магистар права и доктор правдољубља</i>	366
<i>Владимир Димитријевић: Поговор једном поговору</i>	394

академик Коста Чавошки, мр Владимир Димитријевић
ИСТИНА О СЛУЧАЈУ МР ЗОРАНА ЧВОРОВИЋ

Уредник

Предраг Р. Драгић Кијук

Библиотека

БРАТОЉУБЉЕ

Рецензент

проф. др Милан Петровић

Лектура и коректура

Наташа Јовановић

Ликовно-графичка опрема корица

Оливера Милуновић

Прелом и графичка опрема

Графички биро „Прелом“

Издавач

ФОНД ИСТИНЕ

Штампа

„Граф“ - Младеновац

Тираж

500 примерака

Београд

2011.

